

TRACTATVS NOVVS DE STATV ANIMARVM IN PRAESENTI VITA, ET IN ALTERA.

In quo praecipue agitur,

De creatione Animæ, ac eius immortalitate.

De sede in corpore.

De ea in gratia, vel in peccato, vel in censuris.

De eius Angelo Custode, & de Dæmone Tentatore.

De exitu in hac vita, de Duce, ac via ad receptacula:

De receptaculis poenarum, ac poenis.

De modo intelligendi extra corpus.

De resurrectione carnis, & de Iudicio finali.

De mansionibus in gloria, de gloria Animarum, & Potentiarum.

De gloria corporum, & de gloria particulari quinque sensuum.

De alloquutione **D. N. IESV CHRISTI**, & Beatorum.

De modo loquendi Angelico, & de gaudio Angelorum super conuersione peccatoris, ac de alijs quàm plurimis curiosis, & vtilib. scitu dignissimis.

Addit's aliquorquezis, de penit. & remissione, ac facillima declaratione Causam particularium totius materiz sacrarum Indulgentiarum, & Iubilæi Anni sancti.

Ex piorum Scriptorum doctrina.

Opus nedum curiosum, & delectabile, sed omnibus fidelibus maximè fructuosum.

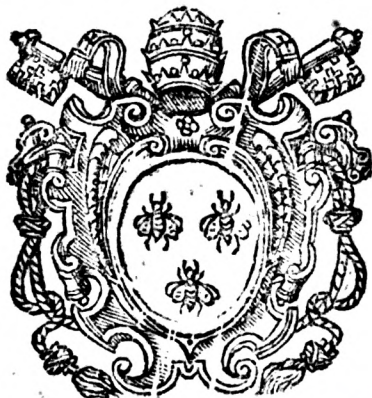
Labore Domini Abbatis Antonij Ragu. ij V.I.D. Canonici, & maiori

Pœnitentiarij Ecclesiæ Beneuentanæ, & Iudice Synodali.

Illustrissimi, & Reuerendiss. D. Scipionis Cardinalis Burghesij Abb. & Perpet. Com-
mend. Sanctæ Sophiæ, Vicario Generali & Auditore.

Et Illustriss. & Reuerendiss. D. Alexandri de Sangro Patriarchæ Alexandrini
Archiepiscopi Visitatore & Auditore.

Olim sub illustriss. DD. Maximiliano de Palumbaria, & Pompeio Cardinali Arigonio
Archiep. Auditore Generali, ac Visitatore, & iudice appellationum ordinario.

NEAPOLI, Apud Octauium Beltranum. 1616. SUPERICE. PERM.

SANCTISSIMO PATRI

& Domino nostro

D. VRBANO VIII.
PONTIFICI

Ter Maximo, ter Optimo, ter Beatissimo, Vniuersalis Ecclesiæ Pastori Vigilantissimo.

*Antonius Ragucius Canonicus, & maior Penitentiarius
Sanctæ Metropolitanæ Ecclesiæ Beneuentanæ,
post pedum oscula Beatorum.
Perpetuam felicitatem.*

Quod annis proximè elapsis Sanctitas Tua, tres meos tractatulos excipere dignata sit, id ad hunc alium eloborandum animum fecit. Solent enim plerumq; subditorum ingenia, vel minimo Principum benigno nutu ad præclara aliqua mirabiliter excitari. Hunc itidem, vt in manus hominum feliciter veniat Sanctitatis tuæ pedibus mitto; & illius augustissimo nomini dedico, trado, defero. Eccui securius, vel felicius, quàm Urbano VIII. Papæ? cuius (vt interim alia eminentis potentia vocabula præteream) nomen admirabile est, & potestas incomparabilis, qui est Christi Vicarius Generalis, & immediatus post

eum in terris. Iudex, cuius os toti Ecclesiæ loquitur, qui est omnium Principum caput, & omnium potestatum summa potestas, cuius, & Dei idem est confessorium, qui est totius Ecclesiæ Iudex, & Doctor, Pontifex Summus, Sacerdos magnus, Sanctissimus, Apostolicus, Pater ter Beatissimus, Oecumenicus, Patriarcha, Princeps Episcoporum, hæres Apostolorum, Primatu Abel, Gubernatu Noe, Patriarchatu Abraham ordine Melchisedech, Auctoritate Moyse, Iudicatu Samuel, charitate Paulus, potestate Petrus, Vnctione Christus.

Dignetur Sanctitas tua, (quod oro, & exorare maximè exopto) humillime serui opusculum benigno oculo perspicere, & cum eo veteris meæ, sed animo continuatæ seruitutis agnoscere obsequia, & Deus Sanctitatem tuam diù (vt oro) Ecclesiæ suæ conferuet fælicem, & incolumem, illiusq; vigilantiam, & sancta desideria secundet. Beneuenti die xxv. Martij 1626.

ILLVSTRISSIMO PRINCIPI

FRANCISCO S. R. E.
CARDINALI BARBERINO.

ANTONIUS RAGVCIUS CANONICVS,
& maior Penitentiarius Sanctæ Metropolitanæ
Ecclesiæ Beneuentanæ summam
felicitem.

ATIS sciliciter Franciscæ Cardinalis Amplif-
sime, annis proximè elapsis alij tractatuli mei
in manus hominum deuenerunt sub augustis-
simo Urbani VIII. patrui tui nomine, &
tuo. Hunc itidem, vt pari felicitate in mun-
di lucem prodeat, eidem Sanctitati humili-
ter dedico, & Tibi; sperans propterea fore
vbique tutum, & omnibus gratum. Accipe

Cardinalis amplissime (quæ tua est humanitas, & benignitas) hoc,
qualecunque illud sit, humillimi serui munusculum, & cum eo ve-
teris meæ obseruantia (vt in alijs meis opusculis etiam testificatus
sum) perpetuum monumentum, & Deus Illustrissimam amplitudi-
nem tuam diù conseruet felicem, & incolumem. Beneuenti
die 25. Martij 1626.

Author

Author ad benignum Lectorem, & in malignum
Liuide fac melius, post nostros carpe labores.
Lector amans salue, Lector inique vale.

D. Cæsaris de Aquino, D. Ioannis Principis
Petrae Polcinæ filij.
Si quis iter Cæli, si quis vult infera nosce.
Hic clarè, & breuiter candide Lector habes.

Ad Perillult. & Reuerendiss. D. Abb. Antonium Auditorem Curia
Archiepiscopalis, Vicarium S. Sophiae, &c. & Patrum
suum benemerentissimum,
Maximilianus Raguccius V.I.D. Sac. Theol. Mag. Prothonot. Apost.
Archipræsbyter Peschi in Tractatu de Statu Animarum
in hac vita, & in altera.

O, quibus, aut terris animos, aut æthere tutos,
Ferre iuuat, præsto est, hoc via tuta libro.
Doctrina, hic Operi iuncta est, mira arte Ragucci:
Gesta calent, calamo, quod docet ille suo.

Adm. Illust. ac Reuerendiss. D. Abb. Antonio Raguccio Auditori, &c.
de Libro cui argumentum de Statu Animarum in hac vita,
& in alteram vitam.

Theodorus Maximianus Præsbyter Societatis Iesu.
Optatam Parocho dederas, nitidamque lucernam,
Cordis ut humani panderet illa vias:
Mox orbi lumen lustrans meditare, Ragucci,
Quam mens ad superos corde soluta volet.
Illæ sed in tenebris; hoc ipso in lumine lucet;
Hoc rapis à superis; est labor illa tuus.
Ergo opus ut primum placuit dixisse, lucernam:
Sol istud mundi iure vocetur opus.

Fabritij Montalti, Maximi Fregnet Ducis, filij
de hoc Opere.

*Qui status est animæ præsens, post, quiuè futurus
Hoc opus egregium cum breuitate docet.*

P. Francisci Vngari è Societate Iesu.

Eruditissimo ANTONIO RAGVCCIO de Libro de Statu
Animæ in hac, & in alia vita.

*Qui vitæ nobis, Cæli qui limina pandis,
Et vaga sydereis confita rura plagis.
Ne doctam, ne carpe viam. Tibi nosse sat effest:
Est cælo hoc idem viuere: viue diu.
Viue diu terræ, qui nomine viuus Olympo.
Hæc nisi te tantum sustinet; iste tenet.*

Abb. Petri Pedicini Canonici Beneuentani V.I.D.

*Hostibus infestis homo viuuit: morte sequente
Victus habet pœnas, præmia victor habet
Strenuus, ut certat, piger ut fugit arma; recenset
Hic liber, & meritum sumit uterque suum.*

D. Io. Andreæ Fratini I.V.D. Prothonotarij Apostolici Archipresbyteri Terræ Gildonis, atque in ampla Dice. esi Beneuentana
Iudicis, & Examinatoris Synodalis.

A D L E C T O R E M.

*Alta rupis Scriptorum imis excerpta latebris;
Hæc per inoffenso dogmata curre pede.*

Del Sig. Abbate Cesare Machabeo, Primicerio
di Beneuentò , In lode dell'Opera .

Qual di colpa lo stato , ò qual di merto
Sia'n questa, ò'n l'altra, di nostr'alme, vita;
Questo libro n'insegna, e questo addita,
Qual buon Maestro ne le cose esperto .
Rendasi il Mondo già sicuro, e certo,
Che pria, che dal suo corpo sia partita
L'alma; se pur sia rea, ò pur gradita
Al suo Fattor ; quì leggera llo aperto .
Quì si scorge distinto, à parte à parte
Il buono, e'l giusto à le nostr'alme guida .
Che per erto sentier conduce al Cielo .
Quì è'l sangue redentor, che molti affida
Con lor buon'opre : onde di colpa il gielo
Soua natura, si dilegua , & arte .

AVTHOR AD BENIGNVM LECTOREM.

A B E S Benigne Lector, Tractatum de Statu
Animarum ea fronte alteram nostrorum
Operum tibi promissum, propè diem habitu-
rus, hæc alia Opera nostra, nempe germanam,
& literalem expositionem Sacræ Genesis,
Tractatum de Nobilitate Ecclesiæ Beneuen-
tanæ, & de Visitatione, Roga Deum pro
me, & vale in Domino .

TRACTATUS DE STATV ANIMARVM

In hac vita, & in altera.

QVÆSITVM PRIMVM.

SVMMARIVM.

- 1 *Anima est immortalis incorporea à Deo ex nihilo creata, & quando, num. 2.*
- 3 *Reijciuntur opiniones aliquorum hæreticorum, & numero 4. vsque ad num. 7.*
- 8 *Anima an sint omnes æquales, vel altera, altera nobilior.*

An Animæ sint a Deo creatæ immortales vbi, & quando?

- 1 **I**C, quod † anima est immortalis, & incorporea à Deo ex nihilo in embione creata; quando infunditur corpori, & vt significantius dicam, concreat in embione cum corpore organizato, & est communis sententia Nauar. in Manuali prælud. 1. dixi cum corpore organizato, nam † ante organizationem non infunditur anima, ad quod potest referri illud Aristotelis in 2. de anima scilicet, quod forma est actus corporis organici physici.
- 2

Hinc repellitur, † & refutatur hę
 3 resis Arabicorum, & falsum as-
 sertum aliquos insanorum phi-
 losophorum asserentium animā
 esse mortalem D. Tho. 1. par.
 q. 7. art. 3.

Hinc sequitur etiam non esse cor-
 4 poream, † vt falso tenuit Dio-
 genes, & alij philosophi asseren-
 tes esse ventū, vel aerem. Isiod.
 lib 5. Ethym. c. 5. D. Antonin.
 prima parte cap. 4.

Hinc sequitur non esse ante cor-
 5 pus, † vt fuit hęresis originario-
 rum asserentium animas esse
 creatas in Cœlo à principio
 mundi, Isiod. l. c.

Hinc etiam sequitur, † errasse glo-
 6 sam tenentem animam creatam
 priusquam corpus, & priusquā
 corpori infundatur, 1. q. 3. nam
 hoc est hęresis; Nauar. l. c.

Hinc etiam sequitur, † non esse
 7 creatam, ex præiacenti materia,
 vt fuit hęresis Gnosticorum, ,
 qui asseriebant animas esse crea-
 tas ex natura Dei, & non ex ni-
 hilo.

Sed notet hic curiosus, quod ani-
 mę omnes creantur à Deo ,
 quando infunduntur corpori-
 8 bus, † æquales specificè, idest
 eiusdem naturę: sed quantum
 ad perfectionem potentiarum
 ipsarum animarum, idest, intel-
 lectus, memorię & voluntatis,
 altera est altera nobilior creata,
 vt anima Domini Nostri, &
 Beatę Virginis.

Q V A E S I T V M I I.

S V M M A R I V M.

- 1 *Anima quid sit.*
- 2 *Anima cur fuerit creata.*
- 3 *Anima quomodo potest suum finem obtinere.*
- 4 *Adultus iudicio rationis fun-
giens an possit iustificari le-
ge communi non præuio ali-
quo actu bono moraliter suo
libero arbitrio producto.*
- 5 *Anima est incorporea indiui-
sibilis tota in toto, & tota in
qualibet parte totius cor-
poris.*

Quid sit anima, & cur fuit
creata.

- 1 **D** Ic, quod † anima est for-
ma substantialis corporis
per se, & contrarium asserere,
est hęresis damnata in Concilio
Vienn. c. olim 1. q. 3. §. porro:
- 2 Nauarr. l. c. & fuit creata, † vt
summum bonum intelligeret,
intelligendo amaret, amando
possideret, possidēdo frueretur:
Mag. sent. ex sent. D. August. in
- 3 tertio sent. d. 1. & anima † po-
test obtinere dictum suum finē
fruendi Dei, per gratiam, & per
bona opera; & aliter asserere ef-
fet error Pelagianorum dam-

natus in Concil. Mileuitano, vt habetur de conf. d. ft. 4. & per Tridentinū, vide Nauar. vbi supra afferebant enim prædicti hæretici posse hominem saluari sine gratia Dei, solummodo per potentiam naturalem cum generali cōcursu Dei, quod est falsissimum, sicut falsissimum est sine operibus asserere posse adultum hominem iudicio rationis fungentem, lege communi iustificari, nisi præuio aliquo actu bono moraliter, libero arbitrio suo producto, etiam si fide præ polleat, Nanarr. l. c. sub num. 5. qui citat cap. omnis de consecr. d. 4. & est D. August. per hæc verba, omnis, qui iam vitæ suæ arbiter constitutus est, cum accedit ad sacramentum fidelium, nisi eum poeniteat veteris vitæ suæ, nouam inchoare non potest.

Nota hic errare eos, qui crederent animas esse diuisibiles, vel habere parua corpora, vel membra, correspondentia membris corporis, nam anima est incorporea, & indiuisibilis, & est tota in toto, & tota in qualibet parte totius corporis, quoad essentia ipsius animæ, vt est Deus in toto mundo. & qualibet parte totius, & est communis sententia D. Thom. 1. par. q. 8. art. 2. ad tertium, & q. 76. art. 8. & prius eo D. August. lib. 6. de Trinit. vt est etiam sanctissimum Corpus Christi in sanctissima Eu-

charitua, c. singui, & c. vbi pars de consecr. dist. 3.

QVAESITVM III.

SVMMARIVM.

- 1 *Homo ex quibus constat.*
- 2 *Verba Apostoli de interiori homine, & exteriori quomodo intelligitur.*
- 3 *Anima statim quod creatur, vel concreatur contrahit peccatum originale.*
- 4 *Anima quomodo dicitur concurrere ad peccatum actuale.*
- 5 *Demon an tentat nos supra quam possumus.*
- 6 *Custodia Angelorum est necessaria, & quare.*
- 7 *Cognitio naturalis non est demonibus sublata, sed diminuta, & an cognitio per affectionem charitatis num. 8.*
- 9 *Angelorum officium quod sit in nobis, & num. 10. & 14. & 20.*
- 11 *Angeli qualiter dicuntur nos quandoque relinquere.*
- 12 *Verba illa tradidit eos in reprobum sensum qualiter intelligantur.*
- 13 *Angeli quomodo in nobis se gerant tempore mortis.*
- 15 *Missio Angelorum dupliciter*

capitur, & quomodo.

16 *Spiritus illi beati omnes dicuntur Angeli licet non omnes mittantur.*

17 *Angeli quare pinguntur cum pennis, & longa coma, ac reflexis capillis, ac cum alijs humani corporis membris.*

18 *Angeli quare sunt nostri custodes.*

19 *Angeli ante Incarnationem permittebant se adorari, quod prohibitum est post Incarnationem.*

21 *Paulus V. permittit, & probavit officium Angeli Custodis celebrari ad instantiam Catholicę Maiestatis.*

An hominem constituat anima sola, vel corpus solum?

Dic, quod hominem, nec anima sola, nec corpus solum constituit, sed & homo dicitur, quod resultat ex utroque; scilicet anima, & corpore, itaque ex horum coniunctione, unus homo subsistit. Innoc. 3. in c. quadam de elebrat. Missę, & prius eo D. August. de Civitate Dei, lib. 19. & D. Thom. 1. par. 1. q. 75. art. 4. imò. & Philop. 2. de anima, nec inquit, corpus solum est homo.

Hic advertatur, quod & per verba

2 Apostoli 2. ad Chor. c. 4. de interiori homine, & exteriori, nō intelligitur, quod pars sensitiva sit homo, vel intellectiva: & quod separatę sint, nam hæc fuit hæresis Tertuliani: sed quod in propriæ totum appellatur aliquando à parte, ut in 1. c. D. Pauli, sentit Doctor meus Angelicus, lect. 5. Et per interiorē hominem, intelligas discursum rationis intellectualem, & per exteriorē hominem, appetitum, & incensuum sensuum; hinc D. Paulus, iterum: Sentio aliam legem contradicentem, legi mentis meę.

Notetur etiam hic, quod & anima
3 statim atque creatur, vel concipitur, ut dictum est, contrahit peccatum originale, quod quomodo contrahat, remitto Lectorem ad Catholicos Theologos, firmo remanenti privilegio sanctissimę Virginis. Quomodo verò deleatur, per Baptismum, ianuam sacramentorum, post Aduentum Domini, iam clarum est, vel parum exercitatis in factorum librorum lectione, vel quomodo delectum sit, tempore legis naturę, vel legis scriptę in dijs videre licet, & abinde habetur in mea Lucerna Parochorum (quę nunc sub prælo infunditur) cum de Sacramentis in communi, & de Baptismo agitur. Et & anima dicitur concurrere ad peccatum actuale, per consensum, & voluntatem,

qua

qua consentit, & suggestioni sensuum suæ tērationi demonis, tentatoris ad malum. Namq; quælibet anima ab initio suæ creationis, sicut habet Angelū confortantē, & exhortantem ad viam gloriæ, & custodiētem in omnibus vijs suis, vt Hieron. in Matth. 18. magna dignitas animarū, vt vnaqueq; ab initio ortus sui custodiam habeat. Sic etiam adest tentator exhortans ad malum, & ad viam perditionis persuadens, non tamen cogere potest, hinc Diu. Chrysostomus super illis verbis Matth. 4. (Mitte te deorsum) persuadere inquit potest, præcipitare non potest.

Nota tamen, quod † demon tentator, particularis (nam omnes demones tentant nos ad malum) non tamen tentat nos supra quam possumus, & in hoc fideliter nobiscum agere Deus dicitur per Apost. concludi igitur, quod omnes Angeli mali, quantum eis à Deo permittitur ad nostrum meritum, conātur trahere, nos ad pœnas, sicut omnes Angeli boni coadiuvant nos ad viam gloriæ, præcipue verò Angelus tutelar, Ideo Bernard. Angelus in omnibus locis est sedulus pedisequa anime quia inimici sunt sc̃i, iuxta illud Petri, Vigilate, quia aduersarius vester, tamquam leo, &c. quia etiā inimici sunt plurimi, hinc Aymo, Aer, inquit iste ob-

scurus, ita plenus est demonibus, sicut radius solis minimis pulueribus, & minutissimis atomis.

Ergo † necessaria est custodia Angelorum, quia dicit Apostol. Ephes. 5. Non est colluctatio aduersus carnem, & sanguinē, sed aduersus principates, & potestates tenebrarum harū, ideo rursus Bernard. si bonus spiritus se elongaret, malorum imperū quis sustineret? Nam sunt astuti (quia cognitio † naturalis non est illis ablata, sed tantum diminuta) propter simplicitatem suæ substantiæ, consequitur naturam Angeli, vt D. Th. 1. p. licet eis cognitio † per affectionem charitatis, sit sublata, vnde vt eorum insidijs resistere possimus, necesse fuit habere Angelos, idcirco dicitur Psal. 33. Immittet Angelos Domini in circuitu timentium eū, & eripiet eos: In hanc sententiam dixit Origenes vult Dominus facere res mirabiles, de locustis vult superare Gigātes, & D. Greg. hoc est † officium Angelorū refrēnare demones, ne noceant quantum volunt, & Hieronymus, Angelorum auxilijs liberamur ab inimicorum insidijs, & deuotissimus Bernard. quoties cernitur grauissima tēratio, toties inuoca tuum custodem, nam Angeli boni secundum August. in bono promouent, & confortant, & deside-

ria nostra gerunt ante Deum.

Nota hic de Angelis † quod no-
10 stri sunt in vita, in morte, &
post mortem, quia non cessant
à custodia hominis, namq; An-
gelus, nobis Custos deputatus
numquam relinquit nos ex to-
to, D. Tho. 2. sent. d. 11. quam-
uis aliquando ex culpa nostra
relinquit nos secundum quid,
non tamen totaliter, nam, vt ait
D. Gregorius sicut esse nostrum
ex nihilo est, ita nisi manu regi-
minis autor omnium illud con-
seruaret, ad nihilum tenderet:
11 & Angeli † dicuntur relinque-
re hominem aliquantulum, in
quantum non retrahunt eum
à peccatis, & tribulationibus,
numquam tamen totaliter re-
linquunt, vsque in finem mor-
tis.

Et quod iuxta illud Rom. 1. dici-
12 tur † tradidit eos in reprobū
sensum, quod scilicet permittat
Dominus hominem aliquando
cadere, idest ex culpa hominis.
Origenes, homo inquit per in-
gratitudinem, & peccatum,
Angelica protectione se reddit
13 indignū, Angeli etiā sunt † no-
stri, in morte nobis seruiendo,
& demones fugando. quod fi-
guratur Genes. 22. vbi cum Ia-
cob timeret Esau, habuit Ange-
los ad iuuandū eum promptos,
quos cum vidisset Castra Dei
inquit, hæc sunt, Magna ergo
erit mihi Antonio spes. & con-
solatio, cum in punto illius ago

nis, videbo Angelos occurrere
mihi, & demones, qui calcaneo
insidiantur, effugare. Præcipue
verò Angelum meum Custodē,
mihi tunc assistentem, videre,
& nunc quod me audiat, immò
videat scribentem me hæc con-
siderare, magna mihi consolatio
est.

Et additur † de Angelis, quod, vt
14 ait D. Bernardus Angelus discut-
rit medius inter Deum, & nos,
vota offerens, dona referens,
immò post mortem ducendo
animas in purgatorium, & ex-
tra ducendo ad gloriam, quod
figuratur in regimine Raphaelis,
versus Tobiolum, vt habetur
Tob. 5. hinc canit Ecclesia, mit-
te Archangelum Michaelē,
vt dignetur eripere animas de
manu inferi. & propterea post
festum Angelorum fit comme-
moratio defunctorum. & Bern.
ait, quod Angeli expectant no-
strum Aduentum, solliciti, in-
quit, quærunt, vt, simus eorum
focij, qui facti sunt nostri mini-
stri. Hinc habetur, Luc. 16. cum
morereitur mendicus, & porta-
retur, ab Angelo in sinū Abrae.
ad quod significandum potest
adduci illud Exod. 23. Introdu-
cet te Angelus meus in locum,
quem parauit tibi, & rursus D.
Bernardus. Non ambiguo quin
gratanter locet in palatio, quos
dignanter visitant in sterquilio
magno cum gaudio.

Sed postquam huc responso, &

discut-

discursus de Angeiica protectione, noster euasit, sciatur in super, quòd, vt habetur Hebr. 1. Omnes sūt administratorij spiritus, & in ministerium Missi.

15 Sed intellige, quòd missio Angelorum ex sententia Dionysij, dupliciter capitur, vno modo ad reuelanda secreta diuina, & hoc modo omnes mittuntur, quia supremi Deo assistentes, reuelant secreta medijs, & illi infimis. Altero modo, mutando locum, & descendendo de Cœlo ad terram; & huc: hoc. Secundo modo cōmuniter loquendo, & ex eorū officio mittuntur Angeli inferiores: licet aliquando pro arduis, vt habetur Isa. 6. Mittantur etiam inferiores: volauit, inquit ad me vnus, de Seraphym, & Daniel. 7. de tali ordine loquens, Millia millium ministrabant ei, & decies millia, & centena assistebāt ei. vbi Doctor Angelicus meus aduocatus par. 1. q. 50. artic. 3. Angeli sunt immateriales substantiæ, & in maxima multitudine. & D. Areopagita 1. 8. de cœlesti Hier. Multi sunt, vt excedant commensurationem numerorum, & Iob 25. Nunquid est numerus militum eius? quasi dicat, quòd non.

Notandū hic, quòd omnes spiritus illi beati dicuntur Angeli idest Nuncij & licet non omnes mittantur, tamen omnes dicuntur Angeli propter manife-

stationem diuinorum secretorum D. Tho. 1. par. q. 108. art. 5. & sententia D. Gregorij, vt supra intelligenda est quoad missionē exteriorem, sed D. Thomæ, quoad interiorē inter eos, & exteriorē salua meliori sententia, & correctione sanctæ Matris Ecclesiæ itaque benè, dicitur qui facit Angelos suos spiritus Psal.

Incidit in hunc sermonem, vt aliqua de pictura Angelorū breuiter dicamus, & ideo, quod licet Angeli sint spiritus incorporei 17 tamen mysticè pinguntur cū pennis propter promptam voluntatem, & celerem discursum eorū, in celerem, vt sine discursu apprehendere dicantur: pinguntur longa coma; & reflexis capillis, ad significandas affectiones ordinatas eorum procedentes ex radice mentis; pinguntur eis aures, quia percipiunt diuinam inspirationem, nares, quia fugiunt peccata fetida, quòd & demon facere dicitur, labia, quia manifestant nobis diuina secreta, sine barba quòd in omnibus ætatibus non deficiunt, Manus, quia ad virtutem actiuam nos hortantur, cor, & pectus ad denotandam Dei fortitudinem, nā legitur, quòd vnus Angelus occidit centum octuaginta mill. milites in exercitu Sennecherib pinguntur pedes ad denotandum liberam affectionem ad Deum sine impedi-

mento; pinguntur etiam cum pēnis, quia sunt alieni ab affectu terreno, & eleuati in contemplatione. Vide Isiod. 7. Ethym. 18 Angeli ergo sunt nostri † custodes propter hominis dignitatem, quia natura humana est nobilitata per suam substantiam in diuino supposito, & hinc est, 19 quod † Angeli, ante Incarnationem, permittebant se adorari, quod prohibuerunt post incarnationem; Apoc. 19. vide, ne feceris, quia confrater tuus ego sum, secundo propter eorū utilitatem, quæ consistit in reparatione ruine eorum ex salute hominum, quia saluandi intrabunt in sedes cadētium Angelorum, & propterea satis administrauerunt Angeli circa redemptionem generis humani: quia Angelus annunciauit Incarnationem, Luc. 1. Missus est Angelus, annunciauit Natiuitatem, Luc. 1. Annuncio vobis, & Gloria in excelsis, apparuit in passione confortans Iesum, Luc. 22. annunciauit Resurrectionem, & Ascensionem per Act. 1. Itaq; Angeli plurimum administrauerunt, vt citius vacuæ sedes adimplerentur.

Nota hic ex D. August. de Ciuit. Dei; Sunt Angeli Dei, & Angeli nostri, in mundo nostri, in iudicio nostri in cœlo nostri, ideo debemus cōuerti, tum propter nostram utilitatem, quam ipsi attendunt, tum etiam, quia ac-

cumulatur eis accidentale gaudium, ex nostra conuersione, & hoc vsque ad diem iudicij: iuxta Luc. 15. Gaudium est Angelis, super vno peccatore pœnitentiam agente, de hoc D. Bernard. super Cant. deuotè. vt solet lachrymæ pœnitentiæ, inquit, sunt vinum Angelorum, & rursus idem, ideo in omni loco, in quouis diuersorio Angelo tuo reuerentiam exhibe, & Beda, vnusquisque nouerit se obligatum, vt veneretur collegiū Angelorum; rationem obligationis nostræ ponit August. lib. quæst. 83. quicquid fuerit diuini muneris, hoc virtute Angelorū, mittitur fidelib. vniuersis, & benè, vt dictum est supra in eisdem discursus hic in hodiernā diem, in qua agimus officium Angel Custodis, sed nimium digressi sumus à nostra breuitate dulcedine huius tractationis allekti, nunc descendentes ab hac alta materia, quam summis Theologis in scholis tractadam relinquimus, ad nostri instituti quæsitā redeamus: Illud addentes, quod Angeli, vt ait Hilarius 20 in Matth 18. pusillum † fidelitū præsumt orationibus, & quod Salvatore per Christum Angeli quotidie Deo offerunt ambitioso eorum famulatu, vt iisdem verbis tanti Doctoris vtatur, Propterea prudētissimè, & sanctis? (sicut omnia) fecisse dicatur 21 scilicet record. † Paul. V. qui

bauit, & permisit, vt custodis Angeli officiū celebraretur ad instantiam Catholicæ Maiestatis (quam Deus diu felicem cōseruet, & incolumem, ac victricem semper faciat) & aliorum plurimorum Principum secularium, & virorum Ecclesiasticorum, quos omnes Deus felices faciat, qui tam bonum Ecclesię procurauerūt quod ab vniuersali Ecclesia lætissimè amplexū fuisse (vt factum est in hac Beuentana Prouincia) credere possumus; ego verò quod iā de- siderabā, maxima lætitiā excepi.

QVAESITVM IV.

SVMMARIVM.

1 Plures opiniones circa hoc quesitum, & num. se qq.

In qua parte corporis anima resideat, & an habeat aliquam sedem particularem, & principalem in corpore?

Dic quod hæc quæstio satis vtilitata est inter veteros Philosophos, & medicos, quorum sententias breuiter referam, concludendo cum sententiâ sacrorum Theologorum.

Arist. & Chrysippus cum alijs stoicis dixerunt vnum esse locum principalem animæ in corpore

scilicet, cor, quem locum appellarunt principalem, & quasi Regiam ipsius animæ.

Plato, Hyppocrates, † & Galenus statuerunt esse tria loca habendo rationes ad tres partes animæ, itaq; primæ parti statuerunt in capite, secundæ in corde, tertiæ parti ipsius animæ locum statuerunt in ipso Epithē, & quidam addiderunt, & quartam, scilicet in testibus & secundum horum sententiā, quatuor erāt principales sedes animę.

Diuus † Augustinus videtur sentire animam habitare, in sanguine. c. Moyses, 32. q. 2. & Diuus Hieronymus idem videtur tenere, vt habetur in c. ne tales de consecratione dist 5.

Sed horum † sanctorum Doctorū sententia exponenda est in hoc præposito, quod anima in sanguine plurima operetur, immò dictum Hieronymi, per animā intelligitur, esse hominem animatum, vt pars pro toto capiatur, vt ibi glos. nam anima rationalis, nec augeri potest, nec minui à sui princ°. Exigitur anima tota in toto corpore, & tota in qualibet parte totius, & est forma corporis, & dat illi esse, & conseruet in esse. Et dicitur ibi magis esse, vbi plus operatur, vt in corde, vel cerebro, & hoc est ex dispositione membri, & ideo dicebat philosophus, qd principium sensationum fit in corde, & Medici, quod fit in

cerebro; sed pro concordia, dic quod principatur in corde, & perficitur in cerebro, & hoc prodest curiosis. sed re vera dic, ut supra quod est tota in toto, & tota in qualibet parte totius.

QVAESITVM V.

SVMMARIVM.

1. *Credentes pertinaciter animā non esse in toto, & in qualibet parte totius, & quod immediate omnes partes informet sunt haeretici.*
2. *Anima in egressu à corpore an prius cor quam cetera membra desituat.*
3. *Calor in corde remanens post egressum animæ unde resultet.*
4. *Credentes animā esse paruulā creaturam, vel Angelum per corporeum, ut pinguntur sunt haeretici.*
5. *Deus pater quare pingatur sub forma grauis senioris cum orbe in manu, & Spiritus sanctus in forma Columbae.*
6. *Concordia duorum conciliorū vniuersalium quae videntur contraria circa questionem an Angeli sint corporei.*

An peccent Christiani, vel sint haeretici errantes circa praedicta?

Dic, quod peccant, nisi excusarentur simplicitate D. Th. par. 2. q. 76. art. 1. c. 2. Imò essent haeretici, si cum pertinacia. Clem. 5. cum glos. de haeret. scilicet si non, crederent, quod est tota in toto, & tota in qualibet parte totius, & quod immediate omnes partes corporis informet. Sed quod in corde, plusquam in cæteris membris operetur. Vbi etiam notandum in 1. egressu animæ, ut non credas, prius cor, quam cætera membra desitui: nam vno eodemque tempore, sicut intra embryonē organicē præparatū, toti simul corpori, & omnibus eius partibus, uti forma essentialis cōiungitur: ita, & separatur.

Nec attendendus feruor, qui videtur remanere in corde, quia ille calor, est reliquus, ex agitatione membrorum principalium, ob tantam separationem, qui calor, ex corde præcipue resultat. quia præ aliis agitatur ad depellendum contraria in illi punctu est ideo, ex agitatione calor.

Similiter si crederent, si animam esse paruulā creaturam, (ut pingunt pictores pro rudibus) ut infantulum. ut etiam si crederent Angelum esse corporeū, quia sic pingi permittitur cum

alis,

5 alis, & membris, vt supradictum est, pro institutione simplicium, vt, intelligant ex hoc eorū simplicitatem, & puritatem, sicut etiā permittitur depingi † Deū Patrem, in figura grauis seniorisque hominis cum orbe in manu, ad demonstrandam eius prouidentiam, & auctoritatem, vt etiam de Spiritu sancto in forma Columbæ ad declarandam eius simplicitatem, & promptitudinem ad succurrendum inuocantibus, vt expertus sum, sepius mihi Antonio Ragucio nullis meis meritis, sed solū dignatione Maiestatis suæ, in angustiis succurrisset? Et si quandoque animæ, vel Angeli, visi sunt apparere in corporibus, hoc intelligas de corporibus aereis assumptis.

6 Hic obiter nota † concordia duorum conciliorum vniuersalium scilicet Niceni secundi, & Laterensis, vt etiam notat pinetus in Daniele c. 9. An Angeli sint corporei, nec ne? nam in dicta synod. Nyce. quidam B. Ioānes Colossensis ex buit librum, seu opusculum in quo habetur Angelos esse corporeos, & tamen non fuit reputatus hæreticus. In Concil. Later. sub Innoc. habetur Angelos esse incorporeos dic. quod ex sententia B. Ioannis Colossensis, debet intelligi, Deum esse simplicissimum, & respectu ceteræ simplicitatis, Angelos videri, quodāmodo cor-

poreos, tenuissimo quodāmodo, sed in Concil. Lateren. fuit habitus respectus, ad ceteras creaturas, verè corporeas, sed in his, & in omnibus alijs dictis, & dicendis tam hic, quàm in mea Lucerna Parochorum, & in tractatu de Voce Canonico- rum in capitulo & in Vasculos Ecclesiastica disciplina, & in expositione Genesis, & in tractatu de Visitatione, & alijs quibuscunque meis scriptis, remitto me ad determinationem Sanctæ Matris Ecclesiæ Magistra veritatis illud addendo, quod cum dicitur, quod Angeli apparent cum corporibus suis, vel intelligendum respectu simplicissimæ naturæ Dei, vel de corporibus assumptis salua correctione, vt supra.

QVAESITVM VI.

SVM MARI VM.

- 1 *Opinio diuersa Aristotelis, Platonis, & D. Thomæ in hoc quaesito.*
- 2 *Caruncula illa ante infusionem animæ intellectiua quomodo crescit in ventre matris.*
- 3 *Anima rationalis est etiam vegetatrix, & sensitiua, & vitum tribuit.*

in corpore humano sit vna anima, vel plures? scilicet vltra animam rationalem, sint ne vegetatiua, & sensitiua, vel alia?

Dic, quòd aliqui dicunt vltra animam rationalem, & intellectuam, adesse animam sensitiuam, & vegetatiuam, & inter ceteros ita sentit Aristoteles, imò Plato addit quartam scilicet animam vitalem; Tu dic, quòd in corpore humano, non est alia anima, nisi rationalis, & intellectuam, quæ operatur effectus sentiendi, vegetandi, & esendi; D. Tho. 1. par. q. 76. ar. 3. & habetur in 1. de Ecclesiastico dogmate, c. 1. & dubium mihi motu à medico meo excellentissimo, & in theorica, & in praxi, Io. de Thofano de Airols, resoluatur, quòd illa earuncula, & ante infusionem animæ intellectuæ, crescit ex vi animæ matris, quia ante concreationem animæ futuræ proles, est illa earuncula, pars matris, & alitur etiam ipsius nutrimento. Itaq; ipsa anima & rationalis, & vegetatrix est, & sensitiua, & vitā tribuit, quia altissimus his virtutibus eā decorauit, vt habeat potentias, animæ vegetatiuæ, & sensitiuæ, & vitalis, vt merito ipsa anima rationalis possit appellari vegetatiua, & sensitiua. vide Maior. 1. dist. 16. q. 2. Na-

uar. prælud. 2. num. 2. & 3. in suo Manuali. Hinc sequitur nō benè sentire glossam in elem. 1. §. porrò afferentē, tres esse animas in homine, vid. D. Tho. 1. par. q. 77. & sequitur etiam esse falsissimum, dictum Auerrois vnā animam esse omnibus.

QVAESITVM VII.

SUMMARIVM.

1. *Anima rationalis quatenus est vegetatiua quid operatur in homine.*
2. *Anima vegetatiua quot sunt opera.*
3. *Anima quatenus sensitiua, quid operatur in homine, & num. 5.*
4. *Potentia sensitiua exterior, & quæ interior.*
6. *Potentia appetendi est duplex.*
7. *Potentia vegetatiua, & sensitiua an sint eadē quod anima rationalis.*
8. *Qualiter peccatur circa hanc materiam de potentis animæ.*

Quid operatur anima in homine, quatenus vegetatiua, vel sensitiua.

1. **D**ic quòd quatenus & vegetatiua, conseruat corpus,

auget,

auget, & perficit illud, & facit.
vt sibi simile generet, D. Tho.
hinc Aristoteles 7. de anima
2 tria, † inquit, sunt opera animæ
vegetatiuæ generari, alimento
vti, & alimētari. Nauar. in Ma
nual. prælud. 2. num. 1.

Quatenus verò sensitua, † seu sen
3 tiens, ipsa anima intellectua,
operatur; vt homo moueatur,
& cognoscat, tam per potentia
4 sensitiuam exteriorem quæ † est
per quinque sensus exteriores,
vt sunt visus, gustus, auditus,
odoratus, & tactus, quam per
potentiam sensitiuam interiorem,
vt per sensum communem, ad
quem pertinet respicere interi
us conditiones eorum, quæ,
quinque sensus exteriores co
gnoscunt, & iudicare de eis per
potentiam imaginatiuam, seu
cogitatiuam, ad quam pertinet
cōseruare, quæ sensus commu
nis recipit per extimatiuam, cui
us est recipere intēiones, quas
animal naturaliter percipit alio
modo, quam per sensus exteri
ores per potentiam memorati
uam, cuius est seruare intēio
nes, quas recipit extimatiua: &
hic non habet locum phātasia,
Auicennæ, quia comprehenditur
sub imaginatiua, D. Tho. l.
c. q. 78.

Præterea † operatur, vt homo ap
petat, vel spernat quæ per sensus
6 cognoscit, & † hæc potentia
appetendi est duplex, vel con
cupiscibilis, quam concupiscit,

& vult, quæ per sensus apprehendit conuenire, vel non vult
contraria, quia apprehendit nō
conuenire, vel irascibilis, per
quā impugnantur, ea, quæ vult
potentia concupiscibilis, quæ
tamen potentia subdantur ra
tioni, D. Tho. loco cit. q. 8.

Et hic notandum, quod potentia
7 † vegetatiua, & sensitua, vt su
pra non sunt idem, quod anima
rationalis, re ipsa, eo quod dictæ
potentiæ constant ex parte cor
poris, & ipsa met anima, vt, ho
mo constat ex anima. & corpo
re toto, nam homo non constat
ex anima solum sic potentia
sensitiua, & organa sensuum
hominis, non consistunt in ani
ma sola, sed in ea, & in aliqui
bus partibus corporis, vide
Nauarr. in Manual. prælud. 2.
num. 4.

Notandum etiam, quod circa præ
8 dicta, de potentijs † animæ pos
sent peccare, illi, qui sciunt, vel
scire debent vnam tantum ani
mam, esse in homine, scilicet ra
tionalem, & crederent, non sen
tire, sed solum intelligere, vel
non vegetare: Item, si quis cre
deret, plures animas esse in ho
mine, esset hæreticus, si cū per
tinacia, & non paratus se corri
gere monitus, Nauar. l. c. nu. 4.
& 10.

QVAESITVM VIII.

SUMMARIVM.

- 1 *Anima intellectiua ex diuersitate effectuum quos operatur in homine varia sortitur nomina.*
- 2 *Effectus huiusmodi anima intellectiua an sint idem quod anima, vel accidentia.*

Quid operetur anima intellectiua in homine, siue rationalis?

Dic quod operatur varios nobilissimos effectus, & proinde varia sortitur nomina; nam, ut viuificat hominem vocatur vita, ut dat esse homini, & in esse conseruat, vocatur forma, ut potest intelligere, vocatur intellectus, ut potest velle, & nolle, dicitur animus vel voluntas, ut spirat dicitur, spiritus, ut directa iudicat, dicitur ratio, ut cognoscit, & agit notitias vocatur intellectus possibilis, ut recohit eas, vocatur memoria, & dum notitias non dirigit ad opus, vocatur intellectus speculatiuus, & dum dirigit, dicitur practicus; & cum omnes & huiusmodi effectus, sint idem cum anima, ut voluit

Scotus, vel sint accidentia diuersa inseparabiliter ab ea manentia, ut voluit S. D. meus Angelicus, & hæc, quia plusquam curiosa, quã vilia, relinquo Scholasticis Theologis, sed breuiter factis. Transeo ad propositam materiam.

QVAESITVM IX.

SUMMARIVM.

- 1 *Anima rationalis existens in gratia Dei quid boni habeat.*
- 2 *Anima rationalis existens in peccato mortali quid mali habeat.*
- 3 *Abissus abissum inuocat qualiter intelligatur.*
- 4 *Opera bona existentis in peccato mortali quid operentur.*
- 5 *Anima existens in excommunicatione maiori quid mali patiatur.*
- 6 *Interdictum Ecclesiasticum non tangit animam innocentis, & infligitur etiam ex culpa aliena.*
- 7 *Interdictum Ecclesiasticum in quibus habet maioris efficacie, quam excommunicatio.*
- 8 *Interdictis etiam ex culpa alterius, & etiam absolutis in foro conscientie denegatur Ec-*

-clesia-

eclesiastica sepultura.

9 *Anima existens in suspensio-
ne quid mali sentiat.*

10 *Communicans cum suspensio
in eo in quo est suspensus pec-
cat mortaliter.*

11 *Irregularitas non incurritur
nisi in casibus à lure expres-
sus.*

12 *Tota Curia cœlestis lætatur
cum peccator conuertitur ad
suum Creatorem, & quare
num. 14.*

13 *Lacrime penitentium vniu-
sunt Angelorum.*

In quo statu, vel qual. reperia-
tur anima existens in gratia
Dei, vel in peccato mortali,
siue in censuris Ecclesiasti-
cis?

Dic, quod anima, & intellige,
de anima intellectiua, & ra-
tionali, existens in gratia Dei,
habet gaudium intra se cum
Angelo Custode, & eius poten-
tijs, nempe, cum intellectu,
memoria & voluntate, & quæ-
cumq; operatur, meritorie ope-
ratur in seruitium magni Prin-
cipis sui, & sui ipsiusmet; est in-
clinata ad omne bonum, & ad
recipiendas diuinas inspiratio-
nes & ad resistendum sensuali

bus persuasionibus & molestijs
Dæmonis tentatoris, & habet
pacem mentis intra se, & extra
se. Necnon gaudet meritis San-
ctorum, & cōmunionē, & sus-
fragijs fidelium, & alijs omnibus
bonis, quæ enumerant sacri
Scriptores.

Contra verò, existens † in pecca-
to mortali, si cum illo separatur
à corpore, æternis cruciatibus
condemnatur, & dum est in
vita, est inclinata potius ad ma-
lum, quam ad bonum, hinc di-
cit D. Ambros. Peccatum, quod
per pœnitentiam nō purgatur,
sui pondere ad alia trahit: &
3 Psalmista, † abyssus abyssum
inuocat, id est peccatum, trahit
peccatum licet locus hic expo-
natur, quod abyssus peccatorum,
qui est peccator, inuocat abyf-
sum misericordiæ qui est Deus.

4 Opera bona, † quæ facit, & me-
ritorie, mortua sunt, & nihil ad
mercedem eter nam ei profunt,
licet non remaneant quoad hu-
mana ei irremunerata, & dispo-
nunt peccatorem ad correctio-
nem necnon opera ipsius prius
meritoria, mortificantur, quæ
postea eum emendatione pec-
catoris reuiuiscunt & vt vno
omnia peccatoris mala, verbo
complectar, existens in pecca-
to mortali, est subditus Dæmo-
nibus, & hic est pessimus sta-
tus: remedium est abhorre-
re peccata, sed si quis peccau-
rit, statim conteri, & facia-

mento Pœnitentiæ peccata delere, vt fufius in noſtra Lucerna Parochorum, iam impreſſa, docuimus Parochos, & pœnitentes.

Cum verò anima eſt in excommunicatione maiori, priuatur participatione Sacramentorum actiue, & paſſiue, ſuffragijs Eccleſiæ & communione fidelium, quorum ſunt participes ceteri fideles, iuxta illud Pſalmi, participes ego ſum, omnium timendum te, vt abundantius habet lectori in altero tractatu noſtro, nuncupato, vaſculo Eccleſiaſtica diſciplinæ, cum de cenſuris agitur in ipſius ſine.

Et cum eſt ſub interdicto anima Eccleſiaſtico, quæ eſt pœna corporalis, & non tangit animam innocentis. Et poteſt inſigri, ſine culpa propria, ſed tantum aliena, & ſic in innocentes. corpus ipſum, in hoc ſtatu priuatur Eccleſiaſtica ſepultura, etiam ſi anima abſoluatur à peccatis, & ſacram Communionem recipiat.

Et ſciendum hic, quod in duobus, videtur quodammodo eſſe maioris efficaciz interdictum, quàm excommunication, vt plenius in citato tractatu noſtro declarauimus, quod illa non fertur, niſi ob peccatum mortale, & ſi abſoluatur articulo mortis, datur ſic abſoluto ſepultura, Cap. parrochiano tuo de ſepulturis: at interdictis etiam

ſi abſoluantur in foro cōſcientiæ in interdicto mortuis, denegatur Eccleſiaſtica ſepultura, quod etiam dicitur de mortuis in torneamentis, & hoc etiam ſi ſine culpa ipſius particulari, imò ob culpam alterius, interdictus fuerit, & ratio eſt quia interdictum, vt dictum eſt, eſt cenſura, & pœna corporalis, quæ non tangit animam, ſicut excommunication, eſt pœna ſpiritalis de primo habes in ſacr. Script Patres comederunt vvas acerbas, & dentes filiorum obſtupescunt, de ſecundo, animam, quæ peccauerit, ipſa morietur, ſunt hæc duo loca tanquàm fundamenta antedictæ doctrinæ; licet etiam habeant alias expoſitiones.

Cum verò anima eſt in ſuſpenſione, & hæc pœna non cadit niſi inordinatū ad Eccleſiaſticas functiones, ſi quid exerceat ordinis præterquam quod peccat mortaliter ſit irregularis. Vbi nota, & tene mente, quod eſt prohibitum communicare cum ſuſpenſo, in eo, in quo eſt ſuſpenſus, & ſi non vitamus ſuſpenſum publicum in diuinis officijs, & in aſſignatis ſuo ordine peccamus M. Nauar. cap. 2. nu. 26. & ſeqq Vide extrauag. ad euitan. de ſent. excom. De irregularitate hic nihil; vide Maiolum, & alios copioſe materiam tractantes, vnum te, Lector ſcire volo, quod irregularitas non incurritur

ritur regulariter, nisi in casibus in iure expressis.

Non potest, (vt ad alia descendā) humana mens capere, quantū

12 sit † totius curiæ cœlestis lætitia cum peccator conuerſatur ad suum Creatorem, & Redemptorem, quod significatum est in dragma illa perdita, & recuperata, & in oue, quæ perierat inuenta, & ne inæqualibus verbis, in explicabilem rem enarrare tentem, Euangelico dicto, concludo quod magnum erit in cœlis gaudium, super vno peccatore poenitentiam agente, & quomodo vocetur hoc gaudium infra habebitur, causa verò potissimum, huius magni gaudij, est charitas magna, quam ardentem cœlestes illi spiritus, & animæ habent, vt Deo dāte experiemur, cum ibi in patria erimus. Hinc deuotissimus Bernard. super Cant. gaudent Angeli super peccatoris conuersione. scilicet utem hominis

13 siue res, quæ † lacrimæ poenitentium, vinum sunt Angelorū

14 item gaudent Angeli, † quia vident suę custodiæ gloriosum fructum, & quia vident numerum suum adimpleri, hinc ad Ephes. 2. Estis ciues Sanctorum, & August. Vnde Angeli ceciderunt, illuc venturi sunt homines, & gaudent Angeli, quia habent socios in laudādo Deū, sicut illi in cœlis, sic illi in terris; per bona, quæ faciūt ad ho-

norem Dei, hæc Petrus de Paul. in Term. Dom. iij. post Pentecost. qui etiam dicit, quod non tam dæmones gaudēt damnatione, quam Angeli gaudent conuersione peccatoris, ideo dicitur, magnum gaudium est in cœlo super vno peccatore poenitentiam agente, quam &c.

QVAESITVM X.

SVMMARIVM.

- 1 *Homo an à principio fuerit creatus immortalis.*
- 2 *Virtus ligni vitæ.*
- 3 *Homo ex inobedientia subiicitur morti.*
- 4 *Homo ob conditionem mortis quibus assimiletur.*
- 5 *Mors unde dicitur.*

Quare sit necessario moriendum?

Dic quod hæc necessaria conditio: remāsit homini ex culpa primi parentis, non quod homo † esset à principio creatus immortalis, sed, quod obediendo poterat non mori, quia deperditio humiditatis radicalis per actionem caloris restaurabatur per vium fructuum Paradisi, & debilitas naturalis vgoris, proueniēs, ex admisione extranei,

restaurabatur per esum ligni vi-
 2 tæ, † quod habebat virtutem
 roborandi, & sæpè sumptum,
 faciebat hominem robustum,
 & validum, vt posset non mori,
 quoadusque esset translatus ad
 gloriam. D. Anton. 1. par. tit. 5.
 c. 1. §. 4.

Ergo ex inobedientia † homo
 3 subiicitur morti, hinc habetur
 Hæbr. 9. statutū est hominibus
 semel mori. quamobrem Phi-
 losophus quidem dicebat ho-
 4 minem † esse mortis mancipiū,
 hospitem loci, viatorem tran-
 seuntem similem aceruo niuis
 rosæ matutinæ pomo nouo, &
 quod est lucerna parum dura-
 tura scintilla in mari, & quod
 est in mundo, vt in bello multi-
 plici, quæ omnia denotant ne-
 cessitatem mortis, & afflictio-
 nis præsentis vitæ, D. Anton. 4.
 par. tit. 14. c. 2. §. 5 sed quid in
 hoc immerer, cum hæc expe-
 riëntia clarissima sint nec exem-
 plo propterea, nec ratione pro-
 bari necesse sit, hinc deuotissi-
 mus Bernard. metro

*Vnde superbus homo, cuius con-
 ceptio, culpa,
 Nasci pœna, labor, vita, ne-
 cesse mori.*

*Post hominem vermis, post ver-
 mem, factor, & horror,
 Sic in non hominem vertitur
 omnis homo.*

Hinc merito mors † dicitur à mor-
 5 dendo, quia mordet hominem,
 separando eius parte s; scilicet
 animam à corpore, & mittendo
 principalem partem, quæ est
 anima, intantum, & assumendo
 minorem, quæ est corpus, &
 conglutiendo per masticationē,
 & digestionem, quia corpus,
 vermibus consumit. Vel mors
 etiā dicitur à morsu, quod per
 morsum ligni vetiti, mors in-
 gressa est in mundum, vel dici-
 tur à morsu, quia eius confide-
 ratio mordet conscientiam, re-
 trahendo à malo, vnde bene-
 dixit sapiens, memorare nouis-
 sima tua, & in æternum non
 peccabis idest nō peccabis ob-
 scuritate, vt aliqui exponunt.

QVÆSITVM XI.

SVM MARI VM.

- 1 Mortis nunciij tres, & qui.
- 2 Virtus boni operis est perse-
 uerantia, & nullum bonum
 opus meritorium sine perseue-
 rantia.
- 3 Vita, & mors quod sit in ma-
 nu Dei, quomodo intelligitur.

Quot sunt Nuncii mortis, &
 mors sit nec à Deo, vel ab
 alio.

- 1 D Ic, quod sunt tres, † pri-
 mus est multiplex, & va-

rius vitæ casus, secundus est infinitus defectus, tertius est miseria, & senectus, vnde versus Prosperi; Ferro, peste, fame, vinclis, algore, calore. D. Anton. 1. par tit. 5. c. 1. §. 5. & Vgo de S. Vittore.

Mille mors miseros, mors capio una reos.

Debet ergo homo non peccare, & peccando, pœnitentiam agere, & perseverare in bono; nam virtus + boni operis, est perseverantia, & in bonè operando, non datur status. quia ubi dixisti, sufficit, ibi defecisti, nullum enim bonum opus est meritorium sine perseverantia, & ideo Leuit 3 Nullum animal offerebatur sine cauda, hinc Chrysostomus, tolle perseverantiam & nullam, obsequium habet mercedem, & Gregor. 1 in casum agitur bonum, si ante vitæ terminum deseratur.

Et licet dicatur, quod + mors, & vita, sit in manu Dei, & tamen habetur Ecclesiast. cap. 11. & Sap. 1. Deus non creavit mortem, sed impij vocarunt illam. Dic tu insuper, quod Deus non fecit mortem, idest peccatum, ob quod mors venit: in quantum verò mors sit punitio peccati, hoc modo venit ex diuina dispositione ipsa mors, & ita intellige allegata loca sacre Scripturæ.

QVAESITVM XII.

SVMMARIVM.

- 1 *Hora mortis quare sit nobis incognita plures rationes.*
- 2 *Deus iudicat hominem eo modo quo inuenit ipsum cum vocat.*
- 3 *Adolescentes facilius in mortem incidunt grauius agrotant, & tutius curantur.*

Qua ratione Dominus horam mortis manifestam nobis non facit? vel regulariter alijs non fecit?

Dic, secundum D. Thomā; quod est nobis incognita hora + mortis, vt, cautiùs viuamus, & hæc est prima ratio, quia dicit Diuus Augustinus quod + Deus hominem iudicat eo modo, quò inuenit ipsum quando eum vocat. Secunda ratio est, vt homo benignius conuerteretur, & leuius, nam si homo sciret hora mortis, melancolia continua augetetur, & si sciret longam sibi promissam vitam, superbè viueret, & insolenter, vt plerumq; faciunt iuuenes validi, & robusti viri, qui si aliquando incidunt, periclitantur, vt dicebat, mihi,

& citavit textum, Franciscus de Blasio de Motesarchio Medicus meus, & vicinarum Terrarum non solum in propria patria, saluberrimus naturę minister, in theorica, & praxi, satis clarus, sed lætu aspectu ægris admodum iucundus, & fortunatus: huius sententię non contradicit Cicero de senectute, † facilius, inquit in morbum incidunt adolescentes, gravius ægrotant, & tutius curantur, retulit mihi Illustrissimus Cæsar Paganus Eques, & miles Neapolitanus, Pater Ogoni Ducis Terrę novę, & Ioannis Baptistę, eorū genitori nil dissimiles; de quodam etiam nobili Equite Neapolitano, quod prædicta ei (cum sanus esset) infra mensem morte, statim melanconia captus, infra decem dies interij, sapientissimus, & prudentissimus hic cæsar scripsit de vitis Regni Neapolis; satis elegans, & luculentum opus, quod vidi.

QVAESITVM XIII.

SVMMARIVM.

Rationes plures circa hoc quesitum.

Malus ideo vivit, ut corrigatur, vel ut per ipsum bonus exerceatur.

Quare, cum moriendum sit, ut experimur, non permittat Deus omnes mori in infantia, quia cum paucioribus culpis regulariter essent.

Dic, primo, † id permitti ob hominum generationem secundo, ut homo esset liber ad bene operandum, tertio, ut homo plus operaretur pertingens ad senectutem quam si infans moriretur, quia per maiora opera bona in hac vita, maior gratia, & maius meritum acquiritur, & consequenter maiorem gloriam acquirimus, si plura hic in via bona opera operati fuerimus, & benignę nobiscū agit Deus, dum concedit tempus, & merendi, & si peccaverimus, poenitentiam agendi, & de peccatore lōgius in vita, dicebat August. malus, † ideo vivit, ut corrigatur, vel, ut per ipsum bonus exerceatur, & hoc boni de peccatoribus in longa vita agit Deus in Psal 54. Don Antonius ex Illustrissima, & clarissima familia de Sangro, Nepos DD. Marci Antonij, & Lucij, qui hoc anno obiit, magno, omnium, qui eum norunt dolore, propter iuvenis bonam indolē, & virtutum eius expectationē sæpē mecum dicebat, dum sanus sum poenitentiam age volo, quia sum incertus de tem-

pore, quod ego satis admirabar in adolescentulo, cuius vitæ innocentia ex moribus, & vultus modestia satis apparebat, quippe, qui etiam licet adolescentulus, prudentia tamen fuit admirabili, vir multarum disciplinarum, & multum industrius.

QVAESITVM XIV.

SVMMARIVM.

- 1 Ponuntur plures rationes huius qualitis, & num. seqq.
- 7 Desiderans diu vivere, vel statim mori ad malum finem peccat.

Quare nunc homines, sint brevioris vitæ, & prius longioris?

Dic, quod id est per has rationes. Prima est quia
 1. + optima temperatura, & completio primi parentis à Deo in optima, & temperate, à Deo creati, sibi, & eius propinquis descendentibus, ad longam vitam pro fuit, quæ bona dispositio, magis descendit ad homines illius ætatis, tamquam magis propinquos, atq; ita factum est, ut ætas illa longissima fuerit, sequens verò longior etiam, quam subsequens, quæ paulatim de tempore in tempus, vsq; 5 ad præsens decrevit, ut natura

liter à robusto viro, & longæuo similis proles generari solet, hinc à Vincentio Ragucio, & Polita de Simeone, Anis meia longævis, & ætate, quasi centenarijs nati sunt Ioannes Pater meus, Antonellus Pater Archiepresbyteri Cæsaris, Sacerdos Nicolau Angelus, & Petrus patruus mei, omnes longæ ætatis. Secunda ratio + vita sobria
 2 illorum. Tertia bonum + nutrimentum, & victus, nam illius ætatis homines, sine luxu, & delectu ciborum, & varietate vivebant, & quia nutriebantur
 3 meliori nutrimento, nam aqua diluvij, quæ ex maiori parte fuit ex Oceano, atque ita falsa, steriles reddidit campos, & fructus terre, nō, ut prius salubres.
 4 Quarta + scientia Adami, qui vires herbarum cognoscebat, & alijs per longi temporis curriculum illas, suis primis descendentibus notificavit, & ab illis alijs, & sic deinceps notificari potuit, ita etiam vires lapidum, & fructuum ad conservandam vitam, & pro confirmatione huius rationis, legi in libro qui inscribitur Compendium omnium scientiarum quod in qualibet herba videtur inscripta, virtus eius pro conservatione vitæ. sed quod legere ignoramus, & huius causa fuit lapsus primi parentis. Quinta, quia, + super regione populi illius ætatis fuit talis aspectus

- syderum eo tempore, qui prolongat vitam, nam vt dicit Aristotiles in opusc. de longit. & breuit. vitæ influxus cœli ad vitam iuuat, licet Menander Medicus aliter sentiat. Adde, quod ex doctrina Porphyrij in logica, patria est principium cōseruationum generationis. Sexta ratio est, † quare homines primæ ætatis fuerint longioris vitæ est diuina dispositio ad implendam terram hominibus. Hęc Lyra, & vt homines per longam vitam, possent habere nouitiam, & experientiam, de cursu Cœli, & syderum, & de effectu aliorum naturalium Diu. Anson. 1. par. tit. 5. c. 4. §. 5. ex sent. Lyrani cap. 5. & 6. posset, & alia ratio afferri, quia antiqui erant Castiores & non ita luxuriæ incumbabant, vt huius sæculi homines. Nota hic, quod qui † desideraret diu vivere, vel ita tum mori ad malum finem peccaret, secus si ad bonum finem. Nota hic, quod D. Ioanne Euāgelista fuit virgo, & ideo longæ ætatis. nempe nonaginta nouem annis, vt ex Martyrologio veter. habetur.
- 2 Vita prolongatur ratione temperata regionis.
 - 3 Item ratione boni regiminis sicut ex malo breuiatur.
 - 4 Item ex qualitate fructuum terre, & cibi moderatione.
 - 5 Verba illa sacra Scriptura posuisti terminum quem non transgredientur quomodo intelligenda.
 - 6 Prolongatio vitæ Ezechielis qualiter intelligenda.
 - 7 Ex mutatione vitæ de malo in bonum mutatur sententia punitionis, & ultionis diuinæ, &c.
 - 8 Sol retrocessit gradibus decem in signum vitæ Ezechielis prolongatæ à Domino.
 - 9 Vita longæua aliquorum exemplata regulata viucentium.

An vita humana possit breuiari?

QVAESITVM XV.

SVM MARIVM.

- 1 Vita qui bene vitatur dignus est, vt prolongetur sibi; & e contra.

Dic vt infra, quod si respiciatur ad compositionem morum, potest prolongari, & breuiari, nam qui bene vitatur vita, † dignus est vt prolongetur sibi; & augeatur, qui verò malè vita vitatur, indignus est illa, & propter vitæ abusum, merito ei vita aufertur, etiam ob sui bonum, ne peccata con-

tinuet, hinc h̄ Ecclesiast 7. ne impiè agas multum, & noli esse stultus, ne moriaris in tempore non tuo, & rursus qui honorat patrem suum vita viuet longiori, & in præcepto decalogi de honorandis parentibus h̄ hæc additio; honora, &c. vt sis longæuus super terram, rursus Eccl. 7. noli malum operari, ne tibi contingat mori, in tempore non tuo. vt habet alia versio.

Qui verò benè vitur vita, ipsius prolongationem acquirit, & propterea Ezechia. quindecim super additi fuerunt, vt infra.

Similiter vita † prolongatur re-
2 spectu secundarum causarum, vt in regione temperata, vt in delizioso colle Pausylippi propè Neapolim, qui interpretatur locus sine trinitia, rem respectu corporum celestiu, plus in vno loco, quam in altero loco viuunt, vt aliqui voluit, itè plus viuunt in vno aere, quam in alio.

Similiter vita prolongatur † ex
3 bono regimine, sicut ex malo, breuiatur, hinc Galenus, qui centum, & septem compleuit annos, dicit quòd illorum vita est malè sana, qui arte, & industria ventri inserviunt.

Similiter prolongatur vita, † vel
4 breuiatur, ex fructibus terræ, quia sunt digestibiliores in vno loco, quam in altero, & ex moderato cibo. Vnde Chrysost. vt habetur de consecr. dist. 5. nihil

sic salutem, nihil sic sensuum acumè operatur, nihil sic ægritudinem fugat, sicut moderata refectio, & propter dieta & vomitu curabatur antiqui & Beatus Hieronymus, in Homilia secunda, ex Origene, in initio dicit hæc verba, omnes animæ monitiones vniuersitatis cōditor Deus creauit ad bonum, sed pro vsu nostro fit sæpè, vt res quæ bonæ sunt per naturam, dum malè his abutimur ad peccata, deducant, & ad mala.

Aduerte tamen quòd respectu diuinæ prædestinationis, nec prolongari vita potest, nec breuiari, atque ita † intelligenda sunt loca sacræ Scripturæ. Posuisti terminum, quem non transgredientur, & psalm. 113. posuisti terminos, qui præteriri non poterunt.

Hic notandum, quòd † prolun-
6 gatio vitæ Ezechielis intelligenda est secundum diuinam prædestinationem, nam propter ipsius peccata, breuiabatur illi vita & sic secundum causas naturales, erat moriturus, tamen ob pœnitentiam, quam egit, alter Deo placuit, & sic prolongata fuit illi vita ad quindecim alios annos. Hinc sequitur, quod † ex mutatione tuæ vitæ de malo in bonū, o lector, sententia punitionis iustæ ultionis diuinæ, mutatur in misericordiam, & pietatem, iuxta diuinā illam sententiam noueris te

mutare delictum, & noueris
me mutare sententiam.

Ezechiel ergo flet, & inuenit mi-
sericordiam: sed fiebat, quia si-
ne prole excludebatur a gene-
ratione Christi, ideo fuit exau-
ditus & concessi quindecim
anni vitæ pro cuius rei signo,
† Sol retrocessit decem gradi-
bus in horologio ad orientem,
propter quod; quidā Doctor
ait Rex Babiloniæ, qui erat
Astrologus, & adorabat Solē
videns, quod Deus suus, faue-
bat Ezechieli misit munera ad
eum ad contrahendum cum eo
amicitias, quasi cum amico Dei
fuit. Sed Ezechiel, dum nuncijs
Regis Babylonis thesauros suos
ostendit fuit a Deo punitus ob
vanam gloriam, ostensionis the-
saurorum, quæ fuit incētiūm,
& causa, ut ille Rex bellum in-
ferret, illius prouinciæ, ut Regū
habet hystoria.

Ex his cōcluditur, quod vita bre-
uiatur ob causas antedictas, &
aliquando prolongatur ex Dei
dispensatione. Vide Antonin.
prima parte tit. 5. cap. 1. §. viij
Meus † auus Vincentius Ra-
guccius, & mea auia Polita de
Simeone vixerunt quasi ad cen-
tum annos propter regulatam
vitam, licet auus laboraret po-
dagra frequenter, & ita vixerūt
diu parentes mei Ioannes, &
Portia, & patru mei Aut nel-
lus pater Cēsaris Archiepres y-
teri Ceruinariæ olim patriæ

mræ, & Petrus, & sacerdos Nic-
colaus Angelus, fuerunt rubeis
in capite, & barba. pilis, satis
robustæ vitæ, qui cōs requie-
scant in pace pro quorū requie
sæpè celebraui, sicut quotidie
celebro pro D. Io. Blasio ne
pote meo carissimo, cuius me-
moriam in benedictione sit.

Vixit etiam diu D. Felix de
Gabriele Rector sancti Adiu-
toris eiusdem Terræ Ceruinariæ,
ob vitam regulatam & castam,
scio ego etiā diu vixisse ob eas-
dem causas Doct. Vincentium
de Flore Baronem Rotunno-
rum, & D. Florem Ricciardū
de Bulgerijs patre Siluij Baro-
nis feudi della Torre, & Terræ
Rotunnorum & hæc memoria
grati animi mei ergo vixit diu
ad centū annos propter sobrie-
tatem, & exercitia spiritualia,
Fabrius Dux veterum, ex il-
lustrissima Familia de Sangro,
cuius nepoti D. Alexandro Pa-
triarchæ Alexandrino Archie-
piscopo Beneuentano, dei Do-
minus eandem ætatem cum
omni prosperitate longeuam,
Item Fabius Baro S. Martini ex
Illustrissima etiā familia de La-
gonesta, cuius nepos alter Fa-
bius Archiepiscopus Cōsanus,
qui sicut aui virtute est imita-
tor sic sit, & ætatis affecutor,
& hæres.

QVAESTIVM XVI.

S V M M A R I V M.

- 1 *Homo non debet uti remedijs illicitis pro conservanda vita.*
- 2 *Maleficium maleficio tollere an liceat.*
- 3 *In extrema necessitate spirituali quilibet tenetur iuvare proximum.*
- 4 *Sciens agrotus se non posse ultra vivere si nolit uti remedijs medicinalibus ob desperationem non potest absolui.*
- 5 *Ad producendam vitam remedia etiam spiritualia sunt adhibenda.*
- 6 *Moriendi modi quot sunt.*

Quid agendum pro conservanda vita, iuxta Dei placitum?

Dic quòd homo debet regulare seipsum. Secundum causas secundas, non tamen potest, nec debet † uti remedijs illicitis, non ordinatis à Deo, ut superstitionibus, vel incantationibus, vel transgressione alicuius præcepti pro sanitate recuperanda, vel tuenda, hinc laudo cuiusdā probi Sacerdotis sententiā, qui potius, inquit, volumus licitè mori quam illicitè vivere.

- 2 *Et nota obiter, quod, non † licet maleficiū, maleficio tollere, quia*

peccatum pro peccato fieret, sed bene licet destruere opus Demonis; & compositionem, maleficij; & illius involucra, ut demon per illud nocere desinat; Martin del rio l.c.

Sed fugienda contraria vitæ, utendo medicinis ab arte ordinatis, & licitis, habitando in locis sanis, subtrahendo se à locis peste infectis, & sic usque ad ultimum vitæ terminum à Deo præordinatū, perveniet; Nisi esset Curatus. quia tunc non posset deferere plebem sibi commissam, nisi substitueres ibi alterum idoneum, & ratio est

- 3 *quia in extrema † necessitate spirituali, tenetur & ipse Curatus, & quilibet alius in necessitate temporali iuvare proximum iuxta illud, cuique mandavit Deus de proximo suo.*

- 4 *Itaque etsi certè † scimus non posse prolongari terminum vitæ à Deo præfixum, debemus tamen uti remedijs à Deo ordinatis, & per medicos dispensatis, quia habetur in sacr. script. Honoro medicum propter necessitatē, enim creavit eum Dominus, vide text. 23. q. 4. Divus Anton. loc. cit. & qui nollet uti remedijs ob desperationem, vel nollet comedere, non potest absolui, ut diximus in nostra Lucerna Parochorum de absolutione, & in altero Tractatu nostro, vasculo, scilicet Ecclesiasticæ Disciplinæ sub titulo de dubijs curiosis, ubi habentur plurima, & diversa dubia, maxime*

curiosa, & difficilia, cum facillima declaratione.

5 Sunt præcipue † ad producendā vitam adhibenda remedia spiritualia, quibus credendum est semper flecti Dominum, quando eius seruitio, & nostræ utilitati, videt expedire, & semper nos exaudit Deus, etiam negando, quia semper, quod nobis vtile est intendit benignissimus, & prudentissimus Pater.

6 Nota hic obiter curiosam rem, quod † sunt noningenti, & septe modi moriendi vt affirmavit publice Insignis concionator Frater Mag. Andreas Biscionus ordinis Prædicatorum in concionem filij viduæ in hac Cathedrali hoc anno, super illis verbis Psalmi, Domini Dñi Dñi exitus mortis, sicut in concioni, eiusdem Euangelij, & in omnibus alijs anno sequenti ad milabitense demonstravit, ob tenacis memoria donum P. Iulius de Ianuario Beneuentanus. filius meus spiritualis, potentissimus aurium tyrannus, exorativissimus dulcissime, orationis fluore redundans.

QVAESITVM XVII.

SVM MARIVM.

- 1 *Morientium passiones, & nu. 3.*
- 2 *Verba Dni Chrysostomi in materia huius quesiti.*

Antimeant homines moribundi?

Dic, quod sic, vt infra, timet mori, † & horret, mens ei occupatur, cor lungatur, intellectus confunditur, memoria deperit, nec propriæ salutis recordatur, huc, & illuc fixis oculis miratur, tunc adiuvā me Domine in tali passu; vidi ego multos morientes huc, & illuc oculos vertentes, vel fixè mirantes.

D. Chrysostomus, ita de hoc punto loquitur in persona morientis.

2 Ecu mihi † iter peregrinus aggredior, quod nunquam ambulavi, in longinqua regione, quam nunquam vidi in seculo aliarum animarum à quo nullus vnquam regressus est in locis horrendis, in quibus mihi nullus fidus Dux erit, ante Iudicem terribilem, & tremendum nescio quid mihi eveniet, heu mihi? ecce quæro auxilium, & nemo me subleuat, nec, qui mihi condoleat, & de tot amicis, & consanguineis meis, nemo mecum nunc est. Quidam dives dixit in hoc puncto, heu; tot habeo Ciuitates, & Castra & nescio nunc vbi mansionem habebō, ex Bernardo.

3 Sanctus Cyrillus scribit ad D. Augustinum de quodam resuscitato à D. Hieronymo, quod in tali pñcto vidit millia millium Dæmonum cum deterrentium, qui dixit sunt ita horribiles Dæmones, vt potius quis eligeret ingredi for-

nacem

nacem ardentem, quam vnum
Dæmonem videre. Hic est sta-
tus morientium.

QVÆSITVM XVIII.

SYMMARIVM.

- 1 Angelus bonus sicut nunquam
deserit suum custoditum sic
dæmon nunquam cessat illum
tentare.
- 2 Diabolus etiam bonis in fine
vitæ apparet.
- 3 Dæmon qualiter infirmis appa-
reat.
- 4 Quare non appareat alijs cir-
cumstantibus.
- 5 Christus etiam apparet morien-
tibus, & qua forma.

An Dæmones appareant
morientibus?

Dic vt infra. Bartholomæus Sy-
billa respondet, quod sic in suo
2 Speculo, nā licet Angelus bonus
non desinit vtquam suum cu-
stoditum, sic dæmon non cessat
illum tentare, & maximè in illo
statu, facit locus Genes. 101 & tu
infidaberis calcaneo eius, idest
in fine vitæ, hinc D. Gregorius
Moral c. 7 si hostis noster in prin-
cipio vitæ nostræ nos non atte-
rit nec in progressu vincit maio-
ra pro victoria præparat vincu-

la ad nos ligandum Diu. Luc.
cap. 18. ait.

- 2 Diabolus † in fine vitæ bonis, &
reis apparet, immò, & Christo ap-
paruit, nihil tamen de suo inue-
nit: & hoc communiter accidit
cūnibz, sed Beata Virgo fuit
immunis ab hoc malo, ita Fel-
pratus in suo Stellario.

Nota, quod licet Dæmon sit substā-
tia spiritalis, tamen videtur ab
3 infirmis, † vel per imaginatio-
nem quia Dæmon habet potesta-
tem mouēdi humores, & sangui-
nem, & formandi in phantasia in-
firmorum diuersas imagines, &
sic figura Dæmonum, vel appa-
ret in corporibus acieis absum-
ptis.

- 4 Nec apparet † circumstantibus,
quia ipsi Dæmones videntur ab
eis, vbi sit visio, vt dictum est; vt
accidit in Prophetis.

Nota etiam; quod, secundum Inno-
centium in tractatu de miseria
humane conditionis lib. 2. c. 43.

- 5 Christus † Dominus apparet etiā
morientibus in forma crucifixi,
bonis benignus, reis terribilis, &
quod anima morientis videt In-
fernum apertum, & egressa præ-
sentatur ante Tribunal Christi.
Catechismus Rom. super secun-
dum articulum. Debemus ergo
dum in vita sumus, recurrere ad
Dominum, & ad Dominam, nam,
Maria, Syriacè Domina dicitur,
ita Palud. in enarrat; desit in Do-
minicam Paschæ.

QVAESITVM XIX.

SUMMARIVM.

- 2 Separatio animæ à corpore est maior dolor morientium.
- 2 Mors an sit aliquid ad sui essentiam, & quid sit num. 3.
- 4 Mors qualiter ab antiquis pingebatur.
- 5 Mors qualiter dicatur esse ex diuina dispositione.

Quis sit maior dolor quem sentiant morientes?

1 **D**ic, quòd est † separatio animæ à corpore, Augustinus in lib. de spiritu, & anima, Ioānes Euangelista, qui mortuus est ætatis suæ ann. 99. vt affirmat Hieronymus nullum sentit dolorem.

2 Nota, quòd mors quantum † ad sui essentiam non est aliquid positium, sed est nihil, quia est priuatio vitæ, & dicitur mors à morfu, & pomum vetitum, vel sumpta similitudine à mordendo, quia, qui mordet partē accipit, & partē reliquit; ita mors corpus mordet, sed non tangit animam.

3 Ergo mors † est separatio animæ à corpore, vel vltimum terribiliū ex Aristotele.

4 Antiqui † eam in Virginis formam pingebant, velaram faciem, & cum corona Affiniaca, vel capite sanguinolento, sed vt euadatur timor huius Virginis ætis vi-

uat, de ipsa sæpè cogitari, ex sententia Salamonis.

Nota quòd Deus nō fecit mortem, ex Sapient. cap. 1. Deus nunquam fecit mortem, idest peccatum per quòd intrauit mors in mundam, sed quatenus † mors est punitio peccati, hoc modo dicitur esse ex diuina dispositione, & ab ipso Deo, & reddendo ad quæsitum patientur morientes grauissimam infestationem dæmonum iuxta illud. Et tu insidiaberis calcaneo eius videbunt horribiles visiones; patietur propinquorū molestias iuxta illud, inimici eius domestici. Hinc D. Hieronymus, quisq; à proximo suo caueat, & in omni fratre suo non habeat fiduciam, patietur infirmitatis molestias, & sensuum defatigationem, vnde dicitur à Propheta, eripe me Domine ab inimicis meis, idest sensibus, quia tunc ita defecerat ex infirmitate, vt eis homo vti non possit, vel saltem cum difficultate pro salute animæ, nam non est in morte, qui memor sit tui, imò sensus tunc animæ aduersatur, de quo quare David habetur Si mei non essent dominati, Diu. Anton. loc. cit. c. 2. §. 3.

QVAESITVM XX.

SUMMARIVM.

- 1 Non potest malè mori qui bene vixit, & è contra.

2 *Signa mala quæ videntur in morte bonorum an malum ali- quod arguant.*

3 *Exemplum circa hoc.*

Quare boni, & pii homines in vita videntur aliqui mori impiè & faci- endo varia mala, ut dici possit, quòd malè moriantur?

Dic quòd secundum regulam magni Augustini non potest
1 *† malè mori, qui benè vixit, & è*
2 *contra vix bene moritur, qui malè vixerit. Dic postea, † quòd*
3 *mala signa, quæ faciunt boni in eorum exitu, non est inditium*
4 *malum damnationis, ut accidit in multis Sanctis, qui mortui sunt*
5 *quodam terrore, & smania, ut ita dicam, ut de quodam Sãcto legi- tur, qui nolebat videre crucem,*
6 *moriens, imò in eam spuebat, nã hoc potest esse ad maius eorum*
7 *meritum, quando scilicet horrent mortem, & aliqua smania capiun- tur, vel dici potest quòd ille mo- tus non concludunt, contra salu- tem illius viri boni, & pii, nam potest esse, quòd Dæmon mouet humorem, ex Diuina permissio- ne, ad illas passiones, & motus.*
8 *Legitur enim apud Robertum, quòd quidam vir iustus in actu studebat, & legebat illum testicu- lum Sap. 4. Iustus, quandocunq; præoccupatus fuerit in refrige- rio erit. Subita morte cecidit, ob quòd vulgus tenebat, illum esse malum hominem, ob malum fi-*

nem, sed dum voluerit illum se- pelire, nõ potuit moueri à libro, & digitus ipsius ostēdebat locum illum libri, quē legebat, ut supra- dictum est, atque de eo cessauit mala opinio, & cum magna de- uotione fuit sepultus.

QVAESITVM XXI.

SVM MARIVM.

1 *Lugendum in morte morietium qualiter sit, & num. 4.*

2 *Enumerantur aliqui sortes viri in equo animo ferenda morte suorum, & num. 3.*

5 *Domus de Bilotto laudatur.*

An sit lugendum in morte alicuius?

Dic, quòd ex compassione, quia homo non est truncus ut volebāt stoici, & carnis afflictio- ne, † est moderatè lugendum, tamen cauendum est, à tristitia ob desperationem, nam spes resurrectionis debet adimere nimis animi dolorem, & ex his, sunt in- telligenda aliqua loca sacrę scrip- turæ, quasi sibi aduersantia. Nam Dauid mortem Ionatæ, & Saulis defleuit, & Diuus Ambrosius de- flebat in obitu, alicuius Sancti Vi- ri quia talè auxiliū mūdo subtra- ctū erat, & qđ, eū ad præmiū præ- cesserat, & hoc, non ex inuidia, sed ex quodam desiderio æternæ vitæ, hic Paulus, cupio, inquit,

diffolui,

diffolui, & esse cum Christo, & ad Theſſal. 4. nolte contristari de dormientibus, tanquam qui, ipse non habent D. Anton. l.c. don.

2 Fabius † Dux Campi Læti ex Illustrissima Familia Caraphea, ut Christianarum & heroicarum virtutum, alijs Regni proceribus exemplum, est, sic, & temperantiae & fortitudinis se demonstravit in amissione dulcissimorum, & magnae expectationis N. N. Filiorum,

3 Item & † D. Ioannes Baro Petre Policing, & Pefchi ex Illustrissima Familia Aquinate in amissione Don. Ioseppi Hierosolymitani Equitis, & D. Hieronymi carissimorum filiorum.

4 Concluditur ergo † moderate lugendum, ut eodem tempore, & carnis conditio ostendatur, & spes resurrectionis in melius non amittatur. Dominus Vincentius Bilotta Beneventanus illius Ioannis Camilli Regij Consiliarij Nepos, Clem. VIII. a secretis, ut est eminentis ingenij, & multarum scientiarum doctrinæ clarus, sic & generis splendore illustris, satis luculentum tractatū de moribus omnium gentium circa modum flendi, & sepeliendi mortuos compilavit, cuius institutum, satis probavi, & ut quamprimum perficiat. exhortatus sum: ex hac famula, tanquam ex equo Troiano multi clari, non multū est tempore viri prodire, celeberrimis, ut armis Octavius Scipio, Ioanne Baptista, & Eques Bartholomæus

Musis amicus, & Marticharus, qui hoc anno octocenarius satis pie defunctus est.

QVAESITVM XXII.

SVMMARIVM.

- 2 *Anima statim egressa ea corpore constituitur ante Tribunal Christi, ut iudicetur.*
- 2 *Iudicium particulare quod sit.*
- 3 *Anima an sint inter se differentes, & in quibus.*
- 4 *Animabus aliquibus Iudicium particulare procrastinatur.*
- 5 *Christus in Iudicio particulari animarum an corporaliter appareat.*
- 6 *Illustrissimi Bellarminij sententia circa hoc quaesitum.*
- 7 *In Iudicio particulari assistunt tam Angeli boni quam daemones audientes, & exequentes sententiam.*
- 8 *Iudicium particulare qui fiat probatur.*
- 9 *Iudicium particulare quale sit, & an fiat ante mortē, nu. 10.*
- 11 *Anima in Iudicio particulari an videat humanitatē Christi.*
- 12 *Anima in Iudicio particulari an praesententur ante Tribunal Christi, an Christus veniat ad morientes.*

13 *Iudicium hoc particulare fit sine testibus, & absque ulla discussione.*

An animæ morientium iudicantur dum sunt in corpore, ve-
egressæ à corpore iudicio
particulari.

Dic secundum Catechismum Romanū. quod subito egressæ è corpore, constituuntur ante Tribunal Christi, & ibi iudicantur, & per Tribunal Christi intelligas eleuationem ipsius animæ ad audiendum sententiam Iudicis, & hoc est præsentari ante Tribunal Christi. Quod iudicium vocatur particulare, seu priuatum, & licet legatur in legendis Sanctorum al quorum, quod vincentes fuerunt iudicati digni Paradiso: id intellige ex privilegio particulari, Catechismus autem loquitur de lege communi.

Nota hic ex sententia Henrici de Hassia, super Genesim, animas esse inter se differentes, quo ad receptionem sententiæ Iudicis in iudicio particulari: Aliquæ enim sunt, quæ damnabuntur, vt infideles, & hærenici, & obstinati in peccato mortali, & hic secundum communem legem, non iudicabuntur nisi post mortem, & ratio, quia diuina clementia non vult damnare vllum in præsentī vita, idem de animabus condemnandis ad pœnas purgatorii, & hoc intellige

secundum communem legem, nam aliquando Deus aliter facit, teste Beda lib. 5. c. 15. suæ historie, & Clymacus in sua scala gradu 7. Idem D. Greg. 1. 4. moral. c. 36. & D. August. c. 12. lib. de cura pro mortuis.

Sunt & aliæ animæ, quæ sine aliqua pœna transferendæ sunt in Paradisum, & hæc ex gratia speciali in vita iudicantur digni gloria; sunt, & aliæ animæ, in quibus iudicium particulare procrastinatur, vt legitur in vita Sancti Bruni. Conclude ergo, quod iudicium communiter loquendo, fit, egressa anima à corpore.

Nota hic, quod aliqui dixerunt in iudicando Christum corporaliter in morte cuiusque descendere, secundum Innocentium vbi supra; Aliqui dixerunt animas separatas in Paradiso iudicari, & hæc sententia non potest sustineri, alij dixerunt, quod non est necesse in iudicio particulari Christum descendere corporaliter. Non tamē secundum Henricum vbi supra; est inconueniens descendere cum suo corpore, vt legitur in aliquibus exemplis, quæ recitat discipulus concludit ergo quod Christus, siue iudicio particulari, siue in generali, secundum humanam naturam iudicat, & quod Christus in Cælo in dextris patris iudicat in iudicio particulari. & ibi sententiam profert quæ sententia reuelatur Angelo Custodi illius animæ, quæ iudicatur, qui illam

reuelat,

reuelat, & exequitur, & hoc secundum legem vniuersalem. Hoc Henricus.

6 Illustrissimus Bellarminus † in controuersijs de Purgatorio, ita scripsit quod non est certum, si animæ præsentabuntur ante iudicem, aut si ibi iudicantur, vbi è corporibus egrediuntur, sicut, si à Christo in forma hominis, vel secundum diuinam virtutem, vel quod sententia ab Angelis reuelabitur, & quod intelligitur de iudicio generali, scriptura testans Christum iudicem viuorum, & mortuorum, & secundum huius sententiam, non est certum, nec probabile, quod dicit Innocentius lib. 2. de contēptu mundi cap. vlt. Habes ergo diuersas sentētiās circ iudicium animæ, tu tamen tene cū Catechismo, nec deferas sententiam Henrici de Hassia.

Nota secundum sent. Diu. Bonau. 4. sent. dist. 20. loquen communiter

7 † de omnibus morientibus, quod tam bonis quàm reis assistunt Angeli boni, & Demones, qui audiūt sententiam iudicis, & exequuntur illam, siuè animas ad Paradisum ducendo, siuè ad Purgatorium deducendo, siuè ad Infernum, sed ad Infernum, Demones ad Paradisum Angeli, sed ad Purgator iū etiam Angeli, Demones tamen sequuntur vsque ad Purgatorium, lætantes, & gaudentes.

Nota rursus de hoc iudicio particulari, quod certissimè, & infallibiliter fiet D. Tho. 3. p. q. 59. ar. 5.

& alij Theologi in 4. dist. 47. quā uis aliqui Hæretici antiqui id negarunt huius sententiæ fuit Lactantius lib. 7. diu. inst. cap. 21. sed Catholica veritas est incontrariū, quod fiat iudicium particulare, vt dictum est, de hoc loquuntur S. Ambrosius, & S. Anselmus super verbis Apostoli, Post hoc autem iudicium ad hēbre. cap. 9. de hoc loquitur Chrysost. in Math. homil. 37. his verbis, postquam diem tuum obieris, iudicium & pœna consequetur, de hoc Aug. de Ciuit. Dei cap. 20. & de anima, & eius orig. l. 2. cap. 4. his verbis, illud rectissimè, & valdè salubriter creditur, iudicari animas, cum de corporibus exterint: Vide D. August. in lib. de cura pro mortuis c. 2. & D. Gregorium in 4. lib. dialog. cap. 36. & 38.

9 Hoc autem iudicium † particulare erit hoc, quod quæque anima scit sententiam de ea, siuè ad præmium, siuè ad pœnas, & eodem tempore datur, & notificatur, & 10 fit † paulò antequam egrediatur, vt scribit Gregor. 4. dialog. 38. & Beda l. 5. hist. Angl. cap. 14 & 15. & Climacus in sua scala Paradisi gradu 7. qui referunt quasdam visiones quibus apparebat, animas ante egressum iudicari, sed dici id non potest, nam iudicium particulare, debet fieri post terminatum tempus mē ēdi, vel demerendi & quoad visiones supra mentionatas dicitur, quod non apparet ex eis esse iam factum.

iudicium particulare ante egressum animæ, itaque restat veritas, quod iudicium sit in eodem puncto, quo exit anima, quod colligitur ex eisdem visionibus, quas referunt supracitati Doctores. Diu. Hieronymus in Epist. ad Panmatium, affirmat. quod anima statim atq; egressa est e corpore, nouit, quod de se Christus fecit iudiciū, & visiones antedictæ fuerūt permixtæ ad emendationem peccatoris.

Hic nota, quod non est certum, si in $\dagger$ iudicio particulari, animæ videant Christi humanitatem, licet Innoc. affirmet, l. 2. cap. 43. de contempt. mundi, & sententia Ioan. cap. 9. videbunt in quem transfixerunt, intelligitur de iudicio vniuersali.

Et circa modum huius Iudicij varia fuit Doctorū sententia, sicut etiā circa locum; Alij dixerunt $\dagger$ animas præsentari ante Tribunal Christi, & citant Augustinum l. 5. de vanitate sæculi, qui dicit, cum anima à corpore separatur, veniunt Angeli, vt perducant illā ante Tribunal Iudicis, & Chrysost. homil. 4. in Matth. idē dicit Bernardus in meditat.

Alij dixerunt Christum venire omnibus moribūdīs, per verba Matthæi cap. 13. & 24. Vigilate quia nescitis, qua hora filius hominis veniet ex quibus verbis Euāgelij, ac etiam Ioan. cap 3. Innocentius 3. lib. 2 cap. 45. de contemptu mūdi, & Rodolphus Cartus. l. 6. 3.

cap. 46. dixerūt omnibus morientibus apparere Christū in forma Crucifixi, sed hoc nō videtur probabile vt Christus realiter secundum humanitatem descendat de Cœlo, vt singulis moribūdīs assistat, esset enim in continuo motu sancta illa humanitas cum possint animæ sine corporali præsentia Christi nosse sententiam Iudicis de eis latam. Nec videtur probabile, vt animæ descensuræ ad Infernum, vel ad Lymbum, vel ad Purgatorium eant prius in Paradisum ad audiendā sententiā, vt volebat prænominatorum SS. opinio, cū illuc nihil q. eo in Senatū intrabit Apoc. c. 21. aliqui dixerunt animam egressam e corpore, iuxta illud perumper sistere ad audiendam sententiā, D. Ponnau. in 4. dist. 20. 1. p. & Sotus dist. 45. q. 1. conclus. 2. neque horum opinio est probabilis. Dic ergo vt supradictum est, quod anima in puncto separationis à corpore, aut statim atq; egressa est, eleuatur diuina virtute ad audiendā sententiā Iudicis, & hoc est præsentari ante Tribunal Christi, & quod Christus veniat omnib⁹ moribūdīs, vt per verba Matthæi, & Ioan. locis citatis, intelligendū est non corporaliter, sed virtualiter, id est per eius potentiam, & efficaciam, & virtutē, & hoc modo quisque audiat eius sententiā, & hæc de modo iudicij particularis.

13 Hoc Iudiciū. $\dagger$ fiet sine retribus,

& sine vlla discussione, & simpliciter, nam Iudici hominis merita, vel de merita nota sunt, & sententia nō erit vocalis, sed intellectua-
lis, & eo modo anima apprehen-
det illam sine vlla appellatione,
neque quoad effectum suspensiu-
um, neq; quoad deulutiuum,
vt sit hic Beneuenti, vbi appella-
tur ab omni-grauamine, & ego
de stylo curie, statim, vt Iudex ap-
pellationum ordinarius inhibeo,
Iudicibus sæcularibus; post, pro-
uidetur, vt iuris fuerit: & statim
exequetur, & anima potest nosse
hanc sententiam, vel per Angelū
suum Custodem, vel per species
infusas à Deo in eius intellectu,
aut per reuelationem diuinam
virtutem, ipsius Iudicis.

QVAESITVM XXIII. SVM MARIVM.

- 1 *Animæ post exitum à corpore du-
cuntur ad vnum ex quatuor
locis, & quæ.*
- 2 *Quam pœnam patiantur in in-
ferno, & quam in lyngo.*
- 3 *Poetarum, & Philosophorum opi-
niones erroneæ de loco ani-
marum post separationem à
corpore, & seqq.*
- 6 *Campi Elysei vbi, & num. 7. 8.
& 9.*
- 10 *Opinio Pitagoricorum, & Ana-
xagoricorum.*

- 11 *Opinio Peripateticorum, &
num. 12.*
- 13 *Opinio Astrologorum.*
- 14 *Moderniorum Philosophorum
opinio, & num. 15. 16. 17.*
- 18 *Sinus Abraæ cessauit post Chri-
sti Resurrectionem, & Ascen-
sionem.*
- 19 *Natura Angelica quando fue-
rit creata.*
- 20 *Anima Beata Virginis quando
fuit creata.*
- 21 *Verbum creauit intelligitur ex
nihilō.*
- 22 *Spiritus sanctus vbi vult spi-
rat, & omnia suauius di-
sponit.*

Ad quæ loca ducantur animæ
post exitum à corpore.

Dic, quodd ducuntur† ad vnū
Dex quatuor locis ex sacrorū
Doctorem doctrina, vel ad glo-
riam, vel ad pœnas Inferni in-
ferioris, vel ad pœnas Purgatorij,
quod etiam appellatur aliquādo
Infernus, vt in Missa pro defun-
ctis (libera eas de pœnis inferni)
vel ad pœnas Lymbi, vt vocant,
nam Synus Abraæ cessauit, Post
verò Resurrectionē quādo vni-
tū animæ suis corporibus, vt in-
fra dicetur, corpora erunt cum
suis animabus, vel in gloria, vel in
pœnis Inferni, vel Lymbi, pro vt
destinata fuerunt.

2 Sed in inferno † patientur poenā
sensus, & damni, in lympo poenā
tantū poenam damni, vt infra.
fufius suo loco dicetur, & ad lym-
bum tendent difcendentes ex hac
vita fine Baptifmo, & hic nota,
quod animæ ad locū gloriæ du-
centur per Angelos bonos ad pe-
nas per Angelos malos, vt alibi
dictum eft, & infra etiam habe-
bitur.

Videas benigne Lector, & rideas,

3 imò, & irrideas opiniones † pro-
phanorum poetarum, & philoso-
phorum de loco animarum post
feperationē à corpore, quas pla-
cet hic inferere, magis curiofè
quàm vtiliter, vt curiofis etiā fa-
tisfaciam, & præmiſſa Catholica
veritate, magis iſtorum profano-
rum, vt euitari poſſint, mendacia,
& vanitates appareant, & ſi quod
boni dixerint conſiderari.

4 Poetæ loquentes † de animabus
peccatricibus, dixerunt I cum-
earum eſſe Tartarum, quibus etiā
aſſentitur diuinus Plato in Phæ-
done. Tartaræ autem ſunt loca
in profundo terræ, quæ latine,
conturbata loca ſonant.

Has igitur animas peccatrices, per-
petuò hic torquēdas ab Eumeni-
dibus, id eſt furijs infernalibus: de
hoc loco meminit Homer. lib. 12.
Odifſeæ his verſibus.

*Cymerios, fama eſt, populos,
hic eſſe cauernis,*

*Perpetua nebula cœcaq; caligine
merſos.*

Et Virgilius, & alij, & horum opi-
nio concordat cum Sacra Theo-
logia, qđ animæ in peccato mor-
tali decedentes, in profundo In-
ferno punientur.

5 Animas verò, quæ † virtutibus
præditę fuerunt, & optimis habi-
tibus ornatae, eas dixerunt, tēdere
6 ad Elyſios Campos, † de quo lo-
co variæ etiam ſententię referen-
tur, vt infra, licet eum ſtatuering
Poetæ, quaſi omnes in terræ hu-
ius viſceribus, tamen ſummis ſeli-
citatibus plenum. Et hæc fuit præ-
cipua opinio Zenonis Stoici, phi-
loſophi. Id ſentiit Diogenes Cy-
nicus. Id Poeta Virgilius, qui Vir-
gilius, ſumpſit ex Xenocrate Aca-
demico, qui Platonē audiuit, qui
Xenocrates ex Gobria mago, ſe
accepiſſe tradit. Crinit. lib. 5. c. 11.
de hoc diſc.

7 Plato, locum † Elyſium, non ſub
terra, ſed in quibuſdā Inſulis for-
tunatis collocauit, idē ſenſit Ho-
ratiuſ in Epodo illis verbiſ.

*Hos manet Oceanus circumua-
gus arua beata.*

Idem ſenſit Homeruſ Odifſeę lib. 4.
illis verbiſ,

Hic hominē facilem vittū, &c.

8 Laſtantiuſ † Firmianuſ Elyſium
aſſerit eſſe Cœlum. Virgiliuſ in 6.
ſenſit eſſe Elyſium, in aere, illiſ
verbiſ,

*Sic tota paſſim, regione va-
gantur*

Aeris in campis latis.

Idem Lucanuſ illiſ verbiſ,

*Quodque patet inter Luna
meatus.*

Maumethes falsissimus Turcarū
deceptor hic etiam collocat, locū
deliciarū pro suis subditis, & om-
nes delicias facit corporales, &
carnales ad alliciēdas, & decipiē-
das illas bestias, vt refert Henri-
cus citatus in expositione in Ge-
nesim.

9 Poetæ alij † antiquissimi, vt Or-
phæus, Lynus, Elyodus, Eurypi-
des, Sophocles, & alij permulti,
collocarunt Elysium in suprema
regione aeris.

Horum opiniones fabulosæ sunt. &
eas doctrina Christianæ religionis
confuto, sine vlla alia ratione, vel
auctoritate.

10 Pitagorici, † & Anaxagorici
opinati sunt aliud figmentum,
loca animæ post separationem
à corpore, esse aliud corpus,
& sic animas transire de anima
in corpus, ita refert Arist. 1. de
anima: Hinc de quodam strenuò
viro, dictum metricè fuit.

*Si verum est animas in corpora
posse reuerti,*

*Hæc tua, quæ nunc est Cæsa-
ris ante fuit.*

Et sic Pitagoras dicebat animas trā-
sire de corpore in corpus, sed
Anaxagoras assererat illas latita-
re in corporibus, atque hac asser-
tione collocabant animas in his
corporibus inferioribus.

Mercurius Trymegistus, & quidam
modernus noīe Nicolaus Tæa-

tinus, hoc idem sentiunt.

11 Philosophi Peripatetici † vel alij
qui eorū, asseruerunt animas pe-
catrices è corpore egressas si-
deomones, & nos, quasi larvas ter-
rere, & quasi lemures, & hi nihil
dixerunt de animabus virtutibus
ornatis: Hæ autē, vt Arist. in lib.
de mirabil. mundi, post egressum
à corpore proficiscuntur ad orbē
tristem, vbi adest plurimus ignis,
& fornaces fragrantés, quibus, in-
felices animæ torquentur.

12 Alij Peripateticorum † dixerunt,
quod animæ, quæ sensui damna-
tæ sunt, ratione vtentes Angeli, &
intellectus appellantur, & eas,
Beatas Insulas habitaturas, vt te-
stis est Arist. 7. Polyt. cap. 5. & 2.
Ethyc. cap. 1. sed quæ sensui obe-
diuerunt, brutalitatem adeptæ,
dæmones appellantur, & istarum
loca esse diuersa, secundum ma-
gis, & minus adeptæ sunt bestiali-
tatem, ita vt, quæ magis brutales
euaferunt, ad loca subterranea
destinatæ sunt, & sunt valdè hor-
ribiles, & hæ secundum horum
opinionem effugiunt hominum
faciem, quæ verò minus bestiali-
tati mistæ sunt, hæ in aquis, & ma-
ri degere dicunt, vel in aere, &
commouent fluctus, & tempesta-
tes vel etiam in terra habitant, &
malum terræ prouocant, & hæ nō
sunt ita horribiles.

13 Astrologi † collocant animas in
corporibus cælestibus, quia ima-
ginantur vt Macrobius in lib. de
somnia Scipionis, animas antequā

in corpore sint esse in Cœlis, & de Cœlo ad humana corpora informanda, descendere, quod etiam videtur voluisse, ultra superius dicta, qui prius omnium philosophus dictus est Pythagoras Samius, vel Samnius, ut alij dicunt; ex Provincia Samnitum.

14 Moderniores ꝑ philosophi opinati sunt, non esse vnum locum omnium animarum, & sic aliquas ascendere ad superas sedes, quippe quæ sibi similia in hac vita sequuntur sint, aliquas verò ad Infernas Sedes, quia illis similibus adhæserunt; alijs verò quia, medijs adhæserunt; media sedes attribuerunt.

15 Philosophi alij ꝑ inter Latinos opinantur omnes animas à corporibus absolutas, remanere æquales. & omnibus communem locum tribuendum esse, & adducunt pro eorum sententia, Arist. 1. de anima tex. 25. concludentem intellectum esse perpetuum, & post mortem illum non reminisci.

16 Alij Philosophi, & inter eos præcipuus Plato, asseruerunt, duplicem esse locum animarum, bonarum, apud Insulas Beatas, & tartarum collocant in centralibus partibus terræ, vbi seditur calor extremus, frigus intolerabile, visiones demonum, infasti cruciatus, horribiles damnatorum fremitus, intolerabiles, sed immiserabiles, pauper, dolor, tristitia ibi, & lachrymæ, & omne supplicij genus adeo miserabile, ut etiam feris animali-

bus miserabile esse possit, sed nec ipsis miserabile, & his torqueri animas, ut puta iniustas, ingratas, impias, mendaces & consimiles. Aristoteles, iterum (ultra supradicta) visus est sentire, in lib. de mirabilibus mundi, & 7. Polyt. & Ethyc. 20. locum animarum esse orbem tristem intellige impiarum, locum verò Iustarum, esse Insulas Beatarum, & huic sententiæ videtur astipulatus Platonius Plotinus.

17 Alij ꝑ Philosophi moderniores, ut videantur, & ipsi inter olores, anseres strepere, opinantur, animas ex omni parte bonas adituras stellas eis compadres, non quidem naturaliter, sed ex acquisitionis habitu. Itaque stella ex acquisitione erit locus animæ post mortem, cuius corpori præfuit. Impias verò animas in imis terræ partibus, locum omnium malorum pessimum, & omnium ærumnarum genere tremendum; vbi adest ignis inextinguibilis, fletus cōtristabilis, tenebræ palpabiles, fetor intolerabilis, stridor inestimabilis, putredinis acervus, & aspectu demonum intolerabilis. Itaque credidit antiqua gentilitas, teste Guglielmo Parisiensi. homines probes post hanc vitam, ascensurus ad sydereas sedes. vnde vsque adhuc dicitur, sydes Iouis. vel Veneris. vel Mercurij, quasi quod ad has comparas stellas prædictorum animæ ascenderint.

Et notandum quod Albertus, Socrates, Zeno, & Plato, qui com-

pares stellas nominant, intellexere stellas, vel ex natura, quia in genitura illius, dominium talis stella sumpsit, vel ex acquisitione scilicet, cum anima ex actionibus, si multitudinē alicuius stellæ acquisiuit, vt qui in hac vita in Martialibus, se exercuerunt,

Martis Stella, ei, ex acquisitione, compar sit.

Et ex his vanitatibus, & falsis assertionibus, & figmentis poetarum, & philosophorum, quæ catholica veritate reijcimus saltem apparet, quod peccatrices animæ, cruciabantur, & virtutibus prædite, gaudebunt, remanet ergo veritas, quod animæ egressæ à corporibus, vel ad Paradisum euolant, vel vadunt ad Purgatorium, vel ad Infernū, 8 vel ad Lymbum, nam † synus Abræ euacuatus fuit post Christi Resurrectionem, & Ascensionem.

9 Nota hic obiter, quod licet † natura Angelica sit creata à principio, cū materia prima cœlo Empyreo, & tempore; licet aliqui tenuerint cōtrarium, vt alibi etiam dicitur; cum Deo dāte expositionem literalem sacre Genes, quā aggressi fuimus, perficiemus, tamen animæ creatio fit, quando corpori infunditur, vt supra clarius diximus, & de anima Beatæ 0 † Virginis, de qua canit Ecclesia. Ab initio, & ante sæcula creata sum; &c. Intelligendum est quod fuit creata in tempore, sed magis

accepta, & magis grata, & magis dilecta quam vniuersæ aliæ creaturæ, antequam in esse producerentur, cum aliæ creaturæ erant in mente diuina, ipsa Beata Virgo erat præ omnibus alijs magis dilecta, & magis grata, & magis accepta, & ita appropriatur illa lectio Beatæ Virginis Aduocatæ nostræ, nam secundum literam, intelligitur de sapientia Dei, nec temoueatur vocabulum, creauit; † quod verificatur in materialibus ex nihilo, vt docet philosophia, quia, 22 † Spiritus sanctus qui, vbi vult spirat, & omnia suauiter disponit non subditur Philosophorum regulis, aut vocabulis Grammaticorum.

QVAESITVM XXIV. SVM MARIVM.

- 1 *Anima separata, an possit se ipsam mouere.*
- 2 *Anima bonorum, & malorum ad receptacula, quorum ministerio ducuntur?*
- 3 *Et quid de animabus puerorum sine Baptismo morientium.*
- 4 *Qua sit pœna damni.*

Quomodo Animæ conducuntur ad earum receptacula?

1 **D**ic, quod licet Anima, † quæ mouet corpus in hac vita, separata, possit se ipsam mouere,

vt affirmat Diu. Hieronymus ad Pammatium, nihilominus debet credi, quoddam receptacula eis destinata, † conducantur ministerio Angelico. quæ Beatorum sunt, vt S. Benedictus vidit animam Sæcti Germani Episcopi Capuæ cōduci ab Angelis in Cœlum. ita etiā, quæ ad Purgatorium destinata sunt, conducuntur ab Angelis, Custodibus earum, quorū societas magnæ illis consolationi est, Sotus 4 sent. dist. 45. q. 1. ar. 3. sed animæ quæ sunt destinatæ ad pœnas Inferni, conducuntur à demonibus, ita scribit Diu. Cyrillus Alexandrinus, in oratione, de exitu animæ, vbi dicit, quod animæ damnatorum, ab Angelis Custodibus derelictæ trahuntur ad pœnas, magna afflictione, & cruciatibus, Idem die de animabus puerorum, qui decesserunt sine Baptismo, quod conducantur à demonibus ad Lymbum, ibi numquam visuræ Deum, quæ † pœna damni vocatur, vt infra, suo loco dicetur; Lymbus vt dictum est, insatiabilis interpretatur.

QVAESITVM XXV.

SVMMARIVM.

1 *Anima habet per se virtutem motiuam non tamen mouetur à receptaculo sine Dei beneplacito.*

2 *Enumerantur aliqua exempla animarū; quæ ex dispensatione diuina ad tempus exierunt ab earum receptaculis.*

3 *Anima existentes in Purgatorio aliquando ex diuina dispensatione inde exeunt, & qualiter.*

4 *Reuersi ex Purgatorio ad hanc vitam securi sunt de eorum salute, & quomodo.*

An animæ exeant aliquando ab earum receptaculis, & quomodo?

1 **D**ic, quod anima, † licet habeat per se virtutem motiuam, non tamen potest moueri à receptaculo, sine Dei beneplacito, vt ait Augustinus, in 1. de cura pro mortuis, cap. 13. vbi exemplificat de eius matre. Dic insuper, quod animæ purgatæ, euolant ad Cœlum associatæ ab Angelis. De alijs quoddam ex Dei dispensatione, possunt exire ad tempus, vt † Samuel apparuit Sauli, vt Augustinus lib. cit. c. 15. & 16. & vt Moyses, & Elias apparuerunt in monte Tabor coram Domino transfigurato, & idem August. dicit loc. cit. de Beato Felice Martire Nolano, quod visibili corpore apparuit in auxilium suorum Ciuium, dum à Barbaris oppugnabantur. D. Greg. lib. 4. dialog. cap. 10. 36. 40. & 55. numerat multos, qui ex

Purgatorio in hoc mundo apparuerunt, & hoc solet permittere Deus, vel pro bono ipsius animæ, quæ apparet ut viuorum pro ea suffragia imploret, vel pro bono illius, cui apparet, ut illum adin-
 neat, & ut corrigat, & vitam suam rectius ducat, vide P. Petrum Lyreum de apparitionibus animarum.
 Dic etiam quod aliquando, ex diuina dispensatione, animæ, + quæ in Purgatorio sunt, reassumunt propria corpora, & resuscitati redeunt in hunc mundum, ut de resuscitatis à diuersis sanctis viris legitur, sed tamen notandum, quod quando aliqua anima exire permittitur à purgatorio ad tempus non caret interea eisdem poenis, quas patiebatur in Purgatorio, ut dicitur etiam de dæmonibus, qui ex Inferno exire permittuntur, quod semper secum habent ignem Inferni, & sic etiam animæ illæ habent secum ignem eam purgationem, alias prolongaretur eius purgatio, & exire de Purgatorio, resultaret eis in damnum, ut de multis apparitionibus legitur.
 Hic sciatur, quod omnes, qui resuscitati + redeunt ad hanc vitam, sicut erant in Purgatorio de eorum salute securi, sic sunt in hoc mundo, alias esset eis Reditus ad hanc vitam periculosus. Abulensis in cap. 4. lib. 4. Reg. & sot. in 4. sent. dist. 45. tenent resuscitados ex Lyombo, vel Purgatorio, fuisse confirmatos in gratia. Adde, quod in hac vita, possunt abundatius me-

rer, imò, & cum operibus poenarum, possunt satisfacere pro poenis, quas in Purgatorio debebant pati, quia licet sint Viatores, sunt etiam in gratia.

QVAESITVM XXVI.

SVMMARIVM.

- 1 *Anima Beata ex permissione Dei exeuntes à Paradiso non desinunt esse Beata.*
- 2 *Ita etiam damnata exeuntes ab Inferno secum penas Inferni deferunt.*
- 3 *Anima Beata an possint ad eorum libitum exire de cælo in hunc mundum.*

An Animæ Beatorum possunt aliquando exire de Paradiso, vel quæ sunt in Inferno damnatæ possunt inde exire?

- D**ic, quod si præmittitur à Deo exire ad aliquem bonum finem in hanc vitam, + nunquam Beatæ desinunt esse Beatæ, quia semper videt Deum, & fruuntur illius visione, qui ubique eis præsens est, & similiter damnatæ + ubicumque sint habent secum poenas infernales. D. Tho. 3. par. q. 69. ar. 3. qui addit quod animæ + Beatæ ex diuina dispensatione possunt ad libitum exire de cælo in hunc mundum, sed hæc libertas earum est semper conformis Dei

bene

beneplacito, & ita intelligenda est sententia D. Hieronymi, cōtra Vigilantium, animas scilicet Apostolorum, & Martyrum, posse ubi voluerint præsentes esse, quæ tamen, ut dictum est volunt, quod vult Deus de eis.

QVAESITVM XXVII.

SUMMARIVM.

- 1 *Marcellus quidā vir sanctus fuit resuscitatus à Sancto Fortunato.*
- 2 *Anima verè per sententiam damnata, vel beatificata non possunt iterum redire ad hanc vitam.*
- 3 *Desiderare visiones Sæctorum, an sit peccatum.*

An Animæ Beatæ in Cœlo, vel damnatæ in Inferno possint, assumptis corporibus resuscitari?

DIc, ex sententia D. Gregorij, dialog. lib. 5. quod à S. Fortunato, † fuit resuscitatus Marcellus, homo sanctus, qui ab Angelis fuerat in locum optimū portatus, ideò probabiliter dici potest, quod hic Sæctus Vir Marcellus, non erat finali sententia Beatus, sed præuidens Deus quod erat resuscitandus, suspenderat tali modo sententiā, quod idem dici potest de quodam gē-

tile, Imperatoris consanguineo, qui fuit resuscitatus à S. Petro, & vt, de Traiano, & Falcinella, vt infra.

Sed animæ, quæ sunt verè damnatæ, vel verè beatæ non possunt redire, ad hanc vitam, quia sic essent iterū Viatores Bellarm. c. 8. de Purgat. l. 2. ex Augustino l. 21. de Ciuit. Dei c. 24. Imò, si damnatus posset redire in hunc mūdum, vt Viator, posset liberari culpa, & pœna, quod negat Abulensis c. 57. lib. 4. Regum.

3 Nota hic, † quod desiderare apparitiones Defunctorum potest esse peccatum curiositatis, vt ad sciendum atrocitatem pœnarum infernalium, vel ad sciendum, si consanguinei, vel alij sint in Inferno, vel Purgatorio, sed si id cuperet aliquis, vt magis in fide confirmaretur, non esset peccatum, vel si cuperet, vt cognito statu pœnarum vitam emēdaret; sed debet esse cautus, ne à dæmone deludatur.

QVAESITVM XXVIII.

SUMMARIVM.

- 1 *Anima separata à corpore qualiter intelligat, & nu. 3.*
- 2 *Anima dum est in corpore habet duplicem cognitionem intellectiuam.*
- 3 *Verba psal. in die illa peribunt*

omnes cogitationes eorū; qualiter intelligantur.

Et qualiter verba illa Ecclesi. mortui nil norunt amplius.

Anima exuta corpore, an retineat cognitionem, vel virtutem sensitivam.

Anima in Inferno patitur penam census, & quomodo.

An Anima separata à corpore intelligat?

Dic, quòd sic, sed diuerso modo, quàm cum est in corpore, quia tunc intelligit per conuersionem ad phantasmata, vt Arist. 3. de Anima, Sed notandum, quòd anima, dum est in corpore, duplicem habet cognitionem, intellectuam, quæ exercetur per intellectum, & sensitivā, quæ per sensus; itaque anima non intelligit per sensus, à corpore separata, sed retinet cognitionem intellectuam, sed alio modo, tamen, cū habeat diuersum modum essendi, sic diuersum modum intelligēdi, nec intelligit per species innatas, quia à principio est, vt tabula rasa, vt idem Arist. nec per species, quas abstrahit à sensibilibus quia non habet organa sensus, nec per species prius abstractas, & conseruatas, quia si ita esset, anima puenit post mortem intelligeret. Sed dicendum quod anima intelligit per species ex influentia di-

uini luminis participatas nā anima fit particeps illius influentiæ, quæ influentia statim ei descēdit, cum à corpore separata se ad superiora conuertit, itaque anima separata habet cognitionem intellectualem D. Ant. 1 c. cap. 6.

Nec contradicunt huic conclusioni loca illa diuina & scripturæ, nempe Psalmi 145. in d. e. illa peribunt omnes cogitationes eorum, idest, quod peribunt veniente morte, cogitationes eorū, quas habebant circa terrenā; & quando dicitur Ecclesiast. cap. 9. mortui tunc nil norunt amplius, intelligēdum est ad mēdum, quia sequitur ibi Salomon, nec habent vltra mercedem; itaque non norunt modum mēdum, sed habent alias cognitiones, ideo in hoc loco dicit Lyra, quod mortui nihil norunt vnde ad bonum possint reuerti.

Sed de cognitione sensitiva tunc dic, quod nō remanet in anima separata à corpore, quæ dependet ab organis corporeis, quibus cū anima careat, eam non potest habere, remanet tamen in ea separata, virtus & origo cognitionis sensitivæ, quam non potest producere in esse sine corpore, & in hoc sensu est intelligenda sententia Diu. Augusti; cum anima recedit à corpore, secum trahit omnia, sēsum, imaginationem, cap. 15. de spiritu, & anima, & in lib. de dogmatibus, cap. 16. solum hominem, credimus habere animam sensitivā, quæ exuta à corpore, viuit, & sen-

sus succ tenet. Vtraque sententia intelligenda est, quod anima virtualiter exuta à corpore, retinet virtutem sensitiuam, & quod radicaliter est in anima potentia, & virtus operationū sensitiuarum.

Et si contradiceret quis, quod, cum
6 anima + patiatur in Inferno penā sēsus: quomodo erit verum quod anima separata, nō habet sēsum? Respondebis huic, quod est verū, quod anima separata, tam in Inferno, quā in Purgatorio, patitur poenā sensus, quæ consistit in patiēdo illa tormenta, & sacra Theologia, illud pati animarum, vocat poenā sensus, quia anima eam sentit ab igne, vt instrumentum Diuinæ Iustitiæ, altera verò poena, dicitur poena damni, quæ consistit in priuatione beatificæ visionis, nec positiuè sentitur.

QVAESITVM XXIX.

SUMMARIVM.

- 1 *Scientia acquisita in hac vita, an remaneat in altera.*

Quomodo Anima intelligat in altera vita?

- 1 **D**ic, quod anima separata à corpore, intelligat, & per species acquisitas in hac vita, & per species infusas à Deo, nām
2 scientia, + quæ acquiritur in hac vita, quia est habitus, qui fundatur in anima, remanet in altera.

vita; D. Tho. 1. par. 2. 89. art. 1. & art. 5. & 6. Nec obstat sententia Eccles. cap. 9. dicentis, nec sapientia, nec scientia erunt apud inferos, quo tu properas, quia intelligitur, quod non erunt ad mērendum.

QVAESITVM XXX.

SUMMARIVM.

- 1 *Anima separata à corpore quā cognitionem habeat de alijs animabus.*
2 *Anima separata à corpore quā cognitionem habeant de naturalibus.*
3 *Anima separata à corpore, an intelligat futura.*

An anima separata à corpore, habeat cognitionem de alijs animabus separatis?

- 1 **D**ic, quod sic, sed + cognitione naturali ipsius animæ hinc legitur, Luc. 16. de Epulone vidēte Lazarum in synu Abraham, & ipsum Abraham, sed de Angelis, cum tali cognitione naturali, habent imperfectam cognitionem, sed hoc intellige de animabus separatis in communi; & alio modo dicendum est, de cognitione, quam habent animæ in gloria, nām ibi intelligunt perfectiori modo, vide D. Thom. 1. par. quæst. 89.
2 & hic nota, + quod animæ sepa-

ratæ habent cognitionem de omnibus naturalibus, confusam tamen, & communem in generali. August. super Genes. 9.

- 3 Nota etiam, quod † animæ separatae non intelligunt futura, sicut nec Angeli, nec demones, nisi, vel in suis causis, vel per reuelationē, non tamen per species cognitione naturali, D. Tho. l.c. q. 62. Sed bene cognoscūt singularia; quia Luc. 16. Diues cognoscebat statū suorum fratrum, & hoc, vel ex influentia specierum, vel à Deo, vel per conuersionem ad intelligibile, D. Anton. l.c.

QVAESITVM XXXI.

SVMMARIVM.

- 1 *Opinio aliquorum circa hoc questum, & distinctio Authoris, num. 2.*
- 3 *Epulo quomodo in Inferno potuit scire statum suorum fratrum in mundo.*

An anima separata sciat, quæ fiant in hac vita, & quæritur de anima separata in communi, non habendo respectū ad animas beatas, de quibus infra.

1 **D**ic, quod aliqui dixerunt, quod † non, & mouentur loco illo Paralipomenon cap. 34. ubi Deus loquens cum Rege Iosya, dixit, colligam te ad Patres

tuos & infereris in sepulchrum in pace, nec videbunt oculi tui omne malum, quod inducturus sum in locum istum, & loco Iob cap. 4. siue fuerint filij eius nobiles, siue ignobiles. nō intelligens; & D. August. in lib. de cura pro mortuis, cap. 13. & 15. idem affirmat, & D. Greg. idē tenet lib. 12. cap. 17. moralium, & assert rationem, quia cum animæ illæ sint separatae ab hac vita, & luce, & nostro confortio, nihil ad eas de nobis, vt sciant nostras actiones.

Sed pro clariori responsione est † distinguendum, quod duobus modis possumus loqui de hac intelligentia animæ separatae, vel per cognitionem naturalem, & per species mediantibus sensibus, & hoc modo nō intelligunt, quia non habent sensus, nec cognitionem sensitiuam, vel per species à Deo infusas, vel per reuelationem, & hoc modo scire possunt animæ separatae, quæ fiunt in hoc mundo, & ita distinguunt Doctor. August. & Gregor. l. c. Sed animæ beatæ videntes Diuinam Essentiam in qua tanquam speculo relucet omnia, vidēt, & intelligunt multa, quæ non intelligunt alia animæ, vnde dixit August. quid non vident, qui videntem omnia vident?

Conclude ergo, quod animæ separatae, non cognoscunt, quæ in mundo aguntur, vide D. Greg. 8. Moral.

Nec est allegandus locus, Luc. 16.

de diuite † Epulone, qui videtur
scire statum suorum fratrum, quia
potuit scire, non per se ipsum, sed
vel per animas descendentes ad
infernū, vel per Angelos bonos,
vel malos, vel per reuelationem.
Spiritus sancti, August. 13. q. 2.

Vel dici potest, quod Epulo cura-
bat statum fratrum, etiam si igno-
rabat, sicut habent curam viui de
mortuis etiam si nesciant statum
eorum D. Anton. l. c. ex sent. Diu.
Thomæ.

QVAESITVM XXXII.

SVMMARIVM.

1 *Anima Defunctorum quare ali-
quando appareant viuis, &
num. 2.*

An animæ Defunctorum appareāt
aliquando viuis in hoc mundo?

1 **D**ic, quod ex permissione di-
uina † apparēt viuis aliquā-
do vt constat ex multis exemplis,
& hoc, vel ad aliquod annuncian-
dum, vel in corporibus proprijs,
vt Matth. penult. multa corpora
surrexerunt, & apparuerunt mul-
tis, vel in corporibus assumptis, vt
potuit esse corpus Moyfi, in tra-
figuratione Domini, & hoc est
miraculum, & Diuina permissio.

Nota hic obiter declarationem loci
difficilis, & sanē lubrici Epistolæ
B. Thadæi Apost. in his verbis, cū

Michael Archāgelus altercaretur
cum diablo de corpore Moyfi,
& c. quod dæmon volebat mani-
festare corpus Moyfi pro bono
populi à Deo occultatum, vt illū
ad idolatriam prouocaret, & illud
aderare faceret, quod Michael
impediuit.

2 Vel dici potest, † quod hæ appa-
ritions animarum defunctorum
sunt per operationem bonorum
Angelorum, etiam Inscis ipsis
mortuis, vt legitur de apparitio-
ne S. Ambrosij in natali S. Marti-
ni, nā illa fuit angelica, ex D. An-
ton. l. c. & Diuus Nicolaus, etiam
apparuit Constantino minaciter
ei præcipiens, ne tres tribunos
occideret.

QVAESITVM XXXIII.

SVMMARIVM.

1 *Anima separata regulariter nō
possunt exire à receptaculis eis
assignatis.*

2 *Anima quæ sunt in Purgatorio
purgatis pœnis ad Cælum vo-
lunt Angelis associata.*

3 *Anima quibus permittitur ve-
nire in hunc mundum sunt se-
cura de eorum salute.*

4 *Et hæ mutant locum, & non sta-
tum.*

5 *Exempla aliquorum qui fuerūt
liberati ab Inferno, & num. 6.*

6 *Anima damnata non possunt*

exire

exire ab Inferno sine permissione diuina, & tunc secum penas circumferunt.

7 *Mortui an fiant quid agatur in hoc mundo.*

An animæ defunctorum possunt ad libitum venire in hunc mundum?

Dic, vt infra, vltra supradicta, quod † regulariter animæ non possunt exire ex receptaculis eis assignatis, vt videtur sentire Aug. in lib. de cura pro mortuis cap. 13. loquens de sua matre quæ si posset exire, sæpè ad eum venisset mortua, quæ viua eum pet mare, & per terras, tanquam dilectum filium sequuta fuit, nec, addit August. est facta crudelior, quia facta felicior.

2 Sed animæ, quæ sunt in Purgatorio purgatis poenis ad Cælum euolant Angelis associatæ, vt supradictum est. Sed dici potest quod aliquæ ex peculiari Dei dispensatione, aliquando exeunt, vt de Samuele legitur 1. Regum cap. 28. & testatur Aug. l. c. 6. 15. & 16. & vt legitur de Moyse, & Elia, Matth. c. 17. & de Beato Felice Martyre Nolano, qui apparuit suis Ciuibus contra Barbaros eos oppugnantes. D. Gregor. affirmat multos ex Purgatorio apparuisse in hac vita, quarto dialog. c. 10. 36. 40. & 55. & hoc solet Deus permittere, aut, vt profit ipsis animabus, vel vt profit ipsis, quibus appareat, & regulariter

solent esse animæ quæ sunt in Purgatorio, nec tamen, vt dictum est per illud tempus, quo sunt in hoc mundo, cessat eorum poena, quia alias, differretur tempus volandi ad Deum, & esset ei afflictio venire in hunc mundum, quod idem potest dici de dæmonibus, quod extra infernum, adhuc cruciantur igne illo.

3 Sed notandum, quod † animæ, quibus permittitur venire in hunc mundum ad tempus, sunt securæ de eorum salute, vt erant in Purgatorio, idem dic de resuscitatis in lege veteri, ex Lybmo, vide Abulens. l. 4. Reg. c. 4. & Sotum in 4. dist. 45. art. 4.

Concluditur ergo quod si permittitur à Deo animabus, vel q̄ sūt in Cælo, vel quæ sunt in Inferno, vel quæ sunt in Purgatorio redire in hunc mundum, † mutant locum, sed non statum, D. Thom. 3. par. q. 69. art. 3. ad tertium, imò idem dicit ibidem, quod animæ beatæ possunt exire ad libitum, quia conformes sunt diuino beneplacito.

5 Congruenter additur hic quod circumfertur de † Traiano Imperatore cuius triumphalis arcus, hic beneuenti integer ad hæc vsque tempora, & porta aurea vocatur, cernitur, & de Falconilla, qui dicuntur liberati ex Inferno, de Traiano affirmat Damascenus in sermone de Defunctis, quod anima Traiani fuit liberata ex Inferno inferiori ad præces S. Gregorij, cū

enim

enim Gregorius transiret per forum Traiani Romæ. recordatus illius iustitiæ, & præcipuè in vi-
duam, cui suum filium concessit in filium, quia viduæ filium, equo oppresserit; oravit humiliter Deum pro eo, & audiuit vocem, ego exaudiui tuas preces, sed in posterum noli pro talibus orare, & addit Damascenus ibi, quod totus orans, & occidens id testantur; Idem dicit fuisse similiter liberatam Falconillam gentilem feminam ad preces Sanctæ Theclæ; Ricard. in 4. dist. 45. dicit Traianum resuscitatum in hoc mundo, egressum poenitentia & sic saluatū; sed hæc sententia contradicit illi sermone, Damasceni, in quod habetur quod Traianus ad celum euclauit statim.
Durandus ibidem q. 2. ad tertium, quod fuit privilegium particulare, ut Traianus non condemnaretur perpetuo, sed ad tempus, pro quo erat orator Gregor. plusquam trecentis postea annis.
Aliqui dubitant de sermone antedicto, quod non sit Damasceni, quia affirmat in vitam Sancti Gregorii Ioannes Diaconus lib. 2. cap. 44. illum sermonem fuisse reperi-
tum in quadam Ecclesia Angliæ, imò Melchior Canus. lib. 11. de locis cap. 1. tenet esse historiam fictam, licet satis defendat Alfonso Ciaccone in Apolog. Sor. in 4. dist. 45. dicit esse curum, illam credere veram esse. Illustris. Bellarm. lib. 2. de Purgat. c. 8. dicit esse Apocrypham, & eam rejicit multis rationibus.

6 Sed utique sit de hac Historia de Traiano, & Falconilla, extant alie historie de aliquibus resuscitatis ex cælo, & ex inferno, ut affirmat Gregorius lib. 1. dialog. ut de Marcello resuscitato à Sancto Fortunato Episcopo, & Sulpitius scribit, D. Martinum resuscitasse, quendam, qui laqueo se suspenderat, & Beata Agnes resuscitavit filium Præfecti, qui eam opprimeret. volens subitanea morte correptus erat, ut affirmat S. Maximus in sermone 2. de Sancta Agnese, & D. Ambrosius, idem affirmat sermone primo. Concluditur; quod si aliquis fuerit liberatus ex Inferno, quod ille non fuerit ibi, condemnatus in perpetuum, sed ad tempus, & quod Deus præuidens, quod pio eo orandum erat, suspendit tali modo sententiam.

Addo hic de Traiano, quod respondens Plinij Epistolæ, ex Bytiniæ de illis primis Christianis scribentis, hoc initio sollempne mihi est, &c. respondit in fine Traianus his verbis libellos sine nomine non recipias hoc enim pessimi exempli est, nec est huius nostri seculi, hæc Traianus in Epistola responsiva ad Plinium, tunc Proconsule Bythinæ.

Nota quod hanc de Traiano historiam non probant Baronius in Annalib. & Traianum fuisse pessimum Imperatorem scribit Aio, & Spartianus, antiquissimus scriptor teste Baronio in Martyrologio 27. Ianuarij.

7 Adde his, quod † animæ damnatæ non possunt exire de Inferno absq; permissione diuina, & speciali gratia, & tunc semper circumferunt in seipsis penas infernales, sicut, & dæmones, & hoc vsque ad diem iudicii, nam postea, nec ipsis cum corporibus, nec dæmonibus, inde exire permittitur, vbi nulla est redemptio.

Cardinalis Bellarminus, l.c. in fine tenet, beatos verè, & absolutè dānatos, non posse regredi in hanc vitā, vt sint iterum viatores, quia Beati sunt deputati ad vitā æternam, & damnati ad supplicium æternum, quia possent damnati particulari Dei iudicio, vt viator, operari bona, & sic euadere pœnas, quod est falsum Abulen. tenet contrarium 4. Regū cap. 57. sed D. August. de Ciuit. Dei c. 24. l. 21. fauet sententiæ Cardinalis Illustrissimi, quæ est satis rationalis. Nota hic quod † D. Augustinus in libro de cura pro mortuis, dubitat, qđ mortui nesciāt qđ agant in hoc mundo eorū filij, & confirmabat suam sententiam, quia ab eis non visitabatur Diu. Gregorius tenet, quod sciant, quia vident animæ beatæ, omnia in Verbo D. Anton. l. c. titul. 15. & animæ damnatæ recordantur habuisse fratres, vt de Spulone.

QVAESITVM XXXIV.

SVMMARIVM

Quæ anima eāt ad Purgatoriū.

2 Dæmones in Purgatorio an cruciant animas.

3 Existētibus in Purgatorio multum profunt suffragia viuorum.

Quæ animæ eant ad Purgatorium?

1 **D**Ic eas animas † ire condemnatas ad Purgatorium, quæ ab hac vita discedunt in gratia Dei, sed vel sunt obnoxie alicui pœna temporali, pro qua sufficienter non satisfecerunt, vel discedunt cum culpa veniali. Et inde purgatæ animæ secundum Dei placitum euolant ad Cælum, vel per se ipsas, vel comitantibus Angelis, & præcipuè Custodibus.

2 In Purgatorio † dæmones non cruciant animas, sed insultant, & irrident eas, & notandum, quod flamma ex Inferno exaltans eas conpurgat, Sot. 4. sent. dist. 45.

3 q. 1. art. 3. & existētibus † animabus in Purgatorio, multum profunt suffragia viuorum, hinc legitur apud D. Gregor. l. 4. dialog. cap. 50. & 55. quod ipse liberauit a pœnis purgatorii celebratis triginta Missis animam Paschasij, similiter in cap. 55. quod liberauit quēdam suum Monachum. Gregorius Turonicus in l. de gloria Confessorum cap. 5. affirmat, quod apparuit D. Martino, Vitalina virgo, narrans ei adhuc esse in Purgatorio ob leue quodam

peccatum,

peccatum & propterea eius precibus fuit liberata. Affirmat venerabilis Beda in 3. lib. suæ historiæ c. 13 & lib. 5. ducit homines ad vitam reuocatos, qui multa de poenis Purgatorii narrarunt. Abbas Gugi-clmus in vitam S. Bernardi lib. 1. cap. 10. testatur de quodam Religioso, liberato à poenis Purgatorii, Sancti Bernardi suffragiis. Multa de huiusmodi exempla habentur in speculo historiali Vincentij cap. 23.

QVAESITVM XXV.

SUMMARIVM.

2. *Locus Purgatorii, ubi sit, & num. 2 & 3.*
4. *Purgatorii locus, an habeat eundem ignem, quem habet locus Inferni?*
5. *Anima est causa efficiens peccati ideo ipsa sola punitur in Purgatorio.*
6. *Anima quæ sunt in Purgatorio, an dicantur esse in Ecclesia triumphanti, vel militanti?*

De loco Purgatorii, in qua mundi parte sit.

1. **D**ic, quod aliqui tenuerunt; non esse locum vnum determinatum Purgatorio, & purgari animas in loco, ubi peccauerunt; & huius sententiæ fuit Vgo de

S. Victore lib. 2. de sacram. q. 16. c. 4. Sed hæc sententia non potest substineri, quia sequeretur, animas purgandas esse in diuersis locis, quia peccauerunt in diuersis locis. Verus ergo est locus communis Purgatorii; vt Catholica veritas docet; & si aliquando purgatæ sint aliquæ animæ in loco particulari, hoc fuit ex diuina permissione; vt affirmat D. Gregorius l. c. c. 40. & 55. de anima Paschasij, quæ purgata fuit in Balneo puteolano; & de anima S. Seuerini, scribit Petrus Damianus Epist. 13. cap. 7. quod purgata est in quodam flumine. Hoc fuit diuinum donum, vt dictum est, pro aliquo bono Deo noto; & quia propter earum leues culpas non meruerant ordinarias penas Purgatorii; hinc D. Gregorius dicit 4. Dialogorum fuisse reuelatum quibusdam sanctis, animas quorundam defunctorum esse destinatas ad purgandas earum penas, vel in vmbra, vel in glacie.

2. Aliqui tenuerunt locum Purgatorii esse in quadam media regione inter cælum, & terram; horum assertum refert, & confutat D. Thom. in 4. dist. 21.

3. Est ergo ¶ locus Purgatorii communis, & generalis inter viscera terræ, coniugus Inferno inferiori, vel clarius; Est in corde terre circa Lymbum; id est insatiabilem locum, id. n. sonat Lymbus & est communis sententia Theologo

rum, & D. Thomæ; Facit ad hoc oratio Ecclesiæ pro defunctis, quando orat, ut liberet animas Deus de pœnis Inferni; & de profundo lacu; & intelligit de pœnis Purgatorij, & inter alias huius loci expositiones, quas infra numerabimus, pro nunc dicimus, quod ibi, Ecclesia orat pro agonizantibus; vide infra, quia habebis curiosas, & subtiles expositiones.

Venerabilis Beda lib. 5. suæ historiæ cap. 13, refert cuiusdam visionem, quam vidit locum Purgatorij, esse contiguum Inferno.

4 Et hic locus † Purgatorij, habet eundem ignem quem habet locus Inferni, sed hic est æternus, ignis verò Purgatorius est temporalis, & durabit vsque ad vniuersalem resurrectionem, licet aliqui dicant contrarium; vide Suares disp. 46. sect. 4.

Nec dicas, quia, si purgata est anima in Purgatorio, debet, & purgari corpus post resurrectionem vniuersalem, quia anima † est causa efficiens peccati, idèò merito sola ipsa punitur in Purgatorio sine corpore, quod pro eo, quo cooperatum est in peccatis, corrumpitur, & fit cinis; quomodo, & ipsum videtur (licet in propriè) purgari. Ignis vero purgatorius, purgabit animas, quæ sunt spiritus, ut infra habebitur.

6 Et notandū, quod † animæ, quæ sunt in Purgatorio, nō sunt in Ecclesia triumphanti, sed in Ecclesia mili-

tanti sub pœnis, quibus (ut dictū est) purgant peccata venialia, ac pœnas peccatorum mortalium, pro quibus, nō plenè, & sufficienter satisfecerunt. D. Anton. 3. part. 1. cap. 1. de pœnis Purgatorij, vide eundem prima parte tituli. 6. cap. de Purgatorio, qui citat Paludanum, & affert causas, propter quas Deus permittit animas purgari in alijs etiam locis; & nota, quod animæ in Purgatorio non possunt peccare, ut infra latius.

QVÆSITVM XXXVI.

SVMMARIVM.

1. *Quomodo anima patiatur pœnam ignis in Purgatorio, & quomodo dæmonium in Inferno?*
2. *Minor pœna Purgatorij excedit omnem pœnam, quam passus est Christus.*

Quomodo animæ separatæ à corpore patiantur ab igne.

1 **D**ic, ut infra. Durandus in 4. dicit, † quod alio modo patitur anima ab igne in Purgatorio, & aliter dæmon in Inferno, quia ignis Inferni, non consideratur corporeus, nisi quia affliget corpora damnatorum post resurrectionem; & ideo animæ dam-

natorum, cum sciant, quod cruciabuntur ab igne cum corporibus, ex ipsa consideratione futuri ignis, verissime cruciatur mentaliter, & hoc plus, vel minus, secundum apprehensionem futuræ pœnæ cum corporibus, & sic patiuntur verè quia ille ignis ante resurrectionem, horrorem, & tristitiam, & pœnam maximam eis ingerit: sed dæmon, qui talem timorem non habet, patitur, secundum quādam similitudinem, & adaptationem, sed animæ damnatorum patiuntur secundum veritatem, modo, quo supra dictum est, & explicat Durand.

Aegidius dicit, quod animæ separatæ, & dæmon affliguntur ab igne verè, sicut est instrumentum diuinæ Iustitiæ, & sic agit ignis corporeus in purum spiritum, per verā immiſſionem.

Henricus de Candauo dicit, quod anima separata, & dæmon affliguntur ab igne incorporeo, & quod per diuinam virtutem superadditur aliquis habitus, quo spiritus pati possit ab igne, alias pati non posset.

Alij dicunt, quod anima separata patitur ab igne, quia remanserunt ei potentiæ sensitiuæ ex virtute diuinæ, & nihil loquuntur de dæmonibus.

Alij dicunt, quod anima separata, & spiritus, patiuntur ab igne solum per detentionem, per hunc modum, quia spiritus incorporeus, scilicet anima separata vel Ange-

lus malus, quia secundum istas, spiritus incorporeus ita sit in vno loco, vt non sit in alio, & habebit ille ignis, vt instrumentum diuinæ Iustitiæ, vt detineat spiritus, & hoc sit ei pœnale, quia non potest diuertere aliò, & retardatur a propria voluntate. D. Thom. 4. & est communis, vide Anton. 3. par. loco superius citato.

2. Nota hic, quod minor pœna purgatorij excedit omnem pœnam, quam passus est Christus, Gabriel in 4. dist. 2. q. 21. D. Thom. 3. par. q. 46. & 4. sent. dist. 4. & prius eo D. August. de vera, & falsa pœnitentia cap. 18. & alij.

QVAESITVM XXXVII.

SVM MARIVM.

1. *Pœna purgatorij duplex est, & quæ?*
2. *Pœna ignis in purgatorio excedit omnem pœnam huius mundi.*
3. *Anima est maximè sensitiua, & omnis sensus in corpore est ab anima.*
4. *Quis in purgatorio ignis tormenta ministrat, & ignem accendat?*
5. *Anima quæ sunt in purgatorio sunt secunda de eorum salute.*
6. *Anima in purgatorio existentes an visitentur ab Angelis.*
7. *Anima quæ sunt in purgato-*

119. *an possint mereri, vel demereri?*
- 8 *Culpæ veniales an purgentur in purgatorio, vel remittantur in ipso mortis instanti?*
- 9 *Anima existentes in purgatorio an orent pro viuis, & pro quibus signanter?*
- 10 *Inuocare animas purgatorij, ut orent pro nobis, an sit licitum?*
- 11 *Pœna damni in purgatorio, an sit maior qualibet pœna sensus in huius vitæ?*
- 12 *Et quid de pœna sensus?*
- 13 *Pœna damni consistit in priuatione summi boni.*
- 14 *Pœna sensus in purgatorio tanto sit mitior quanto ad finem purificationis accedit.*
- 15 *Pœnæ purgatorij an turbent rationem animarum?*
- 16 *Anima in purgatorio existentes, an affligantur à daemonibus?*

Quotplex est pœna Purgatorij.

Dic, quod est duplex, & scilicet, pœna damni, idest carentia diuinæ visionis, & hæc est pœna maxima; Altera est pœna sensus, idest pœna ignis & ardentissimi, & hæc excedit omnem pœnam corporalem huius

- mundi, hinc August. ignis, inquit, Purgatorij, licet non sit æternus quoad officium, est tamen miro modo grauis, & excedit omnem pœnam mundi; de pœnit. dist. 7. cap. ult. & ratio est, quæ assignat
- 3 D. Thom. quia & anima est maximè sensitiua, & omnis sensus in corpore est ab anima, & propterea sentit maximam pœnam, 4. sent. dist. 21. licet aliqui falso, vt ait diu. Thom. asserant, quod ita sunt maximè abortiæ dolore, vt nesciant se per ignem purgari. Sed hoc non est verum, quia si nescirent se per ignem purgari, non peterent suffragia fidelium viuorum, & sustinent illas pœnas, non voluntate absoluta, sed conditionali, quia sciunt, nisi median- tibus pœnis eas non posse ad cælestem gloriam euolare.
- 4 Nec dicendum, quod demones & ministrant ignis tormēta, aut Angeli boni, vt dictum est, sed, quod diuina Iustitia ignem incendit; potest tamen verisimiliter dici, quod Angeli boni eas ad locum deducant, aut etiam demones Deo permittente assistunt purificationi eorum irridendo eas, vt dictum est 4. sent. dist. 21.
- 5 Nota hic, quod animæ, & quæ sunt in Purgatorio, sunt securæ de earum salute post expletam purificationem, & ratio est hæc, quod existentes in hac vita, fidem habebant, quod quæ eunt ad purgatorium, purgatis pœnis ad Cælum certò euolant, & hæc cogni-

tio remanet eis in altera vita. Sciunt etiam eas esse in Purgatorio, quia norunt in Iudicio particulari, & illum per Angelos Custodes deductæ sunt itaque sciunt ibi esse, id est in Purgatorio, & postea purgatæ ad gloriam transferentur. Hinc Michæas c. 7. Iram Domini portabo, quoniam peccavi ei, donec causam meam iudicet, & faciat Iudicium meum: Et intelligitur de Iudicio vniuersali, & publico, & sequitur; Et deducet me in lucem, videbo Iustitiam eius.

6 Hinc nota, quod verisimile est, animas in Purgatorio existentes ab Angelis visitari, & consolationes ab illis recipere, imò eas intelligere ab eisdem, & Angelis, quod liberatio earum, & in Cælum euolutum, magnoperè ab animabus beatis expectatur. Adde quod sciunt eas esse in gratia Dei, & quod in eis sit habitus charitatis, quia Deum amant, & peccatum detestantur, hinc colligunt, quod saluabuntur, quia fidē in hac vita habebant, quod, qui manet in charitate, saluatur.

7 Nota hic, quod animæ, quæ sunt in Purgatorio, non possunt mereri, nec demereri, & hoc clarum est apud sacros Scriptores, in Ecclesiast. cap. 14. Ante obituum operare Iustitiam, quia non est apud inferos inuenire cibum; Et Ecclesiast. cap. 9. Mortui nihil nouerunt amplius, nec habent vltra mercedem. Et in Apocal. c. 10.

Tempus non erit amplius; id est, ad merendum; & in multis alijs locis.

8 Nota etiam hic, quod aliquæ animæ eunt in Purgatorium, etiam cum aliquibus culpis venialibus, quas necesse est remitti, antequam euolent ad gloriam, & ideo Durandus, & Paludanus, & alij, quos citat Suarez quæst. 87. disput. 11. sect. 4. de pœnit. quod huiusmodi culpæ veniales, remittuntur in primo instanti separationis animæ à corpore, quia cognoscens anima in illo puncto suum statum, actu charitatis erigit se ad Deum, detestans culpam illam, & sic deletur culpa; aliqui dicunt, quod remittuntur in Purgatorio dum anima patitur illas pœnas, & patienter suffert cum alijs actibus bonis, ita sentiunt, diu. Thom. 4. sent. dist. 21. quæst. 1. art. 3. diu. Bonauent. 4. dist. 2. quæst. 1. Sor. dist. 15. quæst. 2. art. 2. & alij permulti. Et hæc opinio videtur probabilior, quia non est improbabile, animas introire in Purgatorium, etiam cū culpis venialibus, quas, dum remitti in futuro sæculo doctrina Patrum testatur, id potius in Purgatorio adimpleri, quàm in instanti separationis animæ, dicendum est.

9 Nota etiam, quod animæ existentes in Purgatorio, orant pro nobis ad Dominum, etiam si pro eis à nobis ad Deum oretur, & licet generaliter pro omnibus orēt, signanter tamen pro earum con-

sanguineis, & charis orant; hinc spero, immò firmiter teneo, quòd consanguinei mei, & qui fuerunt amici, qui sunt in Purgatorio, pro me Antonio Ragucio orent, & similiter, si sunt in gloria. Itaq; animæ quæ sunt in Purgatorio orant pro nobis. Vide Medinam q. 5. de oratione; licet alij dicant contrarium, qui citant pro se diu. Thom. 2. 2. q. 83. art. 11. ad 3. sed est benè intelligendus ibi diu. Thom. adde, quòd animæ existentes in Purgatorio, orantes pro ipsismet, probabile est, quòd earum orationibus, aliquid consolationis per Angelos recipiant, licet aliqui dicant, quòd non petant, quia inordinate peterent, nec de congruo impetrant, quia in hac vita, cum satisfacere potuissent, non satisfecerunt sed Suarez tenet, quòd sic: de Purgatorio, disp. 47. sect. 2.

Adde his, quòd non est prohibitum inuocare animas Purgatorii, ut orent pro nobis, & multi de facto, & re ipsa, inuocauerunt, atque Illustris Bellarm. sacri Collegij maximum decus, & Societatis Patrum Iesuitarum magnum ornamentum, tenet contrarium; de Purgatorio c. 25. quia, inquit regulariter animæ illæ non possunt cognoscere quæ fiant a nobis, nisi in generali, quòd sumus in continuis periculis, aliqui tenent contrarium quòd per Angelos petitiones nostræ illis inap. eicant. Adde his de penis purgatorii, quòd secundum diu. Bonavent. 4. sent.

11 dist. 20. art. 1. quæst. 2. pena dampni in Purgatorio non est maior qualibet pena sensus in hac vita, vel in altera, nec qualibet pena sensus in purgatorio est maior qualibet pena sensus huius vitæ, quæ opinio placet Illustris. Bellarm. 1. 2. de purgat. cap. 14. Sed Doctor meus Angelicus 4. sent. dist. 20. quæst. 1. art. 2. Et cum eo Paludanus, Riccard. & Sor. in 4. dist. 13. art. 3. conclus. 1. & alij tenet, quòd pena dampni Purgatorii, est maior omnibus penis, tam huius vitæ, quam alterius. & ratio est, quia priuat summo bono, sed pena sensus priuat quiete animi, ideo ista est minor illa ratione obiecti beatifici; Nec dicendum, quòd tristitia illa, quæ resultat ex pena dampni, mitigatur spe future beatitudinis, & ideo minor, quia tristitia illa non dicitur pena dampni, de qua hic sermo est, sed potius est effectus ipsius, & pertinet 13 ad penam sensus, sed propriè loquendo pena dampni consistit in priuatione summi boni, ideo summa pena, & ideo Doct. Ang. subiungit, quòd pena sensus in purgatorio est maior qualibet pena huius vitæ, ut supradictum est, quòd etiam firmat D. August. super Psalmo 37. illis verbis: Salui per ignem; grauior tamen est illa ignis, quàm quicquid homo potest pati in hac vita. & in lib. de cura pro mortuis cap. 18. de igne purgatorii scribens: si æternus, inquit non est, excedit tamen om-

nes penas, quas aliqui in hac vita passus est: idem affirmat D. Anselmus in 1. ad Cor. cap. 3. his verbis, Grauior est ille ignis, quam quicquid homo pati potest in hac vita; idem in Elucidario; idem habetur in Epist. 305. diu. Aug. idem affirmat Cartusianus de Iudicio animarum cap. 14. idem venerabilis Beda super Psalmo 6. quod nullum supplicium, aut martyrium, aut latronum comparatur penae Purgatorii, idem diu. Gregorius super eodem Psalmo; illum, inquit, ignem transitorium omnium tribulatione ex istius praesenti intollerabiliorem. Et si aliqui dicunt, quod pena sensus in purgatorio, quanto plus fini purgationis appropinquat, tanto mitior est, ita quod propè sit purgationem, & satisfactionem, tamen esto quod hoc probabile sit, illa pena adhuc est grauior, & grauius cruciat, ut instrumentum diuinæ Iustitiae.

Vt sciatur grauitas illarum penarum, legatur in speculo dist. 5. exempl. 1. 15. relatum ab Alberto Magno, & in alijs permultis exemplis: non propterea tenendum est, quod illae penae tam graues turbent rationem animarum, ut sit in hac vita, sed & patienter illas tolerant, & Deum amant; Sunt ergo penae illae purgatoriae acerbissimae, & tempore differunt à penis inferni; quia haec aeternae illae temporales, & tamen eas patienter tolerant, & quietè, ut eis dicat Ec-

clesia, quod dormiant in somno pacis, licet Bellarm. videatur dicere, quod de hoc nihil certi nunc haberi possit à nobis.

Nota etiam h'c, quod loquendo secundum communem legem, animae quae sunt in purgatorio non affliguntur à demonibus, sed ab igne, ut instrumento diuinæ Iustitiae, & haec est communis sententia Theologorum in 4. dist. 20. & si dicant aliqui Theologi, ut venerabilis Beda 3. lib. de histor. Anglicana cap. 19. quod aliquas animas, quae in Inferno damnatae non sunt, tamen demones affligunt, & idem affirmant Cartusianus de quatuor nouissimis, & Guglielmus in vitâ S. Bernardi lib. 2. cap. 10. id dicas ex occulto Dei Iudicio esse, ut aliquas animas, quae sunt in purgatorio, demones affligant.

QVAESITVM XX XVIII.

SVMMARIVM.

- 1 *Pena purgatorii non perdurabit nisi usque ad diem Iudicii vniuersalis.*
- 2 *Qualibet anima in purgatorio quanto temporis spatio existet?*
- 3 *Pena purgatorii an tempore diminuantur, & decrecant?*

Quanto spatio temporis credendum est, quod animæ permanebunt in poenis Purgatorij.

Dic, quodd, vt supra etiam dictum est, penæ † purgatorij, non perdurabunt, nisi vsque ad diem Iudicij vniuersalis; quia tunc omnes animæ, quæ ibi sunt, purgatæ erunt, & satisfecerunt, & propterea Purgatorij locus cessabit; hinc diu. Aug. lib. 21. c. 16. de Ciuit. Dei, purgatorias poenas nullas futuras esse, nisi ante extremum Iudicium, & quod Doctor Sotus in 4. dist. 19. quæst. 3. art. 2. circa finem opinatur, quod quælibet anima non erit in illis poenis supra viginti annis, quæ opinio ratione sustentari nō potest, quia Ecclesia consuevit concedere Indulgentias per modum suffragij pro illis animabus ad satis supra viginti annis, imò centum, & supra.

Et nota hic, quod poenæ purgatorij tempore non diminuuntur, vt paulatim decrescant, sed sunt eadem, vt à principio taxatæ sunt, & si aliqui videntur contrarium sentire, vt apparet ex quibusdam reuelationibus, quas refert Beda, & Cartusianus de Iudicio art. 31. Intellige, quod poenæ illi per suffragia viuorum diminuuntur quo ad tempus, non quo ad intensiōnem, vide Suarez de purgat. disp. 46. sect. 4. §. q. ærei.

Concludendum est ergo, quod poenæ illas tam acerbæ animæ, bono animo, & patienter ob Dei amorem, & tanquam eas, viles tolerant, vt se diuinæ voluntati conforment.

QVAESITVM XXXIX.

S V M M A R I V M.

- 1 *Viutorum suffragia mortuis in gratia profunt etiam exhibita per malum ministrum.*
- 2 *Quæ debent concurrere, vt suffragia viuorum profint defunctis.*
- 3 *Suffragia applicata in communi, omnibus animabus profunt.*
- 4 *Quæ suffragia liberant citius animas à purgatorio?*
- 5 *Suffragia particulariter applicata, illi tantum profunt, cui applicantur.*
- 6 *Suffragia pro pluribus applicata, omnibus pro rata profunt.*
- 7 *Suffragia applicata ab existenti in peccato mortali, an profint?*
- 8 *Indulgentia, an profint defunctis, qui viuentes pro defunctis suffragia non applicauerunt?*

9 *Suffragia an prosint si applicantes non sint in gratia?*

10 *Testator existens in peccato mortali, an consequitur fructum suffragiorum per eum dispositorum.*

11 *Quis sit causa principalis in suffragijs?*

12 *Malitia ministrorum an impediatur fructum suffragiorum, quæ fiunt nomine matris Ecclesie.*

13 *Suffragia non prosunt defunctis nisi realiter executioni tradita.*

14 *Restitutio à testatore mandata an ei noceat, si ab heredibus non fiat?*

15 *Suffragia etiam applicantibus prosunt.*

16 *Indulgentia quomodo prosint defunctis?*

17 *Lucrans Indulgentias pro de defunctis an sit necesse quous sit in gratia?*

Quomodo viui possint prodesse defunctis?

1 **D**ic. ut infra, quod viui possunt suffragari mortuis, & in gratia, quia potest unusquisque pro altera satisfacere, imò suffragia viuorum prosunt etiam viuis, si pro illis offeruntur, imò secundum

Sotum in 4. dist. 45. q. 11. art. 1. iuuant etiam, si per malum ministrum exhibeantur.

Sed quod suffragia viuorum prosint defunctis, affirmat Chrysost. homil. 69. & homil. 41. ad populum in 1. ad Corinth. per hæc verba; Nō lachrymæ, sed oratio, & elemosyna prosunt defunctis, diu. Aug. de verbis Domini, serm. 45. Auxiliamur mortuis, Missa, orationibus, & elemosynis. diu. Ambrosius lib. 2. epist. 8. Debemus, inquit, associare mortuos, orationibus, plusquam lacrymis.

2 Sed multa debent concurrere, ut suffragia viuorum particularia, prosint defunctis, scilicet, ut, qui offert, sit in gratia Dei; ut intendat applicare alicui defuncto; ut ille egeat, & sit capax; nam si in Paradiso est, non eget; si in Inferno est incapax; & quod debeat esse in gratia viuus applicans, affirmat diu. Tho. 3. par. q. 62. art. 6. & est communis Theologorum contra Sotum proximè citatum, qui potest intelligi de sacrificio Missæ, quod valet ex opere operato.

3 Sed nota, quod si quis applicaret suffragia in cōmuni, pro omnibus animabus in Purgatorio, æqualiter omnibus suffragarentur, & per suffragia, quibus anima illa citius liberantur, intellige sacrificium Missæ, orationes, elemosynas, Indulgentias, Ieiunia, cibicia, corpora, alia etiones, & quæcumque alia opera satisf

H factop

factoria, quæ pro mortuis viu
 5 applicant, & quando † applican-
 tur alicui designatæ, & particulã-
 ri animæ, vt si ego pro anima pa-
 tris mei Ioannis, vel si pro anima
 Porciæ matris, illis tantum pro-
 sunt, & non alijs, ita diu. Thomas
 in additione quæst. 71. art. 12. &
 alij Theologi in 4 licet alij teneant
 contrarium, & male, quos diuus
 Thomas loc. citat. & Theologi
 confutant.

6 Notandum etiam, quod † suffra-
 gia viuorum pro defunctis, cum
 sint valoris finiti, quæ pro pluri-
 bus applicantur, eo pro rata, vt
 ita dicam participantur, itaque
 si animæ pauciores sunt, plus par-
 ticipant, si plures, minus.

7 Notandum etiam, † quod suffra-
 gia non iuant animas illas, si qui
 ea applicat est in peccato mortali,
 intellige de principali causa
 suffragij, vt de mittente eleemo-
 synam pro Missa celebranda; non
 de seruo, qui est causa instrumen-
 talis, qui eleemosynam portat, &
 valet, si est in gratia principalis
 dum mittit, etiam si quando ser-
 uus dat, Dominus ipsius pecca-
 uerat quia sufficit. Et nota obi-
 ter, quod Gaetanus 1. tom. opusc.

8 tract. 16. quæst. 5. tenuit, † quod
 Indulgentiæ non iuant illis de-
 functis qui dum viuerent pro de-
 functis suffragia non applicaue-
 runt, contra quam opinionem
 extat sententia diu. August. in
 Enchirid. c. 109. & 110. deceden-
 tes in gratia dum viuerent, me-

ruerunt post mortem iuari suf-
 fragijs viuorum.

Notandum etiam, quod suffragia
 9 non † profunt animis defuncto-
 rum, nisi illi, qui ea applicant. C.
 principales sint in gratia, nihil ta-
 mea refert, vt sit in gratia, ille, per
 quem applicantur suffragia, v.g.
 mitto per seruum eleemosynam
 pro defunctis, est necesse, vt sim
 ego Antonius in gratia, nec est
 necesse vt seruus, sit in gratia; suf-
 ficit, vt sit in gratia causa princi-
 palis, quæ mittit eleemosynam,
 i. est. Dominus qui mittit ele-
 mosynam, nō autem causa instru-
 mentalis, qui est seruus; & adde-
 his, quod si dominus mandat fieri
 eleemosynam pro defunctis exi-
 stens in gratia Dei, sed quando fit
 eleemosyna, ille cecidit in culpā
 mortalem, adhuc valet eleemo-
 syna; quia à principio erat in gra-
 tia; quando mandauit.

De testatis verò dic, quod qui te-
 10 statur † existens in peccato mor-
 tali, aliqua suffragia, si moritur in
 gratia, consequitur fructum suf-
 fragiorum, ita Gabriel. dist. 45.
 q. 2. art. 2. sed Suarez dicit, quod
 est necesse, quod hic testator, con-
 firmet reuersus ad Cor. 1. ad gra-
 tiam Dei, testata prius, alias non
 cōsequitur, disput. 48. sec. 8. §. 15.
 de suffragijs, & ratio ipsius est,
 quia non potest satisfacere, quod
 non procedit à voluntate homi-
 nis Deo grati: Vide Pinell. p. 1.
 de purgat.

Sed in alijs suffragijs dubitatur,

quis

11 quis sit, causa principalis, verbi gratia, si qui facit ieiunare alium, vel facit per alium dici septem psalmes penitenciales pro defunctis, vel officium defunctorum pro defunctis, vel illo qui ieiunat, vel qui orat, & c. est causa principalis. Sotus 4. dist. 45. q. 2. art. 2. tenet quod principalis causa in his operibus est ipse qui ieiunat, vel orat, contrarium tenuit Paludanus, itaque ille debet esse in gratia. Vide Pinell. l. c. cit. de suffragiis.

De suffragiis vero, quæ fiunt nomine matris Ecclesiæ diu Thomas dicit in quarto dist. 45. quæst. 2. art. 3. quæst. 2. Sotus ibidem q. 2. art. 1. & Nauar. de oratione c. 19. conclus. 4. num. 59. c. 20. num. 39.

12 tenent quod in hoc casu malitia ministrorum non impedit fructum suffragiorum pro defunctis, quia, ut ibi Nauarr. effectus hic procedit ex opere operato ex institutione Christi, vel Ecclesiæ licet Suarez de suffrag. disput. 48. §. duo, & distinguit, ut ibi.

13 Adde his, quod suffragia pro defunctis non prosunt ipsis, nisi fuerint realiter executioni tradita, unde si quis verbi gratia legat elemosynam, non valet ei, nisi fuerit realiter data elemosyna. Ex hoc apparet quantum peccat hæreticus non adimplentes voluntatem defunctorum. Vide cronic. S. Francisci par. 2. l. 9. c. 22. & inuenies pulchra exempla. Quod vero

14 ratio ad restitutionem, ad quam tenebantur defuncti; dic, quod si

defunctus legauit fieri restitutionem, & ipse non peccauit non faciendo, quia non potuit facere, tunc non imputatur ei, sed hæredibus negligentibus, si possunt restituere. Sed si defunctus peccauit, quia potuit, & noluit, tunc ei imputatur negligentia herodum. Et quod legitur in lib. 6. reuelationum S. Brigidæ cap. 66. respondet Bellarminus l. 2. c. 16. de Purgatorio, quod illæ apparitiones resultabant in utilitate heredum, si eis factæ erant, sin alijs, in utilitatem illorum.

15 Nota hic, quod suffragia non solum prosunt defunctis sed precipue ipsis, qui ea applicant. Nota

16 etiam, quod Indulgentiæ præ sunt defunctis per modum suffragij, sicut viuis per modum absolutionis, ut infra, ubi de Indulgentijs agitur, copiosius habebitur, interim sciatur, quod est necesse, ut, qui lucratur Indulgentias pro defunctis, habeat voluntatem lucrandi illas pro defunctis, & illis eas applicet, alijs mortuis non valet, & obseruari adimplenda prout in bulla Summi Pontificis. Et mente tenendum hic,

17 quod si lucratur Indulgentias pro defunctis, non est necesse, ut sit in gratia, quia Pontifex id in Bulla non requirit, sicut in Indulgentijs viuorum, & hoc fauore illarum animarum. Vide P. Lucam in eodem tractatu de Purgatorio in fine.

QVAESITVM XXX.

S V M M A R I V M.

- 1 *Suffragia non prosunt damnatis in Inferno.*
- 2 *Suffragia an prosint pueris in Lybo existentibus?*
- 3 *Suffragia an prosint Beatis?*
- 4 *Quando intelligitur quod particula Hostiae immissa in calice est pro Beatis?*
- 5 *Suffragia Ecclesiae non prosunt nisi existentibus in purgatorio, & refelluntur aliquorum opiniones in contrarium.*
- 6 *Historia Traiani precibus Divi Gregorij resuscitati, qualiter intelligatur?*

An suffragia prosint omnibus defunctis?

- 1 **D**ic, quod non + prosunt vllō modo damnatis in Inferno, quia dānati sunt ossinati in odio Dei, imō pro ipsis orare est peccatum mortale; hinc D. August. non magis, inquit, se oraturum pro matre, quam pro diabolo, si sciret eam esse in Inferno. Nec prosunt + suffragia pueris in Lybo existentibus, propter eandem rationem, quia sunt in perpetuā a regno cœlorum exclusi. Nec prosunt Beatis, + quia non iudi-
- 2
- 3

gent nostris auxilijs, & iniuriam facit Sanctus, qui pro eo orat. Et si in quadam oratione Ecclesiae dicitur, quod sollemnia altaris proficiant sanctis ad gloriam, id intellige quod prosunt eis materialiter, & extrinsecus, quia videntes sacrificia illa in verbo, gaudent non gaudio intenso, sed gaudio accidentali, iuxta illud, gaudium est Angelis Dei super vno peccatore poenitentiam agente, &c. vt Luc. cap. 15.

- 4 **E**t cum dicitur, + quod particula hostiae immissa in calice, est pro Beatis, significatur, eos esse participes redemptionis Christi, & quod gaudent de victoria dum erant milites in militanti hac Ecclesia. Dic tandem, quod suffragia + Ecclesiae prosunt solis, & omnibus animabus existentibus in Purgatorio. Vide Sor. 4. sentent. distinct. 45. quæst. 2. artic. 2. Erravit in hoc Origenes in libro Periarchon, quod suffragia iuuēt damnatos: errauerunt, & alij, scilicet, Aldisfiorensis, qui opinatus est, suffragia viuorum corroborare damnatos in poenis, ad leuiter sentiendum, licet in quarto videatur aliter sentire. Alij somniauerunt, quod suffragia prosint nonnullis damnatorum vsque ad diem iudicii, fidelibus non autem infidelibus. Alij etiam falso dixerunt, suffragia in hoc iuuare damnatos, quod aspicientes pro eis orari in hoc mundo, minus dolores sentiunt, & hoc etiam falsum est,

quia

quia damnati non vident quæ in hac vita aguntur, vt August. in lib. de cura p. mortuis. Vide Sotum loco citato.

Nec obstat quod de Traiano legi-
6 tur, nam historia ꝑ illa parum mouet diuum Thomam, & alios multos Theologos, & idè dicitur, vel quia precibus diui Gregorij fuit resuscitatus per aliquod parum tempus, in quo conuerti potuit, & saluari, quod affirmat Aldi-florentis lib. 4. in cap. de damna-tis, vel quia fuit depositus loco Inferni, non in Inferno inferiori, quia erat liberandus precibus Sæ-cti Gregorij, licet apud Gregoriũ id non reperitur. Sed Damascenus multum approbat. Et quod Apbstopos resuscitasse aliquos af-firmant, dici posset, quod non suscitauerunt nisi eos, qui inuinci-bili ignorantia Christianæ legis tenebantur, & propterea lege na-turæ saluari poterant, vel Cathæ-cumenos vel Christianos in Pur-gatorio existentes, sed malè sentit de hac historia Traiani Abulen-sis super 4. lib. Regum, vide Sotum loco citato. Vide Illustriss. Baro-nij in Martyrologium notatio-nes 23. mensis Ianuarij.

Nota hic quod minor pœna purga-torij excedit omnem pœnam quæ passus est Christus. Gabriel in quarto dist. 2. q. 21. diuus Thom. 3. par. q. 46. & 4. dist. 4. diuus Au-gustinus de vera, & falsa pœni-tentia cap. 18. & alij.

DE SINU ABRAHÆ.

QVAESITVM XXXXI.

SVMMARIVM.

- 1 *Abraham fuit dictus Pater om-nium credentium, & quare?*
- 2 *Sinus Abrahæ qui locus sit, & num. 4. & 5.*
- 3 *Sinus Abrahæ quomodo apud Hebræos vocabatur?*
- 6 *Sinus Abrahæ ubi fuit illis qua-dragenta diebus inter Resur-rectionem, & Ascensionem.*
- 7 *Christus descendens ad inferos, idest ad Lymbum, an extra-xerit aliquem de inferno, de Lymbo puerorum, vel de pur-gatorio?*

Quare Sinus Abrahæ dictus sit locus pacis, & gaudiij?

- 1 **D**ic, quod ꝑ Abraham fuit pa-ter omnium credentium, quia ei fuit reuelatum mysterium venturi Messiae, & ipse credidit spei contra spem, & fuit ei repu-tatum ad iusticiam, & fuit appel-latus pater credentium, & ideo, vt pater recipit filios in sinu suo, sic Sinus Abrahæ dicitur locus pacis, & locus, in quo recipiebantur animæ post peccatum Adæ. Nemo saluatus est, nisi per fidem

Christi,

Christi, & locus illæ dictus est synus + Abrahamæ, quia per fidem Messias quam tenuit Abraham illic recipiebantur animæ antiquorum Patrum & erant ibi securæ de eorum salute.

3 Hic locus + Synus Abrahamæ, vocabatur apud Hebræos. Custodia animarum iustarum, & apoteca iustorum, in quem locū recipiebantur, ut dictum est, animæ illorum qui vixerant sub fide, quam tenuit Abraham, & hoc ante Christi mortem; quia non erat apertum cœlum, clausum ob peccatum Adæ, & à Christo fuit appellatus synus Abrahamæ, ad significandum fidem Abrahamæ, cuius virtute quisque saluabatur, & in hoc loco positæ animæ erant in certa spe cœlestis gloriæ, sed carebant visione diuinā.

4 Aliqui + voluerunt synū Abrahamæ esse omnem locum, quo animæ purgatæ requiescunt; qui est per se Paradisus cœlestis, nunc sed ante Christi incarnationē, erat sub terra loco descripto & catebat visione diuinā.

Et licet hac carentia affligerentur animæ illæ tamen tolerabant afflictionem, ex illa certa spe gloriæ ex aduentu futuri Messias, itaque talis locus, non tantum erat afflictionis; quam firmissimæ spe, & ardentis charitatis.

5 Est igitur nunc + ut dictum est Synus Abrahamæ, Paradisus cœlestis, in quo diu. August. dixit adesse suum amicum Eulipium lib. 9.

Confessio, in quo animæ iustæ, vident Deum facie ad faciem, quæ visio est merces fidei, quam professus est Abraham, vnam sum ego Antonius.

6 Nota hic, quod synus + Abrahamæ, in illis quadraginta diebus inter Christi Resurrectionem, & Ascensionem fuit in superficie terræ, ubi animæ beatæ videbāt Deum. Vide Sot. 4. dist. 45. q. 10 art. 2.

7 Nota etiam hic, quod + Christus descendens ad inferos, descendit ad Lymbum & inde eduxit sanctos Patres, nec de lyngo pueros, nec de Inferno damnatorū vllum liberavit. De purgatorio vero non nisi secundum diuinam iusticiam purgatos, aut illos, qui meruerant liberari, dum vixerant per fidem, & deuotionē ad mortem Christi diu. Thom. 3. p. q. 52. artic. 8. vel dic etiam quod ex purgatorio fuerunt liberati virtute passionis Christi; Sotus loco citato qui citat diu. August. 2. super Genes. & 33. & Damascenum.

Et hoc sensu intelligitur illud actū secundo. Quem Deus suscitauit à mortuis solutis Inferni doloribus. Itaque secundum opinionē ut supra duo, ex receptaculis quatuor, fuerunt euacuata, sed hoc (sic et hic Sotus) est relinquendum prudentum, & prout arbitrio, quousque non fuerit aliud ab Ecclesia diffinitum, cui standum est.

QVAESITVM XXXXII.

SVMMARIVM.

- 1 *Suffragiorum quot sunt genera, & quæ?*
- 2 *Anima defuncti an donec hæres soluerit æs alienum detineatur in purgatorio.*
- 3 *Defunctus si non mandauit ablatum restitui. & malitiose decessit si ab hærede restituitur an ei prosit.*
- 4 *Executores testamenti tenentur soluere debita etiam si credant animam defuncti esse in cælo, vel in inferno.*

An animæ defunctorum iuuentur tantum sacrificio Missæ, & orationibus, & eleemosynis?

- 1 **D**ic, ut infra: quod potissimum tria sunt propriè genera suffragiorum, scilicet, sacrificium Missæ, eleemosyna, & oratio; nihilominus ieiunium, & alia opera pœnalia eiusmodi profunt defunctis, sed inter suffragia omnium potissimum, & valentius est sacrificiû Missæ, & quod præ alijs suo genere maxime defunctis prodest. Ergo suffragia profunt defunctis.
- 2 Nota hic quod anima defuncti nō detinetur in purgatorio quo-

usque hæres soluat æs alienum, dum testamento id mandauit hæredibus, si aliud purgandum non habet nam completa purgatione, statim euolat ad cœlum, etiam si nunquam debitum soluitur; & è contra si non mandauit defunctus restitui malè ablatum, & hac malitia decessit damnabitur, etiam si postea per hæredes debitum soluitur; itaque nihil prodest defuncto post mortem, quādo fiet restitutio, nisi existens in Cœlo videat diligentiam hæredis in satisfaciendo, & habeat hoc gaudium accidentale.

- 3 Sed hæredes, & executores testamenti tenentur soluere debita etiam si credant animam defuncti esse in cœlo, vel in Purgatorio, vel in Inferno, alias occupant, & detinent aliena, vide Sotum in 4. sentent. dist. 45. art. 111.

QVAESITVM XXXXIII.

SVMMARIVM.

- 1 *Suffragia pro uno defuncto an prosint alijs uniuersis?*
- 2 *Defunctus si mandauit tæ fieri suffragia sufficientia ad purgationem, & executor fuerit in mora quomodo ei prosin?*
- 3 *Suffragium pro multis oblatum quomodo prosit uni eorum, & num. 4.*
- 5 *Per unum sacrificium Missæ,*

an.

*an tollatur tota pœna debita
in purgatorio?*

- 6 *Infernus quid sonet, & in quot
orbes diuiditur? num. 7.*
- 7 *Damnati quo in orbe mancant,
& quantus sit eius ambitus,
& latitudo?*
- 8 *Purgatoriÿ spheræ quantus sit
ambitus?*
- 9 *Lymbi spheræ ubi, & quantus
sit eius ambitus?*
- 10 *Synus Abraham ubi, & quan-
ta eius circumferentia?*
- 11 *Hæc loca quando creata, &
quando ignis Inferni?*
- 12 *An sint aliqua purgatoria par-
ticularia?*
- 13 *An sint duo Inferna, unū uni-
uersale, alterum particulare?*

An suffragia prosint plus ei pro
quo fiunt quam alijs, & si plus
quàm si fieret pro pluribus?

Dic vt infra, quod aliqui te-
nuerunt quod suffragia, & sa-
cra pro vno defuncto tam pro-
desse illi, quam alijs vniuersis; imò
quod potest plus alijs prodesse,
si maiori fuerint charitate prædi-
ti, & dant exemplum de face ac-
censa in aula Regis; aliqui verò
dicunt magis prodesse illi, pro quo
fiunt, quàm reliquis; tu dic quod
suffragium oblatum pro singulari
defuncto, plus illi prodest, quàm

alijs, etiam si in charitate sint, li-
cet alijs etiã prodest quibuscūq;
in charitate existantibus; imò sæpè
in ratione satisfactionis pro-
dest illi soli. Sotus loco citato.
Sed nota hic: quod & si defun-
ctus mandauit tot sacrificia. &
suffragia fieri, quæ sufficerent ad
perfoluendam, totam pœnam
purgatoriam, & executor est in
mora, quantum ad opus operan-
tis, nempe iubentis opus, fieri, suf-
fragia illa quæ credit bona fide,
executioni demandanda, conse-
quitur valorem ex opere operan-
tis, scilicet iubentis fieri, siue fiant
siue non; itaque habebit in pur-
gatorio remissionem pœnarum
secundum valorem operis ope-
rantis, secus de opere operato;
nam si mandauit decies in die ce-
lebrari, & non celebretur; valo-
rem sacrificij, & valorem deuo-
tionis celebrantis non conseque-
tur, nisi adimpleatur eius lega-
tum.

3 Nota etiam quod & suffragium
oblatum pro multis non prodest
eis, vt prodesset si pro vno offer-
retur, sed quia hæc in Lucerna,
seu Cathedra nostra. Parocho-
rum in tractatu de Missa; & in
tractatu de Indulgentijs, fusius
prosequimur; molestum esset hic
repetere: vide Sotum loco ci-
tato.

4 Nota etiam, & quod Missæ sacri-
ficium oblatum per pluribus,
non tantum pro singulis satisfa-
cit quantum si pro singulis offer-

retur,

retur, Sotus loc. citat. "bi etiam di-
cit, quod efficientes spiritaliter
nempe astantes, qui omnes offe-
runt vno ordine, non quo plures
sunt, eo minus fructus percipit,
quoniam singuli totū sacrificium
offerunt Sotus l.c. diu. Thom. q. 2.
au 4. quæstioncula 3. in solutio-
ne 2. d. cens, quod quamuis virtus
Christi, quæ hoc Sacramento con-
tinetur sit infinita, tamen, est de-
terminatus effectus, ad quē illud
Sacramentum determinatur; hinc
5 sequitur quod per † vnum Sacrifi-
cium Missæ, non tollitur tota pē-
na debita in purgatorio. Vide
Sot. loc. cit. sicut nec per vnum
sacrificium Missæ quis liberatur à
tota pœna debita pro peccatis;
hinc Ecclesia solet plures Missas
offerre pro vno peccato. Sot. loc.
citato in fine.

De his, & alijs circa Missam, videat-
ur tractatus meus de Voce Ca-
nonicorum in Capitulo, officio in
choro, & Missa in Ecclesia, Ad-
ditur hic præter ea quæ, superius
dicta sunt: vulgari sermone,

6 che l'Inferno † suona luogo infe-
riore, & è in mezzo della terra,
e per esser rotonda è centro del
la circonferenza del Cielo.

7 Hor questo centro † del Cielo si
compartisce in quattro cerchi, ò
circoli, che l'uno circonda l'altro
per via di concauo.

Il centro minore è l'Inferno,
stanzia de Dannati, la sua

circonferenza è settemila, otto-
cento, e settantacinque miglia,
la sua larghezza, ò d' diametro è
la terza parte, ò poco meno della
circonferenza: è lōtana da questo
mondo doue siamo noi, tre mila,
settecento, cinquant' otto miglia,
& vn quarto.

Di sopra alla sfera dell' Inferno, vi
8 è quella del Purgatorio, che cir-
cuisce quindici mila, settecento
cinquanta miglia, la distanza
da questo mondo al Purgatorio
è di duemila miglia, e cinque
cento, e mezzo.

9 Di sopra questa sfera è la sfera
del Limbo; che circuisce miglia
vintitre mila, seicento, vinti
cinque, & è lontana da questo
mondo la metà della distanza
del Purgatorio, come di sopra.

10 Sopra † questa si troua il seno
di Abramo; la cui circonferen-
za viene insino alla superficie
della terra di grandezza quan-
to circonda la terra; così dicono
li dotti scrittori, e così afferma
il Rosaccio nel suo teatro del
Mondo.

11 Additur his quod † hæc loca fue-
runt à Deo creata à principio
mundi, vt ait Augustinus lib. 1.
de mirabilibus sacræ Scripturæ,
sed ignis Inferni, vel in primo, vel
sexto die; Riccardus tenet in sex-

to die; Lyranus super Isai. c. 30. præparata est à Rege ab heri Thophet, exponit per Thophet poenam Inferni, quod fuit præparata heri, idest, à principio temporis.

Non tamen dicerem, quod ignis Inferni fuerit creatus in primo instanti cum Angelis, & Cælo Empireo, quia, ut ait Pelpartus in suo poemato, si ita diceretur fuisset Deus prius puniens, quàm Angeli peccassent, si tamen simul cum Angelis, vel postea creatus fuerit, dubium est apud Doctores.

12 Additur his, quod licet sit Purgatorium commune, & generale, in loco descripto, tamen sunt aliqua purgatoria particularia in quibus animæ ex Dei permissione purgantur in hoc mundo.

Idem potest dici de Inferno, quod 13 sunt duo Inferna, vnum universale in loco descripto, alterum particulare aliquarum animarum, quæ puniuntur in diuersis locis vsque ad diem Iudicii, sed postea omnes eicientur in Infernum inferiorem: diuus Gregorius lib. 4. dialog. Et huius doctrinæ habentur diuersa exempla tam Purgatorii particularis, quàm Inferni particularis. Affirmant de monte Etna, & de Vulcano, ubi aliquando exaudiuntur clamores & videtur ignis fumosus; Vide de Puteo Sancti Patricij, ut infra. quomodo aliqui purgabantur, in illo loco particulari diuina permissione.

QVAESITVM XXXXIV.

SVM MARIVM.

- 1 *Anima quæ non meruerunt poenas horribiles purgatorij universalis mittuntur ad purgatoria particularia.*
- 2 *Anime aliquando purgantur in hoc mundo ubi deliquerunt.*
- 3 *Anima quæ sunt in Inferno, vel Paradiso, an inde exire possint? & num. 4.*
- 5 *Apparitio Beatorum quomodo differat ab apparitione damnatorum.*
- 6 *Anima Beata, quam etiã damnata apparentes viuus, assument corpora, & vestes quibus viui utebantur.*
- 7 *Anima purgatorij an possint inde exire? & quare?*
- 8 *Quid de patribus qui in Lybo existebant?*
- 9 *Animarum apparitiones an vera sint, vel apparenter?*
- 10 *Angeli boni, vel mali apparent nomine animarum.*

Quare Deus non mittit omnes animas non purgatas in purgatorio generali, sed mittit ad particularia purgatoria, ut dictum est?

1 Dico, ut infra, quod illæ animæ, quæ non meruerunt poenas

horribiles purgatorij generalis, mittuntur ad hæc purgatoria, ut mirius purgentur.

Hinc diuus Gregorius affirmat in quarto suorum dialogorum fuisse reuelatum quibusdam animas aliquas esse in quadã vmbra ad purgandum, & cuidam sancto animã cuiusdam mortui fuisse destinatã, in glacie ad purgandum se.

Dic insuper, quod sunt aliquę animæ Deo gratæ, quas Deus vult citius transferri, idè ad hæc purgatoria eas destinat; tanquam in hoc mundo, ut tanquam vicine nobis possint hominum Implorare adiutorium, & sic liberari; & euolare: ita legitur de anima collocata ad purgandum in quodam Palatio Ciuitatis Mantuæ.

2. Adde quòd animæ † purgantur in hoc mundo in aliquibus locis, quia in his peccata commiserunt; ita legitur de quadam anima, quę purgabatur in ciuitate Ticini in domo cuiusdam Dectoris, quę terruit diu habitatores, & tandem celebrata pro ea pluries Missa, & data eleemosyna, liberata fuit, leguntur & alia exempla, quæ breuitatis causa omittuntur.

Legitur apud diuum Antoninum in secunda parte summ. Hystorial. tit. 11. cap. 18. §. 2. & alios quòd conuersa per diuum Patritium ad fidem Christi Hyberniz Insula, à Deo obtinuit, ut baculo designaret profundum, & obscurum puteum, in quem qui intrasset verè penitens, & verè credens, vnus

noctis, & diei spatio ab omnibus peccatis purgaretur, & quod multi intrarunt, & obrinuerunt remissionem, de hoc puteo mentionem facit idem Antoninus in summa conscientię tit. 14. §. 8. & diuo Bonauentura in 4. dist. 20. ait diuum Patritium obtinuisse à Deo quandam eius amicum in quodam loco purgari.

Nota hic, præter ea, quæ supradicta sunt quòd ex sententia Riccardi in 4. dist. 45. art. 1. q. 3. & Turrem crematam super decret. 13. q. 11. in verbo fatendum, quòd animæ quæ sunt in Inferno, vel in Paradiso exire non possunt, nec obstat Troianum fuisse liberatum ab Inferno, quia respondetur quod ibi non erat diffinituè condemnata, lege ut supra, vbi etiam de Falconilla.

4. Dic secundo quòd † anima separata aliquandò ex Dei dispensatione exeant, & apparent viuentibus ad aliquem finem bonum, & de Beatis dicimus, quòd aliquando exire possunt, ut afflicti in hoc mundo succurrant, ut legitur de Sancto Felice Nolano, qui visibiliter apparens patriam liberauit à Barbaris, Augustinus in libro de cura pro mortuis.

Dic tertio de damnatis, quòd vsque ad diem Iudicij, exeunt ex diuina permissione, & apparent viuus, ad eos docendum, vel potius terrendum; ut peccata fugiãt, ita cõgent diuina Iustitia. contra eorum proprium velle ut affirmat Sæctus,

Gregorius 4. dial. de Papa Benedicto; & de quadam turpi, & fordida vmbra, in vita sancti Martini. 5 Differt † tamen apparitio Beatorum ab apparitione damnatorum vt ait diuus Thomas in 4. sententiarum, quod animæ Beatæ ex vi gloriæ, & gratiæ gratis datæ, possunt ad libitum exire, secus dic de damnatis, quæ exire non possunt, nisi ex Dei permissione.

6 Et nota, † quod animæ tam Beatæ quam damnatæ cum exeunt, & apparent, possunt assumere corpora, & habitum, seu vestem, quam viui gestabant, vt de quodā præsbytero narrat diuus Bernardus, qui apparuit Episcopo Aurelianensi cum pluuiiali plumbeo ad instar turris graui.

7 De animabus † in purgatorio; Dic quod aliquando permittitur eis exire, & viuis apparere ad implorandum eorum auxilium: ita de Paschasio qui apparuit Beato Germano narrat diuus Gregorius c. 16. quarto dialog.

8 Dic idem † de Patribus, qui in Lybo existebant, vt constat Matth. cap. 15. aliquando tamen, imò sæpè. Apparent in corporibus assumptis in forma aliquarum animarum, imò aliquandò in forma Dei, vt habetur. Exodi cap. 3. In forma eadem potest apparere Angelus malus, ex Inferno discedens, ex Dei permissione, ad decipiendum magos apparens in corpore fantastico, vt Sauli apparuit 1. Reg. cap. 28. Se Samuelem

faciens cum esset dæmon.

9 Nota tamen pulchrum, quod liceant huiusmodi † apparitiones, vel vt Beatæ animæ, vel vt damnatæ, non tamen verè sunt, eadè, sed quæ præsentialiter apparent, nam aliquandò huiusmodi apparitiones, vel fiunt dormientibus, vel vigilantibus etiam, sed opera bonorum spirituum, ad instructionem eorum, quibus apparent: vel opera dæmonum, ad decipiendum, vt aliquandò accidit dormientibus, cum appareret aliqua persona, multa eis dicens, vel prædicens de longinquis regionibus, vel de futuris.

Dic idem de animabus existentibus in Lybo, quod possunt inde exire, vt de alijs animabus dictum est damnatis de his non extant exempla apud sacrâ scripturâ, nec legitur quicquam apud prophanos Authores.

10 Conclude ergo quod † Angeli boni, vel mali possunt apparere nomine animarum, sed cognoscitur an sit boni, vel mali apparitio ex hoc, quod in Angelo bono post timorem succedit lætitia, contra in apparitione Angeli mali; quia remanet timor ijs, quibus facta est apparitio diu. Thom. 1. par. q. 20. num. 3.

QVAESITVM XXXV. SVM MARIVM.

1 Quanto tempore anima erunt in purgatorio purganda? & num. 2. & 3.

Quanto

Quanto spatio temporis erunt animæ purgandæ in Purgatorio?

- 1 **A**liqui dicunt, quòd erunt, diu, † quia pro quolibet peccato, debent purgari per septem annos, & esset pœna satis longa; hæc sententia non placet doctis.
- 2 Sotus vix † credit, quamlibet animam, permanere in purgatorio ad viginti annos, imò forsân pauciores, 4. sent. dist. 19. art. 3. q. 2. cui adhæreret candelabrum aureum, etiam si nullæ essent Indulgentiæ.

Hæc sententia non placet Illustrissimo Bellarmino, in suis controuersijs, respondet rationibus Soti, satis doctè, & affert exemplum venerab. lib. 5. sex. dist. cap. 13. de quodâ cui fuerunt ostensæ pœnæ purgatorii.

- 3 Dic igitur, † quòd prima opinio est nimis rigida; secunda satis larga; addè tertiam, & est, quòd solus Deus, scit, & cui ille voluerit reuelare, quanto tempore, erunt in Purgatorio animæ; erunt igitur ibi, quosq; purgabuntur à pœnis, vel quousque suffragijs, viuorum exhibunt.

Et dum sunt ibi, priuantur diuina visione, quod est eis maxima pœna, & altera pœna damni.

Nota, quòd, qui morietur versus finem mundi, patietur in illo paruo spatio, quantum passus esset, v.g. in mille ann. si ita, eius culpæ meruissent, idq; intellige, intensiue, non extensiue Ricc. 4. sent. di-

stinct. 20. art. 2. q. 1. & Resp. ad 2. Adde hic, quòd legitur 2. p. cron. Fra. Min. quòd de ann. 1343. præcibus diui Francisci fuit liberatus ex Inferno Petrus Episcopus Rodigin. in Regno Castigliæ, id in intellige secundum sententiã sacrorum Doctorum.

QVAESITVM XXXVI.

SVMMARIVM.

- 1 *Animæ in purgatorio existentes in hoc mundo daemones superauerant.*
- 2 *Angeli boni an affligant animas in Purgatorio.*
- 3 *Animæ in purgatorio à quo affliguntur?*
- 4 *An in existentes in purgatorio sunt secures de eorum salute.*
- 5 *In offertorio pro animabus defunctorum pro quibus orat Ecclesia. & num. 6.*

An daemones in purgatorio affligant animas?

- 1 **D**Iu. Bonauent. in 4. dicit, hoc esse inconueniens (quia animæ illæ in hoc mundo daemones superauerunt) vt ibi à victis patiantur; & quia animæ ibi purgantur ad earum vtilitatem, non est verisimile, dæmones velle ani-

marum vtilitatem querere.

- 2 Nec + Angeli boni affligant animas in Purgatorio, secundum eundem Bonamuenturam, qui sciūt purgatas illas in Cœlum recipiendas esse, & illis associari, participes eiusdem gloriæ.

- 3 Dic ergo + cum Bonauentura, & concordat diuus Thomas animas in Purgatorio affligi, nullo ministro, nec dæmonum nec Angelorum, sed à pœna illa quam patiuntur, affligi, vt instrumento diuinæ iustitiæ.

Et licet ibi sit maxima pœna, aliquândo tamen Angeli lucis à Deo missi eas visitant, & consolantur, ita Antoninus.

- 4 Nota, hic + quod (vt supra etiam dictum est) animæ quæ sunt in Purgatorio, sunt securæ de eorū statu, scilicet, quod non possunt damnari; & effertorij in Missa defunctorum antiphona est intelligenda, vt infra.

- 5 Domine + Iesu Christe Rex gloriæ, libera animas omnium fidelium defunctorum de pœnis Inferni, &c. per Infernum intellige hic Purgatorium: tunc dicunt aliqui, quod Ecclesia orat pro agonizantibus, qui habentur pro mortuis.

Hæc sententia non placet Illustrissimo Bellarmino. ait enim, quod sit mentio de animabus defunctorum & ad corroborandum adducit, quod Ecclesia in anniuersarijs defunctorum, præcatur pro animabus eorum, qui iam diu mor-

tui sunt.

- 6 Ergo sententia ipsius + est hæc, quod Ecclesia in his præcibus intendit orare pro animabus purgatorij, & dicit nihilominus, quod Ecclesia vtitur hoc modo præcandi, quasi quod animæ tunc essent egressuræ ex eorum corporibus cum periculo damnationis, ait enim, quod per hæc verba representatur diem mortis, vt faciat etiam Ecclesia in festis Sanctorum, aut in Festis Domini nostri Iesu Christi, in quibus representat ea, ac si tunc verè essent; vt de Incarnatione dici potest. & alijs, quomodo rogat vt fructus illorum mysteriorum nobis applicetur, hinc dicit Ecclesia singulis annis. Rorate cœli desuper, &c. & tamen iam diu Incarnatio facta fuit.

QVAESITVM XXXVII.

SVMMARIVM.

- 1 *Anima existentes in purgatorio sunt confirmata in charitate, ideò possunt orare pro nobis, vel pro se ipsis.*
- 2 *Exempla huius die, & numero 3.*
- 4 *Anima existentes in purgatorio semper à Deo mentaliter opem petunt, & ad quid.*
- 5 *Et an semper à Deo exaudiantur?*

6 *Alia opinio Bellarminij, & Riccardi super principali quaesito.*

An animæ, quæ sunt in purgatorio possunt orare pro nobis, ac propitiæ fieri, & exaudiantur?

Dic secundum Riccardum de Media ulla 4. dist. 45. q. 2. & 3 quod sic, & ratio est quia sunt confirmatæ in charitate; nec valet dicere, quod earum oratio non prodest, quia sunt in pœnis vel quia sunt extra statum mœrendi, & quia priuantur visione diuina; nam hæ rationes non obstant, quin orent pro nobis.

2 Et habemus exempla, quod Hieremias in Lyxbo 2. Machab. c. ult. existens, vel in Synu Abrahamæ, pro populo suo orauit, & exauditus est, & tamen ille erat extra statum mœrendi.

3 Huius doctrinæ exemplum habetur apud D. Gregorium quod Pascasius post mortem operatus est quodam miraculum, & ut S. Germano reuelatum fuit, erat in purgatorio; an verò, illæ animæ orando pro nobis, aliquid sibi lucrentur, dic quod sic, ex sententia eiusdem Riccardi de Media ulla, nam illæ orationes redundant in alleviationem pœnarum, in quibus illæ reperiuntur non mœrendo, quia sunt extra statum mœrendi, proprie loquendo, sed eis idem profunt illæ orationes,

quia dum pro nobis orant, nos meliores efficiuntur, & tales effecti maiori postea efficacia possumus pro eis deprecari, & illis suffragari pro earum liberatione à pœnis.

Idem Riccardus etiā affirmat, quod illæ animæ possunt pro ipsismet orare, qui mentaliter semper à Deo opera petunt, & Indulgentiæ, & hoc non ad augmentum gratiæ, vel gloriæ, sed per mitigationem terribilium pœnarum illarum; tamen petitio cum Dei voluntate semper conformatur.

5 Sed non est dicendum, quod secundum Riccardum, quod illæ animæ semper à Deo exaudiuntur, quia idem dici potest de orationibus à nobis factis, quæ nequeunt comprehendere Dei placitum; ac voluntatē, ut faciūt animæ Beatæ, sed tamē orationes illarum omnibus non ponentibus obicem profunt. Hæc ex sententia Riccardi, & Illustrissimi Bellarminij in controuers. de Purgatorio.

Et liceat videatur pia, & deuota opinio Bellarminij, & Riccardi, est tamen securior, & communior, sententia diu. Tho. 4. sent. dist. 15. q. 4. & 2. 2. art. 5. q. 83. quod animæ scilicet purgatorii, non valent orare, quia sunt in maiori afflictione quam non sumus nos, in hoc mundo, præterea sunt extra statum mœrendi, ita ut potius indigeant aliorum suffragijs, quam possint ipsæ pro alijs orare; Præterea animæ purgatorii nesciunt nostras necessitates, & tribulatio-

nes quia non vident in Verbo, vt
 Reatae animae vident in Caelo.
 Et quod ad exemplum de Pascaſio (ait
 doctor meus Angelicus) quod in
 miraculis principaliter attenditur
 deuotio orantis & fides ipſius, &
 quia Paſcaſius, dum viuebat, fuit
 probatae vitae, & ab omni ſcelere
 purus, & ſic creditur, quod erat in
 caelo, & ſic obtinuit pro orante,
 in Caelo, & non in Purgatorio.

QVAESITVM XXXXVIII.

SUMMARIVM.

- 1 *Animae quae ſunt in purgatorio
 quomodo ſciant quae ſiant à vi-
 uis in mundo?*
- 2 *Exemplum pro illa opinione
 quod animae purgatorij orant
 pro viuis, & num. 3.*
- 4 *Animae purgatorij quibus poſſint
 liberari?*
- 5 *Animae damnatae nullo modo
 poſſunt ſubleuari, aut liberari.*

An animae quae ſunt, in purgatorio
 ſciant quae ſunt in hoc mundo
 bona pro eis à viuis?

DIc, præter ea quae ſupra-
 dicta ſunt, quod animae
 purgatorij, ſciunt quae ſunt pro
 eis à viuis & hoc (ſecundum Au-
 guſtinum) vel ex relatione Ange-
 li Cuſtodis, vel alterius, aut per
 diuinam diſpenſationem ſciunt,

quia ſentiunt poenis ſe leuari.
 Hinc ſequitur, quod illae cognocen-
 tes bonum, quae pro ipſis fiunt à vi-
 uis, orant Deum (ſecundum illam
 primam ſententiam) pro viuis pro
 illorum augmento ſpiritualium
 gratiarum, ac bonorum tempo-
 ralium, & aliquando obtinent,
 vt legitur † de quodam, qui elee-
 moſynas pro mortuis erogabat, &
 cum fuiſſet ab inimicis captus ad
 occidendum fuit à mortuis de-
 ſenſus, in eo cimiterio, vbi pertrā-
 fiens, etiam Deprofundis dicebat.
 3 Nec deſunt † alia exempla, huc
 pertinentia: vnum addam, quod
 quidā, qui benefaciebat pro mor-
 tuis, cum de nocte iter ageret
 pro loca periculofa, duo lumina
 præbant, & duo ſequēbantur ip-
 ſum vſque ad domum, & tunc
 vocem audiuit; pax tecū, nos nō
 vides, & tamen ſumus mortui,
 per quibus ſæpè oras, & te ab ini-
 micis proteſtimus.

4 Nota hic † quod animae purgato-
 rij poſſunt liberari, ſacrificio Miſ-
 ſae, orationibus Sanctorum, elee-
 moſynis charorum, & ieiunio.
 Adde Indulgentijs &c. diu. Augu-
 ſtinus in ſerm. quem facit in ca-
 thedra S. Petri.

Sed nota, quod animae damnatae nō
 poſſunt villo modo ſubleuari, nec
 liberari, ſecundum ſent. diu. Tho.
 & Ricc. in 4. diſt. 45. ſed quod le-
 gitur de Traiano, Falconilla, &
 Petro Epifcopo Rodog. in Regno
 Caſtigliae, intellige vt dictum eſt,
 ex ſentētia ſacrorum Scriptorum.

QVAE-

DE LYMBO^I

Puerorum .

QVAESITVM IL.

SVM MARIVM.

- 1 *Anima puerorum in Lybo quam ponam patiuntur ?*
- 2 *Pœna carentiæ visionis Dei in pueris qualis sit in Lybo ?*

An animæ , quæ descendunt in receptaculum Lybi puerorum , patiantur aliquam pœnam ?

Dic, quod D. Fulgentius in libro de fide, cap. 27. dicit, ¹ quod puniuntur pœna ignis æterni, idem videtur sentire diu. Aug. de verbis Domini, sermone 14. sed Gregorius de Valentia interpretatur horum sententias, per ignem intelligendo pœnam damni, ita Thom. 2. disp. 6. q. 17. punt. 4. quod confirmat dicto Augustini lib. 3. cap. 23. de libero arbitrio, & in q. 9. in lo. suen dicit, quod per ignem potest intelligi quælibet pœna.

Communior tamen sententia est, quod solummodo patiantur pœnam damni, quæ est carentia diuinæ visionis, ita Mag. sentent. in 2. dist. 33. diu. Thom. & alij in eodem loco, eiusdem sententiæ est Nazianzenus in oratione in S. Lauacrum diu. Ambr osius in

2. lib. de Abraham cap. vlt. & inter Canonistas Innoc. in cap. maiores de Baptismo, & eius effectu.

- 2 *Quæ pœna carentiæ diuinæ visionis secundum sententiâ Gregorii de Valentia l. citat. inducit dolorem, & afflictionem, sed mitem, quia nō propria culpa amiserunt visionem beatificam, idem videtur sentire Mag. sentent. in 2. dist. 33. & diu. August. contra Iulianum lib. 6. c. 4. Sed D. Thom. & alij in eadem distinctione dicunt, quod nullum sentiunt dolorem, nisi pœnam damni, his existentibus in Lybo non profunt suffragia viuorum, & illuc verisimiliter creditur duci à dæmonibus tamquam à ministris diuinæ Iustitiæ circa harum animarum statum infra habebuntur aliquorum doctorum opiniones, quid de eis erit post iudicium.*

DE INFERNO,

QVAESITVM L.

SVM MARIVM.

- 1 *Infernus est in medio cordis terra.*
- 2 *Centrum terra quatenus distat à circumferentia terra.*
- 3 *Quatuor elementa in Inferno sunt in summo eorum esse.*
- 4 *Infernus quare ita dicatur ?*
- 5 *Quæ sunt pœna principales in Inferno ?*

- 6 *Pœna corporum damnatorum.*
 7 *Ignis Inferni quomodo differat*
à nostro igne?
 8 *Quomodo anima damnata pa-*
tiatur simul ignem, & fri-
gus?
 9 *Damnati quare dicuntur mis-*
si in ignem æternum, cum
patiantur etiam pœnam fri-
goris intensi?
 10 *In Inferno nil aliud auditur*
nisi fœtus plantæ ululatus, &
meror.
 11 *Fumi pœna qualis sit in Infe-*
no, & qualis pœna fœtoris?
num. 12.
 13 *Pœna visionis dæmonum in*
Inferno qualis sit, & qualis
pœna famis, & sitis, & nu-
mero 14. & 15.
 16 *Lingua diuitis Epulonis, & di-*
gitus pauperis Lazari quali-
ter sumuntur?
 17 *Pœna confusionis, & verecun-*
diæ in Inferno qualis sit?
 18 *Pœna tactus corporis in infer-*
no, qualiter intelligitur?
 19 *Pœna damnatorum in inferno*
pertinentes ad animas, quæ
sunt?
 20 *Dicta sanctorum Scriptorum*
de igne infernali.
 21 *Ignis Inferni an, & quando*
luceat, & an consumet?

In quo loco sit Infernus?

Dic ut supra dictum est. nam
 ipsum vocabulum signifi-
 cat, esse in inferiori parte terræ;
 1 Sed dicas † concludētius secun-
 dum Riccardum, & quasi omnes
 doctores, quod est in medio cor-
 dis terræ, qui locus est remotissi-
 2 mus à Cœlo, nam centrū † sum-
 mē à circumferentia distat, & se-
 cundum Astronomos, & sphaeras
 mensuratas distat à superficie
 terræ per duo millia ducenta, &
 quinquaginta milliaria.

Et secundum affirmant sacr. doct.
 sunt ibi † quatuor elementa in-
 3 summo eorum esse; scilicet ignis
 in summo calore inclusus in cly-
 bano, aqua in summo frigore,
 aer, & terra in summo fœtore, &
 sunt ibi mala, quæ nemo dicere,
 vel cogitare potest.

4 Et vocatur † Infernus, locus ille,
 quia illuc animæ inferuntur ad
 æternas pœnas, eorum, qui in
 peccato moriuntur; & post diē
 Iudicii, etiam corpora; vel dici-
 tur Infernus, quia est locus in
 partibus inferioribus terræ, dici-
 tur Auernus, quasi sine Vere,
 quia ibi est maxima intemperies,
 & faciliter illuc est lapsus, hinc
 Poeta:

Facilis descensus Auerni.

Dicitur etiam Acheron, idest si-
 ne gaudio, quia, à est sine, & cha-
 ron, gaudium significat Græcè:
 habet etiam multa alia nomina,
 apud Scriptores sacros loci illius

infe-

infelicitissimus, infelicitates, & miseriae significantia.

Et licet in Inferno sint infinitae, & innumera biles, & ceræ; tamen

5 decem sunt principales: 1. Pœna ignis ardentissimi, frigoris acutissimi, clamor maximus, sœtor horribilis; visio dæmonum terribilis, fames intolerabilis, sitis inextinguibilis, verecundia, & confusio maxima, in tactu maxima afflictio: & nota, quod si animæ sine corpore patiuntur nunc vsque ad diem iudicii, corpora tamen interim patiuntur incenerationem. Gol. in 4. dist. 43. q. 1. art. 2.

7 Sed ille ignis differt a nostro multis modis, primo quia hic ignis, habet se tanquam si esset pius, respectu illius ignis gehennalis, differt etiam induratione, quia ille nunquam exstinguetur, hinc Isaia ultimo ignis eorum non exstinguetur, etiam si totum mare Oceanum, super effunderetur, differt etiam in luce, nam ille ignis caret luce, sed tamen videbunt se damnati ad invicem, ut magis torqueantur; hinc dicit Gregorius, ignis damnatis non lucet ad consolationem, sed ad confusionem, ut videant secum, quos inordinatè dilexerunt, vel ut videant ad miseris augmentum, ut ait Isidorus.

Secunda principalis pœna est frigoris acutissimi, unde Matth. 18. ibi erit flatus, & stridor dentium & ibi glosa stridor dentium ex fri-

gore nimio esse solet, hinc habetur Job 14. ab æque nimium ad frigus nimium; non tamen quod animæ damnatæ transibunt de igne ad niues, sed quod in eodem carcere detentæ, quantum ad sensum, modo calorem nimium, modo frigus excessuum patientur. ita sentit Albertus in libro de Sacramētis sicut febricitans nunc calet, nunc friget, vel frigore tremat eodem tempore.

Sed quanto tempore in frigoris pœna, vel in caloris ardore permanent, & quam prius patientur harum pœnarum, Deus Iudex scit & ille, cui voluerit reuelare.

9 Nota hic tamen quod damnati mittentur in ignem æternum quia ignis est magis ætius quam alia elementa, licet rigor ille sit maximus, & maximè superans frigus huius mundi: neque aqua illa Inferni potest calefieri ab igne illo ardentissimo, sic iubente diuina voluntate, ad punitionem malorum, neque aqua illa suffocabit: imò damnati viuunt in ea sicut pisces.

Tertia pœna est magnus clamor ob dolores nunquam intermitte, unde Beatus Bernardus in suis meditationibus, in inferno ita quod nil aliud audietur, nisi 10 sœtus, & plactus, & ululatus, & gemitus, atque stridores dentium.

11 Quarta tamen pœna est fumus densissimus absque euaporatione, hinc capitis perturbatio, corpo-

- rum denigratio, sensuum occupatio, & loci obscuratio.
- 12 Quinta pœna † est odor foetidus, seu foetor horribilis, congregatus ibi ex cunctis mundi fecibus ex sulphureis ignibus, & ex damnatis corporibus, & ex horrendis demonibus.
- 13 Sexta pœna est † ex visione terribili demonum, qui pauorem grandem incutient, peccata improperabunt, eos percutient iugiter, & fortiter compriment ad modum a cerui lapidum. Hinc Ricc. corpora damnatorum erunt ibi mutuo valde compressa, ut aliquid molle sub maximo lapide.
- 14 Septima pœna † est fames corporalis crudeliter affligens, & macerans, quia appetent, nec habere poterunt, & recordabuntur præteritæ refectiois, & deliciarum & patientur perpetuam famem.
- 15 Octava † est sitis inextinguibilis, quæ non exstinguetur ab aqua, ibi frigidissima, sed turbida, & sic nunquam cessabit in eis cupido bibendi cum dolore dentium maximo, intellige id cum ibi fuerint, etiam & corpora interim patiëntur animæ similes afflictiones quantum pati possunt spiritus sic iubente diuina iustitia.
- 16 Nota hic quod † in diuite Epulone, & Lazaro paupere, metaphorice sumitur lingua diuitis, & digitus pauperis, nam per digitum intelligitur virtus eius auxiliariis, & per linguam diuitis virtus expressiva conceptuum mentis. Vide Mag. sent. Qui dicit de digito Lazari, & de lingua diuitis, à pijs viz, à contentiosis nunquam intelligitur.
- 17 Nonna pœna † est confusio, & verecundia maxima, nam tractabuntur vilissimè, loquantur turpissimè in seruitute impia cum iniquorum copia, & consortio.
- 18 Decima pœna † est totius corporis afflictio, nam corpora illorum erunt valde passiva; sed tamen incorruptibilia ex tactu membrorum valde ponderantium, ex tactu locorum ipsos continentium, ex tactu corporum aliorum damnatorum, ex tactu demonum cum eis permanentium, nam corpora eorum erunt ponderosa, & quodlibet membrum poderosissimum, & hæc sunt principales pœnæ pertinentes ad corpora.
- 19 Pœnæ † autem pertinentes ad animas, sunt carentia gloriæ, vermis conscientie, rancor iracundie, tumor superbie, liuor inuidie, timor pœnæ, certitudo damnationis, defectus consolationis, desperatio, & nulla spes redemptionis. Hæc ex tractatu Petri Reginaldi in suo speculo finalis retributionis à quibus pœnis, & alijs innumeris quæ ibi sunt liberet nos Dominus. Amen.
- 20 Nota quod dicunt † sancti, & Pij Scriptores de igne infernali, Isa. 34. quis ex vobis poterit habita-

re cum igne deuorante, & iterū, ult.; ignis eorum non extinguitur, item Deuter. 22. Ignis succensus est ex furore meo, & ardebit vsq; ad inferni nouissima; idest, quamdiu durabit Infernus, & Paradisus, idest in perpetuum.

- 21 Nota etiam hic quod ignis † Inferni licet, vt dicunt Sancti de eo scribentes non luceat, lucebit tamen, vt damnati videant demones turpes, & horribiles, & amicos eorum in hoc mundo, & inimicos ad eorum confusionem, qui ignis nō consumit, sed comburet; Hinc Franciscus de Maluron, dicit quod sicut corpora animabus dolorem faciunt per organa, quę tamen non moriuntur, ita ignis infernalis facit in animas, & exemplificat de Salamandra, quę in igne viuit, & patitur, de montibus Sicilię, qui ab igne non consumuntur, de carne pauonis, quę per annum conseruatur mortua, de palea quę piramaturat, & niuem conseruat. Hinc in Apocalypf. 9. quęrunt homines mortem, & non inuenient, & cap. 21. timidis, & incredulis, & execratis, & homicidis, & fornicarijs, & idolatris, & omnibus mendacibus pars illorum erit in stagno ardenti igne.

QVÆSITVM LI.

SVMMARIVM.

- 1 *Animæ damnatæ qualiter se mutuò cognoscant in Inferno?*
- 2 *Damnati an habeat scientiam quam habebāt in hoc mundo?*
- 3 *animæ qualiter cognoscant.*

An animæ damnatæ cognoscant se mutuò in Inferno?

- 1 **D**ic quòd sic, sed diuerso modo, quā cognoscimus nos in hoc mundo, scilicet modo spiritali, Scot. 4. dist. 43. art. 22. dū modò non impediuntur a diuina virtute; sed intellige in generali, non tamen in particulari, nisi Deus aliter disposuerit.

- 2 Adde quòd damnati † habent eā scientiam, quā habebāt in hoc mundo; ita S. Bonauent. & Ricc. in 4. dist. 50.

Et quamuis non habeant potentias sēsitivas, habēt tamen rationales & intellectivas, in quibus fundatur scientia, imò ea aliquando vtuntur in memorando bonum quod facere omiserunt, & malum quod commiserunt.

- 3 Adde † quod animæ cognoscunt non ex speciebus rerum creatarum, vt homines, non modo Angelico, sed spec. ebus infusis vel, vt melius dicas speciebus rerum infusarum a Deo in hac, vel in

alia.

alia anima, & hoc modo per his species possunt cognoscere, & quæ nunquam viderunt Ricard. dist. ult. art. 3 q. 3.

QVAESITVM LII.

SVMMARIVM.

- 1 *Anima una cum corporibus, an hodie reperiantur in Inferno?*
- 2 *Anima aliqua in Cælo sunt cū corporibus proprijs?*
- 3 *Diuina clementia est propensior ad premiandum quam ad puniendum.*

An nunc reperiantur in Inferno animæ non corporibus?

Dic quod aliqui dicunt quod sic, & adducunt Epulonem cum lingua, vel exemplum Chore, Datan, & Abiron Num. 16. & alia; sed dic melius, quod non ante Iudicium, & ratio est diu. I Pauli statum est omnibus seme mori.

Et ad exēplum Epulonis dic quod locutio est methaphorica, & ad aliud exemplum dic quod Chore, & socij mortui sunt, & animæ eorum iuerunt in Infernum, & corpora remanserunt sepultura. Illud tamen nō est prætereundum quod in † Cælo sunt cum corporibus proprijs, (vt affirmat san-

ctus Bernardinus) Beatissima Virgo, S. Iosephus & S. Ioannes Euangelista, & multis alijs; Et hoc arguitur ex hoc, quod diuina clementia est propensior ad premiandum quam ad puniendum, cum enim punit opus alienum à se facit, vt ait Lyran. Isa. cap. 28. hinc dic quod in premiando, facit ultra condignum, quando verò punit, citra condignum.

QVAESITVM LIII.

SVMMARIVM.

- 1 *Anima damnata patiuntur penas diuersas secundum gravitatem delicti.*
- 2 *Maior damnatorum pœna est recordatio quod sunt privati visione Dei in æternum.*

An damnati patiantur omnes vnā & eandem pœnam, aut quisque separatam, & particularem?

Diuus Augustinus respondet, quod † secundum gravitatem delicti est mensura pœnæ, omnis tamen est æterna. Diuus Gregorius, dicit, quod sicut Sol omnes tangit, non tamen omnes æqualiter calefacit, sed secundū eorum qualitatem, sic non æqualiter omnes puniuntur, & patientur.

2 Et nota quod † maior eorum. hæc est est, recordatio quod sunt privati visione Dei in æternum. Hinc diuus Augustinus dicit quod si daretur optio damnatis, vel exire de illis pœnis, & non videre Deum, vel videre Deum in illis pœnis; eligerent, videre Deum, & remanere in pœnis, quæ sunt atrociores pœnis passionis Christi, diu. Tho. par. 3. q. 46.

QVAESITVM LIV.

SVMMARIVM.

- 1 *Damnati in vita fuerunt semper mortui in peccatis debent in morte semper viuere in pœnis.*
- 2 *Mors damnatorum dicitur mors viuax.*
- 3 *Damnati an possunt desiderare non esse, ut fugiant pœnas?*
- 4 *Ignis cum sit corporalis quomodo agat in animas.*

An esset melius damnandos annihilari potius, quam in æternum eos sic puniri?

Dic quod hoc non esset consonum diuinæ iustitiæ, nam sunt † damnati dum vivebat eorum vita semper fuit mortua in peccatis, sic post mortem, debet semper viuere in pœnis.

2 Hanc mortem † diu. Hieronymus vocat mortem viuacem. Augustus dicebat quid timebat mortem viuacem, quod timebat vermem mordacem, quod timebat vitam morientem. &c.

3 Et nota quod absolute † loquendo, damnati non possunt desiderare non esse ut fugiant pœnas, nam nemo potest desiderare non esse ad fugiendum aliquod bonum: modo pœna in suo genere est bonum: quia punit culpam quod est bonum: attamen defacto desiderant ob atrocitatem pœnarum, non fuisse in mundo, imò quotidie maledicunt Deo qui eos creauit, patres qui genuerunt, & matres quæ lac dederunt.

Concluditur ergo quod plurimæ sunt illæ pœnæ, & maximæ, & ignis ille æternus, nec tamen consumatur animæ, & † ignis cum sit corporalis, ut instrumentum diuinæ iustitiæ agat in animas.

QVAESITVM LV.

SVMMARIVM.

- 1 *Deus respicit non actus hominis, sed cor.*
- 2 *Pacisci an liceat cum moribundis, ut post mortem nos certiorarent de eorum statu?*

Si homo peccat, & postea cessat deberet etiam pena aliquando cessare, & habere finem sicut habet culpa peccatoris?

Petrus Diaconus hoc dubium, quæ fuit à diuo Gregorio, qui quarto dialogo, ita respondit, quod Deus iudex iustus & respicit non actus hominis, sed cor, quod est positum semper in peccando, si semper viuerent hinc semper punientur, nam apud Deum voluntas, pro facto reputatur.

- 2 Nota hic, & quod non liceret viuis pacisci cum moribundis, ut post mortem eos certiorarent, de eorum statu, nam peccarent peccato infidelitatis, & mortaliter, quia videretur non credere sacris Scripturis, diu. Tho. quolibet 4. q. 9. Sed si quis quereretur ad bonum finem, & non ob curiositatem crederetur non peccare.

QVAESITVM LVI.

SVMMARIVM.

- 1 Deus creauit damnandos, & saluandos, & quare?
- 2 Deus quare permittit dānandos in mundo?
- 3 Bonis prodest persecutio malorum.

An esset melius damnandos non fuisse creatos?

Dic, quod sapientissimus & Deus creauit damnandos, & saluandos nam si solum saluandos creasset sequeretur hos necessariò saluari, & non mediante Dei gratia, & cooperante libero nostro arbitrio, & secundum Paulum ad Philipp. Cor. 2. Salus nostra tribuitur gratiæ, & non necessitati.

- 2 Adde quod & Deus permittit damnandos in mundo, ut ex malo bonum colligat, nam mali sunt purgatio bonorum; hinc
- 3 Augustinus dixit quod & bonis prodest persecutio malorum, vel pro emendatione, vel pro exercitio, vel pro augmento gloriæ.

Adde quod si solum creasset saluandos, solum misericordia lucret, & non iustitia; eluces ergo iustitia in damnatis.

QVAESITVM LVII.

SVMMARIVM.

- 2 Damnati quare cupiant omnes alios damnari?
- 2 Damnatis quare est clarum aliquos sibi dilectos non damnari.

An damnati cupiant, modo eorum omnes damnari?

Riccardus in 4. d. st 50. art 4. quæst. 1. respondet, quod sic, + & hoc propter odium, & inuidiam, qua macerantur felicitatis Beatorum: & quâuis quò maior numerus animarû descendit ad pēnas Inferni, eò maiori vehementia, pēna illis augetur; tamen omnes cupeant damnari, propter inuidiam, vt haberent socios pēnarum iuxta illud; Solatium est miseris socios habere pēnarum.

Sed quia illæ infelices animæ sciūt, (modo quo dictum est) non omnes damnari, sed aliquas saluandas esse, + ideo est eis charum eos non damnari, quos amore, vel propensione dilectionis prosequuntur; quia minus his inuidet, quàm cæteris; Ideo Epulo rogauit Patrem Abraham illo modo in Euangelio.

QVAESITVM LVIII.

SVMMARIVM.

- 1 *Damnati habent aliquam lætitiā fantastīcam ex adīplemento eorum malæ voluntatis.*
- 2 *Damnati maximo odio diuinam iustitiā prosequuntur.*

An damnati habeant gaudium videre in pēnis, eos, quos in hoc mundo habuerunt inimicos?

Dic, quod secundum diuum Thomam quolibeto tertio, q. 10. art. 2. licet habeant, + aliquā lætitiā fantastīcam, quia considerant, eorum malignam voluntatem adimpleri, tamen de duobus maximè dolent, primò quia vident satisfieri iustitiæ diuinæ, + quā maximo odio prosequuntur. Secundo quia verme conscientie corroduntur ob eorum illā falsā lætitiā, & eò magis, quando ipsi fuerunt causa damnationis illorum.

QVAESITVM LIX.

SVMMARIVM.

- 1 *Damnatorum animæ an videant gloriā Beatorum, & quomodo?*
- 2 *Damnatorum animæ an possint habere delectationem ex bonis, quæ fecerunt in vita.*
- 3 *Beati an gaudeant pēnis damnatorum?*

An animæ damnatæ videbunt gloriā Beatorum?

Dic, quòd sic + vsque ad diē iudicij, & hoc in confuso, & in vniuersali, idest videbunt,

quæ sunt in excelsa gloria, sed non videbunt quæ, vel qualis est illa gloria, & hæc eorum visio, est potius argumentatio, & opinio, quàm vera visio, ut solent pauperes extra conuiuium, qui ab odore, & dulcibus canticis, & Regio apparatu, & dignis conuiuijs, conuiuia dulcia argumētare, & delicias considerare, sed nesciunt, quid, vel quale sit conuiuium: sed hac visione confusa, vel potius imaginatione, maxime tristantur.

Attamen post iudicium, & hac visione priuabuntur, & ad proprias pœnis conuertentur, & aliud nec cogitare, valebant; ne dum de gloria Beatorum considerare. Mag. sent. 4. diu. Th. dist. 50. & est communis opinio.

2 Hic nota illæ † damnatæ animæ nullam possunt habere delectationem, nec de bonis, quæ fecerunt in vita, aut de delictis, quibus forsan vacarunt liceat remaneat in pœnam, desiderium earum affectionum, quibus in vita delectatæ sunt; Imò ait Riccardus quod licet cognoscant huiusmodi, tamen tristabuntur, ut fecit etiam ille Epulo, qui Nabal vocabatur de quo habetur 1. Reg. cap. 25. licet alij dicunt, quod vocabatur Ninus. ita Pepinus in suo Quadrages. D. Anton. tenet fuisse ex consanguineis Zachariæ Prophetæ, Io Bapt. suæ Hist. p. 1. tit. 1. p. 5. §. 16. Est igitur delectata pœna damnatorum;

nec Beati de eis vlla habebant compassionem, quia illi spiritus beati, sunt concordēs cum diuina voluntate, alias essent rebelles, quod non est dicendum.

3 Non tamen Beati † gaudebunt pœnis, in quantum sunt malæ, quia nemo debet gaudere malo alterius, sed gaudent illis, quia cum illis est coniuncta diuina iustitia; Hinc dicitur lætabitur iustus quando viderit vindictam, & tali modo lætabuntur. Beati pœnis damnatorum, quia habet locum diuina iustitia.

QVAESITVM LX.

S V M M A R I V M.

- 1 Pœnam grauiorem patiuntur anima damnatorum quam daemones, & quare?
- 2 Ante iudicium daemonum pars est in Inferno, pars in aere caliginoso, & obscuro, deinde omnes in Inferno.
- 3 Anima quæ sunt in Lybo quas pœnas patiuntur?
- 4 Existentes in Lybo quam cognitionem habeant?
- 5 Pœna priuationis non est adeo vehemens in Lybo sicut in Inferno?
- 6 Pœna Inferni quot, & quantæ?

7 *Abyssus quid dicitur.*

8 *Ignis in Inferno qualis sit?*

Quis grauiores patietur pœnas in Inferno damnati, vel dæmones?

1 **D**ic, quod † grauiorē patietur animę damnatę quã dæmones, & hoc ob hominis ingratitudinem; quia precium passionis nil fecerunt; Deus Christus noster, pro dæmonibus non est mortuus, vt pro homine; prætereā dæmon semel tantū a Deo defecit, homines verò millies, ab eò se rebellant; prætereā dæmonicaret corpore, homo verò in corpore, & in anima patietur.

Nota tamen, quod ignis Inferni, & pœnæ aliæ; primo pro dæmonibus fuerunt præparatę, secundariò verò pro hominibus, & hæc est sententia diu. Gregorij, inde in Euangelio, dicitur, ite in ignem æternum, qui paratus est diabolo, & angelis eius.

2 Nota etiam quod vsque ad diē Iudicii † dæmonum maior pars est in aere caliginoso, & obscuro, & multi sunt etiam in Inferno ad puniendum animas, sed post Iudicium omnes erant in Inferno, diu. Bonauent. 2. sentēt. dist. 6. & licet nunc sunt in aere caliginoso, secum tamen semper habent pœnas Inferni, & etiam saltem pœnam maiorem, quæ priuatio est visionis diuinę.

3 Nota † etiam quod animę, quæ sunt in Lympo, tantum pœnam dampni patientur, & erunt semper ibi.

Aliqui tamen tenuerant, vt ait Ricardus, quod post Iudicium habitabunt in hoc nostro mundo, sed non hoc tenendum. Sed tamen vita horū, qui sunt in Lympo; est felicior, & delectabilior vitæ, ac vitæ in hoc mundo; HalYRO. Sup. Eccl. c. 6. & hoc intellige naturaliter. Hinc Scotus tenet esse probabile hos in Lympo

4 existentes, habere cognitionem naturalem omnium scibilium, quam habuerunt omnes philosophi in hoc mundo, ac etiam quod habent cognitionem naturalem de Deo saltem in generali, propter quod dici possunt quodammodo, & ipsi Beati naturaliter, & potest esse ratio, quia sunt separati a corpore, & ideo in intelligendo expeditiores: & illa poterunt scire per reuelationem, vel alio modo, vt supradictum est.

5 Et licet † maior pœna damnatorum sit priuatio diuinę visionis, & hæc pœna est in Lympo, non tamen dicendum, quod ita vehemens sit illorum pœna, ac existentium in Inferno inferiori, quando ex alterius culpa, non ex propria, patiuntur, & sic mitior: imò leuissima est, nec tristantur, quia non sunt beati, nam sunt concordēs cum Dei voluntate.

De pœnis his omnibus D. August. dicit: vbi mors sine morte, finis sine fine, & defectus sine defectu.

Tandem pro huius flebilis materie complemento; pœnz ÷ Inferni sunt tot, & tantæ, quot, & quantas sciuit, voluit, & potuit Deus contra suos rebelles; à quibus pœnis liberet ins Antonium Ragu- ciu & omnes fideles suos. ob eius immensam misericordiam. Amen. præcipue verò meos parentes Ioannem, & Portiam, & Io. Blasium meum carissimum nepotem Sacerdotem.

7 Nota hic, quòd ÷ Abyssus dicitur locus niger, & obscurus, & multum expanditur, & additur quòd centum millia ponderum plumbi per septem annorum spatium descēdendo ad ima, vix peruenient ad eius profunditatem Additur etiam, quòd in Inferno ÷ non erit ignis rarus, vt in hoc mundo, sed vehementior, & congregatus, & spissus, vt est terra.

QVAESITVM LXI.

SVMMARIVM.

- 1 Resurrectio carnis quod futura sit articulus fidei est.
- 2 Resurrectio carnis vbi futura sit. & num. 3.
- 4 Caput est principalior pars corporis.

An resurrectio carnis futura sit, vbi, & quando?

- 1 **D**ic, quòd ÷ est futura, & est articulus fidei, & aliqui
- 2 dixerunt ÷ faciendam esse vbi cor reperitur, vel pulvis ipsius, quia principalior pars, & primum in nascendo, & vltimum in moriendo.
- 3 Aliqui ÷ dixerunt faciendam esse in loco, vbi caput reperitur saltem in puluerem reuersum,
- 4 & ratio ipsorum est, quia ÷ caput est principalior pars; imò vbi ipsum caput est, ibi sepultura est, & ibi dicitur esse totus homo: facit ad hoc l. cum diuersis C. de re, & sump. funer. D. Ambrosius ait. quòd caput dirigit totum hominem. Ricardus tenet fieri, vbi est caput, & vbi est cor. Sed tu dic melius, fiet vbi Deo placuerit.

QVAESITVM LXII.

SVMMARIVM.

- 1 Resurrectio eorum qui enumerantur in summario qualiter sit?
- 2 Resurrectio carnis quomodo fiet?
- 3 Corpora damnatorum, & Beatorum in quo differunt post Resurrectionem carnis?

- 4 *Resurrectio carnis ad quam staturam fiet.*
- 5 *Hermaphroditi in quo sexu resurgent?*
- 6 *Abortiui, & mostra qualiter resurgent?*
- 7 *Caro humana que fuit cibus alterius quomodo resurget?*
- 8 *Costa Adam ex qua fuit facta Eua quomodo resurget?*
- 9 *Damnati mortui senes, vel decrepiti in qua aetate resurgent?*
- 10 *Verba Euangelij multi sunt vocati, pauci vero electi quomodo intelliguntur?*
- 11 *Philosophi etiam sub lumine naturali aliquod de resurrectione carnis dixerunt?*
- 12 *Verba Iob. Homo cum dormierit non resurget, & alia auctoritates quomodo intelliguntur?*
- 13 *Tuba gula iudicandi vocabuntur ad iudicium qualis erit?*

Quomodo fiet resurrectio eorum, qui vel in elementa resoluti fuerunt, vel qui ab animalibus deuorati, vel igne cremati sunt, & puluis in aere dispersus fuit?

Dic, (præter ea, quæ dicta sunt) vt infra. secundum

1 *R. Ecce. hñ resuscitabunt vbi maior pars eorum corporum, vel*

materiæ remansit: idem dic de illis, qui in furcis cõsumpti sunt, vel quorum puluis in diuersa loca dispersus fuit, quod scilicet fiet resurrectio in eo loco, vbi maior pars reperietur, ita diuus August. de ciuit. Dei. Et resurrectio ¶ fiet hoc modo, primo omnia corpora fient cineres, exceptis privilegiatis. Secundo fiet collectio cinerũ ministerio Angelico, per quos Angelos separatim disponentur in loco suo. Tertio diuina virtute corpora organizabuntur, & reformabuntur. Quarto fiet integratio omnium membrorum, etiam eorũ, quæ defecerant iniuria naturæ, vel ex vi humana, vel infirmitate. Quinto restituentur hominib. omnia necessaria, etiam quod ad humores, & reliqua necessaria perfectionis ipsius, vt in Nanis, vel Pygmeis. Sexto fiet reformatio quod ad superflua, vt de pilis, & simil. & dicit Lyra, quod resuscitabunt non solum cum necessarijs naturæ humanæ, sed etiam cum illis, quæ erant ad ornatum. Septimo fiet vnio animæ cum corpore diuina virtute. Octauo removebuntur omnia superflua, & deformitates à corporibus beatis. hinc diu. August. de ciuit. Dei, resuscitabunt beati sine vitijs, & fiet perfectio cuiusque annorum scilicet 33. vñ fuit Christus Dominus, Magister sentent. dist. 43.

3 *Nota quod corpora beatorum,*

& damnatorū erūt paria quò ad naturalia, sed beatorum impassibilia, damnatorum verò passibilia.

Nota, quòd omnes erimus differētes, nec resurgemus † in eadem statura, sed in ea, ad quam peruenisset, seu peruenit quis in termino suæ decrefcentis ætatis, quando scilicet amplius nō crescit, sed potius decrefcit: quisque ergo habebit suam quantitatem propriam cum suis dimensionibus, non tamen eandem staturam.

5 Nota, quòd † hermaphroditi, qui æqualiter participant de utroque sexu, resurgent masculi: sed si inæqualiter participant de utroque sexu, resurgent in eo sexu, in quo præualet sexus:

6 Abortiui, † & monstra si habuerunt animam intellectuam, resurgent in debita ætate, sine deformitate, & caro † humana, quæ fuit cibus alicuius, resurget in eo, cuius erat, & Deus reparat pro eo, quod deest tali occasione, quia fuerit nutritus illa carne humana, & costa † Adam resurget in Eua & nō in Adamo, quia tunc Deus ædificauit carnem pro ea in loco, ubi erat costa, & sic facta est costa Euz, Riccard. in 4. dist. 43.

Et an damnati, † si mortui sint senes vel decrepiti, vel senes resurgent eadem ætate, vel iuuenili ætate, remitto Lectorem ad Theologos, qui materiam hanc

fufius tractant, & has curiositates prudēs omitto breuitati studens, sicut etiam, plures ne saluabuntur homines, vel foeminae, cum pro utraque parte respondeant Theologi. Similiter si plures ex Christianis saluabuntur, vel damnabuntur, & huic quæstio respondent plures saluari, & textum Euangelij Matthæi c. 20. 10 multi † sunt vocati, pauci vero electi, interpretantur qui, huius sententiæ sunt, non de Christianis sed de natione Hebræa.

Concluditur ergo futuram esse resurrectionem, & esse vnum ex articulis fidei, ut supradictū est, & infra, in alijs quæsitis dicetur, & habetur Iob cap. 11. cātantis, & in nouissimo die de terra surrecturus sum, & rursus circumdabor pelle mea: & de hac re non finit dubitare fides nostra.

11 Imò aliqui † philosophi sub lumine naturali aliquid de eam dixerunt, ut ait diu. August. lib. 12. de ciuit. Dei cap. 13. namque dicebant, quòd mundi sæcula eadem numero per circulū reuoluerentur, & in lib. 22. cap. 25. de Varrone refert afferente, quosdā philosophos tenuisse carnis resurrectionē post annos quadringentos quadraginta; & easdem animas earum corporibus proprijs regressuras; & Plato in dialogo de pulchro scripsit de animorum transmigratione quæ etiam fuit opinio Pitagoræ; idē Cicero in fragmento de Reipubli-

blica;

blica; idem asseruerunt alij per multi; licet per multi alij in hoc errauerunt: isaque relinquamus erroneas opiniones, & adhæreamus Catholicæ veritati, scilicet, corporum resurrectionem futuram esse in iudicio vniuersale, nec obstat illud Iob. 24. homo cum dormierit, nō resurget, donec atteratur Cœlum; nec obstat illud Danielis 12. quod multi, qui dormiunt in puluere euigilabunt.

Ergo non omnes resurgent. nec illud Dauidis non resurgent impij in iudicio, Psal. 1. nam sunt declarandæ allegatæ authoritates, quia Iob non voluit negare resurrectionem, quam ipse fatebatur, sed voluit dicere, quod futura esset, quando Cœlum deficiet, non quoad substantiam, sed quoad eius virtutem genitricē, quia cessabunt tunc corruptiones, & generationes; & secundum hunc sensum intelliguntur verba Euāgelij; cœlum, & terra transibunt: & verba Apostoli præterit figura huius mundi.

Alia verò authoritas exponitur, quod omnes resurgent, sed non omnes ad gloriam: vide Sotum in 4. dist. 43. q. 1. artic. 11. vel impij non resurgent, quia non faciūt ipsi iudicium de eorum perduto statu; nam qui se ipsos iudicant suo ipsi iudicio resurgunt à peccato ad pœnitentiam. Vel dicas, quod multi, idest omnes, & hic est frequens loquendi

modus in scriptura; vel dicas, quod impij non resurgent resurrectione spiritali in iudicio discussionis conscientiæ, quæ fit in hac vita; vel dicas quod iudiciū finale erit duplex in infidelibus, alterum discussionis quo redditur ratio factorum (& hæc non est in infidelibus) alterum est condemnationis, idest prolatio sententiæ; & hoc condemnabuntur infideles. Vide Sotum loco citato. Concluditur ergo, quod resurrectio erit vniuersalis, & de hoc nō desunt testimonia sacre scripturæ quæ breuitati studens prætereo.

13 Et nota de tuba, † qua euocabuntur iudicandi quod, vt ait Remigius, non erit re vera corporea intelligenda, sed Archangelica vox, quæ adeo magna erit, vt ad clamorem illius, omnes mortui de terræ puluere resurgant; de hac tuba continuè timebat diu. Hieronymus, de hac Chrys. sonus tubæ pertinet ad resurrectionem, ad gaudium, ad representandum stuporem, qui tunc erit, ad dolorem illorum, qui relinquentur, & non rapiuntur in nubibus.

QVAESITVM LXIII.

SVMMARIVM.

1 Resurrectio corporum erit in fine mundi.

2 *Quare Christus non distulit suam resurrectionem usque ad finem mundi?*

3 *Resurrectio aliquorum cum Christo qualiter processerit, & num. 4.*

5 *Locus Ioannis in cap. 20. Apoc. ubi habetur quod erunt connumerādi mille anni antequam fiat consummata resurrectio, quomodo intelligitur?*

6 *Verba quod Angelus, idest Christus ligauit Sathanā hoc tempore quomodo intelligitur.*

7 *Dæmones nunc alij in aere caliginoso, alij in Inferno.*

An tempus resurrectionis sit futurum in fine mundi?

1 **D**ic, quod resurrectio corporum + erit in fine mundi, & hæc responsio colligitur ex Euangelio Matth. vbi nomine messis intelligitur dies vniuersalis resurrectionis, quod erit in consummatione sæculi, quando Dominus mittet messorum, nempe Angelos, qui colligent scandala ad ignem, & triticum in horreum, & Matth. 24. idē colligitur, & multis alijs in locis, & Paulus 1. Cor. 15. in Christo omnes viuificabuntur, & deinde finis, itaque finis mundi, & carnis resurrectio eruat eode n die.

2 Nec obstat + quod Caristis ca-

put nostrum non distulit suam resurrectionem vsque ad finem mundi, quia respondetur, quod Christi resurrectio decuit fieri citò, & illicò, vt spem suis membris, qui sunt fideles, futuræ resurrectionis certam generaret; nam resurrectio Christi est causa resurrectionis nostræ.

3 Nec obstat, + quod al qui surrexerunt cum Christo statim, (vt multa corpora Sanctorum, &c.) propterea decuisset tūc fieri vniuersalem resurrectionem, nam id fuit ex priuilegio gratuito, & singulari prærogatiua; nihilominus multi tenuerunt, quod resurrectio eorum fuerit transitoria resuscitatio, diuus Hieronymus in sermone de Assumptione Virginis indecisum reliquit; aliqui dixerant, quod resurrexerunt in vitam æternam, & huic sententiæ adhæret diuus Thomas in quarto, licet in tertia parte q. 53. art. 3. dicat quod iterum mortui sint, & hæc opinio videtur esse Augustini in Epist. 99. ad Euodiu, vide Sotum loco citato.

4 Nota + hic, curiosam rem, quod illi, qui surrexerūt, vt supra, non resurrexerūt in corporibus gloriosis cum perpetuis dotibus, sed fortasse cū dotibus per modum citò transeuntium, vel et ā dic, quod forsitan resurrexerunt non nisi in corporibus corruptilibus, vide Sotum loco citato.

Nec obstat, quod post finem mun-

di nullum fiet tempus reliquum,
 5 sed post † resurrectionem erunt
 connumerandi mille anni ante-
 quam fiat cōsumata resurrectio,
 vt ex cap. vigesimo Apocalypsis,
 nā exponitur locus iōānis, quod
 mille anni, quibus dicitur Sata-
 nas ligatus significat totum tem-
 pus Ecclesiæ Euangelicæ, & per
 duas resurrectiones, intelligun-
 tur spiritualis à peccatis, & tem-
 poralis: vtræque Christi aduentu
 facta, & ideo iohannes appellauit
 beatos eos, qui habent partem in
 prima resurrectione per gratiā,
 quod in his secunda mors non
 habet potestatem, vide Sotum
 loco citato in fine in 4. sent. di-
 stinct. 43. q. 2. art. 1.

De prima, vidi Angelum descen-
 dentem de Cœlo, &c. de secun-
 da, vidi sedes, & animas decolla-
 torum, & interpreti Augustino,
 illæ resurrectiones intelligendæ
 sunt non aliæ, quàm spirituales
 à peccatis, & corporales vniuer-
 sales.

6 Et cum dicitur, † quod Angelus,
 idest Christus ligauit Satanam
 hoc tempore, intellige, quod nō
 permittit sic prædestinatos ten-
 tare, & superare, vt tamen non
 detineat victos vsque ad mortē
 ira Sotus loco citato. Nota hic,
 7 quod demones sunt in aere ca-
 liginoso, tanquam in carcere vs-
 que ad diem Iudicii: August. 3.
 super Genes. ad litesā, diu. Tho.
 1. p. q. 6. & sunt ibi ad hominum
 exercitium & multi eorum sunt

in Inferno, ad puniendū animas
 damnatas; & hoc vsque ad Iudi-
 cium, quia tunc omnes erunt in-
 clusi in obscuro Inferno, & licet
 Angelus non dependeat à loco,
 vt spiritalis, sed locus est illis
 dæmonibus pœnalis, non quod
 offendant naturam, sed quia tor-
 quat voluntatem, quia ibi nolūt
 esse diu. Tho. 1. c. q. 64.

QVAESITVM LXIV.

SVMMARIVM.

- 1 *Dies resurrectionis vniuersalis
est occulta omni creatura, &
per quas causas?*
- 2 *Expediens est Ecclesiæ hoc tem-
pus ignorare, & quare?*
- 3 *Angeli in visione verbi beatissi-
ca an videant diem Iudicii?*
- 4 *Quomodo intelligitur quod ne-
que filius patris cognoscat diē
Iudicii.*
- 5 *Iudicium vniuersale quando fu-
turum sit?*
- 6 *Ignis conflagrans tempore
Iudicii cuius erit effectus?*

An dies, vel hora resurrectionis
vniuersalis possit sciri ab homi-
ne, vel Angelo per speculatio-
nem sacrarum literarum?

1 **D**ic quod dies ista est occul-
ta omni puræ creaturæ.

tam per causas naturales, quam per viā Dei ordinariā ex Euang. Matth. 24. & Marc. 13. De die illa, & hora nemo scit, neq; Angeli Cœlestium, nec filius, sed solus Pater.

2 Et expediens † est Ecclesię, tempus hoc ignorare, vt semper vigiles effemus nam si fuisset præcognitum tempus, homines fierent negligiores, & vecordes ad bene operandum; est ergo tempus illud occultum, nec cognoscibile per sacras literas, nec obstat locus Apocalypsis cap. 12. vbi habetur, quod mulier, idest Ecclesia, habet locum paratum à Deo, vbi pascatur diebus mille ducentis sexaginta; & Danielis 12. vbi legitur: finis mundi futurus à tempore, quo ablatum fuerit iuge sacrificium, & posita in templo abominatio, & dies illi ducenti sexaginta, in quibus locis, dies pro anno ponitur, iuxta Ezechielis 4. diem pro anno dedi tibi; nec obstat quod Angeli saltem id sciunt, qui sunt in conspectu Dei; nam per illud tempus intelligitur quod Ecclesia habebit totum tempus ab orbe redempto vsq; ad Antichristum; & hic non ponitur dies pro anno, sed per dies significatur totum tempus, quo Ecclesia est duratura; sed dies apud Danielelem significat tempus persecutionis Antichristi, itaque dies Apocalypsis significant dies Ecclesię vsq; ad finem mundi; dies verò apud

Danielem significat tempus durationis Antichristi, licet possit vtrumque tempus referri ad numerum durationis Antichristi.

3 Nota hic (vt Riccardus refert) non deesse qui affirmant quod Angeli in visione verbi beatifica videant diem Iudicii, quia hoc pertinet ad gloriam accidentale, sed hoc aliqui negant probabilius, quia non pertinet ad eorū beatitudinem, & illud Euangelij; de die autem illa ne nemo scit, neque filius hominis; intellige, vt reuelet.

4 Nota etiam † quomodo dicatur non cognoscere, neque Christus filius Patris, cū certum sit, quod sciat, & vt Deus. & vt homo; intellige quod nesciat vt reuelare debeat alijs, quia hoc reuelare non erat expediens fidelibus, nā in Christo sunt omnes thesauri sapientię, & scientię Dei, quos non reuelat, nisi vbi congruens est.

5 Aliqui tamen † dixerunt coniecturaliter quod post sex mille annorum expleto numero Iudicium futurum est; & post septimum millenarium mundum finiendum; Lactantius lib. 7. de diuino præmio cap. 14. & c. 25. Elias non ille Propheta, sed alius opinatus est, mundum duraturū sex millia annorum, alij opinati sunt, mundum duraturum quadringentis annis quibus fuit populus Israel in Aegypto, vt refert Augustinus lib. 18. de ciuit.

Dei

Dei cap. 35. alij quod mundus erat duraturus quingentis annis, & omnes decepti sunt, vt ibi Augustinus, vide Sotum loco citato art. 2. sed has curiositates, quia non ædificant, missas faciemus.

- 6 Nota hic, quod † tempore iudicij ignis conflagrans, concremabit omnes, etiam illos, qui viui tunc reperientur, & si sint perfecti; imò tunc non erunt viui, nisi illi, qui sunt de numero perfectorum, & tamen ignis incinerabit eos quò ad corpus, vt resurgant cum alijs Electis: & hoc erit eis maxima consolatio; nam morientur antea ob intemperie aeris, & ob excessiuum calorem, qui præcedet ante faciem illius ignis.

QVAESITVM LXV.

SVMMARIVM.

- 1 Collectio puluerum qua sui ministerio Angelorum in die iudicij ante fiat in instanti?
- 2 Preparatio in resurrectione vniuersali fit in tempore infusio animarum in instanti, & quomodo.
- 3 Ordo iudicij vniuersalis qui erit.

An resurrectio vniuersalis futura sit subito de nocte, vel de die?

Dic quod in resurrectione duo consideranda sunt, scilicet, † quæ fient ministerio Angelorum, vt collectio puluerum, & hæc non fiet in instanti, sed in tempore, ita tamen velociter, vt imperceptibile videatur, sed inductio animæ subito consumabitur à Deo, scilicet in termino illius temporis quo Angeli compleuerunt opus suum & per puluerem, seu cineres intellige omne illud, in quod corpora fuerunt resoluta.

Itaque vt ait Damascenus lib. 4. cap. 28. cum moritur homo, anima à corpore separatur, corpus resoluitur, vel in terram, vel in aliud elementum, vel in herbas, vel in vermes, tunc ergo prius congregabitur, & vnietur corpus, & deinde inducetur anima, & hæc nocturno tempore, nec itaque † in resurrectione vniuersali, præparatio fiet in tempore, more Angelico imperceptibili, infusio animarum in instanti, more diuino, vt ita dicam, in summa aurora, vt dictum est, licet alij dicant in media nocte, iuxta illud, media nocte clamor factus est; sed hoc scire, vel inuestigare potius curiositatis est, quàm pietatis: reliquum est, vt vigilemus semper, vt cum dominus venerit, inueniat nos vigilantes.

3 Et ordo in Iudicio † erit talis, quòd dominus Iesus veniet cum sua Beata Matre Maria, quæ Syriacè quasi Dòmina dicitur, & Angelis, vt ait Chrysostomus, qui ferent signa passionis ante ipsum Iudicem, & tunc mandabitur eis, vt desinant mouere cœlos, & cessabit motus, deinde mittentur Angeli cum tubis ad citandum omnes dœmones, & animas ad hoc Iudicium, quod intellige modo spiritali, & Angelico, vel, vt alij volunt, vox Archangelica erit tuba, & tunc collectis cineribus, & præparatis ministerio Angelico, immittetur anima, imò vox Christi est tuba, vt ad Corinth. 15. & Ioan. c. 5.

QVAESITVM LXVI.

SVMMARIVM.

- 1 Cineris appellatione apud Theologos quid veniat.
- 2 Humana corpora ante resurrectionem vniuersalem in quo resoluuntur.
- 3 Cur dicitur cinis es, & in cinerem reuerteris si corpora resoluuntur in alia elementa.
- 4 Christus quare non resurrexit ex cineribus.
- 5 Resurrectio carnis qualiter fiat.
- 6 Iudicium vniuersale ubi sit faciendum.

7 *Locus vallis Iosaphat quis intelligitur.*

An antequam resurgant mortui in Iudicio, omnes prius resoluentur in cineres?

1 **D**ic quod mēs† est sacrorum Theologorum generali nomine cineres appellare quidquid sit illud, in quod corpora humana resoluuntur, forsan quòd antiquitus, cādauera commurebantur in cineres: dic ergo quod
 2 cūcta humana corpora omnino vsque ad elementa resoluentur diuus Thomas argumento 4. & alij; itaq; post diem Iudicij omnia mixta interibunt, & sola elementa remanebunt, & hoc est loquendo, de homine in poenam originalis culpæ, exceptis privilegiatis, vt Beata Virgine Enoch, & Elia, & in primis propriè, & per naturam D.N. Iesu Christo, & si dices, quod resoluentur corpora in elemēta cur potius † dictum est, terra es, & in terram reuertens? quia, elementum terræ plusquam alia in homine dominatur, nam de eo conditus est: hinc Augustinus in Enchyrid. cap. 38. Non perit Deo terrena materies; de qua mortaliū creatur caro, sed in quamlibet puluerem, cineremque soluatur, in quoslibet halitus, aurasq; diffugiat, in quacumq; aliorum corporum substantiam, vei in ipsa

cle-

elementa vertatur, in quorum eum; animalium, etiam hominum cibum cedat; carnemque mutetur; illi, anima humana pūsto temporis, redit, quæ illum primitus, ut homo fieret, crederet, viueret, animauit.

4 Nec obstat, quod † Christus nostrum exemplar, non resurrexit ex cineribus, nam ratio exemplaris causæ consistit non in termino à quo, sed in eo ad quem fit consummatio: nam omnes mortui resurgent in corporibus verè viuentibus; in quo conformabuntur etiam damnati, corpori Christi, licet Iusti resurgent in corporibus gloriosis.

Itaque omnia corpora reducuntur in cineres, ea etiam quæ non dū dissoluta erant ab igne præcedenti faciem iudicis, quo expurganda est faciei mundi.

Nota hic quod in cineribus illis nulla remanebit inclinatio ad corpora re assumenda. Sotus ibidem q. 2. art. 5. inest scilicet illis cineribus sola obediētia ad diuinam omnipotentiam.

5 Nota etiam quod † resurrectio fiet hoc modo, cinerum omnium fiet in vnum locum cōgregatio, ministerio Angelico, scilicet in Valle Iosaphat, in quo Iud. ciuū futurum est, vel quod vnusquisque resurget ex eodem loco, quod sepultus fuit vel ex eodem loco, vbi maior pars corporis, seu cinerum sit; sed primus modus est rationabilior, Sot. loc. cit. licet

non desint authoritates in contrarium. vt omnes, & singuli resurrexerint de sepulchris, si in illis extiterint, vel eo terræ loco qui est proximus illi, in quo quique fuerat sepultus; itaque Angeli cineres cuiusque ad sepulcrum suū delaturi.

Sed hic nota, quod licet contingat plures esse sepultos in eodem sepulcro, datur penetratio inter corpora gloriosa Iustorum saltē in illis officijs subeundis, quæ Dei obedientia respicient, sed damnati diuina virtute se penetrabant.

6 Aliqui † dicunt probabiliter, quod vbi mortuus est quis, ibi surget, vel vbi maior pars puluerum est, & si nullibi fuerint partes, quàm alibi, tunc resurget vbi Deus voluerit; ex sent. Riccardi referente Sot. loc. cit. qui eum reprehendit, quod non loquitur, vt Theologicè. Et si allegantur testimonia, quod resurgent de sepulchris, vt Ezechiel. 27. aperiam tumulos testios, & educam vos de sepulchris vestris, & Ioānis V. omnes, qui in monumentis sunt audient vocem filij Dei, & Matth. 27. monumenta aperta sunt, & multa corpora Sanctorum surrexerunt; dic quod hæc testimonia prolata sunt ad modum intelligendi populi, præsertim cum in monumentis erunt creberrimi cineres, & pulueres, vt meritò dici possit quod corpora ex tumulis resurgent: ha-

bes ergo diuerſas ſententias circa modum , & locum reſurgendi .

Nota hic ultra dicta , ſecundum Magiſtrum ſent. diſt. 8. lib. cū tota ſchola Theologorum , quod † de Valle Iofaphat , eſt intelligend , non de loco literaliter , ſed ſecundum ſuam interpretationē , quia Iofaphat , interpretatur Vallis Iudicij .

QVAESITVM LXVII.

S V M M A R I V M .

- 1 *Reſurrectio carnis in qua anima , & corpore fiet .*
- 2 *Ariſtotelis dictum in ſecundo de generatione textu ultimo qualiter intelligendum .*
- 3 *Anima ſenſibilis non eſt diſtincta à rationali .*
- 4 *Verba Apoſtoli ad Cor. c. 15. nō corpus quod futurum eſt , quo modo intelligitur .*
- 5 *Fama mixti in corpore eſt anima rationalis .*
- 6 *In reſurrextione mortuorum reſurrextio quolibet hoc omne id quod eſt de veritate natura humana , & qualiter intelligitur .*
- 7 *Reſurrextio fit in atate Chriſti , & quomodo intelligitur , nu. 8.*

9 *Inaequales , & aborti in qua atate reſurgent .*

An homines reſurrecturi ſint in eiſdem corporibus , in quibus vixerunt in hoc mundo ?

- 1 **D**ic vt infra , quod ſi loquimur de anima , reſurgent cum eademmet anima , quæ eadem numero in ſuum corpus reuertetur ; ſi loquimur de homine , reſurget idem ipſe homo , qui cecidit ; & ſic intelligitur articulus de reſurrextione , quem confitemur : ſi loquimur de corpore reſurgēt in eiſdem corporibus , in quibus vixerāt , quæ erunt eadem ab extrinſeco , nēpē quod informabuntur ab eiſdēmet animabus rationalibus , & ex eiſdem pulueribus , in quas fuerant reſoluta Sotus loco citato artic. 1. quæſt. vnica diſt. 44. qui refert erraſſe Durandum , & eſſe de fide quod idem homo reſurrecturus ſit in eadem carne , vt ait Iob .
- 2 Nec obſtat quod dicit † Ariſtoteles in ſecundo de generatione textu ultimo , nēpē quorum natura mortalis eſt , & diſſipabilis , illa neceſſe eſt replicētur ſpecie non numero , nam ibi Ariſtoteles locutus eſt naturaliter in rebus , quæ per motum redeunt , nam quæ ſiūt in generationibus horum inferiorum , redeunt eadem , ſpecie , ſed non eadem numero , at Deus , qui non pendet

nec

nec à motu, nec à tempore, potest eadem numero reproducere.

Nec obstat, quod aliqui dicebant, quod in resurrectione non potest redire anima sensibilis, quæ est extincta cum corpore, quia per obitum extinguuntur tactus
3 sensus, nam & anima sensibilis, non est distincta à rationali: ut rectè dicitur. Thomas, & propterea regrediendo anima rationalis, redit, & sensus Sotus l.c.

Nec obstat quod alij opinabantur
4 ex verbis & Apostoli ad Cor. 6. 15. per hæc verba, non corpus quod futurum est semines, sed nudum granum; ubi insinuat aliud, corpus nos seminare in morte, nam debent intelligi verba Apostoli similitudinariè, non tamè æquali similitudine, sed quod resurgent corpora nostra alia quo ad accidentia, id est, quod seminatur corruptibilia, & resurgēt nobilia, & incorruptibilia, & sic currit similitudo.

Nec obstat apparens ratio aliquorum, quod corpus non potest idē resurgere, quia tota substantia mixti interijt, & tunc quando interruptipitur esse, illud esse quod postea reuertitur, est diuersum à primo esse, quia & forma mixti in corpore est idem quod anima rationalis, & ideo in obitū hominis non perijt forma, sed separata est, quæ reuertendo idem mixtum constituit, vide Sotum in 4. dist. 44. q. unica art. 1.

6 Nota hic quod in resurrectione mortuorum resurget in quolibet homine eundem id quod est de veritate naturæ humanæ; & id intellige tam quod ad naturæ indiuidui, quàm speciei veritatē, & ornatum, verbi grati, quod omnes & resurgent illa ætate, & corpore qua Christus resurrexit, & in eā quantitate, quæ eidē ætati erit congrua, quidquid dicant aliqui vana opinantes, quod corpora mortuorum innumeras penè mutationes, & corruptiones, ut vix deprehēdi possit, passa, nō possint resurgere, ut supra conclusum est, nam diuinæ voluntati, & Angelorum ministerio non erit difficile reliquias illas, & cineres vndique subtractas colligere.

8 Resurgemus ergo & in ætate Christi, iuxta quantitatem, quæ natura non errante, creuissimus, & reassumemus corpus quod habuimus eadem materia refectionem in articulo illius temporis cum nullo vitio, cum nihilo obeso, vel crasso, & si quid tale habuimus in vita tanquam superfluum, relinquetur.

Et si quid morbi, vel senij fuerit in corpore, reparabitur diuina virtute, & reparabitur quid per miseria humanæ vitæ nobis fuit ablatum, imò dabitur, id quod natura conferre non valuit.

9 Hinc infantes, & ab orsi habebunt quod eis deest ministerio Angelorum vsque ad legitimam

quan-

quantitatem; itaque idem homo resurget quo ad corpus, quo ad animam, quo ad compositum, cum eisdem ossibus, carnibus, & organis corporis: vide diu. Augustinum de Ciuitate Dei c. 22. & in Enchirid. cap. 85. Sotus in loco citato art. 2. diu. August. l. c. dicit hæc verba, quod commemorauit Apostolus de mensura ætatis plenitudinis Christi, sic accipiamus dictum, vt nec vltra, nec infra iuuenilem formam resurgant corpora mortuorum, sed in ea ætate, ad quam Christus peruenisse cognouimus, idem resurgemus iuuenili ætate non senes. Riccardus dicit, quod quisque resurget, ea statura, quã quisque habebat, vel habuisset, si vixisset.

QVAESITVM. LXVIII.

SVMMARIVM.

- Resurrectio fiet cum omnibus membris quæ sunt ad integritatem naturæ.*
Mostruosa corpora quomodo resurgent, id est quibus membris, Martyres quomodo resurgent, id est an cum cicatricibus.
Reprobi an resurgant cum eorum deformitatibus, & nu. 5. & 6.
Interfina Beatorum an resur-

- gent plena, & ex quibus.*
 8 *Verba Pauli quod caro, & sanguis Regnum Dei non possidebunt quomodo intelligitur.*
 9 *Membra deputata nutritiua virtuti an resurgent.*
 10 *Qui surrexerunt cum Christo quomodo resurrexerint.*

An homo resurgat cum eisdem humoribus, & membris?

- D**ic vt infra, quod electi resurgent cum omnibus membris, & quæ sunt ad integritatem naturæ, siue illa in vita habuerint, siue illis orbatæ fuerint, siue non habuerint, vt cecæ, vel muti; itaq; corpora Sanctorum resurrectura sunt correpta, & emendata natura, & si aliquod & monstrum fuerit, vt refert diuus Hieronymus natum in oriente bimbembre, tunc resurget quisque distinctus, dummodò habuerit duas animas illud monstrum; sed si vna ei inerat anima, tunc dempta superfluitate, vnus resurget: vide Augustinum loco citato de Ciuitate Dei cap. 19. & in Enchirid. cap. 85. & 91.
 3 Idem dic de & martyribus, quod resurgent integris membris; nota hic quod martyres resurgent cum cicatricibus effulgentibus super omni lapide pretioso, vt cicatrices vultuum Christi, Sotus loco citato art. 3.

Sed de reprobis Augustinus dicit in Enchirid. cap. 92. videtur sentire quod resurgent † cū eorum deformitatibus, Durandus in 4. dist. 44. q. 2. dicit quod reprobi resurgēt cum omnibus partibus, sine quibus homo non esset homo, quæ sunt de essētia, sed quæ sūt de integritate, vt manus, pes, &c resurgent eo modo quo fuerunt in vita si fuerunt illis or-
bati.

5 Tu dic secundum † diu. Thomā in 4. q. 3. art. 1. & cum Riccardo, quod corporis deformitas in damnatis non erit futura, vt turpitudine, orbitas, & simil. nam quæ omnes resurgent integris membris, de alijs verò deformitatibus, seu vitiorum generibus, licet alij affirmant cum eis resurrectures reprobos, tamen diuus Thomas contrarium tenet; itaq; & miseri illi resurgent integro corpore, vt beati, sed quo ad deformitates, aliqui dicunt quod resurgent sine illis, alij tenent, quod resurgent cum illis. Diuus August. in Enchirid. dicit hæc verba; nos fatigare non debet, eorum incerta pulchritudo quorū incerta erit, & sempiterna damnatio.

6 Nota hic † quod reprobi resurgent etiam cum illis defectibus, qui corporibus insunt ex principijs naturalibus humanis, vt cum passibilitate, cum pondere, cum opacitate, cum obscuritate, & alijs, quæ in beatis excludun-

tur per dotes gloriæ.

Nota etiam quod intestina Beatorum nō erunt vacua quod aboret † natura, nec plena in mundis fecibus, quod dedecet statū beatum sed erunt plena decentibus alijs humiditatibus; hanc Augustinus inquit; In interioribus visceribus, quæ nullū decus modò videntur habere. ita pulchritudo rationis delectabit, vt omni formæ apparēti, quæ oculis placet secundum mentis iudicium referatur, sed in damnatis erunt plena fetidis egestionibus, nam naturales eis sunt. Sottus loco citato.

8 Nec obstat verbum † Pauli 1. ad Cor. 4. quod caro, & sanguis regnum Dei non possidebunt, vt propterea dicatur quod corpora resurgent sine humoribus, nā declarantur verba Apostoli nomine carnis, & sanguinis intelligi opera carnis, vel quod caro, & sanguis non erit ibi, vt sunt in hac vita subiecta corruptioni: Augustinus in Epistola ad Cosentium, & in libro secundo tractationum.

Nec obstat, quod aliqua membra non resurgent in beatis, vel reprobis, quia eorum vsus cessauit, vt membra † deputata nutritiue virtuti, vel generatiuæ quia nec in Cælo, aut Inferno est indigentia cibi, neq; nubent, vt propterea non sint necesse membra de seruitutia ad id, quia in resurrectione membra resurgent, vt cor

Pus sit perfectum, nō vt operen-
tur membra, nec propterea quia
non operantur, erunt sine ope-
ratione superflua, quia deseruiūt
ad ostendendam vim, quam ha-
bet anima ad cuncta mouendū:
resurgent ergo cum omnibus
membris.

- 10 Nota hic, de illis, † qui cū Chri-
sto resurrexerunt, quod Remi-
gius, & Beda, super Marcum di-
cunt; resurrex. sse ad vitam im-
mortalem; & ratio horū est, quia
maius tormentum fuisset eis ite-
rum mori, quā si non resurre-
xisser: Hieronymus super Matth.
& Auguſt. in Epistola ad Exod.
dicunt resurrex. sse iterum mori-
turos, sed resurrexerunt, vt Do-
minum ostenderent resurgētem;
idē tenet D. Tho. meus Doctor
Angel. 5 p. q. 53. nu. 3. & respon-
detur primæ opinionis, quia illi
poterant mori sine dolore, vt fa-
ctum legi docet Hieronymus de
Ioanne qui mortuus est sine do-
lore, & hæc secunda opinio est
melior.

QVAESITVM LXIX.

SVMMARIVM.

- 1 Resurrectio in quo sexu fiet.
- 2 Visio pudendorum non offen-
det in resurrectione, & qua-
re?
- 3 In resurrectione an erit virtus

*nutritiua, augmentatiua, &
generatiua.*

- 4 Anima Beata in corporibus
gloriosis, an possint vefci.
- 5 Resurrectio in qua aetate fiet,
& num. 6.
- 7 Resurrectio in qua statum cor-
poris fiet.
- 8 Resurrectio in qua effigie, &
forma fiet.
- 9 Senectus est testimonium pru-
dentia.

An omnes resurrecturi sint in sexu
virili, & in ætate iuuenili?

- 1 **D**ic quod resurget † vterque
sexus, scilicet masculus, &
fœmina: Augustinus lib. 22. de
Ciuitate Dei cap. 17. & si Pau-
lus dicit ad Ephes. 4. donec oc-
curramus omnes in virum per-
fectum, loquitur nō de sexu cor-
poris, sed de animi robore, &
virtute fidei, & de corpore my-
stico Ecclesiæ, quoad perfectio-
nem virtutum Christianarum.
- 2 Nec offendet † visio pudendo-
rum, namque id operatur status
cōfirmatæ gloriæ, vt in statu in-
nocentiæ fuit, & nullus aderit
pudor, vbi nulla adest libidinis
commotio, sed laudabunt sine
fine Deū de tam decora vtriusq;
sexus speciositate, non tamen il-
lic mulier erit subdita viro, sed
honestæ charitas, & reuerentia.

maritalis illic splendebunt.

3 Dic etiam quod † in resuscitationis erit virtus nutritiua augmentatiua, & generatiua perfectissime, sed nullum habebunt vsum.

4 Sed Augustinus dicit, † quod animæ beatæ in corporibus gloriosis, si velint, possunt vesci, lib. 22. de Ciuitate Dei cap. 22. possibilitate non necessitate, sed tunc cibus non conuertaretur in substantiam, vt in Christo cibus conuersus fuit in præiacentem materiam. Luc. 24. vide Sotum loco citato art. 5.

5 Dic etiam quod omnes † resurgent in ætate iuuenili. Sed nota quod licet dicatur per Paulū; donec occurramus in virum perfectum; intellige, dum secundum animam ad eam copiam virtutis pertingamus quæ est in viro perfecto, vbi etiam resurgēt foeminæ quæ erunt saluæ. vt infra dicetur, & quoniam vt ait Sotus in 4. citato art. 4. completum perfecti viri ætas Christi, in qua Christus mortuus est & resurrexit apportat; hinc dicit Apostolus, in virum perfectum, & in mensurā plenitudinis Christi ætatis qui etiā resurrexit ante reuolutum lapidē ab Angelo Palud. in Genar. ij. in Domini cæ Paschæ.

Itaque per virum perfectum ibi nō designat sexum corporeū quasi quod in virili omnes ætate debeamus resurgere, vt Sotus loco citato, nec quod debeamus om-

nes resurgere in illa ætate, aut statura Christi: Augustinus de Ciuitate Dei 22. cap. 15. vbi dicit, quod mortui resurgent, nec vltra, nec infra iuuenilē formā, sed in † ætate, & robore Christi, qui vixit triginta, & tres annos, & tres menses, quæ ætas est vera iuentus ex Doctorum virorum d. definitione Apostoli: ergo auctoritas insinuat perfectionem ætatis, in qua homines debent resurgere, nec dicas quod tempus lapsum in hoc sæculo non redibit neque ætas; quæ lapsa est cursu temporis, quia intelligitur quod nō redibit ætas præterita in resurgentibus, sed quod corpus redibit cum flore iuentutis, qui solet esse corporibus viuētibz in hoc sæculo illius ætatis, quod contra accidet reprobis, quia fulgor ætatis illius iuuenilis contenebrescet per nebulam ignis nigrantis: vt Soci verbis vtat in loco citato.

7 Nota tamen hic † quod nō omnes resurgent eiusdem quantitatis, sed secundum staturas diuersas: Augustinus in Enchyr. c. 90. & de Ciuitate Dei c. 20. lib. 22. & Hugo cap. 15. quia in resurrectione recuperanda est perfectio speciei, & indiuidui, sed speciei non est præfinitus terminus à natura augmenti, vel decrementi, hinc sequitur quod quantitas non consistit in puncto indiuisibili, sed in latitudine, ita ut secundum diuersas complexio-

nes, & caloris vim aut cibi, aut digestionis, aut etiam perfecti aeris, & ibi locus vulgo Chlaia, vbi præcipua Villa est Illustrissimi, & Reuerendissimi Alexandri de Sangro Patriarchæ Alexandrini, Archiepiscopi Beneuentani salubris regionis, vt est aer inclytæ vrbis Neapolis, & Ceruinaræ patriæ meæ, vel aliquarum felicitum Insularum, & præcipuè Regio Montis Libani, vbi omnes erant gigantes, & regionis Germanicæ, vbi sunt homines longioris staturæ, homines erunt alij alijs maiores, aut minores graciliores, aut pinguiore. quia digestio, & concoctio perfectior fiet.

Et si dicas quòd aliqua Regio habuit gigantes, sicut Ciuitas Enos (vt ex Beroso) vel ætas antiqua ante diluuium quando gigantes erant, imò & post diluuium in regione Philistea, & Noè fuit gigas ex Syria, vt ait Ragazzola in suo sermone, ergo quòd resurgent eadem statura? respòdeo quòd eadem statura eis restituetur dummodò monstrifica non sit quia hoc pertinet ad veritatē indiuiduū, sed si quid gigantes nimia proceritate alios superabāt reformabūtur, sicut supplebitur pygmeis, & pusillis statura ab ipso Christo, sed quid, quod vt dicit quidam scriptor, tempore Nicolai V. quædam comitissa peperit 300. puerulos, quanta vnguis humani digiti omnes humanas effigies habentes, omnes

viuos, qui omnes fuerunt baptizati, his in resurrectione augmentabitur vita quantitas, sed quomodo dicentur resurrexisse in proprio corpore; dic, quod si est vera hæc Hystoria, diuina virtus supplebit fit, vel ita viget virtus illo paruo tempore operantur in illo addito, quod propria caro euadat saluo meliori sententia.

8 De effigie † vero, & forma dicas quod recipiet quis eam quam habuit in vita puram ab omni deformitate, sed tales erunt vt dignosci possint inter eos, & de coloribus: dicas quod resurgent cum ijs coloribus, qui venustatē, & pulchritudinem afferant; itaque Ethiopes non resurgent nigri, neque aliqui pallidi, qui color male fidus est, sed vt dictum est colore iucundo, & grato loquor de beatis, sed de reprobis totum oppositum erit.

Habes itaque quod ætas erit eadē, sed statura diuersa in resurgentibus, & resurgent cum capillis, & vnguibus, nec aliter necessarijs, quia sunt ad ornamentum non autem quæ sunt illis superflua. Sotus vbi supra ex sententia Augustini.

Nec obstat quòd deberent omnes resurgere senes quia senectus est testimonium prudentiæ, & sapientiæ quia in altera vita non est opus sapientiæ, aut testimonio corporeo virtutum, nam merita nam dabunt præmiū,

licet

licet qui prudentes fuerunt in hoc saeculo, aut sapientes, in alio saeculo retinebunt eandem sapientiam, & prudentiam, ut dixi, meritis huius vitae palam dabitur praemium in altera vita, vide Sor. loco cit. artic. 3.

Absoluta meditatione de resurrectione mortuorum sequitur, ut de Iudicio vniuersali aliqua principaliora, & curiosa indagemus.

QVAESITVM LXX.

S V M M A R I V M.

- 1 Tria principaliora signa praecedentia Iudicium?
- 2 Discessio in hac materia, quid significat.
- 3 Locus Pauli difficillimus declaratur.
- 4 Antichristus quis sit, & ubi nascetur, & ex qua gente?
- 5 Antichristi officium, & quod officium Enoch, & Eliae, & num. 8.
- 6 Praedicatio Euangelij quare praecedet Iudicium?
- 7 Martyres multi occiduntur ab Antichristo pro fide Christi?
- 9 Iudaei in fine mundi ad praedicationem Eliae conuertentur, & aliae gentes.
- 10 Praedicatio Eliae quanto tem-

pore durabit?

- 11 Antichristus occupabitur aspu diabolico in utero matris, & quomodo?
- 12 Alia signa praecedentia Iudicium, & num. 13.
- 14 Signa haec licet ostendant Iudicium vicinum non tamen diem certum ostendunt, aut mensem?
- 15 Vallis Iosaphat quomodo capiat tot creaturas?
- 16 Dammati tempore Iudicij non videbunt Diuinitatem Christi.

Quae futura sint signa ante Iudicium vniuersale?

Dic quod ultra signa, & portenta Coelorum, & Stellarum, quae tunc apparebunt ante Iudicium, tria principaliora signa praecedent diem illum Domini, scilicet praedicatio Euangelij in vniuerso mundo, Matth. vigesimo quarto, sed non posuit ut signum post quod futurum esset Iudicium statim, ut August. ad Enchyr. sed quod non veniet finis mundi, nisi post praedicatum Euangelium in vniuerso orbe. Discessio primum, & reuelatio filij perditionis, id est Antichristi: Apostolus ad Thessal. 2. nisi uenerit discessio primum, & reuelatus fuerit homo peccati, non

veniet

veniet dies Domini, itaq; discessio, aut præcedet Antichristum, aut per ipsum fiet.

2 Nota hic † quod discessio, vel significat discessionem ab Imperio Romano, ut cōmuniter omnes exponunt, vel, ut alij intelligunt de discessione ab Imperio temporali, & civili, vel de discessione à potestate spirituali, & Ecclesiastica, cuius caput est Romanus Pontifex Maximus; sed dic melius, quod intelligitur de vtraque, & potissimum de spirituali.

3 Nota ēt hic qđ hic locus † Pauli est de difficillimis locis epistolarum ipsius Apostoli adhuc forsā non satis intellectus. nisi ab eō cui Dominus voluit reuelare, nam Epistola D. Pauli, ut ait Diuus Petrus in secunda Epistola cap. 3. carissimus frater noster Paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit vobis, &c. in quibus sunt quædam difficilia intellectu, quæ instabiles, & indocti deprauant; est ergo orandum pro intelligentia, & laborandum absque curiositate, sed potius ad ædificationem, & veram intelligentiam.

Habes ergo quod tria præcipuerunt signa futura ante iudicium vniuersale.

4 Sed non est prætereundum dicere hic, † quis sit Antichristus, & ideo sciatur, quod erit homo peccati, & filij perditionis, & nascetur in Babylone ex gente

Iudaica ex tribu Dan, ut ait Hieronymus cap. 11. in Danielelem, & hæc bestia ostendit se tanquā sit Deus, ut ait glos. 2. ad Thez. 2. ent, ex viliibus, & despectis partibus ortus, quod significat verbum Daniele 11. de Anthioco Epifane, nam Anthiocus, ut multi dicunt fuit figura Antichristi, & Antichristus prius (sicut Antiochus) Aegyptum occupabit; aliqui dicunt Neronem fuisse vmbra Antichristi, igitur Antichristus erit pessimus omnium qui fuerunt, & qui facturi sunt. Setus dist 46. q. 2. art. 2.

5 Hic Antichristus † persuadet astutis, potent. a, & fraudibus populis contra veram fidem Christi, sed Elias, & Enoch, qui dicuntur esse in Paradiso terrestri adhuc viui comparebunt ante Aduentum Antichristi, ut est prophetia Malachiae cap. 4. qui sua prædicatione cōuertēt reliquias Israel ad legem Dei; nam, ut ait Hieronymus, eodem loco, & Augustinus lib. 20. de Ciuitate Dei c. 19. prædicatio Eliæ præcedet Antichristum, & prædicatio Enoch, atq; ita Antichristus seducet de gentes, & erit tribulatio magna; sed ignis de celo deuorabit eum.

6 Nota hic quod † præcedet prædicatio Euangelij, ut nemo se excusare possit; secundo comparebit Antichristus tanta plenus rabie, ut probentur electi in tanta persecutione, & qui desecrari igni æterno tradentur, & ut

ostendit

- ostendatur ueritas dæmonum, nam tunc, & beati coronabuntur, & dæmones, & Antichristus, & sequaces in æternis pœnis tradentur; sequetur etiã, & aliud bonum, ut ait Augustinus libro citato 20. cap. 8. quod multi videntes constantiam ꝑ martyrum eo tempore ab Antichristo occisum, suscipiunt fidem Christi, sicut successit in primitiua Ecclesia, quando martyrium dicebatur Seminarium Christianorũ, & sic respondebunt vltima primis.
- 8 Nec dicendum, quod multi deficiunt propter sæuitiam, quia, aderit Elias zelantissimus Prophetæ, ꝑ qui confortabit eos, imò persecutio paruo tempore durabit propter electos. Matth. 24.
- 9 Sciatur hic, quod in fine mundi Iudæi dispersi ad prædicationẽ Elæ conuertentur, imò, & gentes infestę quibuscunq; alijs nationibus, & sc̃tis; imò sunt aliqui qui dicant, quod tunc omnes suscipiente fidem Christi, iuxta illud, ut fiat vnum ouile, & vnus Pastor; sed horum opinio non subsistitur ratione, nam locus Ioannis citatus cap. 20. intelligitur, quod nemo extra Ecclesiam saluabitur, & locus Pauli, quod plenitudo gentium profitebitur fidem Christi, intelligitur quod vniuersi prædestinati seruabuntur per fidem Christi.
- 10 Et nota ꝑ quod prædicatione Elie durabit tribus annis cum dimi-

dio, sicut prædicatione Christi.

- 11 Nota hic, quod ꝑ Antichristus occupabitur a spiritu diabolico in vtero eius matris, non quod eum dementet, sed quod voluntatem eius implebit maxima iniquitate, & ideo vel nascetur ex incestu grauissimo, vel per maximum sacrilegium, licet hoc nulla authoritate fulciatur: itaque sufficit dicere, quod erit pessimus, & durabit eius tempus tribus annis, & tribus mensibus, & postea Angelus Michael eum, extinguet in Monte Oliueti. Sotus loco citato.
- 12 Et licet sint prædicta signa præcessura erunt etiã signa proxima quod sol obscurabitur & Luna nõ dabit lumen suum, & Stellæ cadent de Cœlo, & virtutes celorum mouebuntur. Marc. 13. & Lucæ 21. & tunc videbunt filium hominis venientem, &c.
- 13 Diuus Hieronymus cumulat quindecim signa in quindecim diebus proximis præcedentibus ante Iudicium, primum exaltatio totius maris super oēs montes quindecim cubitis; secundũ quod omnia maria, ita in profundum prosternerentur, ut vix inspicere possint; tertium quod redibunt in antiquum statum; quartum quod omnes bellę marine eleuabunt se super mare contendentes ad inuicem, & mugientes; quintum quod omnes volucres super terram congregabuntur inuicem plorantes, non g-

stantes,

stantes, nec bibentes; sextum, quòd oīa flumina surgent ignia ab occasu solis contra faciem firmamenti vsque ad ortum corruentia; septimum, omnia sydera spargent igneas comas; octauum erit magnus terremotus, & omnia animalia prostermentur; nonum, lapides omnes inter se collidētes frangentur; decimum, omnes planetę p̄uent sanguinē; vndecimum omnes montes, & colles, & ædificia redigentur in puluerem; duodecimum, omnia animalia syluestria exhibunt ad campos rugientia, & nihil gustantia; tertiodecimum, omnia sepulcra aperientur in vniuerso mundo; quartodecimum, omnes homines exhibunt de habitaculis attoniti non intelligentes, neque loquentes sed discurrentes; vltimum signum erit, quòd omnes viui morientur, & resurgent cum alijs prius mortuis.

Hæc signa affirmat Hieronymus inuenisse in annalibus Iudæorū, quæ tamen videntur conficta, nam Christus Dominus illorum non meminit in Euangelio.

14 Sed sciatur quòd cum videbuntur signa à Domino pronuntiata, licet posset coniecturari, consumationem esse vicinam, non tamen monstrabunt diem certū, aut mensem; imò possibile est vt præcedant per annum, vel etiam amplius, vt ait Sotus dicto art. 1. tamē verius potest dici quod dicta signa à Domino præcedent

in eadem nocte, vel in die præcedenti ipsū iudicium. Sotus vbi supra.

15 Nota hic, quòd Vallis Josaphat capiat tot creaturas hoc modo. Dammati erunt circa vallem, & saluandi propius, quo ducentur per dæmones damnati; & beati per se ipsos statim ibi comparebunt, ita Maioron.

16 Nota, quòd damnati non videbunt in hoc Iudicio Christi diuinitatem in propria essentia, sed bene illam cognoscent per signa, & effectus; & ratio est D. Bonauenturæ. quia reprobi, nam cognitio illa prima non est villo modo proportionata statui damnatorum, ita tenent Diu. August. & Iliod. quia si damnati viderent, summo operè delectarentur, quod non est dicendum. Hinc Hæc cap. 26. tollatur impius ne videat gloriam Dei.

QVAESITVM LXXI.

SVMMARIVM.

- 1 Sol, & Luna an verè tempore Iudicij obscurabuntur.
- 2 Obscuritas hæc an fiat per Ecclipsim, vel alio modo.
- 3 Alia signa præcedentia Iudicium.
- 4 Casus Stellarum, & commotio cælestium virtutum quomodo intelligitur?

- 5 *Iudiciū ubi fit faciendum.*
 6 *Principales reproborum accusatores qui erunt.*

An Sol, & Luna verè obscurabuntur, & verè astra cadent de cælo?

- 1 **D**ic quod † si loquimur de articulo, ipso temporis, quo Christus apparebit Sol splendet plusquam prius ad aduentū supremi Iudicis: Isaias 30. erit lux Lunæ sicut lux Solis, & Sol lucebit septemplex in oriente, & Luna in occidente; sed si loquimur de tempore proximo Iudicio; Sol, & Luna obscurabuntur, aut per Ecclipsim, aut per retentionem radiorum, aut per interpositionem densissimæ nubis, sed diu. Hieronymus dicit quod obscurabuntur ob præsentiam splendoris summi Iudicis.
- 2 Obscuritas † autem ante dicta non est rationi consonum quod fiat per Ecclipsim, sed fiat per subtractionem radiorum; hinc sequitur, quod Luna & sydera, quæ lucent lumine Solis, ipsa etiam ottenebrescent, vel quod nubes densissima se interponet, & inde obscuritas, sed melior prima opinio.
- Dicas etiam quod erunt etiam signa in terris, vt pressura gentiū; & in mari, vt confusio sonitus, & fluctuum, & homines arescent; & ratio est, quia deficiente lumine Solis, quod influit in hæc ter-

rena omnia, deficiunt, siue etiam dicas quod arescent ob timorem præsentium malorum, & furororum.

- 4 Habes ergo obscuritatem Solis, & Lunæ, & † casus stellarum quæ cadere non possunt, quia sunt pars cæli, sed dicuntur cadere ob defectum splendoris quo carebunt, & dictū Poetæ 2. Aenei. (cadet terra, sydera, somnos) intellige, de vaporibus, vel exalationibus, quæ in æstate, videntur vt stellæ cadere, sed euanescent exalationes illæ accensæ in aere, & deficiunt ad modum stellæ cadentis, vt dicitur in Matth. 23. lib. 1. commotio autem celestium virtutum, dicas quod id intelligendum est de ipso Sole, Luna, & stellis vt dictum est, quod mouebuntur ab earum naturali effluuiis; vel dicas quod virtutes cælorum mouebuntur, idest Angeli, qui videbuntur quasi trepidare ob tantam cladem, non quod ipsi timeant, sed more nostro dixit ad exaggerandam rei magnitudinē; hinc Augustinus ad Exichium, non solum mortales fluctuabunt sed Angeli stupebunt, idest stabunt immoti in tam terribilibus mutationibus vniuersi. sicut solent qui stupore corripuntur; vel dicas quod mouebuntur Angeli, idest cessabunt orbem mouere, & homines custodire; & hæc vocatur motio, quia ipsi requiescunt in operibus consuetis; vel dicas quod mouebuntur Angeli ad

opera infusa eis, nempe ad sol-
ligēdas pulueres, & alia ministe-
ria, vt supradictum est; vel dicas,
quod ordo Angelorum, qui con-
tinet virtutes mouebuntur prop-
ter maxima miracula edenda in
eo tempore, nam virtutes sunt
deputatae edendis miraculis, So-
tus vbi supra.

Se dantequam ad tractandum de
5 Iudicio accedamus; dic ꝑ quod
faciendum est in valle Iosaphat,
Iuxta Isai. liij. & declarat Ric-
card. in 4. dist. 48. Aug. 1. q. 7.
sed Christus sedebit in throno in
aere, & ibi vicini electi, & qui
magis perfecti sunt viciniore; ;
mali verò in terra, vt vermes fē-
tidi, & valde lapsi in terram pro-
ni, non valentes Iudicis vultum
sustinere Elesti à dextris, & re-
probi à sinistris, & Christus Iu-
dex super montem Oliueti, vt
infra dicetur, & iudicabit in for-
ma gloriosa, sicut ascendit.

6 Quatuor erunt principales ꝑ ac-
culatores reproborum, scilicet
conscientia, iuxta illud Daniel
cap. 2. i. libri aperti sunt, idest cō-
scientiæ, & Hierem. 1. 1. Arguet
te malitia tua, & Sap. 4. traducēt
illos iniquitates ipsorum; & Diu.
Paulus 1. ad Rom. testimonium
perhibente, conscientia eorum;
hinc Bernardus dicit, quodcumq;
peccatum dicet peccatori, tu me
fecisti, opus tuum sum, ego sem-
per tecum ero. Secundus accusa-
tor erit scriptura sacra. Ioan. 5.
Tertius erit coelum cum omni-

bus creaturis. Iob. 2. Quartus erit
Demon. Apoc. xij. erunt testes
Angelus custos, secundus erit fi-
lius in disciplinatus Eccles. 4. 1.
contra patrem; tertius erit cla-
mor pupillorum, & miserabiliū
personarum; vt Sapient. 5. erit, &
testis Christus, & passio eius, hinc
Hieronymus Crux Christi con-
tra te perorabit.

HINC DE IUDICIO

V N I V E R S A L I .

Q V A E S I T V M L X X I I .

S V M M A R I V M .

- 1 *Iudicium vniuersale, seu finale futurum est, & contrarium asserere est heresis.*
- 2 *Particulare Iudicium quando fit.*
- 3 *Sententia particularis Iudicij per generale, an fiat bis?*
- 4 *Christus in Iudicio erit Iudex, & quatenus ei competat hoc?*
- 5 *Apostoli an etiam iudicabunt in Iudicio vniuersali? & num. 6.*
- 7 *Angeli an iudicabunt in Iudicio vniuersali? & an alij Sancti? num. 8.*
- 9 *Ponuntur quatuor genera iudicandorum.*

- 10 Facies iudicis Christi qualis erit in iudicio universalis?
- 11 Liber quo fiet iudicium universale quis erit?
- 12 Quo iudicio condemnabuntur tam fideles, quam infideles?
- 13 Angeli boni, aut mali, an iudicabuntur in iudicio universalis?
- 14 Angeli boni, & mali quomodo comparebunt in iudicio?
- 15 Vallis Josaphat ubi fit?
- 16 Dominus ad lucam cum quibus insignibus fit venturus?
- 17 Qui venient cum Christo tempore universalis iudicii?
- 18 Quod Christus veniet in nubibus quomodo intelligitur?
- 19 Sancti quique venient in nubibus, & ad quid deferuent nubes?
- 20 Crucifixi, & reprobis ex visione Christi confusionem capient.
- 21 Ignis precedens iudicium cuius erit effectus?
- 22 Dammati an videbunt deitatem in se ipsa?
- 23 Dammati an videbunt dotes claritatis, & humanitatis Christi, & an Angelos?
- 24 Tam reprobis quam universis tempore iudicii videbunt in

- ecorum conscientijs eorum peccata, & bona qua fecerint.
- 25 Iusti an recordabuntur delicta eorum per penitentiam deleta?
- 26 Iudicium universale fit in momento, & qualiter fit discussio precedens sententiam?
- 27 Sententia Christi affirmabitur voce sensibili.
- 28 Christus iudicabit in forma sedentis in maiestate sua.
- 29 Segregatio inter bonos, & malos ante fiet localis?
- 30 Demones in qua forma deferuiunt strigis?
- 31 Qui numerus erit copiosior, an malorum, vel bonorum?
- 32 Sententia Christi per verba Ite, &c. & Venite, &c. quid includitur?
- 33 Verbum Accipite regnum, &c. quomodo intelligitur?
- 34 In iudicio fiet tantum mentio operum misericordiae, & quare?
- 35 Mundus purificatione perfecta qualiter permanebit?
- 36 In iudicio erit illamet crux, & instrumenta passionis, & non alia representativa.
- 37 Anima cum corporibus in Inferno post iudicium, quali-

ter manebunt?

8 *In Inferno sunt mansiones
sicut in gloria.*

An Iudicium vniuersale, & finale
sit futurum?

Dic, quòd esset hæresis con-
traria assertio, itaque Do-
minus venturus est quādo ei pla-
cuerit post signa iam præmon-
strata, iudicare viuos, & mor-
tuos, & est articulus fidei.

Neque dicendum quod bis iudicat
in idipsum, nam particulare Iu-
diciū † cuiusque sit in morte
ipsum, quia conuenit, vt, qui oc-
cultè tanquā persona particu-
laris iudicatus fuit, ita publicè, vt
pars reipublicæ, & membrum
iterum iudicetur, & præmiū,
seū pœnas, quas secundum ani-
mam suscepit, etiam in corpore
suscipiat.

3 Hic nota † quòd sententia parti-
cularis Iudicij per Iudiciū ge-
nerale non bis sit, sed confirma-
tur, & ampliatur, vt boni fru-
antur alijs præmijs accidentalibus
in corpore, & ætiori consortio
Sanctorum: & damnati crude-
lius cum corporibus cruciabun-
tur.

4 Nota hic, quòd in Iudicio † erit
Christus Dominus Iudex quate-
nus homo, & quatenus Redem-
ptor humani generis licet Chry-
sostomus dicat competere Chri-

sto quatenus Deo iudicandi fa-
cultatem, licet tota Trinitas au-
thoritatue iudicabit, sed Chri-
stus iudicabit executiue.

Nec obstat quod Dominus dicat
5 Matth. 19. quòd Apostoli † etiā
iudicabunt, & Isaiæ tertio, habe-
tur Dominus ad iudicandum
veniet cū senioribus populi sui,
quā iudicabunt etiam Apostoli,
vel quòd iudicabunt quam sine
impij culpandi, dū vident me-
rita Iustorū, vt habetur Matth. 12.
de viris Niniuitis; vel consentiē-
do quasi quod placeat eis sentē-
tia Iudicis, vt Sapientie tertio,
Iudicabunt sancti nationes; vel
iudicabunt per honorabilem cō-
fessionem propè Christum, vt as-
fessores, vel dicuntur iudicare
quasi edocti in libro Diuinæ Sa-
pientie quam pœnā mereantur
damnati, & quod præmiū san-
cti. Sed hi modi sunt commu-
nes omnibus Iustis; imò primus
modus potest competere etiam
non Iustis, qui possunt iudicare
comparatione bonorum quam
pœnam mereantur reprobi; sed
tu dic melius, quòd Apostoli iu-
dicabunt, item & Apostolici vi-
ri proferendo sententiam à Chri-
sto latam, & deducendo in noti-
tiam iudicandorum.

6 Et hoc iudicandi † priuilegium
solum Apostolis concessum est,
vt viris Apostolicis propter per-
fectum paupertatis statum, isto
itaq; modo Apostoli iudicabunt,
& ita intelligitur locus Hymni

in festo Diui Petri, (In fine mundi Iudex erit sæculi.)

- 7 Nota hic, quòd Angeli † non iudicabunt, sicut nec pater, quia inuisibilis est, non iudicabit licet primæua authoritas iudicandi in patre ipso resideat, vt ait Sotus loco citato, sed filius in humana natura, vt ab omnibus videatur, itaq; sancti Apostoli, & viri Apostolici iudicabunt, imò, vt Abulensi supra Matth. cap. 15. q. 214. placet, vniuersi † sancti iudicabunt, qui ab Ecclesia in sanctorum numerum relati sunt; sed hæc sententia Abulensis nō videtur consona Euangelio, nam in eo dicitur vos (ad Apostolos loquend.) qui reliquistis omnia, itaque secundum Diuum Thomam Apostoli, & omnes sancti pauperes iudicabunt, & hoc cōuenit tam sanctis pauperibus noui testamenti, quàm etiam antiquæ legis nam eo tempore fuerunt multi sancti pauperes.

Habes igitur lector quomodo Dominus iudicabit in Iudicio vniuersali, vt homo, licet Iudicio particulari quisque iam iudicatus sit, at qui omnes mortales cōparebunt ante Iudicem, sententiam vel approbationis vel reprobationis audituri.

- Sed nota, quòd vt ait Gregorius libro 26. Moral. cap. 24. † alij iudicabuntur, & peribunt, vt iniqui Christiani, quibus dicitur, exuriui, & non dedistis mi manducare, &c. alij iudicabuntur, &

regnabunt, vt fideles Christiani & boni, qui reliquerunt omnia, quibus dicitur exuriui, & dedistis mihi manducare, &c. alij nō iudicabuntur, & peribunt vt infideles quibus dicitur, qui non credit iam iudicatus est; alij non iudicabuntur, & regnabunt, vt fideles qui præcepta, & consilia obseruauerunt.

- 10 Facies † Iudicis Christi erit fulgentissima, & videbitur ab vniuersis tam bonis, quàm malis, sed boni videbunt formam serui, & formam Dei, iniqui autē videbunt formam, qua filius hominis est in claritate, in qua iudicabit, non in humilitate in qua iudicatus est, nec videbunt, illam formam in qua est æqualis patri: August. 2. de Trinit. cap. 13.

- 11 Liber; erit † propria conscientia, quæ reddet testimonium m. ipsis. Paulus ad Roman. cap. 2. & Iudicium erit mentale, aut totū, aut ex plurima parte celebrandum, significationibus mentis potius quam externis vocibus.

- 12 Nota hic † quod tam fideles, quàm infideles iudicabuntur Iudicio condemnationis, sed Iudicio discussionis tantum fideles Iudicabuntur; sed non est contradictio, quia dixi supra quod infideles non iudicabuntur, intellige Iudicio discussionis.

- 13 Angeli, neque boni, neque mali iudicabuntur quantum ad præmium, seu supplicium essentialē, neque Iudicio discussionis, neq;

Iudicio approbationis, aut reprobationis, & si dicit Paulus Angelos iudicabimus intellige, quoad supplicium accidentale, nā quoad essentiale supplicium, iā habuerunt à principio; sed comparabuntur in iudicio in præparatione iudicii, ut dictum est, & in patrocinium Iustorum; mali vero Angeli, ut accusatores, & executores diuinæ sententiæ contra damnatos, & ipsi mali Angeli iudicabuntur Christi auctoritate pro causa, quam dederunt alijs delinquendi, & sic quantum ad supplicium accidentalium, ita etiam Angeli boni iudicabuntur quantum ad præmium accidentale quia fuerint causa alijs benefaciendi.

15 Et hoc iudicium vel fiet in valle † Iosaphat. qui locus est ad radices montis Oliueti, vel in aliquo loco iudicii, quia Iosaphat interpretatur locus iudicii.

16 Et nota quod Dominus venturus est non solum in forma humana, ut dictum est, sed cum cruce insignibus, nempe cum vexillo Crucis, & nota hic de Cruce, Eusebius in sermone, tota salus, mentis, & corporis prouenit nobis, ex Cruce Christi virtute, Chrysostomus super Matth. Crux Saluatoris, est causa nobis totius Beatitudinis, & reliquis improperijs signis, & demonstrabit se in corpore glorioso, quo præ ceteris splendidius relucebit, atque etiam monstrabit in virtute se

esse filium Dei. hinc aliqui dixerunt quod Sol obscurabitur ob splendorem vultus Christi.

17 Nec dicendum quod Christus solus veniet, sed cum eo venient omnes Angeli, & omnes animæ, quæ iudicandæ sunt & veniet in nube seu in nubibus, quæ super naturali virtute cōdescendantur, nec est dicendum, quod eleuantur ex vaporibus, quia tunc in resurrectionis momento motus Cœli cessabunt.

19 Nec est dicendum, quod nubes, siue in Christo, siue in Sanctis, (quia etiam Sancti venient in nubibus) deseruiant ad subsistendum, seu euahendū corpus Christi, seu Sanctorum Corpora, cum ob dōrē agilitatis non indigeant, sed propria virtute subsistēt, sed deseruiant ut sint quodammodo fidilia honoris, gratia imō virtus Christi nubem illam sustinebit.

20 Nota hic quod † crucifixores, & reprobi, licet visuri sint Christi formam, non tamen inde consolationem, sed confusionem capient.

21 Nota quod præcedet † ignis ante faciem Iudicis qui & mundum purgabit ante iudicii momentum, & postea ut sententiæ diuinæ executor conuoluet, & dæmones & damnatos in Infernum, Sotus dist. 47 q. 2. art. 1.

22 Nota hic, quod damnati non videbunt deitatem in se ipsa Augustinus 1. de Trinitate cap. 13. sed videbunt formam, qua filius

hominis est.

23 Nota etiam hic quòd † damna-
ti videbunt dotes claritatis glo-
riæ humanitatis Christi, & reli-
quas dotes, non tamen videbunt
Angelos, quia sunt spiritus, nisi
Dominus dispensauerit, vt eos
intellectu percipiant sed per cir-
cumstantias cognoscēt esse præ-
sentes Angelos, sed videbunt de-
mones, quia sic Deus præcipiet.

Nota etiam quòd in articulo illius
Iudicii sententiæ Iudicis cunctis

24 nis, siuè reprobationis, itaq; † re-
probi, tam ipsi, quā vniuersi alij
videbunt eorum peccata in eo-
rum conscientijs imò & bona. si
quæ fecerunt; sic etiam dicendū
est de iustis, quòd omnia opera
eorum tam ipsis patebunt quam
alijs, & non solum opera, & ver-
ba, sed etiam cogitationes.

25 Nota etiam † quòd delicta Iu-
storum per pœnitentiam deleta
non recordabuntur Isaias 65.
ego creo Cœlos nouos, & non
erūt in memoria priora, vbi Hier-
onymus dicit, tradentur priora
mala obliuioni, quia forsitan in
futuro memoria pristinae con-
uersationis delebitur, succeden-
tibus bonis æternis, ne sit pars
malorum prioris angustia mem-
orari.

Sed Magister sententiarum dist. 47.
tenet, electos recordari delicta,
præterita deleta sed non contri-
stari ob ea, imò potius gaudere,
quòd inde erepti in tuto sint,

sed non distinguit eam deuenire
in aliorum notitiam, sed potius
tenet non reuelari alijs.

Sed tamen rectius dicitur quòd de-
licta Electorū cunctis erunt aper-
ta; ita probat Sotus loco citato
ex D. Paulo 1. ad Corint. cap. 4.
itaque sicut peccata iniquorum
non deleta proferentur ad igno-
miniam, sic deleta electorum
proferentur ad gloriam, hæc So-
tus loco citato art. 3.

26 Nota etiam hic, quòd Iudicium
vniuersale ex coniecturis fiet in
momento, & discussio, quæ sen-
tentiam antecedit, mentaliter
perficietur; hinc Sapiens. cap. 4.
Disrumpit inflatos sine voce, &
illud Paul. 2. ad Roman. testimo-
nium reddente illis conscientia
ipsorum.

27 Sed sententia † Christi, potest
affirmari, quòd referetur voce
sensibili, vt venite, & ite: sicut
placet Abulensi super Matthæū
q. 333. itaque accusatio, & exa-
minatio mentaliter, sed prolatio
sententiæ benedictionis ad dex-
trum Chorum Electorum, & ma-
ledictionis ad sinistram turbam
damnatorum vocalis in voce
fiet; hoc etiam approbat Gre-
gorius.

28 Nota etiam hic quòd Christus
iudicabit in forma sedentis in
29 sua Maiestate, & fiet † segrega-
tio localis inter bonos, & malos,
quos vocat agnos, & hædos: & vo-
cat agnos Electos propter eorū
mansuetudinem, & obediētiam

aliaque

aliasque bonas qualitates, & ha-
dos reprobos, quia capri sunt in-
fructuosi, & superbi, & semper
habent pedes ereptos ad cacu-
mina, quod significat superbia.

Hic nota, quod demones nunquā
induunt formā ouium, sed sem-
per caprorum, vt in hac forma.
30 deseruiunt strygis, vt apparet in
processu in Curia Beneuentana
de quinq; infamibus mulieribus
ex Vrbe Ariani quarum examen
fuit commissum à sacra Congre-
gatione sancti Officii huic Curie
Illustriss. Maximiano Archiepi-
scopo, & me Vicario Gene-
rali, vt alibi etiam fa est mentio.

31 Nota etiam + quod erit copio-
sior numerus edorum idest ma-
lorum à sinistris quam ad dextris
bonorum.

32 Nota etiam quod + Iudicium,
sententia Christi per verba, Ite,
& venite, concludetur, idest ve-
nite summa benedictione dona-
ti, quia in Deo benedicere est
benefacere, & addit Patris mei,
nam Christus in quantum homo
à patre potestatem recepit, &
idè patri adscribit.

33 Nota etiam hic + quod verbum
(percipite regnum) intelligitur
non quod Beati possidebunt per
Ius dominandi, quod est Regis
Christi, & Dei; sed secundum
Ius viuendi in Regno illo pacifi-
co; itaque illud Regnum est Re-
gis tanquam Regēs, & Ciuium
tanquam eorum qui reguntur.

34 Nota hic + quod in Iudicio fiet

1 mentio dumtaxat operum mise-
ricordiae, quia dabit in se quan-
dam facilitatem ad extinguenda
peccata, vide Sor. loc. cit.

35 Post Iudicium mundus, + pur-
gatione peracta, permanebit spe-
ciosior, sed requiescet motus, &
lux Lunæ erit, vt lux Solis, & lux
Solis lucebit septemplexiter; ele-
menta quæq; in suo ordine imi-
tabuntur Cælorum amplexatam,
terra vt vitru; aqua vt Christal-
lus; aer vt Cælum; ignis vt lumi-
naria coeli; omnia animalia, &
mixta ignis conflagratione, &
motus cessatione interibunt, &
soli Cœli, & elementa perseuera-
bunt. Magister dist. 48.

36 Nota hic, quod in Iudicio + erit
illamet Crux eadem numero, &
eadem Instrumenta passionis,
& non alia representatiua, &
erit restaurata Dei potentia, vt
congregabuntur cineres mor-
tuum. Riccard. 4. dist. 48.

Nota etiam hic, quod post senten-
tiam supremi Iudicis Infernus
capiet animas cum corporibus,

37 quia + erunt vt lapides in parie-
te, vel in calcaria, vel pisces ali-
ces in vasibus ligneis falsi ad con-
seruandum, Riccard. 4. dist. 14.
art. 2. vel erunt, vt solent oues
altera super altera, hinc psal. 48.
sicut oues in Inferno positi sunt.
Carolus Magnus de Insigni vi-
ctoria contra Saxones habita.
superhybolicè dixit Infernus nō
capiet tot animas.

38 Sunt in Inferno + mansiones,

sicut

sicut in gloria, s. in prima erunt
dæmones; & cum his Pagani ac
etiam Christiani, qui deciderunt
cum peccatis superbiæ, & alijs
mortalibus. In secunda dæmo-
nes Archangeli, & cum his ho-
mines vxorati, & negligentes au-
dire Missam, & adulteri. In ter-
tia dæmones chori virtutum, &
cum his malæ viduæ, & qui vo-
uerunt castitatem, similiter vin-
dices, & immites. In quarta
Chorus Potestatum, & cum
his Virgines, & complices in-
peccatis, & impatientes in infir-
mitatibus, & murmuratores.
In quinta chori Principatum,
opprimentes pauperes, latrones,
vlturarij, & simil. In sexta Domi-
nationum Domini, & Principes
cum earum concubinis. In sep-
tima Thronorum Reges, & Prin-
cipes maiores. In octaua Che-
rubinorum, peruersi Doctores,
& Hæresiarchæ. In nona Sera-
phynorum, vbi est Lucifer, mali
Prælati, & simil. etiam qui vtun-
tur vitia contra naturam, hæc
meditatio est, ex sermone Sancti
Vincentij.

Absoluta tractatione de Iudicio
vniuersali, & finali sententia,
Hunc meditari volumus de Pa-
radisi gloria, ad quam perdu-
cat per suam misericordiam in
via fac, & parentes meos Ioan-
nem, & Portiam, & Præsbyte-
rū Nicolaum Angelum, & om-
nes benefactores. & omnes cō-
sanguineos, vel affines, & omnes

fideles tam amicos, quàm inimi-
cos dum in gratia Dei transue-
runt ex hac vita, Amen.

DE GLORIA Paradisi.

QVAESITVM LXXIII.

SVM MARI VM.

- 1 *Paradisus est duplex, prout du-
plex est status hominis.*
- 2 *Paradisus quid sit?*
- 3 *Cælum Empireum quare ita
dicatur?*
- 4 *Cælum Empireum in quibus
alios excellit?*
- 5 *Principalis Sedes Sanctissima
Trinitatis vbi sit?*
- 6 *Bona principaliora quæ fruun-
tur animæ in Paradiso.*
- 7 *Beatitudo est duplex, & quæ?*
- 8 *Anima beata quæ videbit in
gloria?*
- 9 *Deum quomodo videbimus in
gloria?*
- 10 *Beati qualem scientiam ha-
bebunt in gloria?*
- 11 *Deus quomodo videbitur in
gloria?*
- 12 *Diuina Essentia an videbitur
limpidius ab una, quam ab
altera anima.*

- 12 *Uelle quomodo ostendat Essentiam suam Beatis?*
- 14 *Primum premium Beatorum, quod sit.*
- 15 *Beati an videbunt peccata, quae in hoc mundo commiserunt?*
- 16 *Beati in gloria gaudebunt se fecisse bona, & mala euasisse.*
- 17 *Obiectum beatitudinis quamuis sit omnibus idem, tam ex parte beatorum est aduersitas.*
- 18 *Beati videbunt poenas infernales, & letabuntur eas euasisse?*
- 19 *Beati perfectius videbunt poenas damnatorum quam damnati eorum gloriam.*
- 20 *Beati in Paradiso perfecte diligunt Deum, & tunc implebitur praeceptum, diliges Dominum Deum tuum.*
- 21 *Christiani in Paradiso habebunt maiorem ornatum quam sancti veteris testamenti.*
- 22 *Anima in Paradiso qualem gloriam habebunt?*
- 23 *Beati in Paradiso habebunt abundantiam omnium rerum.*
- 24 *In Paradiso quilibet proximus communicabit omnia sua alteri proximo ex charitate.*
- 25 *Beati in Caelo omnia simul intelligunt, & de omnibus simul gaudent.*
- 26 *Anima in Paradiso habebunt honorem magnum, & insuperabilem.*
- 27 *In Paradiso quilibet erit Rex.*
- 28 *Anima in Paradiso habebunt decorem mirabilem.*
- 29 *Anima in Paradiso habebunt pacem interminabilem.*
- 30 *Quisq; habet unum Angelum bonum ad custodiam, & unum ad exercitium.*
- 31 *Angeli quotidie merentur ex eo quod ministrant animabus ad gloriam adipiscendam.*
- 32 *Anima in Paradiso habebunt societatem desiderabilem.*
- 33 *Anima in Paradiso habebunt felicitatem inuariabilem absque admistione iustitiae.*
- 34 *Opinio Aegidij Romani an sit vera dicentis, quod in hoc mundo post Iudicium erunt pueri, qui decesserunt sine baptismo.*
- 35 *In mundo post Iudicium an erunt animalia, arbores.*
- 36 *Sol & Luna quales erunt post Iudicium.*
- 37 *Terra qualis erit post Iudicium, & ubi num. 38.*

Vbi sit Paradisus, & quomplex?

Dic quod Paradisus est duplex, + pro ut duplex est hominis status, scilicet imperfectus, & perfectus, quò ad statum imperfectum, est Paradisus terrestris; locus amœnus in partibus Orientis, de quo Damascenus ita scripsit; Paradisus + est Dei manibus in Aedem plantatus gaudij, & exultationis vniuersę proutarium, de quo dicit sacra Genesıs, quòd Deus plantauit à principio id est ad Orientem, iuxta antiquam versionem.

Sed est Paradisus Cœlestis multo illo nobilior qui homini secundum eius perfectum statum cõuenit, scilicet Empireum Cœlum, quod + dicitur Empireum, id est igneum, nō à calore, sed à splendore, quòd statim factum, fuit repletum Angelis: in hunc ergo locum omnium deliciarum beatę animę sicut nunc gaudent, ita corporibus iunctę transcendę sunt ad in æternum gaudędum tam secundum animam, & eius potentias, quàm secundum corpus, & eius sensus; in hoc Cœlo Empireo Christus residet, & est specialis Angelorum, & aliorum Sanctorum habitatio; hoc + Cœlum ceteros Cœlos excellit tempore, situ, ambitu, & dignitate; hoc Cœlum repletum est Angelis statim atque factum fuit non repletionem occupatio-

nis, sed quia omnes Angeli fuerunt ibi creati, ita Riccardus distinet. 3. diu. mem. vj. 11.

In hoc loco est + principalis Sedes Sanctissimę Trinitatis, in hoc loco erit gloria animę, quę consistit in decem principalibus + bonis, scilicet in clara cognitione Dei, in tota dilectione eiudem, in perpetua fructione, in vero gaudio, & ætati; in abundantia omnium rerum desiderabilium; in magno honore, insuperabili, in decore mirabili, in pace completa determinabili, in facietate desiderabili, & in inuariabili felicitàte.

Sed quid dixi decem bona? imò tot ibi erunt & tanta gaudia, quę numerari, aut dici, aut cogitari non possunt.

Nota, hic quòd Beatitudo est duplex, vna interior formalis, scilicet vltima operatio perfecta, quę elicit à natura beatificabili, altera verò dicitur exterior, & obiectiua, & increata, scilicet vnus Deus, & trinus; & hæc vocatur Beatitudo obiectus, qui ex hac in tali Beato beatitudo causatur, hic diuus Augustinus in libro de doctrina Christiana, res, quę nos Beatos, faciunt sunt Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, sed beatitudo formalis consistit in cõiunctione cum obiecto nobilissimo, hæc Augustinus.

Itaque Anima beata, + videbis Deum, in quem credidit, videbis Sanctos, qui tot, & tanta bona.

adepti sunt; videbunt peccata, quæ antea commiserunt, videbunt Infernum, ex quo prudenter euaserunt.

De prima visione dicit Augustinus in libro de Triplici habitaculo, quod † Deum videbimus, ut fit in Speculo, quo, & speculum, & nos, & quæ circa nos sunt intuemur; ita & per speculum diuinæ claritatis, & Deum ipsum, quantum possibile est creaturæ, & nos met ipsos, & cæteros vera, & certa scientia cognoscemus; tunc inquit Augustinus, Beati videbunt quomodo vnus, ex vno natus sit, & quomodo ex duobus alter processit, &c. tunc videbunt suas animas, & virtutes infimas, & Angelicos Spiritus; tunc inquit Albertus, quod beati † habebunt scientiam præteritorum præsentium, & futurorum, & plus sciet simplex vetula in illa gloria, quam omnes Theologi, & Philosophi in hac vita; Hinc etiam Diu. August. de Ciuitate Dei 22. Deus nobis, ita erit conspicuus, ut videatur
 11 † in spiritum à singulis nobis in singulis nobis, ab altero in altero; videatur à semetipso, in semetipso, videatur in nouo Cælo, in noua terra, atque in omni, quæ tunc fuerit creatura; sicut nunc Sancti Angeli vbicunq; sunt vident Deum; & ita anima boni latronis dum fuit in Lymbo videt Deum clarè, & fuit beata; & hæc visio dicitur Paradisus,

iuxta illud hodie mecum eris in Paradiso. Luc. 23.

12 Sed nota, quod Diuina † Essentia videbitur Limpidius ab vna, quam ab alia anima, secundum maiorem, vel minorem dispositionem, videbimus ergo Deum in se, & Deum in nobis, & nos in Deo, & Deum in creaturis, & creaturas in Deo, & conclude, quod Diuina Essentia videbitur ab omnibus tota, sed non totaliter, idest non prout est infinite visibilis ex Compendio Theologicæ veritatis.

13 Nota etiam quod † Deus ostendit essentiam infinitam Beatis, & in qua primo, & principaliter consistit beatitudo, creatura autem videtur in ipsa, non nisi ex consequenti; Hinc Augustinus in lib. v. Confess. qui videt te, & nō illa beatus est qui videt alia, & non te, non propter hoc beatus, qui videt te, & illa, non propter hoc beator, sed propter te solum beatus.

14 Igitur primum † premium beatorum erit clara visio Diuinæ Essentiæ; erit etiam visio sacratissimæ Virginis, & tot Angelorum Sanctorum, & Sanctarum.

15 Videbunt etiam † Beati peccata, quæ in hoc mundo commiserunt, non obstat quod fuerint, hic per contritionem, & confessionem deleta, nam pro hac visione non contristabuntur beati, sed potius gratias agent Deo, & gaudium habebunt, & miseri-

cordiam Dei exaltabunt. Anselmus in lib. de similitudinibus.
 56 Itaque, & gaudebunt † se bona fecisse, & mala euasisse, & quanto plura bona fecerunt, tam maiora habebunt præmia, nam in domo patris celestis mansiones multæ sunt, idest secundum Lyran. quod sunt in Coelis multi

17 gloriæ gradus, nā quāuis † obiectum beatitudinis sit omnibus, idem, nullam habens diuersitatē, tamen ex parte beatorum est diuersitas in percipiendo, quia aliquis clarius, aliquis minus clarè secundum maiorem, vel minorē habitum charitatis, hæc Nicolaus de Lyra.

18 Videbunt etiam † Beati pœnas infernales, & lætabuntur quod eas ptudenter euaserunt, & ex tali visione aliquam gloriam accidentalem habebunt, quia delectabuntur videndo Dei iustitiā, quæ visio erit in verbo, & clarè in proprio genere; hinc gratias agent Deo, eo quod euaserunt, nec compatiuntur compassione, quæ est passio, quia hæc vt talis est cum pœna, & non pertingit Sanctos, nec compassione, quæ est motus electiuus, quod aliquis vellet aliquem ab aliqua pœna liberari, quia Beati nil volunt, quod vident contrarium Diuinæ voluntati, quæ vult damnatos in æternis pœnis esse, ita Riccard.

in 4. dist. 53. q. 3. principalis. Et
 19 sciatur quod † Beati perfectius videbunt pœnam damnatorum,

quam damnati eorum gloriam; ibidem Riccardus: vbi etiam magister dicit, quod boni, & mali ad inuicem se videbunt vsque ad diem Iudicii, sed post Iudiciū boni videbunt malos, sed mali non videbunt bonos; eadem distinctione.

20 Præterea animæ in Paradiso perfectè † diligunt Deū, & tunc implebitur præceptum illud, Diliges Dominum Deum tuum &c. hinc Augustinus, dicit quod mandatum charitatis solum implebitur in patria, vbi eris perfecta charitas, itaq; complementū huic præcepti erit in patria, sicut, & verificatio, illius dicti prophetici, (suggeret lac de petra, & oleum de saxo durissimo) verificatū est in tempore Christi Domini nostri, & non in testamento veteri; & hoc secundum loquendi modum, sacre Scripturæ, idem dicit Magister dist. 27. tertij, & sciendum quod etiam si hanc perfectionem nemo habeat respōdet Augustinus quod nō rectè curritur si nescitur quo curratur, & currendum sit.

Nota quod Christiani in Paradiso
 21 † habebunt aliquem ornatum, quem non habebunt Sancti veteris testamenti, nempe ornatus characterem sacramentalem intellige.

22 Præterea animæ in Paradiso habebunt gloriā perpetuam, & permanentem, & nunquam transitoriam; præterea habebunt

animæ in Paradiso verum gaudium, & veram lætitiā, quæ lætitiā, vel gaudium sit nec ne in voluntate, vel in alijs potentijs, doctis relinquo examinandum, quod gaudium tamen euacuabit gaudium mundanū. inebriabit subiectum humanum. nō generabit vllum fastidiū, & satiabunt omne hominis studium.

23 Præterea animæ in Paradiso habebunt abundantiā omnium rerum; hinc dicitur in Psalmo gloria, & diuitiæ in domo eius. Itaque in cælo erit abundantia omnium bonorū, primo ex obiecto, id est ex Deo, qui continet, omnia, deinde ex subiecto possidente omnia quia possidebunt Deum in Paradiso, qui est præmium nostri laboris.

Deinde ex associatione proximorum, nam in Paradiso quilibet 24 proximus ꝑ communicabit omnia sua alteri proximo, & hoc ex charitate; ibi erit amicitia, quæ nunquam convertetur in inimicitiam, vt ait Anselmus; deinde ex comparatione optimorum, nam in hoc mundo diuites, licet multa possideant, non tamen intelligunt omnia simul, nec propterea omnia simul diligunt, sed successiue, & sic interrupta est 25 eorum delectatio, ꝑ sed in Cælo Beati omnia simul intelligent, scilicet Deum, & creaturas, & omnia simul diligunt, & de omnibus simul gaudent.

26 Præterea habebunt ꝑ animæ in

Paradiso honorem magnum. & insuperabilem tum per deuotionem quia erunt sancti per deuotionem, nam in totum se Deo dedicauerunt tum per adoptionem quia erunt filij Dei per adoptionem, si filij ergo; & hæredes, & filio adoptiuo debetur aliqua pars hereditatis secundum leges, ita Lyranus, tum quia erunt Reges per exaltationem. nam

27 ꝑ in Paradiso quilibet erit Rex, quia quilibet ibi regnabit, & hoc petimus, cum dicimus, Adueniat regnum tuum. secundum vnam expositionem; hinc dicitur percipite Regnum, &c. tum quia erunt Dij per participationem. Iuxta illud. Ego dixi Dij estis; & de his potest exponi illud, id est Regem 28. Deos vidi ascendentes de terra.

28 Præterea habebunt ꝑ animæ in Paradiso decorem mirabilem, tum in lumine gloriæ eleuante intellectum, hinc dicit Propheta, in lumine tuo videbimus lumen, quod Lyra exponit in lumine creato gloriæ videbimus lumen tuæ Essentiæ, nam intellectus creatus non potest videre lumen increatum, nisi eleuetur ad hoc per lumen gloriæ, tum in munere gratiæ perficiente affectum, nam in gloria erit gratia consummata, & perfecta; tum in decore virtutum diuinitus collatarū, quia omnes virtutes habebunt, licet spem, & fidem non quo ad exercitium, sed quo ad præmiū,

sic etiam habebunt alias virtutes, licet non ad actus secundarios, sed quo ad actus principales.

29 Præterea habebunt animæ in Paradiso pacem interminabilem, quia ibi erit pax Beatorum cum Deo per conformitatem cum Angelis, per charitatem cum hominibus, per animorum tranquillitatem, & cum se ipsis interioribus, & exterius per sensuum compositionem.

30 Nota hic quod, ut ait Diu. Gregorius, quisque habet unum Angelum bonum ad custodiam, & unum ad exercitium.

31 Nota etiam quod Angeli quotidie merentur ex eo quod ministrant animabus ad gloriam adipiscendam, & ideo gratulantur animabus in adeptione plenæ Coelestis gloriæ. Vide Diu. Thom. in serm. Dom. 3. post Pentecost. ut supra cum citauimus, cum de Angelo Custode ageremus.

32 Præterea Animæ in Paradiso habebunt facietatem desiderabilem, id est, erit in eis quies desiderii, cum quia attingent finem suum, hinc Augustinus lib. 22. de Civitate Dei; ipse erit finis desideriorum nostrorum; tunc quia a labore quiescēt, tunc etiam quia virtuosè simul viuent, tunc quia in loco Coeli consistent.

33 Præterea habebunt animæ in Paradiso ultra dictas felicitates, etiam felicitatem inuariabilem, absque admittance tristitiæ, absque fatigatione, absque cessatio-

ne, & absque alteratione, ad quam gloriam perducatur nos Deus per suam misericordiam: fac Domine, rogo, ut experiar, ut spero, & credo.

Nota hic, quod post Iudicium Beati erunt in Cælo, & damnati in Inferno nec est verum, ut

34 dixit Egidius Romanus, & forsitan alij, quod in hoc mundo erunt illi pueri, qui decesserunt sine Baptismo, quia hoc est contra

35 Augustinus neque erunt hic animalia, aut arbores, aut herbe, nā tunc terra circūdabatur aqua, ut in principio mundi. Sic Sol,

36 & Luna erunt, ut in principio, idem dic de alijs elementis. Sed ut ait diu. Thom. 4. sentent. elementa habebant maximam qua-

37 litatem, terra tunc erit transparen-
ut vitrum; aqua, ut chrysellum; aer ut radij Stellarum, aut Lunæ; Ignis, ut Sol; motus cessabit; Aqua non erit fluxibilis, nec amplius extinguet ignem; non erit amplius lutū, nec ignis amplius uret; non erunt pluuie, nec nebulae. Planetæ lucidissimi, Sol

38 in Oriente, & Luna in Occidente. Non erit amplius defectus Solis, & Lunæ. Non erit amplius nox. Luna lucet, ut nunc Sol. Sol septemplex, vel septies septem, Isai. c. 30. Hinc Maior. affirmat non Solem tantum, sed etiam omnes Planetas plus futuros lucidiores, nec apparebit in Luna macula, quæ nunc apparet.

QVAESITVM LXXIV.

SVM MARIVM.

- 1 Beatorum corpora in Paradiso habebunt plurima bona, & inter alia claritatem.
- 2 Beatitudo unima in quo consistit?
- 3 Praemium accidentale quod dicitur?
- 4 Praemium aurea, & aureola quid sit? & num. 5.
- 6 Aureola quibus dabitur?
- 7 Claritas corporum an omnium erit eadem, vel diuersa, & an eiusdem speciei? num. 8.
- 9 Partes corporis Beati an omnes equaliter lucebunt?
- 10 Corpus glorificatum intentus lucebit, quam Sol?
- 11 Beati in Paradiso habebunt aliquod praemium accidentale pro bonis operibus quae fecerunt in peccato mortali?
- 12 Impassibilitas redundabit in corpore ex redundantia beatitudinis animae.
- 13 Corpori glorioso nulla laeso inferri potest, nec ab extrinseco, nec ab intrinseco.
- 14 Elementa quomodo manebunt in corpore glorioso.
- 15 Impassibilitas quo respe-

ctu sit equalis, vel inaequalis?

- 16 Corpora gloriosa in Paradiso habebunt subtilitatem, & qualis sit ea subtilitas, nu. 17.
- 18 Corpora gloriosa habebunt agilitatem.
- 19 Caelum Empireum est decimū respectu terrae, & primum respectu caelorum.
- 20 Caelum Empireum quid sit.
- 21 Corpora beata in Paradiso habebunt vocalem collaudationem.
- 22 Item delectabilem visionem.
- 23 Item gratam auditionem.
- 24 Item redolentem odorem.
- 25 Item ceterorum Sanctorum assistentiam.
- 26 Item suauem degustationem, & qualis erit sapor? nu. 27.
- 28 Potentia sensitiva exteriores corporum glorificatorum habebunt suos proprios actus.
- 29 Praeceptum Diliges Dominum Deum tuum, &c. in Paradiso implebitur, & quomodo intelligitur.
- 30 Sensus hominis in Paradiso quales erunt?
- 31 Beatus in quacunque parte Caeli fuerit poterit contemplari faciem Christi ac si coram eo esset.

- 32 *Obiectum beatificum sensuum corporum glorificatorum Christi in natura assumpta.*
 33 *Gloria sensuum beatorum quid includit?*
 34 *Deus omnia fecit in numero pondere, & mensura.*
 35 *Delectationes Paradiſi an sint corporales.*
 36 *In Paradiſo subtrahuntur vitia, & ſeruabitur integritas.*
 37 *Femina est quid imperfectum.*
 38 *Promissio in futura vita quomodo intelligitur in scripturis?*

An in Paradiſo corpora Beatorum habitura sint claritatem, vel alia bona?

1. **D**ic quod habebunt, & plura bona, & inter ea, est claritas euidentissima, de qua claritate dicit Alexander cap. 3. quod erit illa claritas generatiua caloris, sed confortans, & delectans visum, & propria comparatur claritati lapidis inspidis, qui confortat aspectum.

Itaque concludit, quod ultra bona animarum in Paradiſo (ut supra dictum est) etiam corpora habebunt sua bona; ut infra; citraque; ergo in Paradiſo erunt felicia.

2. Et hic nota quod beatitudo & animarum consistit in Dei visione, & perfecta fruitione, ac perfecta

securitate, perpetuatione, & gaudio; & hæc dicitur præmiū essentiale; sed est & præmiū accidentale, & quod habet bonū creatum pro obiecto, & dicitur accidentale non quod sit accidens, quia hoc modo etiam beatitudo animarum diceretur præmiū accidentale, quod est falsum, sed quia tale præmiū non est de ratione beatitudinis ipsius animarum, nam sine ipso, anima esset verè beata; sed redeamus ad rem propositam, dic quod beatitudo corporis pertinet ad præmiū accidentale ipsius animæ, sed sibi est essentiale; est & aliud præmiū quod dicitur & aurea, aliud quod dicitur aureola; & aliud quod neutrum est. Aurea est præmiū substantiale Beatorum, & dicitur aurea per similitudinem, ut datur corona victori; sic datur aurea in patria victoribus in Ecclesia militanti; & quia corona est circularis, & idè perfecta, sic præmiū substantiale in Paradiſo ita perfectum est, ut nihil ei addi possit, nisi accidentaliter; & sicut corona finit in punctum, à quo incipit, sic beatus per hoc præmiū, quod aurea dicitur, coniungitur Deo, à quo exiit per creationē.
 5 Aureola verò & est gaudium de operibus factis à beato habentibus rationem victoriæ, per quod gaudium apparebit in corpore decor quidē, qui declarabit gaudium interius.

5 Itaque aureola dabitur quibus
cunque privilegiatis privilegio
victoriæ excellentis, sed aurea est
maius præmium, & hoc præ-
mium debetur Virginibus ob vi-
ctoriâ carnis, & martyribus ob
victoriam mundi, & doctoribus
ob victoriam diaboli; sed redeo
ad corporis claritatem, vbi nota
7 quod claritas ÷ corporum non
erit eadem omnium corporum,
sed differens secundum differen-
tiam gloriæ, quam habebunt
animæ. Ita Riccardin 4. dist. 49.
nam sic ut anima in Par-
diso habebit maiorem gloriam, quam
non habet alia anima ob menta,
ita erit claritas corporum: hinc
dicitur quod differt st:lla à stel-
la in claritate.

8 Et hic nota, ÷ quod claritas, &
lux corporis glorificati non est
eiusdem speciei cū luce elemen-
tari, nam lux elementaris est quæ-
dam imitatio illius lucis.

Nota etiam quod iusti fulgebunt
sicut Sol.

9 Nota etiam ÷ quod non omnes
partes corporis æqualiter luce-
bunt, sed secundum proportionē
membrorum in hac vita, & se-
cundum proportionem, quam
requirit pulchritudo corporis,
nam hic plus lucens oculi, quam
alię partes, sic erit in corporibus
gloriosiss in Paradiso, ut est etiam
in corpore mystico Ecclesiæ, vbi
sunt alij alijs clariore, & sapien-
tiores, ut Prælati, & Doctores.

10 Nota etiam, quod (ut ait Ric-

cardus loco citato, ÷ corpus glo-
rificatum fortius, & intentius lu-
cebit, quam lucet Sol, & erunt
cicatrices martyrum lucētes nō
deformitatem, sed dignitatem,
asserentes. Augustinus lib. 22.
de Ciuitate Dei.

Nota etiam, quod Beati in Paradi-
11 so habebunt aliquod præmium
accidentale pro bonis operibus,
quæ fecerunt in peccato morta-
li, sed intellige hoc bene, quod
duplex est gaudium accidentale
in Beatis, vnum, quod recipitur
à Deo per suam piissimam mi-
sericordiam propter aliqua bo-
na opera, quæ facta sunt in hoc
mundo; alterum est, quod ipse
met Beatus in se habet, dum re-
cogitat bona opera, & de illis si-
bi cōplacet, & hic secundus mo-
dus dicitur aliquantulum præmiū,
licet quicquid habent Beati in
Paradiso à Deo habeant itaque
gaudebit Beatus de bonis operi-
bus, quæ fecit in peccato morta-
li, quia illa fuerunt dispositio ad
pœnitentiam: habebunt ergo
corpora in Paradiso claritatem.

Præterea habebunt impassibilita-
12 tem; vbi notandum quod ÷ im-
passibilitas redundabit in cor-
pore ex redundantia beatitudi-
nis animæ, quæ prohibet omnē
passionem cōtrariam perfectio-
ni, & hæc impassibilitas erit
equalis omnibus corporib⁹ bea-
torum quantum ad exclusionem
passibilitatis, Riccardus vbi su-
13 pra; & est quia ÷ nullo intrinse-

co. vel extrinseco. potest inferri læsio corpori glorioso, nam in eo ut ait Bonauentura in 4. ele
 14 menta + manebunt quantum ad conseruationem mixtionis, & quantum ad ministerium caloris vitalis per corpus, non quantum ad alias operationes causantes dissolutionem, atq; ita impassibilitas erit æqualis omnibus in priuatione læsionis, sed non erit æqualis in positione. sed secundum meritum differentiam beatitudinis, ut ait Riccardus, ut dictum est supra de dote claritatis; & licet + impossibilitas erit inæqualis in positione scilicet, quantum ad id quod ponit, tamen erit æqualis in eodem corpore; & in omnibus membris, ut ait Riccardus dist. 49. & ratio esse potest, quia omnes partes corporis sunt subseptibiles huius qualitatis, & licet Gregorius dicat, necesse esse corrumpi, quod palpatur; id intellige de eo, quod palpatur relicto in suis naturalibus, & secundum primas qualitates actiuas, vel passiuas, vel causatas ab eis; ita Riccardus, quia actio contradictionis elementorum in corpore ab lata est diuina virtute.

Itaque corpus gloriosum in vlla sua parte poterit lædi, etiam si gladio feriretur, etiam si in igne Inferni poneretur.

16 Præterea corpora gloriosa + in Paradiso habebunt subtilitatem, qua poterunt cum corpore non

glorioso existere, & resistere, & hæc subtilitas erit æqualis in omnibus partibus corporis, & corpus permanebit in eodem robore, & corpus gloriosum poterit penetrare corpus non gloriosum sicut non e contra; itaque potest corpus gloriosum se præbere tangibile. & non tangibile, ut ei placebit.

17 Et nota + quod licet subtilitas futura sit æqualis in omnibus corporis partibus, intellige, prout requirit corporis armonia, ut aliqua pars sit rarior, alia densior, sed omnes partes erunt subules, & constituēt corpus proportionatum.

Præterea habebunt corpora gloriosa + etiam agilitatem, id est quod mouebuntur absque resistantia, & quia corpus obediēt animæ ad nutum quantum ad motum localem, ut dixit Isaias cap. 40. & docet Nicolaus de Lyra ibidem.

Præterea habebunt animæ in Paradiso ultra prædicta bona, etiam, & alia bona, quæ faciunt ad gloriam accidentalem. & primum bonū est habitatio in Cælo Em-
 19 pyreo, + quod Cælum dicitur decimum (cælum respectu terræ, sed respectu Cælorum dicitur primum, & summum Cælū, locus Angelorum. Reg. ouientium, & dicitur Empy: cū a pijs, quod est ignis non ab ardore, sed a splendore, quia hoc Cælum insuit lumen super Cælum

chryſtallinum ei proximum.
 Rabbanus vrens verbis Baſilij de
 Cœlo Empyreo dicit, deſcribens
 illud, quod teſt corpus primum
 natura ſimpliciſſimum de cor-
 polentia habens minimum, quia
 ſubtiliſſimum, primum mundi
 firmamentum, quantitate maxi-
 mum, qualitate lucidum, figura-
 tione perſpicuum, ſitu locali ſu-
 premum, ſpirituum, corporum
 viſibilem, & inuiſibilem con-
 tentium, Dei ſummum habita-
 culum licet Deus vbique ſit, ta-
 men dicitur præcipuè eſſe in
 Cœlo, quia ibi præcipuè relucet
 eius virtutis operatio.

21 Præterea habebunt † in Paradi-
 ſo corpora beata vocalem col-
 laudationem, nam beati collau-
 dabunt continuè Deum, à quò
 bona receperunt æterna; hinc
 dicitur exultationes Dei in gut-
 ture eorum, ſuper quo verſu Ly-
 ranus dicit, tunc in corporibus
 glorioſis erit laus vocalis ſecun-
 dum Doctorem ſententiam, ita-
 que collaudabunt Deum vocali-
 ter propter eorum creationem,
 propter eorum glorificationem,
 & propter eorum gratificatio-
 nem.

22 Præterea habebunt † corpora
 in Paradiſo delectabilem viſionem,
 itaque eis corporalis, & delecta-
 bilis viſio, quæ inter cætera con-
 ſiſtet principaliter in viſione
 Chriſti humanitatis in viſione
 Beatæ Virginis, in ſocietate tam
 felici Angelorum, & Beatorum,

& in claritate cœleſtium locorū,
 & quoad primum, Beati videbūt
 corpus Chriſti in quocunque lo-
 co cœli Empyreï fuerit, ut ait
 Riccardus quam viſionem nullū
 delectabile ſuperat, tunc ſatiabi-
 tur oculus viſu, ut ait Eccleſ. 1.
 tunc quidem beatus ingreditur
 ad cognoscendam diuinitatem,
 & egredietur ad cognoscendam
 humanitatem, & Paſcha inue-
 niet; quia per humanitatem ſal-
 uatus eſt. Ita Nicolaus de Lyra
 in Ioan. 10.

Præterea habebunt corpora Bea-
 23 torum † in Paradiſo auditionem
 gratam, ideſt dulces voces col-
 laudantes Deum, quæ audien-
 tur, & illa melodia cauſabitur
 ex vocum ſonoritate, ex nume-
 roſa congregatione cantantium,
 & ex dætorum varietate, quæ
 omnia magnam afferent delecta-
 tionem auſcultantibus, nec mi-
 rum, quia ibi ſenſus erunt cum
 omnibus ſuis actibus, itaque ibi
 erunt omnes Sancti canentes, &
 laudantes Deum, & dulcem per-
 ſonantes muſicam.

24 Præterea habebunt corpora
 ſanctorum in Paradiſo redolen-
 tem odorem, itaque in corpori-
 bus glorioſis erit odor in ſua vlti-
 ma perfectione à nullo cōtrario
 impeditus, qui principaliter erit
 ex Chriſti ſuauiſſima fragrantia,
 ex Virginis præſentia, ex cætero-
 rum Sanctorum aſſiſtentia, & ex
 ſui ſubſiſtentia; & quoad Virgi-
 nem Beatam ſicut poſt filium.

specialem habet gloriam, ita specialem emitret odorem suavitatis, specialem ex ea cæteri sancti consequetur delectationem. **H**abebunt etiam ex cæterorum. **25** Sanctorum assistentia, nam sancti singulari odore redolent, hic plus, & ille minus, secundum gradus gloriæ: recipient etiam odorationem ex sui subsistentia, nam quilibet Sanctus dulciter sentiet odorem corporis sui, & de se ipso gaudebit.

26 Præterea corpora sanctorum habebunt in Paradiso suauem degustationem, de qua Ricardus dicit, quod non erit in aliquo actu deseruiente nutritivè, sed tantummodo in quantum est apprehensivus saporis, scilicet quod in lingua Beatorum erit sapor qui maximè competit perfectioni illius sensus conservabitur, & in perpetuum incorruptibilis, qui sapor, aut fiet à Deo per creationem, aut causabitur ex beatitudine animæ.

27 Et nota quod talis sapor erit in gustu Beatorum qualis esset, posset melioris cibi, qui excogitari possit, hæc ex speculo Magistri Reginaldetti de retributione.

Nunc volumus videre de actibus sensuum Beatorum, quia ut dictum est, sensus erunt in suis actibus in Paradiso, & volumus meditari de singulis sensibus corporis Beati, ultra, quæ supra tetigimus.

28 Et primo notandum est in communi, quod omnes potentie sensitivæ exteriores corporum glorificatorum habebunt in Paradiso suos proprios actus, ita Episcopus Coronensis in libro de delictis Paradisi in Principio, de qua conclusione Augustinus in libro de perfectione lustratæ, & diu Thomas in 2.2. q.44. art.4. **29** ad secundum dicunt quod in Paradiso implebitur perfectè præceptum. Diliges Dominum Deum tuum, &c. quia in actu totum cor hominis in Deum fertur, & ista est perfectio Paradisi.

Vbi nota, quod præceptum hoc potest intelligi de necessitate præcepti, vel de perfectione consilij, vel de perfectione comprehensoris; si enim intelligatur ut cor hominis semper feratur actu in Deum, hoc pertinet ad perfectionem comprehensoris; si autem intelligatur, ut nihil admitat, quod sit contrarium divinæ dilectioni, hoc est de necessitate præcepti, si autem ut abiciat ea, quibus licitè possit uti, hoc est de perfectione consilij: ita diu. Thomas in libro de perfectione vite spiritualis cap.7. & seq.

Est, & etiam ratio diu. Thomæ in 4. sententiarum dist.44. q.2. art.1. **30** ubi concludit, quod sensus hominis in Paradiso erunt in actu simpliciter & non minus, quam in hoc mundo. imò Augustinus in Epistola ad Dioscorum dicit, quod in Paradiso sensus corpo-

rei perficiuntur in suis operationibus, & hoc est clarum.

Imò per species diuinitus infusas percipient multa obiecta, quæ non erunt, imò operationes sensuum Beatorum non poterunt impediri, neque distantia loci, neque differentia situs; itaque

31 in quacunque parte Cœli fuerit Beatus, poterit contemplari faciem Christi, ac si esset coram ipso, imò operationes sensuum in Paradiso erunt perfecte intensiue, & extensiue.

2 Nunc dico + quod obiectum beatificum sensuum corporum glorificatorum est Christus in natura assumpti, & hoc est verum, sicut etiam intellectus habet in Christo præmium essentiale, ita etiam habebant in eodem præmia accidentalia.

3 Sed nota, quod sensu + gloria Beatorum includit delectationem vniuersalem, & excellentem, in quo aliquo modo superabimus etiam Angelos, probat hoc Rimmertinus Episcopus Coronensis in libro de excellentia, & gloria sensuum: tractatu tertio.

Et hæc delectatio sensuum Beatorum erit maxima, & includit maximas delectationes, non tamen immoderatas, quia Deus

4 omnia fecit in numero, pondere, & mensura, & hæc delicta futuræ vitæ, quas expectat Christiana pietas longè digniores sunt, quàm illæ, quas somniantur infideles, & nostræ veræ sunt, illo-

rum autem vanæ.

Sed notandum etiam, quod licet

35 largo modo loquendo delectationes Paradisi possunt dici corporales in quantum concernunt sensitiuas potentias, quæ in corpore sunt, tamen propriè loquendo non dicuntur corporales, sed propriè loquendo, dicuntur spirituales, nam corpus quod resurget, non dicitur corporale, nec animale, sed potius spirituale; non quod corpus conuertatur in spiritum, sed quod corpus resurgens non erit amplius animale, quod habeat actum virtutis generatiue, & nutritiue, sed erit spirituale, quia delectatio sensuum corporis consistet tantum in immutationibus spiritualibus & intentionalibus; hoc habetur ex prima ad Cor. 15.

Itaque delectatio illa non erit carnalis & licet vterque sexus resurget, non erit ibi libido, nam ante peccatum Adæ nudi erant, & tamen non confundebantur vir,

36 & mulier, quia + in Paradiso subtrahentur vitia, & seruabitur integritas.

Et licet posset obijci, quod femina non resurget, quia habetur ad Ephesios 4. donec occurramus

37 in virum perfectum, & quia + femina est quid imperfectum, ut habetur ex primo Physicorum, ubi dicitur, quod materia appetit formam, sicut imperfectum perfectum, & femina virum, & secundum doctrinam Boetij

non

non conuenit imperfectio status Beatorum; dic quod vt declarat diuus Thomas loco citato diui Pauli; ille locus intelligendus est, quod tota Ecclesia est perfecta, quasi vnus vir, nec dicitur quod quasi omnes, qui in aera obuiâ Christo exhibimus erimus sexus virilis tantum, sed hoc dictum est ad distinguendum perfectionem Ecclesiæ; ad e quod femina dicitur imperfecta non per recessum à perfectione naturæ, & sic erit in Paradiso, sed per accessum ad perfectionem naturæ.

38 Habe regulam generalē ⁊ quod vbiq; in scripturis adest promissio in futura vita, id est spiritualiter intelligendum, & non carnaliter; his præmissis venimus ad quæsitâ particularia circa sensus corporis.

QVAESITVM LXXV.

SVMMARIVM.

- 1 Oculi Beatorum in paradiso habent proprium actum visionis.
- 2 Distantia non impedit visionem Sanctorum, & quomodo? & num. 4. & 6.
- 3 In paradiso reparabitur status naturæ amissus per peccatum.

- 5 Omnes Sancti videbunt Christum in deo suo.
- 7 Dictum Diui Gregor. in 4. mora, super ap. 28. Ibb quomodo intelligitur.
- 8 Visus Beatorum an erunt corporaliter, & an possint impediri?
- 9 Corpora Beatorum qualia erunt?
- 10 Visio Beatorum multum confert ad magnitudinem beatitudinis.
- 11 Delectatio visus in quo consistet?
- 12 Visibilia omnia propter consolationem hominis erunt pulchriora, & delectabiliora.
- 13 Lumen oculorum corporum Beatorum quale erit?
- 14 Beati videbunt non solum plures species rerum, sed plures res eiusdem speciei.
- 15 Beati varios gradus Cælorum videbunt in eadem specie.
- 16 Oculi Beatorum acutissimi in videndo, & num. 18.
- 17 Sententia Diui Augustini de modo videndi Deum in paradiso.

An oculi Beatorum habituri sint in Paradiso proprium actum videndi, non obstante excellentia obiecti visibilis, vel distantia?

Dic quòd habent oculi Beatorum in Paradiso proprium actum visionis sensibilis, Augustinus cap. 29. in lib. 12. de ciuitate Dei, vbi dicit, quòd durum est dicere, quòd Sancti in Paradiso cum corporibus non possint videre; ergo oculi Beatorum suo fungentur munere.

Nec impedit distantia, nam Sancti, qui erunt in Caelo et Empyreo semper videbunt ipsum Caelum, siue per species à corpore Christi acceptas, siue infusas in qualibet distantia; unde habetur Iob 36. vnusquisque intuetur procul, nec impedit obiecti excellentia, vt supra dictum est, hinc sequitur quòd Sancti videbunt ad libitum in Paradiso.

Nec etiam est credibile, quòd ibi non videant ea quæ hic in hoc mundo intueri potuerunt, vt videndo flores, aut gemmas quia in Paradiso reparabitur status naturæ amissus per peccatum, nam his delectationibus non carebunt, non quòd ibi erunt huiusmodi terræ nascentia, sed videbunt talia similia per species infusas etiam quòd non existent obiecta talia visibilia, & id vide-

tur innuere sponsus, idest Christus, in Cant. 2. flores apparuerunt in terra nostra.

4 Et hanc visionem et oculorum in Paradiso nil poterit impedire, neque distantia, vt alibi etiam dictum est, neque differentia situs, neque interpositio quælibet aliorum corporum, neque quòd vis aliud impedimentum.

Itaque Dominum nostrum Iesum Christum omnes Sancti in decore suo videbunt, nec opus est, vt vel appropinquent, vel mutent locum, & quòd eodem modo aspiciet terram de longè, & hoc vel inerit eis ex specie à corpore Christi decisa, vel per speciem à Deo infusam ad quantamcunq; distantiam, & ita dicendum de visione horum inferiorum.

Atque hoc modo etiam Beata Virgo cernit in hoc mundo deuotos suos, nihil impediante distantia loci, & ratio est, quia Deus potest creare in pupilla oculi beati actum videndi, existente visibili in quacunque distantia finita tamen; itaque potentia diuina supplet vicem causæ secundariæ effectus uel. Imò dic, quòd per species infusas potest oculus beatus videre ea, quæ nunquam extiterunt, quæo magis, quæ sint, etiam distantia, valde.

6 Adde, quòd et oculus beatus potest videre, in quacunque distantia situs, quantamcunq; partem Christi, & hoc est, iuxta illud

deside-

desiderium pauperum exaudiuit Dominus, & non sunt fraudati à desiderio suo. Psal. 20. 27. & quia Christus est totus desiderabilis, Beati desiderant videre, & vidēt Christum, & omnes eius partes; nec necesse est, vt descendat de excelsis Cœlo vbi est, nam est factus excelsior Cœlis, loco, & dignitate, vt ait glosa, ita quod nulla pars Cœli est eò superior, quia situs nō impedit visionem, & sic Sancti vident Christum, & omnes eius partes, nec est necesse, vt proprius accedant, & hoc vel per speciem infusam, vel ab obiecto decisam.

7 Nec obstat, quod † dicit diuus Gregorius in quarto moralium, super cap. 28. Iob scilicet, in cœlesti patria patebit corporalibus oculis ipsa etiam inferior armonia; vnde videtur sequi, quod peimutationem factam ab obiecto ad situm eius requisitum, naturaliter Sancti videre possent Christum, vel eius partes per transparentiam; nam hoc non valet, licet enim Dyaphanum possit in omni sui parte videri, tamen non potest esse obiectum visus in omni sui parte vbiunque visus, vel obiectum existat; nam si volo videre chrystum secundum aliquam partem oportet, vt vertatur ad oculum; Præterquam, quid locus Gregorij habet multos intellectus, variasque explanationes.

8 Conclude quod visus † Beatorū

vident corporaliter, nec impediuntur situ; ita vt per dorsum videre possint pectus, & per faciem possint videre occiput, & sic videbunt Sancti Christum, imò corpus Christi erit obiectum sensibile summę delectationis, & beatitudinis oculis proprijs, & vident per omnes sui partes, & delectantur.

9 Nota hic quod corpora Beatorum † erunt ibi gloriosa tersa, & polita, ita quod Christus quando vult potest videre faciem suam in corporibus gloriosis tanquam in speculo, imò quilibet Beatus in Paradiso potest videre se ipsum corporaliter, ita etiam, & Christum.

10 Nota etiam hic, † quod hæc visio Beatorum multum conferet ad magnitudinem beatitudinis, vnde habetur Isa. 65. obliuioni traditæ sunt angustię priores, quia abscondita sunt ab oculis nostris, & infra; Exultabo, & gaudebo in populo meo; & infra; Et non audietur vox plañctus, & clamoris.

11 Et hæc delectatio † visus consistet tum ob meliorationem visibilium, tum ob oculorum acumen, tum ob varietatem obiectorum, tum etiam ob præsentiam ipsius Dei.

De primo dicit Isaias 30. Erit lux Lunę sicut Solis, & Solis lux simpliciter. Adde huic, quod corpora Beatorum lucebunt septies magis Sole; vt ait diuus Tho-

- mas in 4. dist. 46. quæst. 2. vel dic quod lucebunt quantum Sol.
- 12 Et omnia + visibilia propter consolationem hominis erunt pulchriora, & delectabiliora, quam fuerint in statu innocentiae, & hoc erit in augmento lucis in claritate colorum & in proportionem corporis, & partium exclusa omni deformitate.
- 13 De secundo. quia + lumen oculorum erit auctius, & varietas obiectorum ita multiplex, ut nil supra: hæc omnia augebit mirum in modum, ita ut exprimi non possit, Dei præsentia.
- 14 Adde quod Beati + non solum videbunt plures species rerum, sed etiam plures res eiusdem speciei, quæ omnia delectabilia sunt, atque etiam saltem per species intus videbimus etiam absentia, ac etiam distantia; videbimus Solem in sua rota & omnium corporum Beatorum glorificationum pulchritudinem, & in corpore glorioso resplendet anima, quæ se habet ad manifestandum corpus, sicut se habet facies ad manifestanda cætera membra.
- 15 Videbimus etiam + varios gradus colorum, qui sunt in eadem specie multi, & multæ; videbunt Beati etiam in suis proprijs corporibus, & ad inuicem & sic delectabuntur in multitudine specierum.
- Et quod augebit delectationem videbimus in Paradiso varias res specie, & numero simul, non solum successive.
- 16 Adde quod + Beatorum oculi erunt acutissimi in videndo ita, ut superent etiam Aquilam, & omnia animalia, imò videbunt etiam incorporea.
- 17 Modus autem + videndi Deum in Paradiso erit (quod dicit Augustinus valde credibile, ut per corpora quæ gestabimus, & quæ conspiciemus clarissime videamus Deum ubique præsentem, ut videmus corpora Cæli noui, & terræ nouæ, ita enim Deus erit conspicuus, ut videatur à singulis, & in singulis nobis, & rationem huius diuus Thomas assignet in quarto dist. 49. q. 2. art. 2. quia inquit corpora omnia tunc erunt repleta tanta Dei influenza, ut homo in eis delectetur diuina visione, & præcipue in Christi corpore lucidissimo.
- Habemus igitur quomodo Beatorum oculi in Paradiso acutissime videbunt, & mirabiliter supra quam dici potest delectabuntur, quæ omnia pertinent ad sensum visus; vsinam ego miserimus peccator Antonius; attamen penitens illic videar: ibi Ioannem, & Portiam parentes meos videbo, ibi Ioannem Blasium Sacerdotem videbo; non iam peregrinantem, non iam ad alij funere elatum, non hominum animos merore, ac commiseratione commouentem, non hęc per proximo tuo, ac amicis, anxie laboran-

tem, sed clarum, insignē, & sublimem qualis sæpè mihi in somnis visus es, ò nepotum charissimè, & nepotum amantissimè, si uè cupiditate mea, si uè ipsa veritate hanc mihi formam representantem.

NVNC DE SENSU Auditus.

QVAESITVM LXXVI.

SVMMARIVM.

- 1 Sancti in Paradiso habebunt proprium actum sensibiliter sentiendi.
- 2 Sancti in Paradiso non solum audient per immutationem factam ab obiecto, sed per species infusas.
- 3 Sancti in Paradiso audient iucundissimum eantum.
- 4 Neque distantia, neque situs poterit impedire auditum Beatorum.
- 5 In Paradiso habebunt Sancti aerem, ut possint formare vocem.
- 6 Caelum non recipiat peregrinas impressiones.
- 7 Caelum recipit lucem.
- 8 Beati audient, audibilia gratissima.

- 9 Christus loquetur dulci cum Sanctis suis.
- 10 Beati in Paradiso audiunt Iesum loquentem, & canorum.
- 11 Sensus nostri in Christo beatificantur.
- 12 Christus Dominus semper cantabit dulcissima Cantica.
- 13 Aureola datur pro aliquo magno opere virtutis.
- 14 Anima in Paradiso habebit obedientiam Corporis per doctem spiritualitatis.
- 15 Non impediuntur in Paradiso audientes à continuo cantu.
- 16 Sancti in Paradiso non habent volubiles cogitationes.
- 17 Cantus Christi non semper durat suavisissimus sed aliquando loquitur vose submissa, & plura.
- 18 Lingua Beatorum loquuntur in Paradiso, sicut Adam loquebatur ante peccatum.
- 19 Lingua Beatorum assimilantur cimbali bene sonantibus.
- 20 In Paradiso non erit superfluitas humorum.
- 21 In Paradiso vocis erunt clares super naturaliter.
- 22 Vox unius sancti reuerberabit in aliam vocem alterius sancti.
- 23 Sancti perfecte sciunt consu-

nantias musicas.

24 *In paradiso erit suauitas.*

25 *Sensus auditus in Paradiso perfectius erit.*

26 *Sancti in Paradiso possunt plures voces audire.*

An Sancti in Paradiso audiant, secundum corporales aures verè, & non metaphoricè?

Dic vt infra, quod Sancti in Paradiso ꝑ habebunt proprium actum sensibiliter audiendi per aures, aliter si esset, posset impropieri illud; aures habent & non audiunt; & ratio est, quia si in Paradiso est laus vocalis, frustra esset si nō esset auditus; iuxta illud Eccles. 32. vbi non est auditus non effundas sermonem; & quod in patria erit laus vocalis, est diu. Thomæ in quarto dist. 44. quæst. vbi dicit, laus vocalis erit in Patria, & diuus Augustinus idem dicit super Psalmo 149. quod corda, & linguæ non deficient laudare Deum; hinc etiam dicit diuus Thomas in 2. 2. q. 13. artic. 4. quod credibile est, post resurrectionem dñatis futuram vocalem blasphemiam, sicut in Sanctis erit vocalis laus, imò dicit in quodlibeto decimo, quod beatis in Paradiso erit risus, quod est proprium hominis; & Iob dicit octauo donec impleatur os tuum risu, & labia tua iubilo, & Luc. 6. Beati qui ia-

ridebitis.

2 Nota tamen ꝑ quod Sancti in Paradiso audient non solum per immutationem factam ab obiecto, sed etiam per species infusas, nam est verisimile, quod beati in Paradiso habebunt iucunditatem auditus amissam in statu innocentiae, imò augebitur maximè non obstare quod Sanctis in Paradiso meliora, & iucundiora conferentur.

Itaque verisimile est, quod Sancti in Paradiso ꝑ audient iucundissimum cantum auium, quas audiuit Adam in terrestri Paradiso, & licet in Paradiso celesti nō sint futuræ aues, per species infusas audient, & delectabuntur, cum talis delectatio non importet defectū, aut naturæ, aut moris, nec erit Beatorum sic audientium falsum iudicium.

4 Dic etiam, quod neque distantia, neque situs, aut interpositio corporum, vel interfieldium poterit impedire auditum Beatorum.

Nota hic, quod Sancti in Paradiso habebunt aerem interiùs sufficientem, vt naturalibus instrumentis possint formare vocem, nam resurgentes corpora non habebunt vacua, sed habebunt aerem sibi naturalem semper in eis manentem, qui densabitur, & rare fiet secundum necesse fuerit ad formandam vocem, & ibi non erit aliqua alteratio nexia, quia corpora Sanctorum erunt im-

passibilia. Et hæc quòd ad vocē; similiter dic de auditu, quòd erit in Beatis realiter contra naturales rationes, quæ volunt Sanctos surdos, & mutos. quod sicut est falsum sic etiam absurdum, & inconueniens dicere.

Nec potest obijci, quòd in Cælo nō sit auditus quia non potest esse ibi sonus, quia per Aristotelem in secundo de anima, sonus est
6 vox animalis, & quia † Cælum non recipit peregrinas impressiones vt habetur in 1. & 2. de Cælo, neque sonum, qui est peregrina impressio, aut possunt obijci aliæ rationes naturales, quia Cælum recipit lucem, quæ
7 est peregrina impressio, & habetur in libro de somnio Scipionis, quòd in Cælo est mirabilis, & suauissimus sonus, hinc sequitur Cælum esse actum recipere sonum, sicut lucem, præsentē agente ad hoc idoneo, & volente; ergo poterit adesse aer percussus in aure corporis glorificati, & fieri auditus, nec ille aer est corruptibilis propter corporis glorificato impassibilitatem.

8 His adde quòd Beati † audient gratissima audibilia inter quæ præcipuus est Dominus Iesus formans vocem suis naturalibus organis, & de hoc gaudio habetur in Psalm. 50. Auditui meo dabis gaudium, & lætinā, & in cant. 5. Anima mea liquefacta est, vt dilectus locutus est; & alibi Psalm. Alloqui Domini in Paradiso.

Eloquia tua super mel ori meo. Et ita dulciter † loquetur Christus suis Sanctis, vt in hoc mundo si audirent, deficerent, nisi Deus per miraculum conseruaret, vt conseruauit Paulum in raptu; hinc habetur in Ioan. c. 16. Multa habeo vobis dicere, scilicet in Cælo, quæ non potestis portare modo, s. in terra; hinc habetur illud Io. 7. nunquam sic locutus est homo.

10 Imò Beati † in Paradiso non solum audient Iesum loquentem, sed etiam canentem, vt habetur in legēda D. Agnetis, vbi habentur hæc verba, de Christo eius sponso; cuius mihi organa modulatis vocibus cantant.

Imò adest etiam ratio, quæ est hæc † quòd in Christo omnes sensus nostri beatificabuntur præmio essentiali, ergo & auditus beatificabitur, & quia præmium essentialē debet constitui in excellentissimo obiecto, & tale erit vox formata per organa Christi, quæ vox etiam si bassa sit, erit dulcissima: itaque & dulcissime loquetur, & dulcissime canet ad beatificandum suos Electos, & quòd Sancti etiam cantabunt; clarissimum est, tam ex hymno dedicationis Ecclesię, & ex Psalm. cātabimus, & psallemus virtutes tuas: erit ergo dulcissimus cantus Christi, & ex meliori organo, & ex perfectiori arte cantandi.

12 Adde his quòd † Dominus Iesus

semper cantabis dulcissima armonia, & quod prouocabit omnes ad cantandum; hinc habetur quod Seraphim sine fine clamabant, idest cantabant diuinas laudes dicendo. Sanctus Sanctus &c.

Nota hic, vt etiam dictum est supra, quod Sancti in Paradiso vltra auream, quod est præmium essentiale, & hoc præmium correspondet charitati, & qua participat ipsum Deum, clarè vident, securè fruendo, & perfectè delectando; & in hoc anima dicitur Regina pacificè possidens multa regna fruendo: habebunt

etiam aureolam, quod est præmium accidentale, quod datur pro aliquo arduo opere virtutis, vt pro martyrio, virginitate, & illo cui illata est vis, vt in Lucio, cui duplex debebatur; hinc dicitur 32. q. 5. nō inquinare corpus, nisi de consensu mentis, & diuus Antoninus, Virgo prostitui potest, adulterari non potest, vbi-
cunque templum Dei est & diu. Augustinus, Non aufert sanctitatem, violentia libidinis aliena, aut doctrina, & aurea correspondet merito secundum mensuram charitatis, & aureola secundum speciem operis, diuus Thomas in 4. dist. 49. q. 5. art. 5. conclude ergo, quod præmium essentiale auditus erit Christus Dominus per allocutionem, & cantum sine cessatione. Palma est etiam præmium accidentale, quod datur pro bona voluntate, etiam

nō sequuto opere, vt in SS. Martino, & Francisco.

Nec dici potest, quod erit laxitudo ex vtraque parte, quia inde fuet giet dolor, & gemitus, vt habetur Isa. 35. 40. & 51. nec facit quod auditus Beatorum intentus ad Christi allocutionem non poterit habere actuum aliorum delectationem, tanquam intentus pluribus, quia hoc est apud nos, vbi corpus non obedit perfectè animæ, sed in Paradiso anima habet obedientiam corporis per dotē spiritualitatis, ita quod poterit simul adimplere per corpus suos appetitus.

Itaq; Christus non impediatur, nec impediuntur audientes ob hoc continuum delectabilem cantum.

Nec dicendum est, quod hic cātus habeat aliquas pausas, & per consequens cessaret pro aliquo tempore præmium Beatorum, quia in Sanctis non sunt volubiles cogitationes, sed continuæ, & sicut dicitur de visu, ita dicendum est de auditu, qui habet ibi obiectum semper durantem, puta suauissimum cantum eò modo, quod conuenit ei durare, scilicet cum pausarum interpellatione, quæ pausæ non erunt necessitate respirandi, vt sit apud nos in musica, sed ibi fiet propter perfectionem armoniæ, quæ aliquando apud musicos nostros etiam in vsu est, artis musicæ causa.

17 Nec etiam dicendum est, quod non semper duret suauissimus Christi cantus, quia aliquando etiam loquitur submissa voce, & plana; & sic non semper cantet, ut propterea videatur impossibile, quia possibile est apud Deum, quod videtur impossibile apud homines, ut habetur in Euangelio Lucæ 18. nam sicuti in hoc mundo Deus potest formare sonum ad motum organi, & potest postea conferuare illum absque motu organi, etiam sine subiecto, ut est in Sacramento Eucharistiæ, ita potest esse in Paradiso, & cantus cum multa varietate ex ore Christi, & nihilominus eodem tempore loquatur, & sic vnus sonus alium non impedit, quia vnus est scilicet locutionis in subiecto, nempe in ore, & alius extra subiectum, scilicet sonus cantus, ut sit in Thibia, quæ sonet aliquando absque noua insufflatione, & sic in Christo remanebit in libertate lingua, & guttur, & nihilominus eodem tempore loquetur: habes ergo quomodo eodem tempore, & loquatur Dominus, & cantet cum duplici delectatione cōcentus cælestis melodiæ, quæ excedit omne totius vniuersi auditum delectabile.

18 Augebit autem concentus delectationem in Paradiso reformatio audibilium, quæ consistet in verborum expressione, & cum maxima amoris significatione, & licet hic scire non possumus ea,

quæ loquentur, aut qua lingua, possumus tamen dicere, quod loquentur Dei virtute, & beneficia, quæ ab eo hic receperunt, & quod loquentur lingua, qua loquebatur Adam ante peccatum, vel, illa longè meliori.

19 Augebit etiam concentus delectationem organorum emendatio, nam instrumenta vocis in Beatīs erunt tersa, & polita, & sic assimilantur cymbalis bene sonantibus.

20 Augebit etiam delectationem ablatio impedimenti, quia ibi non erunt distillationes, aut humorū superfluitates guttur aliquo modo impediētes.

21 Augebit etiam perfectio supernaturalis claritatis sonorum, unde habetur in hymno aduentus, vox clara ecce intonat; & ideo in Paradiso voces erunt claræ supernaturaliter.

22 Augebit etiam ob resonantiam causatam à reuerberatione, nam vna vox vnius Sancti reuerberabit in aliam vocem alterius Sancti, & sic ad inuicem se lætificabunt, ut lætificant per reuerberationem radiorum lucis in corpora alia Sanctorum, nam ad inuicem se illustrabunt; imò sonus vocis Beatorum reuerberando ad cœlestia corpora facient dulcissimam melodiam.

23 Augebit etiam delectationem in Paradiso consonantia armonica, hinc dixit Aristoteles quod anima naturaliter delectatur va-

rijs instrumentis, & generibus musicorum; itaque Sancti perfectè inter cætera dona scient musicam, & omnes musicas consonantias vocum, fracturas, & coloraturas.

24 Augebit etiam ex omnibus antedictis ineffabilis suauitas.

25 Augebit etiam, quòd in Paradiso sensus auditus perfectius audit, quàm in hoc mûdo, & acutius, & ob multitudinẽ obiectorum; & licet in hoc mundo aliqua animalia superet nos in sensibus, vt Aquila in videndo, vultur in odorando, & Aranea in tactu, vt docet Albertus, & hoc intellige non quo ad perfectius vsum horum sensuum, tamen in Paradiso superabimus longè quæcunque animalia etiam in sensibus præstantissima.

26 Augebit etiam dulcedinem, quod in Paradiso eodem tempore, & non successiue possunt intelligere plura per modũ vnus, vt ait diu. Thomas in prima parte q. 85. art. 4. & sic Sancti in Paradiso poterunt simul audire plures voces in actu completo existentes; fac me Domine vnũ ex his, quod spero ego Abbas Antonius sola misericordia tua, & non meis meritis, & idem humiliter oro pro meo caro nepote Ioanne Blasio Sacerdote, de functo; vt ei requiem concedas perpetuam, & pro omnibus meis ac alijs fidelibus vniuersis.

Amen.

DE SENSU

Odoratus in Paradiso.

QVAESITVM LXXVII.

SVMMARIVM.

- 1 Sancti in Paradiso habebunt sensum odoratus.
- 2 Odor fundatur in sicco, & humido.
- 3 Odoratus in Paradiso perfectius erit.
- 4 Odor in Paradiso erit duobus modis.
- 5 Obiectum odoratus gratissimum erit Corpus Christi.
- 6 Odor in Paradiso erit delectabilis.
- 7 Intestina Beatorum in Paradiso erunt plena humido suauissimo.

An Sancti in Paradiso habeant sensum odoratus per nares naturales?

- 1 **D**ic quòd sic, vt probat diu. Thomas in 4. dist. 44. q. 2. qui ait edor, qui est odoratus obiectum, erit in Patria; cum Ecclesia cantet, quòd corpora Sanctorum spirabunt odorem

suauis-

suauissimum, alias diceretur nares habent, & non odorabunt, & ratio est in promptu, quia si homo est ibi totus ergo erit quaelibet pars perfecta, & sicut fetor est in Inferno, ut habetur in Apocal. 14. sic merito debet esse odor in Paradiso, & quod sit fetor in Inferno, habetur etiam illa. 34. & Psal. 10.

2 Nec obstat ratio apparens, quod in Paradiso non possit esse odor, quia odor fundatur in sicco, & humido, quæ qualitates non sunt in Cælo, nec quod corpora Sanctorum possint esse subiectum illius odoris quia si ita esset, cum odor resulteret ex mixtione contrariorum, sequeretur resolutio in corporibus, quia impassibilitas, quam habent Beati, facit eos incorruptibiles, etiam si habeant veras carnes compactas ex quatuor qualitatibus reductis ad optimam perfectionem.

3 Nec obstat, quod ibi non sit aer, quia ibi potest esse medius aer fortè necessarius adimplendum vacuum in corporibus Beatorum; nec etiam obstat, quod Cælum non recipiat peregrinas impressiones, quia medium ibi non est necessarium, nisi Cælum, nec odor est peregrina impressio, ut dictum est supra de luce, & ideo potest per Cælum diffundi secundum specierum multiplicationem intentionalem, & qui in hoc mundo aliquo caruit odoratu, ibi perfectus ei erit, si illic

merita cum eleuabunt.

4 Imò in Paradiso odor erit duobus modis, vno supernaturali per species infusas, ex causa multorum odorabilium (& secundum hunc modum non obstat distantia, vel situs, vel aliqua interpositio) alio modo naturali, scilicet recipiendo species ab obiecto, nec est verum, quod ubi est odor, est etiam resolutio, & ita esset resolutio in corporibus Beatorum, nam diu. Thomas probat contrarium in quarto dist. 44. q. 2. art. 1. q. 4. ad tertium, sed in Cælo non erit exalatio fumalis, sed sola multiplicatio specierum intentionalium à corpore Beatorum.

5 Obiectum autem gratissimum odoratus erit Corpus Christi in Paradiso, hinc habetur Cant. 1. in odorem vnguentorum tuorum currimus; & nota quod ibi non erit odor vnus simplicis odoriferi, quia ibi erit odor perfectissimus procedens ex mixtione omnium odorum in debita proportionem, talis erit odor exiens ex Corpore Christi beatificante sensitiuas potentias Beatorum, & excedens omnes alios in odore, qui odor vel erit miraculose diffusus in toto corpore, vel in singulis eius partibus, hinc habetur Cant. 3. & violis, & lilij, & omnium mistura: corpora etiam Sanctorum erunt odorabilia super omni odorabili naturale. D. Thomas in 4. dist. 44. q. 2. art. 1. Imò & in hoc mundo

etiam est mira fragrantia in reliquis Sanctorum.

- 6 Adde, quod odor in Paradiso erit delectabilis, quia restituetur comodum, quod habiturus erat homo, si non peccasset; adde etiam, quod odorabilia erunt supernaturaliter meliorata; adde, quod erit, melius organum ibi, quam in hoc mundo; adde quod nullo impedimento impediatur, ut sit in hoc mundo; adde quod ibi non erit successivè, sed odorabimus multa simul, sicut de visu, & auditu dictum est.
- 7 Nota, quod intestina Beatorum erunt plena humido nitido, & suavissimo. D. Thomas in 4. dist. 44. q. 1. art. 2.

DE SENSU GUSTUS corporalis in Para- diso, &c.

QVÆSITVM LX XVIII S V M M A R I V M.

- 1 Sancti in Paradiso habebunt actum proprium Gustus corporalis.
- 2 Gustus in Paradiso erit per species receptas ab obiecto.
- 3 Mutatio ab exteriori non fit immutatione naturali.
- 4 In Paradiso poterunt habere

dotium gustum per species diuinitus infusas.

- 5 Et possunt habere spiritualiter delectationes in omnibus fructibus.
- 6 Non erit impeditus gustus in Beatis non existentia rei naturalis.
- 7 Quæ sunt contraria gloriosis corporibus.
- 8 Sanctorum Corpora in Paradiso sunt incorruptibilia.
- 9 Corpus Christi in Paradiso erit gratissimum gustabile.
- 10 Corpus Christi mistum sapore, mira varietate erit in Paradiso.
- 11 Sapor in Paradiso restituetur sicut in statu innocentie.
- 12 In Paradiso augmentabitur perfectio in sensu gustus.
- 13 Modus videndi Deum in Paradiso, iuxta Augustini sententiam.

An Beati in Paradiso habeant sensum gustus corporalis?

- 1 **D**ic ut infra, quod Sancti habebunt actum proprium gustus corporalis per immutationem spiritualem ab exteriori obiecto, non pro ut est sensus alimentis, sed quantum ad iudicium saporis D. Thomas in 4. dist. 44.

- in 2. quæst. art. 1. q. 3. cap. final. de impassibilitate gloriosorum corporum.
- 2 Itaque dicit D. Thomas, quod erit ibi gustus, vel per immutationem spiritualement ab obiecto exteriori, vel quod ibi fortè erit Iudicium de saporibus per humiditatem adiunctam in lingua, & hic D. Thomas non dat certam sententiam, & idè dic melius, quod ibi gustus erit per species receptas ab obiecto per immutationem spiritualement factam à corpore Christi, & Sanctorum mediante sapore eis formaliter inherente. D. Thomas 4. dist. 44. q. 2. art. 1. Et adde absque sumptione alicuius rei per modum cibi, & hoc proueniet à corpore Christi, & ab alijs corporibus gloriosis.
- Et idè D. Thomas loco citato, dicit quod sensus corporum gloriosorum erit in actu per susceptionem à rebus, quæ sunt extra animam.
- 3 Sed nota, quod hæc immutatio ab exteriori, non sit immutatione naturali, quod est quando organum disponitur eadem qualitate; qua res, quæ est extra animam disponitur, at cum manus sit nigra ex tactu coloris nigri, vel calida ex tactu rei calidæ, sed fiet immutatione spirituali, & est quando qualitas sensibilis, vel species sensibilis qualitatæ, & nō ipsa qualitas recipitur in Instrumento, vt pupilla recipit albedi-

- nem, vel nigredinem, & tamen ipsa neque alba, neque nigra efficitur, & secundum immutationem spiritualement erit in Beatis quæ non immutat naturam recipientis, ipse gustus. D. Thomas ubi suprà itaque gustus non erit in actu, ita quod immutetur ab aliquo cibo, vel potu, sed modo dicto.
- 4 Adde, quod Beati in Paradiso poterunt habere gustum alium per species diuinitus infusas, & habere spiritualiter delectationem in omnibus fructibus, & in alijs quibuscunque saporosis, sicuti haberi potuissent in statu innocentæ, vt etiam suprà diximus de alijs sensibus.
- 6 Neque hunc gustum impedit in Beatis non-existentia rei naturalis saporosæ, aut distantia corporis Christi, vel Sanctorum, neque interpositio.
- 7 Neque obstat, quod corpus gloriosum cum non sit saporosum, non possit mouere gustum, nam sapor ex Aristotele de sensu, & sensato, consistit in humido, & sicco, quæ sunt contraria, quia in corporibus gloriosis contraria sunt ibi virtualiter, ac etiam formaliter, tamen in esse fracto, & remisso, per dotem incorruptibilitatis.
- 8 Nota hic, quod Sanctorum Corpora sunt incorruptibilia in Paradiso, quia animæ eorum erunt confirmatæ in grana, & conseruant corpora, Adam etiam fuit

incorruptibilis ex parte causæ efficientis, quia eius anima habuit ex dono diuino, virtutem cōseruantem corpus in statu innocentiz, & sic poterat nō mori, damnati verò sunt immortales propter motum Cœli cessatum, vnde non potest esse amplius transmutatio.

9 Præterea Corpus Christi gloriosum erit gratissimum, gustabile in Paradiso supra omne, quod excogitari possit, neque dispositio organi, aut mediū impedit sensibilem gustus perceptionem in corporibus gloriosis.

10 Neq; habebit sanctum Corpus Christi vnum saporem suauissimum, sed saporem per mixtum mira varietate, & communicabitur Sanctis varia perceptione, iuxta eorum votum, vt de manna dicebatur, nota hic de manna quòd colligebatur quadam mēsurā quæ dicebatur Gomor, & si ad ignem apponebatur fiebat dura, apta, ad omnem cibi vsum, si ad Solem, liquefiebat, ad nihil valens, vltra; ignis charitatem Sol curiositatem significabat, vt etiam diximus in nostra Lucerna, seu Catechesi ad Parochos Beneuentanz Diocesi. hinc habetur Sap. 16. Angelorum esca, nutriti, omne delectamentum, in se habentem, quæ auctoritas Sapientiz, secundum omnes, exponitur de corpore Christi in Sacramento Altaris, tamen quia nunquam omnia ista verificantur

in perceptione sacramentali etia Sāctorum virorum in hoc mundo; deò dicendum est, quòd hæc figura verificabitur in Paradiso perfectè, hinc habetur Luc. 22. ex hoc non manducabo illud, donec impleatur in Regno Dei, sic etia n in Paradiso implebitur perfectè præceptum dilectionis, vt habetur Matt. 22. Diliges, &c. hinc Augustinus dixit, quòd in Paradiso præceptum illud ad implebitur, in libro de perfectione Iustitiæ, idem D. Thomas in 2. 2. q. 44. art. 6. in hoc mundo autè implebitur imperfectè, nec de sunt figuræ de sapore Corporis Christi in Cœlo, vt Sapient. 16. Psal. 57. vt Lucæ 22. vt Ioan. 6.

11 Adde quòd sapor in Paradiso erit validior, quia restituetur, vt erat, & habuisset homo in statu innocentiz, & sic multum conferet ad delectationem, nam in statu innocentiz habuisset homo saporem etiam de insipidis.

12 Adde, quòd in Paradiso augmentabitur perfectio in sensu gustus, & propterea maior delectatio habebitur, & sic iudicabit, propter excellētiā organi melius de saporibus, quam vnquam potuerit in hoc mundo; imò quòd Sancti in Paradiso iudicabunt non successiue, sed simul de pluribus saporibus, & sic maiorem gustum habebunt, licet vnus sanctus perfectius, quàm alius, sentiet saporem secundum meritum diuersitatem, sed est

verifi-

verissimile, quòd quilibet simul, & semel percipiat saporem illū quantum ad omnes sapes, ex quibus constat, imò quilibet sanctus percipiet Deum per gustū, ut percipit per alios sensus, licet per accidens.

13 Ibi videbimus Deum deorum in Syon i. in æterna speculatione, de qua dicit Augustinus, videbimus cum sine medio amabimus sine modo; cohærebimus sine termino; itaque curremus ad hunc beatum finē, nec hic quiescamus, quia in spiritali profectu, non datur status: ut ait Paludanus, & si dicis sufficit, tunc defecisti, Augustinus, & non progredi, est retrogredi.

DE SENSU TACTVS in Paradiso.

QVAESITVM LXXIX.

SVMMARIVM.

- 1 Beati in Paradiso habebunt tactum in suis corporibus realiter.
- 2 Sensus tactus in Paradiso erit intentionalis tantum.
- 3 Tactus in Paradiso non erit impeditus neque per distantiam, neque per situm.
- 4 Beatorum tactus non erit mo-

lis, sed tactus virtutis.

- 5 Sanctus in Paradiso non est necesse, ut approximet se ut tangat alium.
- 6 Duo corpora Beatorum possunt se tangere mediate.
- 7 Corpora Beatorum possunt se tangere absque obiecto tangibilis speciei.
- 8 Beati possunt per species infusas tangere non entia.
- 9 In hoc mūdo non est locus fruitionis, & tactus.
- 10 Quomodo intelligantur verba dicta à Domino ad Magdalenam noli me tangere.
- 11 Sancti in Paradiso percipient tactu, etiam carnem propriā.
- 12 Beatus si velit Deo sibi assistere poterit sentire carnem propriam.
- 13 Qualitates tangibiles nihil impediunt operationem tactus.
- 14 In Paradiso gratissimum tangibile inter omnia tangibilia est Dominus Iesus secundum corpus, & num. 15.
- 16 In Paradiso tactus non est libidinosus, & tamen omnes delectationes mundi excedit.
- 17 In statu innocentie tactus non erit libidinosus.
- 18 In Paradiso augetur tactus,

quia

quia restituetur id quod per peccatum fuit ammissum.

19 *Corpus gloriosum erit semper in statu delectationis, & non tristitia.*

20 *Tactus in Paradiso superabit suavitatem mundi.*

21 *Varij auctores qui tractant de hac re.*

An tactus in corporibus Beatis in Paradiso habeat suum actum realiter?

1 **D**ic quod sic, & patet Ios. 20. cum Dominus dixit Magdalenæ; noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem meum; volens inferre, quod quando ascenderit, licebit tangere, ei & alijs Beatis.

2 Sed sensus tactus in Paradiso fit intentionali tantum, & non materiali immutatione, ut ait diu. Thomas in quarto dist. 44. q. 2. art. 1.

Et causa, quæ excludit naturalem immutationem a corporibus gloriosis est impassibilitas.

3 Et hic tactus in Paradiso est possibile non solum per immutationem factam ab obiecto approximato, sed etiam a quavis distantia finita, & a quouis situ ipsius obiecti; adde quod tactus in Paradiso poterit sine omni immutatione, quæ per obiectum causatur, habere actum suum, hinc

sequitur, quod tactus non impeditur in Paradiso distantia, aut situ, aut interpositione cuiusvis corporis.

4 Nec obstat prædictis regula Philosophi in secundo de anima, quod tactus non sensit sua obiecta per medium extraneum, quia illa regula procedit in tactu mathematico, non autem in tactu physico de quo loquimur hic, & mathematicus tactus est coniunctio contigua duorum corporum extremorum physicus est tactus cum immutatione sensus primus est inter insensibilia, secundus non est nisi cum sensu, & tactus Beatorum non est tactus molis, qui non potest esse sine medio, sed est tactus virtutis, & iste tactus virtutis non erit in Beatis in omnibus sensibus, sed in quibusdam per medium proximum, & medium, aut est coniunctum, aut extraneum coniunctum est caro, quæ sentit, ut medium, non ut organum, nam organum est iuxta cor, in quo si obiectum tangibile constitueretur, non sentiret, caro autem sentit per totum corpus.

5 Est & medium extrinsecum, ut aqua, vel aer, sed dimissis distinctionibus dicimus quod in contactu animali, seu virtuali, non est necesse, quod obiecta tangant organa, hinc sequitur quod vnus sanctus etiam si in Paradiso distet ab alio non est necesse, ut approximet se, sed potest eum tangere per immutationem factam

ab illo Sancto in tangentem, per medium extraneum.

5 Sequitur etiam, quod duo corpora Beatorum possunt se tangere mediatè quo ad medià intrinsecā absq; modo extrinsecō, quod est cœlum, quod non mediat quia sic esset frangibilis, & hoc est per accidens.

7 Sequitur etiam, quod corpora Beatorum possunt se tangere absque eò, quod obiectum sit principium tangibilis speciei, nā obiectum, ut obiectum est aliud operatur; & ut est principium operatur aliud.

8 Sequitur etiam, quod Beati poterunt per species infusas tangere etiam non entia, nam etiam si sanctus appeteret tangere flores; posset per species infusas, & istæ species sunt eiusdem speciei cum decisīs ab obiecto.

9 Nota hic expositionem loci supracitati Ioan. 20. de Magdalena, ne forte silentio præteream intentus tam, & tot delectabilibus infra dicendis; nam (ut ait Nicolaus de Gorra) Magdalena continuè quærebat Dominum, & nolebat eum dimittere, quam redarguens dixit non esse hic in hoc mundo locum fruitionis, & tactus, sed in Cœlo cum Patre, hinc dicit noli me tangere, id est noli tangēdo hic frui velle, nam non es ubi, est locus fruitionis; itaque noluit tangi à Magdalena, & tamen Matth. 28. permisit se teneri, & tangi à duabus alijs

Marijs; sed hoc resoluitur quod cum Dominus fecisset Magdalenam primam nunciatricem suæ resurrectionis, ut ei abundantius gratiam faceret, fecit, ut prima cognosceret mysterium Ascensionis, quod voluit tunc abscondi illis duabus Marijs, nam non resurrexerat ad exhibendum se, ut quis frueretur eius visione in hac vita; sed oportebat fideles sperare usque ad mortem, & resurrectionem, & tunc exhiberet se in Paradiso fruendū quod ad corpora, & animas beatas.

10 Et cum multitudini præbuit se tangendum, hoc fecit ne putaretur phantasma, & cum dixit noli me tangere Magdalene, voluit inferre, quod tu non intelligis in quo statu nunc sim, & credis posse tangere me, ut prius in mortali corpore, sed in Cœlo tanges, & frueris; sed redeamus ad propositum.

11 Adde antedictis de tactu, quod Sancti in Paradiso percipient tactu etiam carnem propriam organo tactus coniunctam immediate, & hoc erit non obstantibus rationibus naturalibus in contrarium facientibus, scilicet quod sensibile, ut ait Philosophus in secundo de Anima positum supra sensum, non facit sensationem, nam si tactus Beati respectu vnius obiecti est semper in actu, videtur quod non potest alia percipere, & hæc est ratio mirabiliter apparens vera; sed

notandum pro responsione, quod aliud est sentire tactu, & aliud est tangere, & ut diximus supra, corpora possunt se tangere mathematicè, & physicè absque villo sensu, sed caro coniuncta nervo tactus immediatè certè mathematicè tangit, & tangitur, sed tactus animalis excludit modum tangendi mathematicè.

Nota hic pro intelligentia huius difficultatis, quod est possibile, ut aliquis possit sentire propriam carnem sensu tactus per modum carnis alienæ, ut si quis supponat manus manui, aut capiti, sed si aliquis sentiat propriam carnem per modum carnis propriæ, tanquam coniunctæ tactui, hoc est mirabile in Philosophia, quia tunc sensibile ponitur supra sensum, & hoc procedit in hoc mundo D. Thomas in commentario super librum de anima dicit, quod medium est magis susceptivum impressionis ab obiecto, quam organum, & hoc procedit quando Deus non vellet coagere obiecto per spiritualem, vel intentionalem influentiam, addit duas alias rationes hic Doctor Angelicus, nempe quod species intensionalis sensibilis modo spiritualiori recipitur in organo, quam in medio, & quod non sufficit obiectum, in quo est forma realis ad tantam spiritualitatem, sed sufficit medium intentionale, id est in quo est forma intensionalis, quæ movet subtiliori

modo; Tertiam rationem prætereo, & respondeo, quod procedunt in præsentī vita, sed in altera vita beatus si velit Deo sibi assistente poterit sentire carnem propriam coniunctam organo tactus, & videre proprium oculum, & osculari propria labia, non obstante naturali ratione, quia apud naturæ auctorem non valet naturalis ratio, quia est supra naturam, & ut excamus ex his difficultatibus, dicimus quod in Paradiso non proceditur, ut in hoc mundo, & ideo non oportet rationes huius status adducere, in argumentum contra statum alterius vitæ, conclude quod sicut alij sensus plura in actu intelligent, sic sensus tactus sentiet multa simul in actu (ut supra dictum est).

13 Adde quod qualitates tangibiles existentes actu in medio, vel in organo tactus, nihil impediunt operationem tactus.

14 Adde quod in Paradiso gratissimum tangibile inter omnia tangibilia est Dominus Iesus secundum corpus, hinc dicitur Sap. 12. o quam bonus, & suavis est spiritus tuus in nobis, ergo in eo est suavitas carnis super omnes suavitates, & per consequens super omne delectabile, & ratio est, quia à maiori gloria animæ redundat maior gloria, & à maiori suavitate maior suavitas in Corpus Christi, quæ est tactui delectabilis.

- 15 Adest etiam ratio: nam si Corpus Christi fuit melius completum natum (ut omnes affirmant Theologi) ergo est tactus suauissimus, & gratissimus, imò in hoc mundo Corpus Christi (si non fuissent alia accidentia) fuisset utique suave tactui præ omnibus corporibus tam virorum, quam foeminarum, ut fuit præ omnibus speciosior.
- 16 Adde quod in Paradiso suauitates, & delectationes secundum tactum non sunt libidinosæ, & tamen excedunt omnes delectationes huius mundi, hinc Augustinus lib. de Ciuit. Dei cap. 21. Absit ut credamus coniuges in Paradiso conuictos per hanc libidinem (de qua erubescendo eadem membra texerunt) impleturos fuisse quod Deus dixit in sua benedictione. Crescite, & multiplicamini, nam libido orta est post peccatum; & D. Thomas in prima parte q. 98. art. 2. deformitas, inquit, immoderatæ conscientia non fuisset in statu innocentia, tamen non fuisset minor delectatio secundum sensum, imò maior, quia natura purior, & corpus magis sensibile; sicut sobrius magis sentit delectationem, quam gulosus.
- 17 Cum ergo hoc fuisset in statu innocentia, quanto magis in Paradiso poterit esse magnitudo delectationis sensibilis absque libidine, & commixtione, & sit tantum delectatio, sed in Paradiso non erat coniunctio carnalis, quia ibi rationalis.
- 18 Adde quod delectatio sensus tactus in Paradiso augebitur, quia restituetur ibi, quod amissum fuit per peccatum, & habuisset homo, si non peccasset, itaque augebitur mirum in modum sensus tactus ex tangibilium aptitudine, tum etiam ex obiecto in ordine ad sensum tactus, quia ibi corpora erunt meliorata secluso omni asperitate, quia conditio gloriæ hoc operabitur, nam ibi corpora erunt tersa, & polita, imò nec in aliqua parte totius erunt dura, sed erunt sicut vitrum sine poris non tamen habebunt duritiam vitri, sed tantum erunt lucida ut vitrum, & bene solida, ut corporea carnea, imò perfectiora, secundum statum illius loci.
- 19 Nec deerunt ibi caliditas, aut frigiditas in corporibus gloriosis, sed reductis in quendam statum, ut delectationem habeant, & non tristitiam.
- 20 Delectatio autem tactus in Paradiso superabit suauitatem, quamlibet huius mundi, imò est indicibilis, & cum tangemus Christum, vel ab eo tangemur sentiemus intrinsecè, & extrinsecè in stabilem suauitatem, ad quam perducatur nos Deus intercessionem Beatæ Virginis, cuius nomini consecrata est hodierna dies Sabbati 23. Februarij 1619.
- 21 Hæc ex authoribus citatis, & ex tractatulo Rimertini Episcopi

Coronensis de sensibilibus delictis, & ex tractatulo Petri Reginaldetti de finali retributione. Protestor quod nisi Ecclesia approbauerit omnia igni tradantur. Ego Antonius Ragucius manu mea.

SE QVNTVR ALIA varia, & diuersa quæ- ta ad eandem ma- teriam perti- nentia.

QVAESITVM LXXX.

SVMMARIVM.

- 1 Deus, est res inexplicabilis, & noster intellectus corpore non potest.
- 2 Angeli nomen, est officij non naturæ.
- 3 Spiritus Angelici dum mittuntur à Deo, bonum nomen obtinent.
- 4 Dæmones sunt Spiritus rubelli, & ubi destinati.
- 5 Per verbi Spiritus nomen particulare non habeat.
- 6 Deus creauit Cælum, & terrā à principio, ut dictum est.
- 7 An mundus fuerit creatus mense Martij.

Quæ fecit Deus, vel creauit à principio creationis huius mundi?

- 1 **D**ic, quòd cum sit Deus res inexplicabilis, & quam intellectus noster capere non potest, de quo scribit B. Anselmus quòd intelligi eius natura non possit, nedum explicari, vel cogitari, & Trismegistus, quòd sit sphaera intellectualis, cuius centrum vbiq; est. & circumferentia nullibi: difficile possunt capi eius mysteria, & explicari tamen eo inspirante dic secundum sacros Doctores, qd Deus à principio, quatuor in simul creauit, nempe Cælum Empyreum, materiam corporalem, quā sacra Scriptura, terram appellat tempus, & naturam Angelicam, & post aliquod tempus creauit Infernum propter Angelos rebelles.
- 2 Hic nota quòd Angeli nomen, est officij, non naturæ: hinc in Psalmo dicitur, qui facit Angelos suos spiritus, & secundum officium, sortiuntur à Deo nomen, vt Michael, quis, vt Deus? Gabriel fortitudo Dei, Raphael medicina Dei, & Vriel Ignis diuinus: de Michael habetur Apoc. de Gabriele Daniell b. 2. de Raphael, Tob. 3. & de Vriel Exod. 4. qui liber Efdre licet sit maxime auctoritatis non tamen est canonicus.
- 3 Et omnes spiritus Angelici, cum

à Deo

a Deo mittuntur, bonum nomē secundum eorum officium, & commissionem eis a Deo datā bonum nomen obtinent.

4 Secus dicendum de spiritibus rebellibus qui à Græcis, Cacodæmones appellantur, in quorum rebellione, partim eorum in Inferno inferiori, demersi partim verò, in hoc caliginoso aere, vsq; ad finem mundi relegati fuerūt, & licet nomen cœmolis scientiam, seu scientificum sonet, tamen maligni spiritus dicuntur Cacodæmones, idest, pleni mala scientia, tanquam hominum aduersarij, & ad ruinam humani generis satis procliu.

5 Hi peruersi spiritus nomen particulare non habent, sed nomen acquirunt ex mala eorum actione, hinc Lucifer, dicitur superbus, quia superbia tentat Gen. 3. Asmodeus, tentat luxuria Tob. 3. Satanaxus tentat impatientia, Iob 1. Beelfagor tentat gula; Psal. 105. Belsebub tentat inuidia Luc. 11. Beemoth, tentat accidia Iob 40. Mammona tentat auaritia: Matth. 16. & ita eorum nomina.

6 Dic ergo ad quæsitum, quod Deus à principio creauit Cælum, & terram secundum quod vt supra dictum est.

7 An mundus hęc fuerit creatus mense Martij, vel Septembris? Dic quòd alij volunt, quod fuerit creatus mense Septembris, sed melius de mense Martij ij. Kal.

Aprilis secundum Diu. August. tem. 4. 106 ex vitroque mixtum, & hęc sentent. verior apparet, quia videmus, Solem incipere cursum suum in principio signi Arietis.

QVAESITVM LXXXI.

S V M M A R I V M .

- 1 *Homo fuit a Deo creatus ex mera Dei bonitate.*
- 2 *Fuit creatus ad reparandam naturam Angelicam.*

Quare Deus cum nihilo egeat, & eguerit, hominem creauit?

1 **D**ic quòd homo à Deo creatus fuit ex mera Dei bonitate, solummodò ad gloriam diuinæ Maiestatis, vt illam semper laudaret, in hac via, & postea eo frueretur in patria: quantum ergo pœnam habebit homo peccator reparatus.

2 Et licet allegatur, quòd fueris creatus ad reparandam naturam Angelicam, tamen hęc causa, nō fuit maior, & præcipua, causa quia alias sequeretur hominem creatum non fuisse nisi Angelus cecidisset; ita Mag. sent. in secundo dist. 1.

QVAESITVM LXXXII.

SYMMARIVM.

- 2 Primus homo ex qua materia fuit creatus.
- 2 Creatio Anima est Dei tantum.
- 3 Adamus subito creatus fuit etate virili.
- 4 Extra Paradisum fuit creatus primus homo.
- 5 Mulier intus Paradisum, & num. 6.

Ex qua materia fuerit creatus primus homo, & si ab ipso Deo, immediatè, vel ministerio Angelico?

- 1 **D**ic corpus Adami primi hominis, & parentis omnium fuisse à Deo formatum ex pulvere, seu rubea terra, in campo Damasceno ministerio tamen Angelico. Compend. Theolog. cap. 62. lib. 2.
- 2 Adde quòd, anima Adami fuit solummodò creata à Deo, quia creatio est Dei tantum, & fuit creata in statu gratiæ cum Iustitia originali, & subito creatus fuit Deo gratus, & acceptus August. cap. 9. lib. 12. Ciuit. Dei per hæc verba Deus simul erat in eis con-

dens naturam, & largiens gratiā; quæ authoritas licet possit intelligi de Angelis, potest tamen secundum diu. Thomā in secundo sent. etiam intelligi de primis parentibus, licet Scorus senserit contrarium, sed prima sententia est communior.

3 Nota hic, quod Adamus subitò creatus, fuit ætate virili, nempe, ut esset triginta trium annorum, vel circa, non quoad annos, sed quantum ad aspectum, & apparentiam; idem dic de Eva, ita Magister sentent. dist. 17. ita Augustinus super Genesim.

4 Nota etiam quod Adamus, ut dictum est, fuit creatus extra Paradisum, in cāpo Damasceno, scilicet, vel propè ciuitatem, quæ Damascus dicta est, vel alio loco, qui Damascenus campus; sed mulier, fuit creata intus Paradisum.

6 Et ratio quare Adamus extra Paradisum fuerit creatus potest assignari, quia præuidebatur, à Creatore ipsam breui tempore in Paradiso mansurum, & ut nosceret se Dei creaturam, & illius beneficio in locum delictarum translatus, postea si in innocentia permaneret in Paradisum gloriæ collocandum, & poterit non mori, cum mortalis esset secundum carnem. Eva vero fuit in Paradiso creata, quia ut mulier debilis, & læbilis, posset vel hoc beneficio in Dei obedientia permanere, & illum tentationi-

bus

bus resistendo, super omnibus amare, & tali beneficio munita demonem superare.

QVAESITVM LXXXIII.

SVMMARIVM.

1. *Terrestis Paradisus ubi situs est.*
2. *Mundum totum esse Paradisum terrestrem.*
3. *Situs Paradisi terrestri est situatum extra terram.*
4. *Paradisus terrestris locus deliciarum est.*
5. *Quilibet absque speciali gratia potest introire in Paradiso terrestri.*

Vbi est, vel fuerit Terrestris Paradisus?

1. **D**ic quod aliqui dixerunt historiam de terrestri Paradiso, esse non realem, sed spiritua-lem, & interpretandam allegoricè, ita Phylon. Hebraeus, & Valentinus Hereticus cum Origene, qui est clarissimus error, & damnatus.
2. Aliqui dixerunt hunc mundum totum esse Paradisum Terrestrè, & hic est vt supra error evidens, & clarus.
3. Alij locum Paradisi terrestri esse extra terrā ab hominibus ha-

bitatam, alij esse locum in terra, sed altitudine Caelum Lunæ attingentem.

4. Tu dic quod Paradisus Terrestris locus deliciarum omnium in terra honestè appetibilem est in loco Orientis, hinc dicitur, quem fecit à principio, idest in Oriente, remotissimus tamen ab hominum cognitione, ob hominum peccata, & ingritudinem & in hoc loco, dicuntur viuere Enoch & Eliam usque ad finem mundi, & vt aliqui volunt subtus Paradisum terrestrem per rectā lineam reperitur Infernus damnatorum in centro terræ, vide Illustris. Bellarm. & supra eadē linea dicitur esse Caelum Em-pyreum. Bar. Sybil. in tract. Peregr. q. 1. de eadem q. 7. cap. 3. dicit de Paradiso terrestri quatuor opinionones, prima est quod Paradisus terrestris fuit destructus à dilu-uo, & ratio, quia fuit creatus propter hominem hunc expulso homine, fuit & hic locus destruc-tus, vel submersus à diluuo, quod durauit per annum, & decem dies. Hanc tenent multi, & nouissimè P. Salmeron. doctiss. ex Societate Iesu ex publicis le-ctionibus ex Chrysost.

Altera ratio est, quod non fuit destructus à diluuo, quod peruenit tantum ad loca subdita peccatis, & illis infectum, quomodo non erat ille locus, nam fuit indeiectus Adam ob peccatum. Vide Sybill. loco citato.

5 Hæc

Hæc potest quisq; in terrestrem Paradisum introire, absque speciali gratia, est enim Angelica custodia munitum, & igne undique circumdatum, hinc habetur Genes. 3. Collocavit Dominus ante Paradisum Cherubim, & flammeum gladium, atque versatilem ad custodiendam viam ligni vitæ.

QVAESITVM LXXXIV.

SVMMARIVM.

1. *Quot, & quale fuerit peccatum Adæ.*
2. *Fuit peccatum superbia.*
3. *Peccatum Adæ dicitur gravius peccato Eux.*

Quod fuerit, vel quale fuerit peccatum Adæ? superbia, vel aliud puta gula, vel avaritia, aut aliud?

1. **D**ic quod fuit superbia; ita Alexander Alensis secunda parte suæ Summæ, diuus Thomas 2. dist. 21. Durandus, & Gabriel. D. Bonavent. tenet quod fuit inobedientia, Scotus quod fuit inordinatus amor, in uxorem non concupiscentiæ, sed amicitiae.

2. Sed concludere, quod fuit superbia omnibus alijs his circumstantijs associata.

Nec primorum parentum neque culpa potest dici omnibus modis omnibus peccatis simpliciter loquendo, maius enim peccatum est odium integrum, idolatria, Hæresis, & similia, sed quodam modo dicitur maius ob ingratitudinem, & quod poterant non peccare, & quia illorum culpa totum genus humanum sedauit, & infecit.

3. Nota hic quod peccatum Adæ dicitur gravius peccato Eux, sed simpliciter loquendo fuit grauior culpa ipsius Eux: ratio est, quia Adam fuit perfectior creatus, hinc non debuit mulieri consentire, & quia ipsi præcipue fuerat à Deo iniunctum, mandatum, sed videtur grauius peccasse Eux, quia diabolo credidit, & coniugem ad peccandum incitauit, vide diu. Thom. 2. 2. q. 163.

QVAESITVM LXXXV.

SVMMARIVM.

1. *Quis primorum Parentum putor peccauit, & quanto spatio.*
2. *Qua hora peccauerunt.*
3. *In sexto die.*

1 **Q** Vis primorum Parentum
prior peccauit, & quanto
spatio perseuerauerunt
2 in statu innocentiae, † qua ho-
ra peccauerunt? & in qua die?

Die quod prior peccauit Eua Ge-
nes. cap. 3. & quod Adam circa
spatium sex horarum fuit absque
peccato, itaque creatus de ma-
ne hora sexta peccauit, & hoc
3 † in sexto die nempe in die Ve-
neris; hinc metro habetur.

*Salue festa dies, qua vulnera
nostra coerces:*

*Angelus est missus: est passus, &
in Cruce Christus;*

*Est & Adam factus, & eodem
tempore lapsus,*

*Ob meritum diuina cadit Abel
fratris ab istu.*

*Offert Melchisedech: Isaac sup-
ponitur aris.*

*Est decollatus Christi Baptista
beatus.*

*Petrus erectus: Iacobus sub He-
rode peremptus.*

*Corpora Sanctorum cum Christo
multa resurgunt,*

*Latro per Christum tam dulce
suscipit, Amen.*

QVAESITVM LXXXVI.

SVM MARIVM.

1 *Illa arbor vetita iuxta Augu-
stinum fuit ficulnea.*

2 *Aliorum sententia est, quod
fuit pomum.*

3 *Adam, & Eua peccauerunt
mortaliter transgrediendo.*

Quod arboris genus fuerit illa
arbor, cuius fructus fuit vetitus?

1 **D**ic, secundum diuum Au-
gustinum, in lib. dicto Hy-
pognosticon; & cum eo Magi-
strum Hystoriarum, quod illa
arbor fuit ficulnea, & ipsius fru-
ctus fuit ficus, & horum senten-
tia forsitan fundatur in eo, quod
statim post commissum pecca-
tum, primi parentes fecerunt
sibi perire de arbore ficus,
quia aperti fuerint eorum oculi.

2 Sed aliorum omnium sententia
est, quod fuit pomum, ex eo,
quia ibi dicitur quod erat pul-
chrum visu, nam ficus fructus,
non tam pulcher visu, quam
pomum, saltem colore, si non
sapore, & ita etiam habent pi-
cturae antiquae; Hinc vocantur
aliqua poma, Poma Adami, in
quibus videtur quodammodo,
quaedam signum mortificationis
humanorum dentium, quam in

fignum

signum primi parentis morsus. Sed hæc dicta sint salua correctione Sanctæ Matris Ecclesiæ, pro meliori sententia, & potius relata, quam affirmata.

3 Hic nota, quod Adam, & Eua peccauerunt mortaliter transgrediendo, & fuerunt à Deo puniti. Adeò, ut omnibus diebus vitæ suæ laborares, & cum alijs pœnis datis etiam posteris. Eua, ut in dolore pareret, & cum alijs pœnis datis etiam alijs mulieribus.

QVAESITVM LXXXVII.

SVM MARIVM.

1 Primi Parentes poterant resistere diabolo.

2 Primi parentes fuerunt creati mortales.

Quare Deus permisit primos Parentes tentari, quos sciebat carnos?

1 **D**ic primo secundum diuum Augustinum in lib. 2. super Genes. ad litteram; quod prima causa huius quæstionis, soli Deo, nota est.

Sed quod communiter dici potest, & quod poterant primi parentes resistere diabolo, & illum vincere, & sic præmia victoriæ tanta adipisci, alias rationes afferunt sacri Scriptores, quos

breuitati solitæ studens omitto. 2 Nota quod, etsi primi parentes fuerunt creati mortales, tãquam ex elementis contrarijs, ac cæteri homines, tamen diuinis auxilijs, quibus illos Deus ornauerat, poterant non mori, atque ita si non peccassent, non fuissent mortui, & ita longævum satis postea transferri in Paradisum gloriæ sed ob peccatum effecti fuerunt mortales, & consequenter nos omnes coram Annogenies; & mors, dicitur à morsu pomi vetiti.

QVAESITVM LXXXVIII.

SVM MARIVM.

1 Paradisus quomodo situatus est.

2 Distantia à terra ad Cælum, Empyreum.

1 Quomodo sit situatus Paradisus Cœlestis?

1 **D**ic quod est super Cælum Empyreum, ubi Sanctissima Trinitas, & cum Filio humanitas assumpta, & post Beatissima Virgo, deinde Chori Angelorum, & cum his Sancti, prout eorum merita obtinuerunt.

2 Distantia autem ab hac terra ad Cœlos hæc est secundum Pelpartum in sermone de Ascensione Domini; à centro terræ, in-

quit,

quit, vsque ad Saturni orbem
est inter annorū septem millia ,
& septemcentum. Idem affirmat
Alphagranus Philosophus , vel
parum differt eius sententia .
Spatium coeli Saturni ad Em-
pyreum est hoc spatium scilicet ,
temporis descensus lapidis ab
Empyreo vsque ad superficiem
terræ, quod spatium vix tempo-
re quingentorum annorū com-
pleretur , ita exemplificat de
hac distantia Bernardus .

QVAESITVM LXXXIX.

SVMMARIVM.

- 1 *Quomodo Dominus stat in Paradiso.*
- 2 *Sancti in Paradiso non sedebunt, sed stabunt.*
- 3 *Beati possunt per Paradisum deambulare.*
- 4 *Distantia non priuabit Beatos à visione beatifica.*
- 5 *Opinio de situ Sanctissimæ Trinitatis, & Corporis Christi in Paradiso.*
- 6 *Beati in Paradiso habebunt vestimentum glorie.*

Quomodo stat Dominus in Para-
diso respectu Beatorum, in me-
dio, s. vel in alio loco?

- 1 **D**ic secundum diu. Bonauen.
& Riccard in 3 sent. quod

Christus non stat in medio loca-
liter, sed in altiore parte cœli .
Hinc David, Ascendit super co-
lum cœli. Et sic habet omnes Ele-
ctos ante faciem suam .

- 2 Et nota, quod Beati in Paradiso,
vt ait Scotus in 4. non sedebunt,
sed stabunt propter eorum agili-
tatem, non tamen defatigabun-
tur, & Dominus noster, secundū
Riccard. potest credi, quod non
semper erit in vno loco Paradisi,
sed aliquando, vt ei placebit, ibi
de loco in locum, saltem paruo
spatio temporis, & sic aliquando
apparuit Paulo Actuum cap. 9.
& Ioanni Euangelistæ .

- 3 Beati autem, & ipsi possunt quo-
cunq; eis placuerit per Paradisū
deābulare, iuxta tñ Dei placitū, vt
spero ego Anton. diuino fauore,
& hoc de facili ob dotē agilitatis.
- 4 Non tamen ob distantia à Chri-
sto Beati priuabuntur eadem
beatifica visione, & beatitudine,
quia semper erit eis Deus præ-
sens, & ex virtute supernaturali
vbicunque Beati erunt, semper
videbunt beatam Christi huma-
nitatem in Paradiso .

- 5 Nota etiam hic. quod speculan-
tes dicunt, quod situs Sanctissi-
mæ Trinitatis, & Corporis Chri-
sti in Paradiso est in parte Aqi-
lonarij, iuxta illud, Terra Aquilo-
nis Ciuitas Regis magni; ita Ma-
ioron. in quodam sermone, &
confirmatur per illud Isaïæ 14.
In lateribus Aquilonis, &c. Hæc
est pia responsio, & opinio. quæ

tamen submittitur, sicut omnia correctioni Sanctæ Matris Ecclesiæ. Adde obiter, quod Hebræi adorabant occidentem versus, significantes Christi occisum, ita Lyranus. Sed Diu. Greg. super vers. Cantate. Psal. 67. Christiani, inquit, adorant ad Orientem significantes, quod exclusi à terrestri Paradiso, qui fuit, vel est in Oriente, per orationem possumus recipi in Paradisum Cœlestem.

6 Nota insuper, quod Beati in Paradiso non erunt induti corruptibilibus vestibus sed, ut Seuerinus super D. Marcum, loco vestimentorum habebunt operimentum gloriæ perpetuæ, quæ resplendet ad instar Solis, & laudabunt Dominum vocali laude ex diuina virtute, & hoc Hebræa lingua; Lyranus dicit super c. 13. ad Corint. quod hæc lingua ibi non cessabit, cessantibus alijs, &

ibi Beati simul familiariter conuersabuntur, & ad inuicem lætitiā capient. Ibi etiam pro nobis orāt, & semper exaudiuntur, scilicet, quando orant, ut aliquid boni nobis detur, vel mali remoueat: sed quando orant interpretatiuè, & est, quando eorum merita, quæ sunt eis ad gloriā, ut sint etiam nobis, ut suffragia, non semper exaudiuntur, & hoc ratione obicis ex parte nostra, & ipsi Beati vident nostras orationes, & sciunt quidquid facimus, & etiam quod mente ad eorum honorem facimus eos scire, probabile est. Et licet aliqui dicant, quod mortui etiam Sancti nesciant quid agent viui, ut supradictum est, affirmat tamen D. Gregor. quod excellentiam eorum decet, ut cognoscant petitiones ad eos factas, ut Deo, charitate moti, representent.

L A V S D E O.

Congruenter agitur infra de pœnitentijs, & remissionibus, nam bis medijs, & pœnas alterius vitæ euadimus, & cœlestis patriæ acquirimus gloriā sempiternam.

DE POENITENTIIIS ET REMISSIONIBVS.

QVAESITVM PRIMVM.

SVM MARIVM.

- 1 *Liber de Pœnitentiâ Adæ Apocriphus.*
- 2 *Est communis sententia quod sint salui.*
- 3 *In Monte Caluarij Adam, & Eua sepulsi sunt.*

An Adam, & Eua egerint pœnitentiam de eorum magno peccato, & sint in gloria?

- D**ic quòd licet textus in cap. Sæcta Romana, dist. 25. habeat pro Apocripho libellum de pœnitentia Adæ, tamen communis sententia est. quòd sint salui, & quòd egerint pœnitentiam: sed non subito post peccatum, sed procrastinauerunt pœnitentiam vsque ad centum annos, idest vsque ad occisionẽ filij Abelis. Ita Pelbartus in suo Rosario lib. 2. Videatur in suis controuersijs Illustris. Bellarm. de amissione gratiæ, & statu pec-

cati, & quòd Adam sepultus fuit in loco, vbi Christus fuit crucifixus. Et licet videatur cõtrarium quod legitur Iosue c. 14. Adam maximus ibi situs est inter Enachim, idest in Chariat, tamen ille locus intelligitur, vel de Abrahamo, vel de quodam gigante Adam vocato.

- 3 Itaque in eodem loco Caluarij sepultus est Adam cum vxore, ita Origenes, & Athanasius, qui refert ita tenere Rabinos, ita Augustinus in quodam suo sermone, ita diuus Thomas super Luc. 23.

QVAESITVM II.

SVM MARIVM.

- 1 *Tenetur reiterare Confessionẽ, qui confessus est Confessario non habenti Iurisdictionem, & num. 2.*
- 3 *Pœnitens si morietur saluabitur stante eius contritione.*

An qui confessus est alicui pluries, qui postea declarauit se non habere iurisdictionem, teneatur qui confessus est bona fide, repetere confessiones, vel valeat confessio facta ?

1 **D**ic quod debet reiterare. Omnes confessiones factas habenti iurisdictionem, & bona praxis esset si eidem Confessori impetrata audiendi confessiones facultate, diceret pœnitens ego confiteor tibi omnia peccata hæc vice quæ confessus sum, tibi duabus, vel tribus vicibus, & vltra hæc alia, quæ postea commisi, exprimendo alia postea commissa.

2 Et hæc praxis valet, quando confessarius recordetur peccata alias ei exposita, vel pœnitentiâ, quam iniunxit, vel si saltem propè verum recordetur statum pœnitentis, quem nouit in præcedentibus confessionibus. Nauarrus in Manuali, cap 6. num. 16. & de pœnit. & remis. consil. 1.

3 Adde quod si prædictus pœnitens interim moriretur, dicerem quod esset saluus stâte eius contritione, si eam habuit.

2 Sufficit remittere odium, & rancorem particularem.

3 Passus iniuriam tenetur amare iniurantem amore generali.

4 Ad euitandum scandalum tenemur ostendere signa specialis beneuolentie.

5 Iure naturali tenemur remittere vindictam generalem.

An possit absolui pœnitens, qui non vult remittere offensam submisit petenti, etiam offerendo interesse ?

1 **D**ic quod hic deberet remittere, iuxta illud Matth. 5. Diligite inimicos vestros, & Ioan. 6. Non diligamus verbo, sed opere, & veritate: & vt habetur in cap. ^{si quis contristatus} pœnitent. 90. dist. quod si quis contristatus noluerit reconciliari fratri suo satisfacienti, acerrimis maceretur inedijs, vsque dum animo gratanti recipiat satisfactionem: tamen non tenetur, nec de necessitate salutis, nec præcepti, nec sub pœna peccati mortalis remittere, † sed sufficiet remittere odiû, & rancorem particularem; non tamen tenetur remittere actionem iniuriarum, nec actionem; quam iura ei concedunt, vide glosam singularem receptam super dicto C.

2

QVAESITVM III.

SVMMARIVM.

1 Tenetur pœnitens, vt absoluitur, remittere offensas.

3 Tamen

3 Tamen iniuriam passus tenetur amare iniuriatē amore generali, & ei signa communia ostendere, ut facit cum alijs, & sic generaliter pro eo etiam orare, sed non tenetur monstrare illi signa specialis, & particularis benevolentiae, nisi in casu extremæ necessitatis: diu. Thom. 2. 2. q. 25. art. 8. 9.

Caietanus super hoc dubio dicit Confessorem debere absoluerē

4 iniuriam passum nolentem alioqui eos, qui iniuriam intulerunt, nisi ex eo scandalum oriretur, nam tunc ad euitandum scandalum teneretur ostendere signa specialis benevolentiae.

Perfectius esset, ut remitteret, nam non est facile expellere rancorē particularem, retento odio, & vindicta in generali per iustitiā temporalem; vide diuum Thomam, ubi supra q. 147. art. 3. qui dicit; quod tenetur ieiunare, qui putat se superandum ab incensiuo carnis, nisi illam maceret, etiam iure naturali: sic etiam teneretur remittere etiam vindictam generalem qui dubitat probabiliter se victum iri à rancore, & odio particulari, vide Nauarrum, ubi supra consil. 3.

QVAESITVM IIII. SVMMARIVM.

1 Confessor debet scire speciem peccati, ut differrat.

2 Pœnitens non tenetur confiteri Confessario interroganti si est Virgo adhuc, vel non, & num. 3. & 4.

5 Ultimam speciem peccati necessarium est, ut confiteatur.

6 Non tenetur pœnitens confiteri circumstantiam diminuentem peccati.

An sit absoluenda mulier pœnitens, quæ virgo putatur, sed alias commisit peccatum mollitiei, & illud fuit confessum, si deinde committat peccatū carnis cum viro, cum interrogatur si est virgo à confessario, & ipsa affirmat, nam Confessor debet scire ultimam speciem peccati, ut discernat si est stuprū, vel simplex fornicatio, ut possit salutarem imponere pœnitentiam?

2 Dicitur quod talis pœnitens non tenetur confiteri confessario interroganti si est virgo adhuc, vel corrupta, si alias de eo peccato mollitiei confessum est, nam nullo iure pœnitens tenetur repetere peccatum ritè, & rectè confessum. Nauarrus in Manuali c. 9. in principio, & sic potest absolui.

3 Imò antedicta pœnitens potest absque peccato tacere illud stuprum, & negare se commississe intelligendo secundum suum

sensum,

ſenſum, quod non fuit corrupta
ut teneatur confiteri. Nauarr. in
cap. humanæ aures vigefima
ſecunda, q. 5.

4 Imò peccaret ſaltem venialiter
ſi confiteretur illam corruptio
nem, quæ erat ſecreta, quia ſe
ipſam inſinaret c. non ſunt au
diendi 11. q. 3. Nauarr. cap. 18.
num. 27. in Manuali.

5 Et ratio poteſt eſſe quia non cō
fitendo, vel tacendo, non facit,
ut confeſſor ignoret. Vltimam
ſpeciem peccati, quæ neceſſaria
eſt confitenda, nam illa corrup
tio non notificat, an ſit fractio
virginitatis, aut ſimplex fornicatio;

6 adde quia ꝑ pœnitens non
tenetur confiteri circumſtantia
diminuentem peccati. Nauarr.
in Manuali c. 6. num. 5. dic deni
que, quòd ſufficit confiteri vlti
mam ſpeciem peccati, quæ ne
ceſſario eſt confitenda, & poteſt
taceri illa ſpecies peccati, quæ
non eſt neceſſario confitenda, ut
in caſu propoſito, vide Nauarr.
de pœnit. & remiſſ. conſil. 15.

QVAESITVM V.

SVM MARIVM.

1 Pœnitentiarius electus ab Epi
ſcopo in ſua Cathedrali, an poſ
ſit abſolvere à reſervatis.

An pœnitentiarius; quem Epiſco
pus elegit in ſua Cathedrali, ex
vi Concilij Tridentini ſeſſ. 24.
cap. 8. de reformatione, poſſit
abſolvere à caſibus reſervatis?

1 **D**ic reſolutè, quòd non po
teſt, niſi aliundè habeat fa
cultatem abſoluèdi à caſibus re
ſervatis, hinc ipſe, qui creatus fuit,
& electus Pœnitentiarius maior
in Cathedrali Eccleſia Beneuen
tana, & eius Dioceſi ab Illuſtriſ
ſimo; & Reuerendiſſimo Domi
no Alexãdro de Sangro, Patriar
cha Alexãdrino, Archiepiſcopo
Beneuentano, quem Deus diu
conſervet ſc̃licem, & incolumè,
ab eodem obtinui facultatem
abſoluendi à caſibus reſervatis,
ac etiam, ut alijs Confeſſoribus
approbatis facultatem abſoluè
di cōcedere poſſem, ſicut etiam
habebam eandem facultatem,
ut Viſitator generalis, imò & di
ſpēſandi in irregularitatibus oc
cultis, in quibus poteſt diſpen
ſare Archiepiſcopus; vide Na
uarr. de pœnit. & remiſſ. con
ſilio 20.

QVAESITVM VI.

SVM MARIVM.

1 Interdicto Capitulo, Cauoni
cus illius Capituli poteſt ſe
pelliri in loco ſacro.

- 2 *Secus si Capitulum constaret ex duobus Canonicis.*

An si Capitulum, vel Collegium, interdictum fuerit, possit Canonicus, qui est de Capitulo, vel Collegio sepelli in loco sacro?

- 1 **D**ic quod sic, & ratio est, quia per extraneam ad euitanda scādala, de sepulturis, quis non est euitandus, nisi fuerit nominatim denunciatus, vt excommunicatus, vel interdictus; non obstante quod Capitulum fuerit interdictum, quia non propter hoc singuli de Capitulo censentur interdicti. Nauarr. conf. 23. num. 5. licet hæc regula Nauar. fundata in Capitulo Romana de sent. excom. in 6. non habeat locum in notoriè excommunicatis, vel interdictis; & sic Canonicus, vt supra non erat dicendus notoriè interdictus, quia non nominatus; & quia potuit particulariter esse absolutus, vel esse priuilegiatus.

- 2 Sed contra Nauar. potest opponi, quod si Capitulum tantum constaret in tribus, vel quatuor Canonicis, siue etiam duobus, nam vt probauimus in tractatu nostro, de voce Canonicorum in Capitulo, potest consistere etiam in duobus Collegium, & illud esset interdictum, tunc si ambo mortui essent, non possunt in eo iudicio sepelli in lo-

co sacro, etiam quod non essent nominatim interdicti, vide Nauarr. loco citato.

QVAESITVM VII.

SUMMARIVM.

- 1 *Parochus non posset absolvere à casibus reservatis Episcopo suum subditum.*

An Parochos liceat absolvere subditum suum à casibus reservatis Episcopo, si credit esse nocium eum remittere ad superiorem?

Dic secundum Nauar. libro quinto de poenit. & remiss. confil. 24. quod non potest absolvere; sed Angelus in verbo, casus, in fine: tenet quod sic, & allegat Panormitanum in Capitulo, quod dilecto, de consanguini. qui id non dicit: ego teneo cum Nauarr. qui tamen ibidem dicit, quod posset occurrere casus in quo implicetur per regulam Innocentij in c. 1. de constit. & ibi Felyn. num. 49.

QVAESITVM VIII.

SUMMARIVM.

- 1 *Episcopi non possunt absolvere subditos aliorum Episcoporum, & num. 2.*

An.

An Episcopi possint dispēlare cum exemptis suæ diœcesis, & cum extraneis a iurum; & an possit eos absoluerē, & hoc per facultatem concessam à Concilio Tridentino?

Dico primo: Episcopos per facultatem Concilij Tridentini non posse hoc in subditos aliorum Episcoporum iuxta Capitulum, indemnitatibus, de electione in sexto, quia verba dispositionis non conveniunt eis subditis, nec etiam dispositio;

† Secundo dico, quod possent Episcopi utrumq; quādo exempti renunciant exēptioni quo ad absolutionem, vel ad dispositionem, & hæc fuit opinio Federici de Senis, consil. 14. vide Nauarr. lib. 5. consiliorum, consilio 31.

QVAESITVM IX.

SVMMARIVM.

1 Anima non liberantur nisi celebrata sint missæ, & nu. 2.

An si legata promissis celebrandis non adimplentur, & Missæ non celebrantur pro liberatione alicuius animæ à Purgatorio, liberabitur anima non obstante culpa hæredis ingrati, vel impij Sacerdotis?

Dico secundum Nauarrum. loco citato, consil. 32. quod non liberabitur anima, nisi celebratæ sint Missæ, vt innuitur in c. in luteris de rapt. & ratio est, quod licet negligentia hæredum non diminuat meritum gratiæ, vel pœnæ, quod meruit testator, iubendo aliqua opera pia, tamen nocet mortuo tardando opem, quæ ei ventura esset, ex executione; idem dicit D. Thomas in quodlibeto sexto art. 13. nec obstat quod culpa vnus non debeat alteri nocere, quia hoc non est nocere, † sed impedire; vide Navar. loco citato, consil. 32. & tractatum nostrum de Missa, in quo idem conclusimus; secus autem dicas in legante, & de executore testamenti, nam testator habebit meritum legati, etiam si hæres non soluat legatum ob eius malitiam.

QVAESITVM X.

SVMMARIVM.

1 Includens aliquem in stricto carcere, & paruo cibo cibatur eum, si moriatur efficitur irregularis, & num. 2.

3 Consuetudo loci potest excusare Iudicem à pœna, sed non à culpa.

An.

An Iudex fiat irregularis si includit aliquem in arcto carcere ut certe infra paucos dies verisimiliter moriatur, aut si eum cibis tam paruo cibo, qui non sufficiat ad vitam longam, & sic sequitur mors?

Dic quod efficitur irregularis, quia licet damnare illum ad paruum cibum, vel ad arctum carcerem non sit in effectu eum condemnare ad poenam mortis tamen idem est si subtrahit necessaria vitam, vel ita vitam ipsius lædat carcere, ut inde verisimiliter moriatur, Abb. in c. cum non ab homine: de Iudicijs num. 31. Ioannes de Lignano in clem. 1. de poenit. ubi dicit, quod carcer deputandus his non debet esse nimis arctus ita ut infra paucos dies verisimiliter carcerati moriantur, & secuta morte efficiuntur irregulares, ut habetur in cap. nouimus de verborum significationibus; ubi etiam dicitur, quod istis mors debet esse solatium, & vita tormentum; & quod pane doleris, & aqua angustiae sunt sustentandi; idem dicit Decius ibidem, & alij.

Baldus tamen in lege de peco. in fine c. ad 1. aquil. dicit quod talis Iudex, seu Episcopus non efficitur irregularis, nisi perisset in arcto loco, qui careret sufficienti aere, vel si propter cibi paucitatem mors secuta esset; aliis non efficeretur irregularis, & ratio est, quia talis Iudicis actus non fuit immediate causa mortis, nam

ipse voluit poenitentia afficere eum, & non occidere.

Et nec excusaret Iudicem ab irregularitate, quod ignoraret hostes, sed consuetudo loci imponendi talem poenam carceris, & pauci cibi condemnatis ad mortem posset excusare tales Iudices a poena, sed non excusat a culpa; vide glos in c. denique 4 di. st. & cap. cum venera. de consue. vide Nauarr. de poenis lib. 5. consil. consil. 1.

QVAESITVM XL.

SUMMARIVM.

- 1 *Licet possit quis locare domum suam meretricibus, & nu. 2.*
- 3 *Consulens concubinatum peccat grauiter.*

An possit quis licet locare domum suam meretrici vel usurario, in qua credit ab eis peccandum esse?

Dic ut infra, quod potest quis licet locare suam domum, ut supra, non ad peccandum sed ad viuendum sine ullo consensu in peccatum? Nauarr. in Manuali cap. 17. num. 195. & sic potest quis etiam inferui e tam usurario, quam meretrici, non ad peccandum sed in alium finem, ut vel in colendis agris, vel coquendo panem, vel in alijs ad vitam necessarijs, ita ut in nullo illorum versuum

(iussio, consilium, &c.) verbo comprehendatur.

Sed nota ad excludendum huiusmodi à peccato, quod requiritur, vt inserviēs habeat honestum finem, non autem finem, vt peccet, & dummodò e:sp. peccatum non placeat; & finis honestus posset esse etiam spes mercedis; & ratio est, quia licet hæc obsequia sint proxima peccato, tamen non sunt de sui natura peccatum, Nauarr. lib. 5. consil. 5. de pœnit. & remis. sed peccaret seruus si comprehenderetur in vna dictione illorum versuum iussio, consilium, &c.

Hic notā, quod consulens concubinatum hero, vel alteri non potest absolui, nisi deserat herum, si est seruus, vel nisi reuocet factum, seu opus, si est amicus; vel nisi ei displiceat concubinatus heri, vel amici. Nauarr. vbi supra.

QVAESITVM XII.

SVMMARIVM.

- 1 Christianus cum peruenerit ad vsum rationis debet facere actum amoris erga Deum, & num. 2.
- 3 Scire debet Articulos fidei, præcepta decalogi, & Ecclesia.
- 4 Debet requirere peritum Consultorem, vt eum instruat.
- 5 Excusatur si eligit opinionem alicuius docti pro securitate

sua conscientia.

6 Regula circa scrupulum.

7 An absolueudus peccans spe venia consequenda per Bullam.

An teneatur quilibet Christianus scire aliquid generaliter sub pœna peccati mortalis? & quæ?

1 **D**ic vt infra, quod quilibet Christianus, vt peruenit ad vsum rationis, debet sub pœna peccati mortalis agere Deo gratias pro beneficijs receptis.

2 Debet scire (maximè si est vir nobilis, & Dominus vassallorum) quæ ad regimen subditorum incumbunt.

Debet scire, (& sufficit ei) articulos fidei, præcepta decalogi, & generalia præcepta Ecclesiæ; & debet scire quæ ad eius statum pertinet, vel secum habere viros idoneos ad consulendum.

Nota hic, quod non excusatur, si credit, quod eius consultor sciat consilium dare, à quo ipse capiat consilium, cum nesciat, sed debet requirere peritum; sed si fama publica pro idoneo haberetur, excusaretur, etiam si talis non esset.

5 Nota etiam, quod excusatur si eligit pro securitate suæ conscientie opinionem alicuius docti, nō quia placet ei, sed quia est rationi conformior; & eo casu non tenetur meliorem inuestigare, nec doctiores consulere; sed sufficit eum eligere, quem consulat, qui com-

munitur

muniter pro idoneo habetur; & si consultus dicat duas esse super dubio opiniones utramque; veram, tunc potest eligere quam vult; sed si dicat vnam esse veram, & alteram esse falsam, etiam quod sit communis, consultor debet sequi quæ dicitur vera, nisi ei constet contrarium, vel si ipse habuerit rationes pro communi.

6 Nota etiam quod ad discernendum scrupulum à dubio hæc est regula, quod dubium est quando intellectus inclinatur æquè ad utramque partem, scilicet affirmatiuam, & negatiuam super aliqua materia peccati, sed scrupulus est apparentia, quæ representatur intellectui contra id quod scit, vel quod credit ita esse, vel quod cogitat ita esse, vel contra id quod intellectus nec tenet pro vero, nec pro falso; vide Nauarr. de pœnit. & remis lib. 5. consil. 10.

7 Nota hic quod peccans spè veniæ consequendæ per bullam iam concessam, vel postea concedendam, potest absolui virtute eius bullæ, nisi aliud in bullæ concessionem exprimeretur.

Q V A E S I T V M XIII.

S V M M A R I V M.

1 *Mortaliter peccat qui balnea tenet ubi luxuriosè lauantur mulieres.*

An possit absolui qui tenet balnea pro mulieribus, in quarum lotione aliquando lauantes concupiscunt luxuriosè?

1 **D** Ic quod non est absoluendus qui lauat & mortaliter concupiscit, & consuetudo super hoc est corruptela contra legem diuinam, & naturalem Nauarr. de pœnit. & remis. consil. 7. ubi notatur etiam, quod qui fornicatur cum amica, & postea multoties eam deosculatur, sine animo iterum fornicandi vnum tantum peccatum commisit quod ad necessitatem confitendi numerum, quia illa oscula videntur consequentia fornicationis iam habitæ; vide Nauar. in Manuali c. 6. nu. 28.

Q V A E S I T V M XIII.

S V M M A R I V M.

1 *Non debet dari Eucharistia bis in eadem infirmitate per viaticum, seu non ieiuno.*

An licite possit infirmus b's communicari in eadem infirmitate ita ut liceat etiam in secunda vice accipere post prandium, sicut licet in prima vice urgente necessitate?

1 **D** Ic, regulariter non debet dari communicatio bis in eadem infirmitate, nam prima vice est præcepti, & secunda vice est con-

filij accipere, vbi adest necessitas, in secundo non licet, imò vt ait Nauarr. vix inuenitur textus, qui probet licere communicare post cibum. Nauarr. de pœnit. & remiss. consil. 41. vbi dicit, quod fallit in eò, qui diu ægrotaret, & interim transiret tempus intra quod teneretur accipere iterum communionem, vt sunt Monaci, de quibus habetur in clement. ne in ægro, de statu Monachorum.

QVAESITVM XV.

SVMMARIVM.

Peccat mortaliter dans occasionem peccandi.

An liceat inducere, iuuare, vel rogare alium ad aliquem actum, in quo creditur quod peccabit?

Dic vt infra, quòd Nauar. consil. lib. 5. consil. 6. de pœnit. & remiss. ponit octo rationes, quòd non licet, & probat auctoritatibus sac. Can. deinde pro parte affirmatiua ponit nouem alias rationes, quòd non licet, postea concludendo dicit, quòd peccat mortaliter præbendo occasionem peccandi omnis, qui verè consentit in peccatum mortale alterius, vel etiam suum quatenus est tale, & hoc in foro conscientiae, & coram Deo, sed qui solum præsumitur quòd cōsentit hic in foro exteriori,

ri, peccare solummodo præsumptuè, & proinde qui consentit in aliquem actum suo genere bonum, aut etiam indifferenter, non quatenus est malum, sed quatenus est bonum, vel indifferens non peccat, ita Nauarr. loco citato, qui declarat omnes auctoritates pro, & contra citatas. vide etiam in Manuali in præludio, & cap. 14. num. 32.

QVAESITVM XVI.

SVMMARIVM.

- 1 *Sententia Diui Chrysostomi de dolore fœmina parturientis sit est meritorius.*
- 2 *Confessor debet imponere pœnitentiam pœnitenti.*
- 3 *In decisione casuum usurarum standum est determinationi Theologorum.*
- 4 *Elegmosyna dicitur à vocabulo Eleo, Graco.*
- 5 *Non erit satisfactoria elegmosyna quādo donatur alicui causa restitutionis.*
- 6 *Quando occurrit præceptum dādi elegmosynā, nu. 11. & 12.*
- 7 *Elegmosyna videtur danda etiā de necessarijs.*
- 8 *Tribus modis potest quis dare suam substantiam.*
- 9 *Dominus laudauit elegmosynam,*

ut habetur Luca 21.

- 10 *Sententia multorum Sanctorum Patrum de facienda elemosyna, & in quo casu?*
- 13 *Quomodo constituitur peccatum non dandi elemosynam?*
- 14 *Quae dicuntur illicitè acquisite?*
- 15 *De acquisitis per ludum alearum non potest fieri elemosyna à non valentibus alienare, &c.*
- 16 *Ante mortem facienda erit elemosyna, iuxta Ecclesia.*

An dolor mulieris parturientis sit ei meritorius, cum sit propter poenam peccati introductus? vt Genes. 3.

1 **D**ic ex sententia D. Chrysostomi in Matth. quod de necessitate patienter toleratur sit virtus & sic mulier tolerans illum, dolorem propter Deum, vt diuinè satisfaciatur voluntati, & ordinationi, indubitanter meretur in dolore partus, sicut de alijs ærumnis dici potest, vt qui viuit de labore manuum suarum, hoc quæsitum fusius declarauimus in nostra Lucerna Parochorum, quæ nunc sub prælo est.

Tandem sciant Confessores nullum penitentem eos dimittere debere, sine impositione penitentiae, etiã
2 si non timeatur, quod recidisset, & etiã si ipsa satisfactio non sit præseruatiua, à futuro lapsu in-

aliam culpam; nam nunc est de fide id, per Trid. sess. 14. c. 8. de satisfact. Eccles. can. 15. & ideo hodie non tenendum in hoc cum Caiet. Scoto. Armilla. nec cum Gabriele Biele, & alijs, quid opinati fuere posse penitentem, non acceptare quamlibet satisfactionem etiam paruum, qui etiam erant intelligendi de satisfactione expiatiua, non autem de præseruatiua, & hoc ante Concil.

- 3 Sciant etiam Confessores, quod in decisione casuum vsurarum, est potius standum determinationi Theologorum, quam Canonistarum in foro conscientiae, vt diximus etiã in nostra Lucerna Parochorum D. Th. in quolib. Syl. verb. vsur. 1. Tabien eodẽ in principio D. Anton. 2. p. tit. 1. c. 7. § 4. de Butrio, contra Anchoran. & alios.
- 4 Notet etiã Confessor, quod elemosyna (quæ dicitur ab Eleo Greco vocabulo, idest miserere) potest esse satisfactoria ad salutem, Archid. in c. non sufficit de penit. dist. 1. idem ibi prius August. per hæc verba. Non sufficit mores in melius mutare, &c. nisi satisfiat Domino, per penitentiam de lorẽ, & cooperantibus elemosynis.
- 5 Sed aduertendum, quod tunc non est satisfactoria pro peccatis, si donec elemosynam quam teneris aliàs dare, vt sunt, qui donant, vt dispensatores sed talis elemosyna etiam multum valet, vt ibi.
- 6 Aduertendum etiam quod est de præcepto dare elemosynam de

super-

superfluo, & etiam dare eleemosynam in extrema necessitate constituto D. Thom. 2. 2. q. 32. & habentur in c. pascite 86. dist. & eleemosyna ab omni peccato, & morte liberat, Tob. c. 4. vide Doctores in c. non satis 86. dist. & vide vii. q. 1. c. omnis, hinc Iob dicebat, oculus fui cæco, pedes claudo, & pater pauperum.

7 Notandum etiam quod eleemosyna videretur danda etiã de necessarijs ab eo, qui vult esse perfectus, per textum Matth. 19. si vis perfectus esse, vende omnia, & da pauperibus; hinc sequitur, quod, qui omnia dat, etiam dat necessaria, non solũ superflua, sed distinguendum est ex D. Thoma l. c. q. 32. ad sextum, dupliciter sumi necessarium, vno, sine quo aliquid esse non potest, & de tali necessario, non est danda eleemosyna; vnde non tenetur quis dare eleemosynã de necessario, omnino sibi, & suis, nam aliter dans, seipsum, & suos necaret; Alio verò modo sumitur necessarium, sine quo vita conuenienter transigi non potest, secundum statum propriæ personæ, & dare in hoc casu est consilium, & non præceptum, hæc distinctione didici ego à Magistro meo Patre Iohanne Saliceto. Viro pijsimo, & doctissimo Iesuita in principio prædicabilũ Porphirij, & nunc ex doctrina sancti si ni D. Thomæ, nam inordinatum esset, si quis alijs donaret, quod sibi necessarium est, vel tan-

tum donaret, quod de residuo secundum proprium statum, & negotia occurrentia, vitam transigere conuenienter non posset.

8 Excipiuntur tria, primum, si quis propter ingressum religionis, omnia Deo dedicat, quia tunc viuere potest alimẽtis Religionis. Secundum si quis bona, quæ donat pro eleemosyna habet modum faciliẽ refarciendi sibi, vt in artifice. Tertium quando quis dat in extrema necessitate alicuius personæ priuatæ, vel etiam Reipublicæ, in his tribus casibus laudabiliter aliquis potest sibi subtrahere etiam de his, quæ pertinent ad decentiam status, ita D. Thomas l. c.

9 Notandũ etiam, quod Dominus, vt habetur Luc. 21. Laudauit viduã, quæ ex eo, quod deerat omnem victum illi, quem habuit, misit, & misericordia debetur omnibus, præsertim, & amplius iusto, c. Non satis 86. dist. & subueniennũ est proximis, c. probanda, & c. cõsideranda eadem distinct.

10 Notandum etiam, quod habens superfluum naturæ, tenetur subuenire alijs, etiam quod non appareat pauper extremæ necessitatis, ita Basilius, Ambrosius, & Augustinus, ita etiam sentit in cap. quid dicã 14. q. 4. per hæc verba, nonne omnes, qui sibi vident? gaudere, conquisitis, eisque, vni nesciunt, alienum possidere conuincimus? & male possidet qui malè vitur, & superfluum naturæ, & personæ est, quod est alienum quoad vsum,

& ideo habens non recte utendo, iniuste possidet, ideo dispensandū. Idem Hieronymus probat in c. Hospitalē 42. dist. qui ita ait. Aliena rapere conuincitur, qui sibi ultra necessaria retinere probatur. Idem Hieronymus exponens, & declarans, quid sit diuitiarum seruitus, ita, ut solet pulchrum, & fructuosum dicit. Audiat hoc avarus audiat hoc Christianus, non posse simul diuitijs, & Christo seruire, & hæc D. Hieronymus in expositione illius Matth. 6. Non potestis Deo seruire; & Mammone.

Venerabil. Beda super illud Luc. 11. quod superest date eleemosynam, ait: neq; ita facienda iubetur eleemosyna, ut te ipsum cōsumes inopia, sed ut tui cura corporis expleta, inopem quantum vales, sustentet, & Petrus de Palude in 4. sent. dist. 15. q. 3. expresse dicit hoc cadere sub præcepto; Idem tenet Riccard. in 4. eadem dist. q. 11. & Durandus, & Roman. ibidē, quasi mortale pavidū.

11 Cōcluditur ergo; quod dare eleemosyna existēti in extrema necessitate de necessario personæ est sub præcepto, ex doctrina D. Ambrosij in c. pascite sup. cit. & ex doctrina Gregorij in Homil. per hæc verba; In lege præcipitur; ut diligas proximū tuū, sicut te ipsum, quod minus proximum amare cōuincitur, qui non cum eo in illius necessitate etiam quæ sibi sunt necessaria. partitur. idcirco datur præceptum de diuidendis duabus ri-

niciis cum proximū, hæc Gregor. Dia. Basilus super illud Luc. 3. Qui habet duas tunicas det non habenti, ita inquit ex hoc docemur, quod ex omni eo, quod affluit supra proprii victus necessitatem, tenemur erogare illi, qui non habet propter Deum qui donauit nobis omnia quæ possidemus, hæc Diu. Basilus.

12 Paludanus, Riccardus, Durandus, & Romanus, in 4. sent. dist. 15. affirmant, teneri quemlibet constituto in extrema necessitate, de necessario personæ subuenire; habes ergo regulam circa eleemosynæ largitionem necessariam. tam circa casus particulares, prudentiæ cōmittitur applicatio, ut sciatur vere quis superflua habeat. nā est considerandus status personæ, illius familia puta filij filiar, serui, alumni hospites, conuiuarum munificentia, magnificētia, & alia, si quæ sunt huiusmodi. Et est benè considerandum, quod necessariū personæ, non consistit in indiuisibili, & quod est difficile cognoscere, quod est superfluum, quia ex minima circumstantia, potest apparere non esse superfluum, habito respectu ad supradicta, itaq; peccat mortaliter, qui non facit eleemosynam de superfluo, naturæ, & personæ extremæ pauperi, ut in d.c. Pascite fame morientem.

Et hoc præceptum est affirmatiuum, & obligat pro loco, & tempore, prout videtur habenti superfluum sit constituto in extrema neces-

ficare, sed qui beneficia Ecclesiastica possidēt, tenētur maiori obligatione, nam deducto victu, & vestitu, cætera sunt superflua, quia sunt vsuarij, cap. Nulli Episcoporum 11. quæst. 1. & honestè possunt dare consanguineis egenis, quia præferuntur alijs. Abbas in cap. fin. de pecun. Clericorum, & quod Clericus non debeat habere, nisi victum, & vestitum ex beneficio. habetur ex doctrina diu. Pauli ad Timoth. cap. 6. 1. 8. p. 1. ex Archid. in c. 1. 12. quæst. & ex Baldo in Auth. excipitur de bon. quæ lib. itaque beneficiati debent dare eleæmosynam, quia, vt dictū est sunt vsuarij, & non vsufructuarij, vide Archid. l. c. & in c. statutū de rescriptis in 6. in §. assessorem, quæ dicit, quod Clericus est vsuarius, & nō vsufructuarius, & quod bona Ecclesiæ debet dispensare in victu, & in ministris, & quod superest dare pauperibus, aut expendere ad Ecclesiæ utilitatem, vide Innoc. in cap. indecorum de ætate, & qualitate, qui dicit quod bona Ecclesiastica non sunt in commercio Clericorum, nisi pro eorum necessitate, & seruientium, & pro pauperibus. idē tenent Ioannes Andreas in cap. præsentis de off. ord. in 6. Anchar. & Francus, idem Abbas in cap. cum esses de testam. in 6. licet alij teneant contrarium.

13 Itaque ad constituendum peccatum ob non dationem eleæmosynæ, concurrunt hæc, nempe ex

parte recipientis, vt appareat vrgens necessitas, nec appareat in promptu, qui ei subueniat; ex parte verò dantis, vt habeat superflua, quæ secundum statum præsentem, non sunt sibi necessaria, prout potest probabiliter existimari, nec est necesse ad excludendam eleæmosynam, vt prævideat, & consideret omnes casus, qui in vita sua contingere possent, nec extrema necessitas dicenda est, quando quis, missurus est spiritum. sed quando apparet, quod potest mori ob defectum necessariorum, quando possumus ei succurrere, nisi subueniatur, antequam de vita illius desperet.

14 Quando verò quis habeat illicitè acquisita, si teneatur prædicto modo ad eleæmosynam, quod ex doctrina diu. Thomæ aliquod potest dici illicitè acquisitum tripliciter, vno modo, vt rapina, & de hoc modo non debet fieri eleæmosyna quia debet restituere; Alio modo est quando, quod quis acquisiuit est contra iustitiam in acceptione, & in datione, vt in simonia, & hoc, nec ipse. retinere, nec danti potest restituere, sed est erogandum pauperibus, & idem dicendum in omnibus similibus, vt fufius diximus in nostra Lucerna Parochorum; Alio modo dicitur illicitè acquisitum ex causa; pro qua acquiritur, non quod ipsa acquisitio sit illicita, vt in eo quod mulier acquirit ex

mere-

meretricio, & hoc propè dicitur turpè lucrum, & contra legē Dei, sed in eo, quod accipit mulier, nō iniuste facit, nec contra legē Dei, & de eo potest facere eleēmosynā, sed non pro sacrificio, & potest sibi retinere, nec potest erogare pro sacrificio, nec pro oblatione ob reuerentiam sacrorum, & propter scandalum. Excipe, si mulier acceperit à non habentibus proprium, vide Lucernam Parochorum.

De acquisitis per ludum alearum.

15 non potest fieri eleēmosyna, si quis lucretur à non valētibz alienare, vt sunt minores, & furiosi, & similes, vel si lucretur fraudulenter; sed est videndus D. Thom. 2.2.q.32. ad octauum. Nec potest facere eleēmosynam constitutus sub alterius potestate, quādo non habet proprium, itaq; mulier non habens vltra dotem, non potest facere eleēmosynam sine consensu viri expresso, vel præsumpto, nisi in articulo extremæ necessitatis, in quo casu est licitum furari, & dare eleēmosynam, & hæc satis de eleēmosynis quantum ad nostrum institutum pertinet. Tutius est vt libenter eleēmosynas faciamus, & obseruemus, quod Dominus dixit, quod vni ex minimis

meis fecistis, mihi fecistis, & si non possumus dare quantum sufficiens sit pauperi (vt dixit celeberrimus Concionator Pater Andreas Biscionus Ordinis Prædicatorum) demus saltem quantum possumus pro nris facultatibus, vt inopia pauperum subueniatur.

16 Eleēmosynam debet homō facere in vita sua, iuxta illud Ecclesiast. 14. ante mortē benefac amico tuo, idest animæ tuæ, vel Christo in suis membris, & regulariter debet (ad fugiendam vanam gloriam, occultè dari) Ecclesiast. 29. abscondē eleēmosynā in sinu pauperis de ea dicitur: perde pecuniam propter fratrem, Ecclesiast. 1 c. de ea dicitur. quod fenerator Domino, qui miseretur proximo; Prouerb. 19. & glos. ibi, centuplum accepturus, de ea dicitur, benefac humili, & ne dederis impio, v. g. Hystrioni, non intuitu pietatis, sed hystrionatus; de hac Augustinus homo quod feneratoris homini, fenerator Deo, & centuplum accipies, & vitam æternam possidebis; de hac dicitur, ne dicas amico, vade, cras dabo, cum statim possis dare; de hac dicitur, quod debet à se ipso, idest vt prius patri, vel matri, & consanguineis pauperibus: Vide Ecclesiast. 14.

NUNC DE INDVLGENTIIS, QVIBVS REMITTITVR POENA TEMPORALIS Pro peccatis remissis.

QVAESITVM I.

SVMMARIVM.

- 1 *Nomen Indulgentiae quomodo sumitur? num. 2. & 3.*
- 4 *Thesaurus Ecclesiae qualis?*
- 5 *Valor Indulgentiarum in quo consistit? num. 6.*
- 7 *Quomodo intelligitur clausula in Bullis Indulgentiarum remissio culpe, & poenae?*
- 8 *Indulgentia Plenaria directe remittit solam poenam.*

Quot modis accipitur hoc nomen Indulgentiae?

- 1 **D**e aliquando sumi pro gratia, seu privilegio, seu pro dispensatione, ut in cap. 1 de rescript. & in c. ult. de regulis iuris.
- 2 Aliquando sumitur pro remissione culpe, & poenae aeternae, & sic

accipitur saepe in Scriptura sacra, & apud sanctos Doctores.

- 3 Aliquando sumitur pro remissione poenae temporalis debitae pro peccatis venialibus, ac etiam pro mortalibus, licet sit remissa culpa. & hoc modo quæremus de Indulgentiis, & hic notetur quod ad valorem Indulgentiarum requiritur in concedente auctoritas, in causa pietas, in suscipiente charitas, Valent. p. 1. in fine.
- 4 Vnde habeas Paroche Thesaurum Indulgentiarum esse in Ecclesia ex redundantibus meritis Christi, & S.S. seu satisfactionibus D. Tho. in 4. dist. 20 art. 3. q. 1. Sil. in V. Indulgentia q. 4 Nauar. de iubilæo notab. 13. & alij. Quia opera poenalia Christi, quibus pro nobis satisfecit, & meruit salutem, sunt infiniti valoris, & sufficientissima, & S.S. Dei multo plura passi sunt, quam requirebatur ad remissionem poenarum debitarum eorum peccatis; Igitur ex huiusmo-

di superabundantia satisfactionū Christi, & S.S. constant Indulgentiæ quæ in vnum collectæ vocantur thesaurus spiritualis Ecclesiæ dispensabilis per Papam, vel Prælatos Ecclesiæ, qui describi potest esse maximam multitudinem operum Christi. & S.S. in superabundantia satisfactoriorum, vnde D. Angelicus Colibet. 10. Christus sanguinem suum fudit, & multa alia fecit, & substituit, quorum æstimatio est infiniti valoris ob dignitatem personæ. Et Salomon dixit; In illa (idest Ecclesia) est Thesaurus infinitus hominibus.

5 Et principaliter, & essentialiter natura, & valor Indulgentiarum consistit in absolutione à pœna, 8 temporali debita peccatis remissis, quo ad culpam, seu in relaxatione pœnæ temporalis peccatorum, seu culpārū extra Sacramentum, quæ relaxatio fit a Sanctissimo PP. principaliter, & deinde à Prælati Ecclesiæ mediante potestate Clauium.

6 Non tamen valor Indulgentiarū se extendit ad remittendam culpam, sed tantum, vt dictum est, ad remittendam pœnam temporālē, quæ remanet post remissam culpam per Sacramentum Pœnitentiæ. D. Thom. & alij in 4. & est communis opinio. D. Antonini 1. p. tit. 20. c. 3. in principio. Nauar. de Iubilæo. notab. 10. annot. 5. Et licet in Bullis Indulgentiarum dicatur concessa remissio peccatorum, vel remissio culpæ & pœ-

næ, per id intelligitur tantum remissio pœnæ tēporalis Cordub. de Indulgentijs quæst. 6. & Nauar. vbi supra.

Et ratio est, quia peccatum non dicitur pleniè remissum, nisi sublata omni eius pœna, etiam temporalī, tum etiam quia in sacra Scriptura solet accipi peccatum pro ipsa pœna debita peccatis, Hinc 1. Petri 2. Peccata nostra ipse pertulit in corpore suo, idest pœnam peccatis nostris debitam, vt apud Apost. 2. ad Cor. c. 5. Eum enim qui non nouit peccatum pro nobis peccatum fecit: exponit D. Augustinus lib. de verb. Domini sermone 4.

8 Hinc sequitur Indulgentiam etiā plenariam propriè loquendo non remittere culpam, & pœnam, & quando in bullis habentur verba denotantia remissionem culpæ, & pœnæ, id intelligi debet, remitti directè solam pœnam vi Indulgentiarum, sed indirectè, & remissione necessario prius secuta vi Sacramenti remissione culpæ, quæ sēper præsupponitur ad cōsequendam Indulgentiam.

Q V A E S I T V M I I.

S V M M A R I V M.

- 1 Solus Pontifex habet facultatem remittendi pœnas intinētas in confessione per Indulgentias.
- 2 Episcopus habet facultatem

- cedendi Indulgentias quo ad
pœnitentias iniunctas tantum*
 3 *Verba Indulgentia tantum va-*
lent, quantum sonat .
 4 *Pontifex absolute loquens in In-*
dulgentijs quomodo intelligen-
dus ?

An Indulgentia habeat vim remit-
tendi tam pœnas iniunctas in
confessione pro peccatis confes-
sis, quàm iniungendas, vel à Ca-
none, vel à Confessore, vel à Diui-
na Iustitia?

I **D**ic, quod Sanctissimus Domi-
nus noster Papa habet hanc
facultatem, siuè per se, siuè per a-
lios inferiores concedendi Indul-
gentias, tam per remittendis pœ-
nitentijs iniunctis per Confessore,
quàm iniungendis pro peccatis
commisissis, & hæc potestas summi
Põtificis colligitur verbis Matt. 6.
quodcunq; solueritis, &c. & Pius
Quintus S. M. ad preces Episcopi
Nardini declarauit per pœniten-
tias iniunctas intelligi, tam iniun-
ctas à Confessore quàm iniungen-
das, vel à Confessore, vel à Cano-
ne, vel à diuina Iustitia, vt refert
Authen. Thesaur. Cœlest. Indulg.
lib. 2. fol. 73.

2 Episcopus autem, seu Archiepi-
scopus habet facultatem conce-
dendi Indulgentias quoad pœni-
tentias iniunctas non autem quo-
ad iniungendas, quia sic est limi-

tatum ei à sacris Canonibus, vt ex
cap. cum ex eo, & c. nostræ, cap.
Romana, de eodem in 6. Itaque
concessio Diœcesani concedentis
Indulgentias, semper est intelligē-
da de pœnitentijs iniunctis, non
autem iniungendis, nisi specialiter
haberet hoc concessum à Summo
Pontifice .

Sed notandum in concessione Papa-
li de Indulgentijs quoad pœnitē-
tias iniunctas non posse intelligi

3 de pœnitentijs iniungendis, quia
verba confessionis Indulgentiarū
tantum valent, quantum sonant,
& ideo attendenda sunt, nec corū
fieri potest larga interpretatio,
sed strictè debent interpretari.

4 Sed quando Papā loqueretur ab-
solutè, non dicēdo, nec iniunctas,
nec iniungendas, tunc concessio
intelligēda est de vtrisque, & tunc
remittitur tanta pœna, quanta ex-
primitur in concessione, vt si In-
dulgentia concedit cētum annos,
centum annorum pœnitentiam
remittit. & est communis senten-
tia Doctor. in 4. dist. 20. Sylu. V.
Indulg. §. 5. Nauarr. d. c. Iubilæo
notab. 10. nu. 7. & seqq. licet Du-
rand. & alij aliter sentiant, sed est
probabilior prima opinio. Verū,
vt dictum est Sanctissimus Ponti-
fex Pius V. declarauit per pœni-
tētijs iniunctas intelligi de iniun-
ctis, vel iniungendis, & sic cessat
omnis controuersia.

QVAESITVM III.

SVM MARIVM.

- 1 *Indulgentia remittunt poenam debitam pro peccatis, tam in foro Dei, quam in foro Ecclesie, & num. 2.*

An Indulgentiæ remittant poenas debitas pro peccatis, tam in foro Dei, quam in foro Ecclesie, idest, tam apud Deum nempe illam poenam, quam Deus taxauit patientiam in Purgatorio pro peccatis remissis quo ad culpam, quam apud Ecclesiam, idest illam poenā, quam iniunxit, confessor poenitentii pro peccato confessio?

- 1 **D**ic, quod sic, quia in foro Dei remittitur illa poena, quam Diuina Iustitia taxauit pro tali peccato principaliter ab ipso Deo sed ministerialiter à concedente Indulgentias auctoritate à Deo accepta, sic etiam in foro Ecclesie, quia per Indulgentiam liberatur homo ab obligatione persoluedi poenitentiam iniunctam, aut iniungendam à Confessore, iuxta quantitatem Indulgentiæ concessæ. D. Thom. 4. sentent. dist. 20. q. 1. & est communis sententia Theologorum in 4. ead. dist.

- 2 Et quod fiat talis remissio in foro Dei, habetur Matth. 18. & 16. quod vero fiat in foro Ecclesie

patet ex bullis concessionis Indulgentiarum in quibus dicitur remitti tot annos de poenitentijs iniunctis, vel iniungendis, & ita Indulgentiæ transeunt in locum satisfactionum debitarum per poenis temporalibus peccatorum; Non tamen in locum medicinæ præseruatiuæ à futuris culpis, prout deseruiebāt ipsæ satisfactiones, Itaq; per Indulgentias homo non liberatur à persoluedis poenitentijs iniunctis, prout sunt medicinæ præseruatiuæ à peccatis in futurum, ut communiter fit, & regulariter iniungenda poenitentia pro peccato mortali.

QVAESITVM IV.

SVM MARIVM.

- 1 *De nomine Indulgentiæ, & distinguit de Indulgentia Plenaria, pleniori, & plenissima, & num. 2. & 3.*

An idem sit Indulgentia Plenaria cum Indulgentia pleniori, vel plenissima?

- 1 **D**ic, quod antiquitus aliqui distinguebant huiusmodi vocabula scilicet, ut per Indulgentiā plenariam, seu plenam intelligatur remitti omnem poenam debitā pro peccatis omnibus mortalibus iniunctam, seu iniungendam, per pleniorē intelligantur remitti

penitentia iniuncta, & iniungenda debite pro omnibus peccatis mortalibus; confessis, non confessis, & oblitis, per plenissimam, ut intelligatur remitti omnem poenam debitam omnibus peccatis mortalibus, & venialibus, siue confessis, siue etiam oblitis. Maior. 4. dist. 20. q. 2. Nauarr. de Iubil. notab. 8. num. 12. & id conati sunt probare per extrauagan. Bonifacij Octau. Antiquorum de Poenit. & remissa.

Sed dic melius, & probabilius hæc vocabula non distingui nisi quo ad modum significandi, & quo ad maiorem declarationem concessionis, & ad maiorem exhortationem fidelium ad illas consequendas, & esse idem, & idem sonare. Sil. V. Indulg. §. 10. Angel. V. Indulg. num. 2. & 3. Sot. dist. 21. q. 2. art. 1. Cordub q. 9. de Indulg. Pater Ioan. ord. min. de Indulg. itaq; qui consequitur Indulgentiam plenariam, ut decet, si in illo statu moreretur ad Coelū recta iret via.

Sed in quatuor casibus posset hoc non sequi; Primo quando Indulgentia Plenaria, seu plenissima, est specialiter concessa de poenitentia iniunctis, & maior poenitentia pro peccatis remissis fuerat iniungenda, tunc Indulgentia acquisita remittit, & tollit poenitentiam iniunctam, non autem iniungendam.

Secundo, quando Indulgentia concessa est de peccatis confessis, & quis obliuione aliqua peccata non

fuerit confessus, tunc hæc Indulgentia non remittit poenam pro peccatis oblitis in confessione, nec etiam, si generaliter confessus fuerit omnia peccata.

Tertio, quando quis lucratur Indulgentiam plenariam, seu plenissimam in culpa veniali, nā de mortali non est dubitandum, cum præsupponatur esse ablatum per confessionem, vel contritionem, tunc sicut Indulgentia non tollit culpā, sic nec etiam poenā peccatis venialibus debitam, stantibus culpis venialibus.

Quarto quando quis post consecutam Indulgentiam plenariam peccauit mortaliter, tunc etiam si de eo statim conteratur, non tamen tollitur (ordinarie loquendo) omnis poena debita illi peccato, & sic non semper post consequutam Indulgentiam plenariam, quis si in eo statu moreretur, euolat ad coelum, non defectu Indulgentia per se sufficientissimè, sed defectu illas, non, ut decet, lucrantis.

QVAESITVM V.

SVMMARIVM.

1 Indulgentia plenissima non differt à Iubilæo, nisi in casibus reſeruatis.

2 Vnde dicitur Iubileum, & quid ſignificet num. 3. 4. 5. & 6.

7 Antiquitus de centefſimo in cen-

teſi.

te, smū celebrabatur Iubilæum.

Omnes Indulgentiæ suspenduntur tempore Anni sancti.

Non suspenduntur illa Indulgentiæ dierum, & quarantarum.

o Mortuo Pontifice suspensa Indulgentiæ non reuiuiscunt.

An Indulgentia Plenaria, seu plenissima differat à Iubilæo?

Dic, quod Indulgentia siue plenaria, siue plenissima, quo ad rationem Indulgentiæ attinet, non differt à Iubilæo, quia Iubilæum etiam significat plenariam, seu plenissimam remissionem omnis poenæ temporalis debitor pro peccatis remissis, ut significat Indulgentia plenaria, sed in hoc differunt, quod in Iubilæo solet etiam concedi simul cum Indulgentia plenaria etiam auctoritas, ut quis absoluitur sacramentaliter à censuris, & casibus reseruatissimis D. P. P. ac etiam Episcopis, & ut vota commutentur, quod non solet concedi in Indulgentijs plenarijs. D. Anton. 3. p. tit. 10 c. 6. §. 6. Syluest. loc. cit. Cordub. loc. cit.

2 Et Iubilæum deriuat à nomine Hæbreo, Iobel, quod ait glossa inter mealis cap. 25. in Leuit. significat remissionem, & initium, quia per Iubilæum remittitur pena, & fit principium nouæ vitæ,

ita etiam Magist. Histor. super Genes. cap. 14. & Isid. lib. 3. Ethym. Hieron. in Isai. 1. 2.

3 Significat etiam plenariā requiem ut interpretatur D. Gregor. c. 12. super Iob, quia anima quæ lucratur Iubilæum tendit ad requiem in Cælum. Ischius interpretatur gloriam Leuit. cap. 15. quia per Iubilæum aperiantur nobis lauarum gloriæ.

4 Aliqui hoc nomen, Iobel, interpretantur quinquaginta, quia de quinquagesimo in quinquagesimum annum fideles lucrabantur, ita Sabel. lib. 3. Ene. 1. & Polid. Virgil. lib. 8. de inuen. rerum c. 1. & hæc vltima interpretatio videtur colligi ex vltimo cap. numer. ubi habetur, Iubilæus, vel Annus quinquagesimus.

5 Aliqui interpretantur hanc vocem, Iobel, idest volens, vel iurans, quasi dicatur quod non lucrentur offensores Dei nisi voluerint, & iurauerint nouam vitam incipere, & veteris penitere.

6 Aliqui interpretantur donum Dei, ut Ioannes Baptista, & Paulus, quasi quod per Iubilæum Deus magna nobis bona confert, & animæ quæ lucrantur ipsum mirabilia operantur.

Cæteranus interpretatur Iobel, idest annus germinis Leuit. c. 15 quia annus Iubilæi, est annus fructus recollectionis.

Nicolaus de Lira super 24. Leuit. interpretatur tubam, & ita etiam Cardinal. Alex. summa de pen.

cap. 7. quia annus Iubilæi publicabatur tubis, & quia Iobel, significat Arietem, hinc Pagninus, & Augustinus Eugubinus, & Oleaster dixerunt, Iobel significare tubam factâ ex cornu Arietis, quod non placet Graciano in libro de Iubilæo Anni sancti, par. 1.

Aliqui dixerunt Iubilæum deriuare à verbo Iubilo, quia sicut Hebræi iubiabant in Anno Iubilæi, quia liberabantur à seruitute, & possessiones reuertebantur ad suos pristinos Dominos, itâ Christiani in anno Iubilæi iubilare debent, quia liberantur à seruitute poenarum, & reuertuntur ad proprium Dominum.

Aliqui dixerunt vt Illustrissimus Toletus, & alij de Indulgentijs, deriuare à verbo Hebræo, quod cornu Arietis significat, quia Hebræi sonabant cornu in signum alicuius liberationis, significantes liberationem Isaac per suppositionem Arietis, & quando quolibet quinquagesimo anno fiebat liberatio hoc cornu sonabat, & dicebatur Iubilæum.

Nauarrus de Iubilæo notab. 1. nu. 2. dicit Iubilæum deriuare à verbo H:bræo, Iobel, & ideo proprius appellari deberet Iobelleum, & sic Iobelleus significat annum quinquagesimum. Hinc ab Ecclesia nomen Iubilæi translatum est ad significandam remissionem concedi solitam in aliquo tēpore. Adde quod Ischius Leuit. cap. 25. dicit Arietem suppositum in sacri-

cio Abrami fuisse figuram Christi in cruce, à quo virtus Iubilæi deriuat, qui Aries repertus est inter spinas, quæ Hebraicè dicuntur Sabach, idest remissio, vel donum Dei.

Aliqui dixerunt Iubilæum originem trahere à Iubal primo inuentore musicæ, quia maxima lætitia erat inter Hebræos in anno Iubilæi: Aliqui dixerunt Iubilæum significare publicam lætitiā hinc quidam Poeta cecinit, & lætis scopulis audiuit Iubila Cyclops.

Iubilæum Anni sancti antiquitus solebat celebrari de centesimo, in centesimum annum, & hic mos fuit seruatus ante Bonifacium Octauum, & ipse celebrauit de ann. 1300. deinde Clemēs Sextus, instituit, vt celebraretur de quinquagesimo in quinquagesimū annum, & ita celebrauit ann. 1350. Gregorius XI. reduxit ad ann. 33. Paulus Secundus instituit, vt celebraretur quolibet 25. ann.

et nota hic quod hæ reductiones prudenter fuerunt factæ, à Summis Pontificibus, propter humanæ vitæ breuitatem, ita habetur in Bulla Alexandri Sexti.

Et quod antiquitus celebraretur de centesimo in centesimum Annum habetur in Extrauag. antiquorum de poenit. & remis. & licet Iubilæum apud Hebræos celebrabatur quolibet quinquagesimo anno in memoriam liberationis ex Aegypto, nostrum tamen Iubilæum primitus fuit institutū,

ut celebraretur de centesimo in centesimum annum ad significandam duplicem lætitiā, & duplicem liberationem nobis virtutis passionis Christi factam.

8 Tempore autē Iubilæi Anni sancti, suspenduntur omnes aliæ Indulgentiæ, ut infra etiam dicetur, ita suspenditur facultas dispensandi, ac commutandi vota, ut latius videre est, tam in Bullis vocatorijs Anni sancti, quàm in alijs particularibus supra huiusmodi, sic suspenditur facultas, dispensandi, & componendi super malæ ablati, quorum Dominus nescitur, ita etiam facultas eligendi Confessorem.

9 Attamen non suspenduntur Indulgentiæ quæ non sunt plenariæ, ut quatuoragenarum, vel dierum Indulgentiæ, ita non suspenduntur Indulgentiæ plenariæ, seu Iubilæi, qui sunt intus Romam, vel extra in circuitu, quia declarantur hæc in Bullis Summi Pontificis ita etiam non suspenduntur illæ Indulgentiæ, in quorum concessione, ita concessum est ut durent, etiam tempore Anni Sancti; ita etiam durant concessiones factæ confraternitatibus, communionem inter eos operum piorum à Religionibus factorum; non suspenditur facultas concessa in bulla cruciatæ in Hispania, comedendi ova, & lacticia in diebus vetitis, nec facultas altaris portatilis, nec facultas celebrandi tempore interdicti, aut summo mane antehoram consuetam, aut similis gra-

tia; Ita etiam tempore anni Sancti possunt eligere Confessorem, qui absoluat à casibus Episcopilibus; Item remanent in suo robore privilegia confessionalia, ut vocant, concessa personis particularibus. Vide Gratianum in suo tractatu de Anno Iubilæi par. 1. c. 13.

10 Hic vtiliter sciendum est, quod in Bullis Summi Pontificis consuevit dici, suspendimus, per hunc annum, &c. & deinde ad beneplacitum Sedis Apostolicæ, ex quo sequitur, quod etiam Summo Pontifice migrante ex hac vita, durat suspensio Indulgentiarum, usque ad confirmationem, etiam ratio, est, quia sedes nunquam moritur, itaque est necessarium, ut confirmetur de nouo; vel per viā vnionis renouetur, & hoc est bene aduertendum, D. Anton. in sua Cathec. c. 14. lib. 3. & hæc obiter, nunc ad Quæsitā.

QVAESITVM VI. SVMMARIVM.

1 *Indulgentia tertia, vel quarta partis peccatorum, vel decem millium annorū. quomodo intelligitur, & num. 2. & 3.*

Quomodo intelligatur in Bullis concessionis Indulgentiarum quando conceditur Indulgentia tertiæ partis, vel quartæ partis peccatorū?

1 **D**ic, quod tunc remittitur tertia pars, seu quarta pars pe-

na debet pro peccatis mortalibus, & venialibus remissis, quo ad culpam; Illustrissimus Toletus, ubi supra; nam in peccato duo sunt, nempe culpa, & poena; Culpa remittitur per Sacramentum Pœnitentiae, & poena quæ erat æterna fit temporalis, & hæc remanet soluenda, vel hic, vel in Purgatorio in futura vita.

2 Quando verò est concessio, mille annorum, vel decem millium annorum, & similium, tunc remittitur illa poena, quæ remitteretur, si hic homo viueret per mille, vel decem mill. ann. & pœniteret secundum taxationem Canonum, vel secundum taxationem diuinæ Iustitiæ.

Et potest esse quòd homo peccauerit toties, & tanto tempore deberet esse in Purgatorio ad purgandam pœnam debitam, quia hic tamadiu viuere, non solitum est, maximè his temporibus; Igitur hic homo per affectionem Indulgentiæ remanet liberatus ab illa pœna debita pro suis peccatis, præsupposito, quòd culpa sit remissa.

QVAESITVM VII.

SVMMARIVM.

- 1 Irregulares suspensi, & interdicti an lucrentur Indulgentias? & quomodo?
- 2 Excommunicatus iniuste potest lucrari Indulgentias.

Excommunicatus etiam iniuste potest lucrari; & quomodo? eodem.

Ut quis lucretur Indulg. quando debet esse in statu gratiæ? eodem.

3 *Quando conceditur Indulgentia verè confessis, an teneatur confiteri qui non habet peccata mortalia, sed tantum venialia.*

4 *Visitans, vel ieiunans sine proposito adimplendi alia requisita.*

5 *Religiosus sine licentia sui Superioris, an lucretur Indulgentiam?*

Et quid si quis post lucratum, Annum Sanctum de nouo velit lucrari? eodem.

An irregulares, vel suspensi, sine culpa, possint lucrari Indulgentias?

1 **D**ic quòd sic, ut sunt manchi, vel defectu aliquem patientes, & omnes alij irregulares, dummodò sint in gratia, lucrantur: sic etiam interdictus ab ingressu Ecclesiæ potest lucrari; quia prohibitio, excludit ingressum Ecclesiæ ad faciendum aliquod exercitium Ecclesiasticum.

Ita etiam Excommunicatus iniuste, potest eas lucrari, quia excommunicatio iniusta non aufert suffragia Ecclesiæ, cap. cum etenim de sent. & rer. iud. in 6. & iniusta in

hoc sensu diceretur excommunicatus ob falsam testificationem, imò & qui iuste est excommunicatus, si procurat satisfacere, potest lucrari dummodò procuret esse in statu gratiæ. Nauarr. notab. 18. num. 16. de Indulg. & ut sit in statu gratiæ tutior via est, ut à principio confiteatur, ut decet qui lucrari intendit Indulgentias, idest antequam incipiat visitare Ecclesias v.g. Sed cõmunior opinio est, sufficere si sit in gratia in ultimo die, in quo lucramur Indulgentiam. Syluest. de Indulg. & alij multi Summistæ,

Nota hic, quòd quando in Bullis dicitur, verè confessi, &c. qui non habet peccata mortalia, deberet saltem confiteri venialia, & adimplere formam Bullæ, sed tamen non habens peccata, & non confitens saltem præterita, adhuc lucratur Indulgentiam adimpletis tamen alijs adimplendis, nã quando Papa dicit verè pœnitentibus, & cõfessio loquitur de his qui sunt in peccato mortali. Gratianus de Indulg. par. 2.

Nota etiam hic, quòd qui visitaret, vel ieiunaret sine proposito confitendi, vel faceret alia requisita, si postea antequam finiatur tempus, benè confitetur, nō est necessesse, ut repetat per eum adimpleta, sed si repetat saltem ex aliqua parte, benefacit, & iam dictum est, quòd sufficit esse in gratiæ statu, etiam in ultimo die termini.

Nota etiam quòd si quis religiosus

sine licentia sui superioris, vult lucrari Indulgentiam, si illa inobedientia, est peccatum, non lucratur, nisi prius confiteatur; & si quis post lucratum semel Annum sanctum, de nouo peccat mortaliter, potest iterū adimplere requisita, & lucrari, quia Indulgentiam Anni sancti possumus bis lucrari, ante tamen quam labatur.

Gratianus l. c.

Cum verò in aliqua bulla concessionis Indulgentiarum habetur, quòd facienti hæc, vel illa opera conceduntur tot quadragenæ, vulgò, quarantene, dic intelligi numerum quadraginta dierum, in quibus secundum taxationem Canonum, pœnitentem pro quibusdam peccatis debebat arctius pœnitere, & quadragenæ includebantur infra annum, vel aliud tēpus etiā pœnitentiæ, ut pro fornicatione, debebat Præbyter pœnitere decē annos, sed in primis tribus mēsis arctior erat pœnitentia, nempe in pane, & aqua, reliquo tempore remissior, & sic quadragenæ erunt pœnitentiæ asperiores, & arctiores, quæ remittuntur per Indulgentias, & sine Indulgentijs purgandæ essent pœna Purgatorii, si in hac vita pœnitentia non adimpleretur.

QVAESITVM VIII. SVM MARIVM.

1 Anni, & dies in Purgatorio non computantur quo ad numerum

Z 2 dierum,

dierum, sed quo ad atrocitatem pœna.

2 *Indulgentia vnus anni ex parte sua æqualem pœnam remittit temporalem debitam peccatis.*

3 *Indulgētia vnus anni plus valet vni quam alteri.*

An si quis lucratur Indulgentiam centum annorum, liberabitur à poena centum annorum Purgatorii?

1 **D**ic quod anni seu dies poenarum Purgatorii non computantur quo ad numerum dierum, sed quo ad atrocitatem poenarum, & penalitatem, nam est adeo acerba illa pœna, vt vnus dies forsan illarum poenarum correspondeat centum diebus poenitentię huius vitæ, & sic in Purgatorio Diuina Iustitia vehementius agit ad purgandum pœnas peccatorum, & ideo breuius, quàm faceret in hac vita poenitentia centum dierum, & sic breuiori spatio, quia vehementiori modo, idest ignea pœna. Author Cœlestis Thesauri Indulgent. lib. 2. D. Nicolaus Malnepos Canonicus Regularis Lateranensis.

2 Et hic notandum; quod Indulgētia, exempli gratia, vnus anni, vel duorum annorum ex parte sua æqualem remittit pœnam temporalem peccatis debitam, sed ex parte debitoris, idest peccatoris

non æqualem in quolibet remittit, sed maiorem, vel minorem, prout quisq; maiorem, vel minorem tenetur facere poenitentiam illius anni, vel illorum duorum annorum, extensiuè, vel intensiuè, prout exigit rigor Iustitiæ.

3 Hinc sequitur, quod sicut poenitentia vnus anni, vel duorum annorum plus valet illi, qui maiori perfectione illam perficit, quàm alteri, sic consecutio Indulgentiæ vnus anni, aut duorum, plus valet vni, quàm alteri, qui maiori cum charitate, & deuotione illam consequitur. D. Tho. 4. dist. 20. D. Antonin. 2. p. tit. 13. cap. 3. §. 1. Syl. V. Indulg 8.

QVÆSITVM IX.

SVMMARIVM.

- 1 *Dies, & Anni poenitentiarum iniunctarum considerantur, vt dies, & anni utiles.*
- 2 *Pœnitētia mitior requiritur pro minoribus peccatis, sic in Indulgentia.*
- 3 *Indulgentia remittit poenitentiam illam, siuè maiorem, siuè minorem, secundum culpæ grauitatem.*

Quomodo

Quomodo considerentur dies, vel anni poenitentiarum iniunctarū, vel iniungendarū, qui per Indulgentias remittuntur?

I Sc quod considerantur, ut dies, vel anni utiles; idest prout cuiq; est utile, & expediens pro remissione dictarū penarū, & sic respectu alicuius personæ, spatium illud poenitentiae est intelligendum, ut continuè ab illa persona gravis aliqua poenitentia in qualibet die peragatur, secundum rigorem diuinæ Iustitiæ, ut remitteretur pena debita eius peccatis, tunc ergo, respectu illius Indulgentiæ tot dierum, vel annorum remittit ei poenitentiam ei debitam, & ab eo faciendam.

Sed respectu alterius personæ sicut

2 poenitentia mitior requiritur pro minoribus peccatis, sic etiam Indulgentia illi minorem poenam remittit, & minorem poenitentiam iniunctam, seu iniungendam.

3 Itaq; Indulgentia remittit poenitentiam illam, siue maiorem, siue minorem, prout culpæ gravitas, vel lenitas requirebat, quia secundum rigorem diuinæ Iustitiæ maior culpa maiorem meretur poenam, & minor minorem. Cordub. de Indulg. q. 19. Ang. V. Indulg. §. 30. Sylu. V. §. 8.

QVAESITVM X.

SVMMARIVM.

1 *Obligatus facere poenitentiam decem Annorum, si lucrabitur Indulgentias centum annorum illi nonaginta anni, qui supersunt redundant in thesaurum Ecclesiæ.*

2 *Indulgentia centum, vel quinquaginta annorum remittit poenam quam debet quis peragere in hac vita.*

3 *Pœna soluenda in Purgatorio nõ respondet poenitentiae faciendæ in hac vita, & num. 4. & 5.*

Quid sit de Indulgentia, quæ superest pro poena alicuius v.g. Ego sum obligatus facere poenitentiam decem annorum, & cōsequor Indulgentiam centum annorum, illi nonaginta anni, qui supersunt, cui accrescunt?

I Sc, quod per consequutionē Indulgentiæ centum annorum, si ad præscriptum ipsius consequor, ego obtineo remissionem poenæ decem annorum, quibus debitor erā, & illi, qui supersunt, redundant in thesaurum Ecclesiæ ex quo alijs possunt concedi.

2 Et hic notandum, quod sicut Indulgentia centū, vel quinquaginta annorū remittit poenam, quam

quis

quis debet peragere in hac vita per illud spatium, si viueret secundum rigorem Diuinæ Iustitiæ, ut dictum est, sic remittitur tanta pœna Purgatorij per Indulgentiã, quando fuisset remissa in illo spatio per poenitentiam, quam, si viueret, peregisset.

Notandum etiã quod poenæ soluendæ in Purgatorio non respondent poenitentia luendæ in hac vita præcisè, quo ad numerum, & temporis interuallum, ut dictum est, nam potest esse, ut vnus dies poenitentiæ huius vitæ corresponderet duobus, vel tribus diebus in Purgatorio, & ratio est, quia satisfactio, quæ fit in hac vita, est libera, & meritoria, & per consequens magis valet apud Deum ad satisfactionem poenæ, quam satisfactio necessaria licet etiam sit voluntaria, dummodò tamen quæ fit in hac vita in illo die, vel illis duobus diebus, sit notabilis, & grauis, vel secundum se, vel respectu feruoris, charitatis, vel contritionis, & hæc est communis opinio Doctor.

Nam levis poenitentia in hac vita non correspondet maiori spatio poenæ Purgatorij, & ita vnus dies poenitentiæ levis in hac vita corresponderet vni horæ Purgatorij, quia illa est multò maior pœna ratione acerbitatis.

Sic etiam poenitentia vnius anni in hac vita, quæ fit levis, vel mediocris, ut si quis bis in hebdomada ieiunaret, respondebit in Pur-

gatorio duorum, vel trium mensium. Sot. 4. dist. 21. q. 2. art. 1. qui exemplificat de dicente semel, Ave Maria, vel de ieiunante semel in mense,

QVAESITVM XI.

SVMMARIVM.

Indulgentia mille, vel decem millium annorum correspondet tempori, quo quis deberet poenitere in hac vita secundum rigorem Diuinæ Iustitiæ.

Quomodo intelligatur quãdo conceditur indulgentia mille, vel decem millia annorum?

Dic ultra ea, quæ supra responsa sunt, quod potest esse, ut qui peccasset millies, vel decem millies mor. deberet poenitere in hac vita æqualiter, secundum rigorem Diuinæ Iustitiæ, & licet non posset tanto spatio viuere, teneretur tamen in spatio, quo viuit intentiorem, & feruentiorem poenitentiam facere, & magis continuatam, ut corresponderet spatio centum, vel mille annorum, si viueret, in quibus teneretur agere poenitentiam, alias teneretur in Purgatorio.

QVAESITVM XII.

SVMMARIVM.

- 1 *Indulgentia an remittant poenitentias impositas in foro exteriori?*
- 2 *Et an per Iubilæum possit quis absolui ab excommunicatione, seu interdicto nominatim in foro exteriori?*

An Indulgentiæ remittant poenitentias impositas in foro exteriori, ut à Iudice pro aliquo delicto publico, vel quæ imponitur à Guardiano fratribus in Capitulo?

- 1 **D** Ic, quòd non. D Thom. 4. sent. dist. 20. artic. 5. quæst. 2. Nauarr. de Indulg. notab. 11. numer. 21. Et ratio est, quia Indulgentia absoluit à poena debita pro peccatis in foro poenitentiali, & ita declaravit fel. record. Gregor. xij. in concessione Iubil. in anno 1572.
- 2 Nec Indulgentia absoluit, siue Iubilæum ab excommunicatione, seu interdicto Episcopi in foro exteriori nominatim lato, sed tantum absoluit in foro interiori, quando exprimitur in Iubilæo à dictis penis, & censuris.

QVAESITVM XIII.

SVMMARIVM.

- 1 *Indulgentia non tollit poenam peccati venialis, nisi prius tollatur culpa illius.*

An Indulgentia valeat existenti in peccato veniali?

- 1 **D** Ic, quòd Indulgentia licet valeat quo ad remissionem poenarum peccatorum remissorū, quo ad culpam, non tamen valet existenti in culpa veniali, ut bene valeret quo ad poenam ipsius venialis, si prius fuisset deleta culpa, & ratio est quia nunquam remittitur poena alicuius peccati, nisi prius fuerit remissa culpa, & hoc valet etiam in venialibus. D. Antonin. 1. par. tit. 10. c. 3. §. 5.

QVAESITVM XIII.

SVMMARIVM.

- 1 *Quando requiritur actualis contritio, & confessio pro consequutione Indulgentia? & num. 2.*
- 1 *Quando pro acquirenda Indulgentia debet quis esse in statu gratia?*
- 4 *Et quando si imponatur ieiunium trium dierum, & Communio die Dominica.*

5 *Ieiunium, & alia opera facta in mortali an. valeant pro consecutione Indulgentiæ? & nu. 6. & 7.*

8 *Et quid si dicatur in bulla confessionis, ut deuotè. & cum contritione aliquid fiat?*

9 *An consequatur Iubilæum, si iuans fer. 4. 6. & sublato prima vel secunda hebdomada, & animo adimplendi cetera confitetur primo die, & absoluitur, si postea non adimpleat?*

An pro consecutione Indulgentiarum sit necessarium, ut quis actualiter sit contritus, & confessus?

1 **D**ic, quòd quando bulla dicit, ut pro consecutione Indulgentiarum, quis sit contritus, & confessus, tunc sufficit, ut sit contritus in actu, sed confessus in voto tēpore debito. Palud 4. dist. 20. q. 4. art. 3. Sylu. de Indulg. q. 7. Tabien, Indulg. §. 17.

2 Cum verò in bulla dicitur, ut sit contritus & confessus, & sacra Communionem refectus tūc requiritur actualis confessio, ratione cōmunionis, Conc. Trid. sess. 13. cap. 8. Sed melius est etiam in primo casu, ut præmittatur cōfessio in consecutione Indulgentiarum, quia posset quis de attrito fieri contritus, virtute Sacramenti, maxime quando dicitur, verè cōtriti, & confessi, & ita affirmat Ca-I

iet. Tho. 1. opusc. tract. 15. de Indulg. c. 10. D. Anton. 1. par. tit. 10. cap. 4. q. 4. Angel. §. 17. Cordub. q. 24. de Indulg. Nauar. notab. 18.

3 Et nota consequentem Indulgentias oportere esse in gratia Dei, non tamen semper actualiter, sed sufficere in illo ultimo puncto, & actu, quo consequitur Indulgentias, ut si bulla dicat volentem lucrari Indulgentiam, visitet talem Ecclesiam, tunc non est necesse, ut sit in gratia à tempore, quo discedit à sua domo, sed quādo actu Ecclesiam visitat.

4 Sic etiam quando dicitur ut ieiunetur per tres dies ante, & die Dominico communicetur, tunc sufficit, ut sit in gratia in communionem, quòd est vltimum pro consecutione Indulgentiæ, & si confiteretur in die Dominico, & eodem die communicaret adhuc lucraretur, & hæc est pia opinio.

5 Itaque si quis ieiunauit in mortali, & quando vult communicare confiteatur, sufficit, & ieiunium factum etiam in mortali valebit quo ad hoc; idem de eleemosynis, & alijs operibus, quæ præcedunt consecutionem Indulgentiæ.

6 Sed hic adde nisi illud ieiunare, vel eleemosyna esset peccatum mortale ratione finis, ut si quis ieiunaret ad decipiendum, vel daret eleemosynam ad finem trahendi ad luxuriam, quia tunc non lucraretur Indulgentias, etiam si in fine esset in gratia in ultimo actu lucrandi Indulgentiam.

- 7 Quando vero nō in pluribus actibus, sed in vno consequeremur indulgentiam, vt in dando elemosynam, vel in nominando sanctissimum Nomen Iesu, tunc est necesse, vt simus in gratia faciendo illud ad consequendam indulgentiam. Tolet. de indulg.
- 8 Sic etiam quando in bulla dicitur, qui talia opera deuotē vel contritus fecerit, tunc necesse est, vt sine culpa illa faciamus, aliās non consequimur, quia hæc clausula excludit omne vitium etiam veniale, & hic adde Indulgentiam valere etiam ad remissionem poenarū venialium, remissis culpis. Itaq; debet quis ante consecutionem Indulgentiarum etiam conteri de venialibus, vt consequatur Indulgentias D. Anton. 1. par. titul. 10. c. 3 §. 5, & si diceretur in verbis Iubilæi, vt in hoc concessio à Sanctissimo D. N. Gregorio XV. vt in fer. 4. & 6. & Sabbato ieiunent, & c. & eodem tempore, primq; vel secundæ hebdomadæ confiteantur eorum peccata, & c. & quis habens animum adimplendi omnia confiteatur primo die, & ab soluatur, ab omnibus, etiam censuris, & postea nō adimpleat adimplenda in Iubilæo, tunc dicerem, quia habuit animum adimplendi, & lucrandi, iam lucratus esse Iubilæum, & gratias in eo contētas; secus verò dicerem de votis commutatis quòd teneatur adimplere, quando sunt personalia, vel realia. Qui verò cōfiteretur, & nō haberet,

animum adimplendi, non lucratur, nec consequitur gratias, quia fiktē, imò, nec recedente fiktione; & hæc salua correctione, & meliori sententia.

QVAESITVM XV.

SVMMARIVM.

- 1 Pro consecutione Indulgentiæ adimplenda sunt omnia, quæ in bulla præcipiuntur, etiam si sit voti adimpletio, & num. 2.
- 3 Et non potens ieiunare, vel facere elemosynam, quid facere teneatur?
- 4 Quis possit concedere Indulgentiam?

An pro consecutione Indulgentiæ sint adimplenda omnia, quæ in bulla præcipiuntur?

- 1 **D**ic, quòd sic, aliās non lucratur. D. Tho. 4 sent. dist. 20. q. 2. artic. 5. q. 3. quia illud, quod adimpleri præcipitur etiam si esset adimpletio voti, est Indulgentiæ causa, & conditio sine qua nō resultat effectus. Tho. vbi supra.
- 2 Imò si quis ob infirmitatem non posset ieiunare, vel orare, vel visitare talem Ecclesiam, si bulla eum non excuset, concedendo Confessori vt commutet, non lucratur, etiam si habet voluntatem adimplendi si posset, quia est necessa

riò adimplendum quod præcipitur, & bona voluntas adimplere non valentis, licet ei nõ deferuiat ad lucrandum Indulgentias, prodest tamen pro augmento gratiæ in via, & gloria in patria D. Tho. 4. dist. 20. q. 1. art. 5.

3 Author thesauri Cœlestis Indulgentiarum tenet consequi Indulgentiam (quando in bulla præcipitur ieiunium, vel eleæmosyna) non valentem ieiunare ex infirmitate, vel ex paupertate eleæmosynam erogare, si loco dictorum piorum operum aliud bonũ opus faciat, vt orare, visitare hospitalia, aut carceres, & simil. quia sic videtur ei interpretanda voluntas Sũmi Pontificis concedentis c. 27. qui citat, & hæc est opinio magis pia.

4 Et hic sciatur Indulgentias posse concedi à Summo Pontifice in toto mundo, etiam plenarias, & perpetuas, Item à Concilio vniuersali.

Legatus in sua legatione potest concedere tantum quadraginta dies, & in dedicatione Ecclesiæ vnius anni, Ita etiam Episcopus, in sua Diocesi, & Archiepiscopus in Diocesi, & Provincia de iniunctis pœnitentijs, Tolet. de Indulgentijs, qui benè probat, & Abbates, vbi habent iura Pontificalia.

QVAESITVM XVI.

SVM MARIVM.

1 Vnus pro altero non potest lucrari Indulgentiam, nisi in bulla exprimatur.

An possit vnus pro altero viuo lucrari Indulgentiam?

1 D Ie, quòd non nisi bulla id exprimat, vt vnus homo viuus lucrari possit pro altero viuo diu. Thom. 4. sent. dist. 20. q. 7. artic. 5. 9. 7. 2. sic etiam si exprimeretur, vt pro mortuo possit viuus lucrari, quia tunc potest viuus pro mortuo lucrari.

QVAESITVM XVII.

SVM MARIVM.

1 Vicini, & de longinquo venientes ad visitandum equaliter lucrantur Indulgentiam, etiã eiusdem Ecclesiæ, & num. 2.

3 Veniens ad visitandam Ecclesiam in qua est Indulgentia, & eam clausam inueniens, quomodo lucrabitur?

4 Et quid si quis dum moratur in Ecclesia recordatur Indulgentiæ?

5 Et quid si quis incipiat facere

quòd

quod in bulla præcipitur, & interim moritur? & num. 6.

An tam lucrentur Indulgentias qui sunt vicini, quàm qui veniunt de longe ad visitandum locum in quo est Indulgentia?

I Dico, quòd æqualiter lucrentur facientes id, quod in bulla præcipitur, imò ipsimet clerici, seu præbyteri ipsius Ecclesiæ, ubi posita est Indulgentia tantumdem lucrentur dummodò adimpleant quod præcipitur, quia Indulgentia non mensuratur secundum laborem loci, sed secundum voluntatem concedentis D. Tho. 4. dist. 20. art. 3. q. 14. Tabien. V. Indulg. num. 22.

2 Sed ijs, qui de longinquo veniunt, labores, & impensæ, quas patiuntur in via, profunt ad augmentum gratiæ in hac vita.

3 Et hic nota, quòd venientes in Ecclesiam, ut illam visitent, & ibi orent ad præscriptum Bullæ, si clausam inveniunt, & nō possunt introire, adhuc dicuntur lucrari, dummodò faciant etiam alia, quæ bulla præcipit, & orent ante ipsā Ecclesiam, quia sic interpretatur voluntas concedentis. Tabien. §. 22. Author cœlestis Thesaur. loc. cit.

4 Imò qui venit in Ecclesiam, vel est in ea, ut dicat officium, & ibi recordetur Indulgentiæ, si adim-

plet quæ bulla præcipit, lucratur ipsam Indulgentiam Author Thesauri, ut supra num. 67.

5 Qui vero inciperet facere, quæ bulla præcipit, ut si dum est in via ad visitandum Ecclesiam moriretur, vel a liquo impedimento detineretur, quominus adimplere posset reliquum, quod bulla præcipit tunc sunt attendenda verba concedentis, an hic lucretur, quia si dicerent verba.

Qui visitat, & facit orationem, lucretur; tunc non lucratur, qui non visitat, nec facit orationem, sed si verba essent qui visitat, vel qui incipit visitare, tunc, qui inter eundem moriretur diceretur lucrari.

6 Tum etiam si bulla diceret, qui suscipit crucem, & transit mare ad recuperandam Terram sanctam, lucretur Indulgentiam, tunc qui suscipit crucem, & intrat mare, & moritur antequam perveniat ad locum lucratur, sed si solum suscipit crucem, & non intrat mare, & moritur, non lucratur D. Tho. quæst. 2. q. 8. art. 16. Tabien. §. 28. summ. Confess. num. 349. 192.

QVAESITVM XVIII.

SVMMARIVM.

I Quando in bulla præcipitur eleg. mosyna, quantà danda erit à diuite, vel paupere, & nu. 2.

An quando in bulla præcipitur elemosyna, danda sit tanta à paupere, quanta à diuite, & è contra pro auxilio fabricæ vel aliorum operum piorum?

1 **D**ic pauperem debere dare, secundum eius statum, & diuitem, secundum eius facultatem, alias non consequitur tantum de Indulgentia ipse diues, si dederit, quantum pauper. D. Tho. 4. sent. dist. 20. q. 1. art. 3 q. 23. & alij.

2 Sed alij tenent oppositum, cessat autem omnis dubitatio cum elemosyna taxatur à concedente, vel cum dicitur, quod detur ad arbitrium, cum verò dicit, quod detur secundum facultates, tunc maior est danda à diuite quam à paupere. Et cum taxatur, non excusat paupertas, ut quis possit minus dare, & alias, non lucratur Indulgentiam. Viguer. cap. 16. §. 6. licet mereatur, imò etiam pauperes qui viuunt de elemosyna, tenentur dare (ut supra) ut possint lucrari.

QVAESITVM XIX.

SVMMARIVM.

1 Indulgentiam concessam ad tempus semel tantum quis consequitur à primis Vesperis vsq; ad Occasum Solis sequētis diei, sed concessam in perpetuum,

toties, quoties adimplentur in bulla contenta, & num. 2.

3 Vtile est, & expediens pluries consequi Indulgentiam, & num. 4.

An posset quis pluries in vna die lucrari Indulgentiam per se ipsum?

1 **D**ic, quòd quando indulgentia est concessa ad tempus, v. g. à primis vespereis vsque ad occasum Solis, aut per cetera, tunc qui visitat illam Ecclesiam, ex præscripto bullæ etiam pluries, semel tantum consequitur Indulgentiam, sed si diceret bulla toties, quoties visitabit, tunc quoties visitaret, toties lucraretur.

2 Sed si Indulgentia fuisset concessa in perpetuum, tunc quoties vadit aliquis ad visitandum Ecclesiam, & alia adimplet, toties consequitur D. Tho. 4. sent. d. 20. q. 1. art. 3. q. 24. Tabien. num. 16.

3 Et est utile, & expediens pluries consequi Indulgentias, quia quanto magis quis se exercet in opere bono, maius habet præmium, & maiorem consequitur remissionem poenarum. Imò est utile, & forte necessarium, quia forsitan in prima vice nō fuit in gratia in adimplendis adimplendis sicut posset esse in secunda, vel tertia vice.

4 Imò erit etiam utile quia post primam vicem potuerit quis incidere in aliquod peccatum, cuius contritus de nouo per Indulgentiam

consequitur remissionem peccatorum, & sic poterit facere, quoties peccabit Author Thesauri num. 33. Imò subilæum potest quis bis lucrari; est sententia Gratiani, Carmelitæ, & Henriquez.

QVAESITVM XX.

SVM MARIVM.

- 1 *Quando consequens Indulgentiam tenetur adimplere etiam pœnitentiam iniunctam à Confessore? & num. 2. & 3.*

An qui pro consecutione Indulgentiæ cor fitetur, teneatur adimplere pœnitentiam impositam à Confessario?

- 1 **D**ic, quòd si pœnitentia est tanta, quanta est Indulgentia, ut pœnitentia est ieiunium triginta dierum, & Indulgentia est totidem dierum, tunc non obligatur adimplendam pœnitentiam Confessarii, quia est ablata per Indulgentiam.

- 2 Sed melius esset adimplere tùm, quia homo tenetur satisfacere, plusquam credi debere, tùm, quia pœnitentiæ iniunctæ, & alia opera pœnalia, non solum deseruiunt pro diminutione pœnarum peccatis debitarum, sed etiam dāt iobur ad resistendum tentationi.

D. Thom. 4. sentent. dist. 20. q. 1. art. 3. q. 1.

- 3 Sed aduertendum, quod quando in Bulla fit mentio de pœnitentia pro consecutione Indulgentiæ, ut si dicatur visitantes talem Ecclesiam, & facientes tale opus pium possint eligere Cōfessarium, qui eis Indulgentiam plenariam elargiatur, & absoluat ab omnibus peccatis, imposita pœnitentia salutari, tunc necesse est ut adimpleatur pœnitentia imposita à Confessario, quia est conditio imposita à concedēte Author Thesauri num. 73. Nota. quòd in electione Confessarii eligendus est is qui sit ab Ordinario loci approbatus.

QVAESITVM XXI.

SVM MARIVM.

- 1 *Quomodo, & quando possumus lucrari Indulgentiam pro animabus Purgatorij? & an pro animabus quæ sunt in inferno.*
- 2 *An liceat pluries cōsequi Indulgentiam pro anima in Purgatorio existente?*
- 3 *An liberetur illa anima pro qua accipitur Indulgentia vel alia? & num. 4. 5. & 6.*
- 7 *Necesse est ut intentio dirigatur erga animam, pro qua liberanda accipitur Indulgentia & num. 8.*
- 9 *Et quid si Indulgentia concessa*

erit pro viuis, & pro defunctis? 12

10 *Quid fit orandum, quando in bulla non exprimitur?*

11 *Dua vel tres anime possunt liberari, à quolibet visitante, si bulla dicit quisquis visitans, secus si dicat, visitantes liberent, &c. & num. 12. & 13.*

14 *Qua Missa potior sit de San. Jo scilicet an de Requiem; pro liberatione anime à Purgatorio? & num. 15.*

An Indulgentia proficit animabus Purgatorii?

1 **D**ic quòd sic per modum suffragij quando viui adimplèt pro mortuis quæ adimplenda sunt, & tunc qui per alium facit, per se ipsum facere videtur, & ita per modum suffragij, id est per modum auxilij, quia suffragari, est auxiliari, alij dicunt etiam per modum absolutionis, vt præcipuè Michael Medina de Indulg. disput. 17. artic. 37. D. Anton. 3. p. tit. 20. cap. 5. num. 6. Sed est melior prima opinio, & communis, & sic semper exprimitur in bullis. Indulgentiæ profunt mortuis, qui sunt in Purgatorio, non autem, qui sunt in Inferno, & est communis opinio. Licet Caet. tenuerit prodesse illis mortuis qui dum erant viui, lucrati sunt Indulgentias pro alijs mortuis, sed nō ē contra, sed probabilius prima opinio, & tenenda. 6

Non tamē licet pluries consequi Indulgentias pro anima in Purgatorio existenti, si semel pro illius liberatione suscepta est Indulgentia, iuxta tenorem bullæ, quia debemus credere iam liberatam esse. Itaque sufficit, si semel suscipiatur Indulgentia pro liberatione alicuius anime, si sunt adimpleta adimplenda. Si verò illa anima erit in Paradiso, & sic non indiget, vel in inferno, & sic non iuuatur, in tali casu, vel prodest suscipienti pro augmento gratiæ in hac vita, & gloriæ in altera, vel proderit alteri, pro quo veri similis ille consecutus esset si credidisset illum primum esse in Paradiso, vel in inferno, & si alius adhuc non indigeret, proderet alteri, & sic de alijs dicendum est. Author Theauri lib. 3. num. 13.

3 Sed hic sciendum, quòd qui lucratur Indulgentiam pro liberatione alicuius animæ ex Purgatorio si intelligit lucrari pro propinquo, illa semper valebit magis propinquo, & si intelligit lucrari pro patre & ille erit in Paradiso, vel in inferno, valebit matri, vel alteri sibi propinquo, magis propinquo illa non indigente.

4 Si lucratur pro amico, & ille non indigebit, valebit pro altero amico indigenti.

5 Si verò lucrabitur pro illis, qui magis indigent, tunc illis, qui magis indigent valebit, & sic discurre quo ad alios.

6 Si verò lucratur nulla limitatione

pro hoc, vel illo specialiter, sed in communi pro animabus Purgatorij, secundum Dei intentionem, tunc valebit illi, cui providentissima Dei liberalitas dispensabit Author Cœlestis Thesaur. lib. 3. nu. 13.

7 Et cum intendit quis lucrari Indulgentiam pro aliqua anima in Purgatorio est necesse, ut, vel ore, vel mente, vel intentione ad eam dirigatur, ut ego habendo intentionem erga animam patris mei Ioannis, vel matris meæ Portiæ, vel patris Sacerdotis Nicolai Angeli, vel aliorum pro eis consequar Indulgentiam adimplendo, quæ ipsi adimplere non possunt, quod credo hucusque me executum esse, Author ut supra num. 14.

8 Et cum in bulla concessionis est liberum pro quacunque anima Purgatorij posse suscipi Indulgentiam tunc poterit quis ad suum libitum, quam voluerit liberare, adimplendo adimplenda, Author ubi supra num. 6.

9 Imò si in concessione erit, ut Indulgentia profit, & vivis, & mortuis visitando talem Ecclesiam, & orando, tunc potest quis unica oratione adimplendo cætera, & sibi, & animæ in Purgatorio existentis, prodesse ad illius liberationem, & sufficiat pro utroque effectu unica oratio, & si adimpletur reliquum, quod præcipitur, Author ut supra num. 17.

10 Quando verò diceretur in bulla, ut pro consecratione Indulgentiæ, & pro liberatione animæ à pœnis

Purgatorij sit visitanda talis Ecclesia, & ibi orandum nec exprimitur modus orationis, aut finis tunc est orandum secundum modum, qui ponitur in bullis, ut metis est, nempe pro concordia Christianorum Principum, pro extirpatione hæresum, & exaltatione Sanctæ Mariæ Ecclesiæ.

11 Et cum in aliqua Ecclesia adesset Indulgentia perpetua, ut quolibet die Dominico liberentur duæ, vel tres animæ à pœnis Purgatorij, tunc si verba sonant, ut quisquis adimplet, quod præcipitur liberet duæ, vel tres animas, tunc quisque adimplendo, liberabit animas quas voluerit.

12 Sed si in bulla dicitur, ut visitantes quolibet die Dominico talem Ecclesiam liberent duæ, vel tres animas, tunc omnes simul visitantes, & adimplentes liberabunt duæ, vel tres animas, iuxta tenorem Bullæ.

13 Et cum Indulgentia adesset in aliqua Ecclesia perpetuò plenaria, & ut possit liberari una anima quolibet die, tunc sicut posset quis pro se lucrari pluries Indulgentiā plenariam, non tamen posset regulariter, nisi unam animam liberare, nisi aliter esset in bulla expressum; In qua quando præciperetur celebratio Missæ, plus valeret Missa de Defunctis, quam de aliquo Sancto, quo ad orationes, quia orationes posite in Missis defun-

14 etorum plus excitant devotionem orantis pro illa anima, & celebran-

eis, quam aliz de Sancto. Et ideo quo ad orationes est efficacior Missa pro Defunctis, quam de Sancto, sed quo ad sacrificium est idem.

5 Quando verò deuotio celebrantis plus excitaretur dicendo aliam Missam, ut de B. Virgine, vel de passione Domini, aut etiam plus excitaretur deuotio celebrare facientis, tunc hæc Missa etiam quo ad orationes esset efficacior pro mortuo, quam Missa pro defunctis, & ideo non sunt cogendi Sacerdotes ad celebrandum hanc, vel illam Missam pro defunctis, sed liberum sit eis, secundum eorum deuotionem celebrare, nam si celebrabunt de Sancto pro mortuis, loco orationum, quæ dici solent in Missis Defunctorum supplebit illorum deuotio, & intercessio Sancti, vel meritum passionis, de qua Missa celebratur, D. Thom. 4. sentent. dist. 45. q. 2. art. 3. q. 1. 5.

Q V A E S I T V M XXII.

S V M M A R I V M.

1 An existens in peccato mortali valide suscipiat Indulgentiam pro defunctis.

An qui suscipit Indulgentiam pro mortuis existens in peccato mortali, sed adimplet adimplenda lucrabitur validè pro mortuis Indulgentiam?

1 **D**ile, quod valent mortuis Indulgentiæ à tali pro eis susceptæ, ita Gratianus de sub. l. 2. par. 1. cap. 14. in fine; quia præni pœnarum non est opus illius, qui illas pro mortuis lucratur, sed est ipsa Indulgentia, & thesaurus meritorum Christi, & Sanctorum, & opus, quod fit per illum in peccato existentem applicando Indulgentias mortuis, sit nomine Ecclesiæ in qua nunquam deest gratia. Tolet. de Indulg. lib. 6. cap. 26. Instruct. licet alij dicant contrarium, sed est melior sententia Illustrissimi Toleti, qui multa adducit, & citat alios.

Q V A E S I T V M XXIII.

S V M M A R I V M.

- 1 Quodnam opus faciendum est ad lucrandum indulgentiam quando in Bulla non exprimitur?
- 2 Pro acquirenda indulgentia validè, quæ nam requirantur ex parte concedentis, & lucrari volentis?

An ad lucrandum Indulgentiam sufficiat quodcunque opus pium, quando in bulla non exprimitur?

1 **D**ile, quod sufficit quodcunque opus pium, quod vergat in

hono-

honorem Dei. vel in spiritualem utilitatem, vel etiam temporalem Ecclesiæ, ut esset oratio pro salute proximorum, eleemosyna, quæ sit membris egenis Ecclesiæ, vel ad subleuandum alicuius particularis Ecclesiæ necessitatē, vel aliquam necessitatē, vniuersalis Ecclesiæ licet eleemosyna immediate respiceret temporalem Ecclesiæ utilitatem tamen mediatē refertur ad spiritualem utilitatem, quatenus indigemus temporalibus, ut spiritualibus vacare possimus; Imò eleemosyna est opus misericordiæ, & ideo meritorium, & satisfactorium, si à charitate procedit, & id intellige, quando Bulla tale opus imponit lucrari volens Doctor, communiter loc. cit. sed quando non exprimeretur opus pium, ut dictum est, tunc ad prædicta, vel similia adimplenda recurrere oporteret.

2. Et hæc nota, quod in concessione Indulgentiæ requiruntur alia ex parte concedentis, ut utilitas, vel necessitas Ecclesiæ, & alia ex parte lucrantis illam, ut aliquod opus bonum, & pium iniunctum à concedere ut est orare, visitare Ecclesiæ, & simil. & hæc est Ecclesiæ consuetudo. Sor. 4. dist. 21. q. 2. artic. 2. Cordub. de Indulg. q. 15. Sed si daretur Indulgentia pro benedictione mensæ ante prandium, vel pro gratiarum actione post prandium, valeret illis, qui bene dicerent, vel gratias agerent.

QVAESITVM XXIV.

SUMMARIUM.

1. *Quomodo visitanda est Ecclesia in qua est indulgentia?*
2. *Indulgentia licet communiter concedatur pro actibus pijs exterioribus, potest tamen etiam concedi pro actibus interioribus faciendis, vel factis, & num. 3.*
4. *Quando præcipitur absolute opus pium intelligitur de operibus de consilio, non ac præcepto.*

An quando præcipitur ad lucrandum Indulgentias, ut quis Ecclesiam visitet, sufficiat sola corporalis ingressio sine alia intentione?

1. **D**ic quod nō, quia posset quis intrare, vel ut ibi dormiat, vel causa curiositatis, ut pñcturis animum pascat, sed necesse est, ingredi Ecclesiam animo venerandi Deum, & Sanctos cultu interiori, & exteriori, & hoc est visitare Ecclesiam, & quando additur, ut visitatio fiat deuotē, requiritur ut fiat cum quadam pñmptudine in honorem Dei. Sor. & Cordub. loc. cit.

2. Et licet communiter præcipiatur opus pium consistens in actibus

exterioribus virtutum, quæ referuntur ad honorem Dei, & Ecclesiæ utilitatem, ut est oratio, visitatio Ecclesiæ erogatio elemosynarum, bellari contra inimicos fidei, & simil.; tamen potest etiam concedi pro actibus interioribus virtutum, ut pro nominando dulcissimo nomine Iesu corde, vel pro meditatione mentali passionis Christi Nauarr. de Iubilæo notab. 71. Cordub. de Indulgent. q. 18. Durand. in 4. dist. 20. q. 4.

3. Imò si in concessione Indulgentiæ, non præciperetur pro ea lucranda aliquod opus pium faciendum, sed concederetur pro operibus pijs iam factis, ut cum Papa concedit Indulgentiam Plenariâ in articulo mortis alicui probo viro est etiam valida. Durand. loc. cit. Turrecrem. &c. in c. cum ex eo, & in cap. cum autem, de pœnit. & remis. Cordub. loc. cit.

4. Et cum præcipitur aliquod opus pium absolute sine aliqua additione, tunc est intelligendum de operibus pijs de consilio, & non de præcepto, & sic non lucraretur Indulgentiam, quando in concessione diceretur, ut quis oraret, si diceret loco orationis officium, ad quod teneretur de præcepto, licet & illud etiam posset imponi a concedente. Cordub. loc. cit. q. 18. Angel. V. Indulg. §. 15. licet Sylu. quæst. 6. de Indulg. teneat contrarium.

QVAESITVM XXV.

SUMMARIVM.

1. *Episcopus electus, & confirmatus an ante consecrationem possit concedere Indulgentias?*
2. *An Prælati Religionum habeant facultatem eas concedendi?*
3. *Etiâ si concedens Indulgentiâ sit in peccato mortali, valida est.*

An Episcopi, vel Archiepiscopi electi, & confirmati ante consecrationem, vel antequam sint Sacerdotes possint concedere Indulgentias?

1. **D**icquod sic. D. Thom. 4. sent. dist. 20. art. 4. q. 2. Sor. dist. 20. Sylu. Indulg. q. 5. Nauarr. de Iubilæo not. 31. num. 4. D. Bonaven. 4. sent. dist. 20. q. 15. & ratio est: quia concedere Indulgentias est iurisdictionis, & non ordinis, & Iurisdictionis potestatem habent eo ipso, quo sunt electi, & confirmati à Papa, etiam ante consecrationem in Episcopus, vel Sacerdotes. cap. transmissis. de elect. sic etiam habent Legati à latere.

2. Hanc facultatem concedendi Indulgentias non habent Abb. & Prælati Religionum, ut Provinciales, Præpositi, vel Generales, glos. in c. accedentibus de excess.

Prælar.

Prælat. & sic nec simplices Sacerdotes, nec Parochi, nisi ex commissione Sanctissimi Domini Papæ, & ex tali commissione posset etiā simplex Clericus primæ tonsuræ dispensare. Cordub. vbi supra. Doct. in 4.

- 3 Hinc sequitur concessionem Indulgentiarum esse validam etiam si fiat per existentem in peccato mortali; quia ut dictum est, cum hæc potestas sit jurisdictionis, & non ordinis, non tollitur per peccatum mortalem. Doct. loc. cit. 4. dist. 21. Cordub. & Navar. loc. cit.

QVAESITVM XXVI.

SYMMARIVM.

- 1 Episcopus potest concedere Indulgentiam subditis suis tantum, nisi aliter sibi fuerit à Summo Pontifice concessum.
- 2 Papa solum concedit omnibus si delibus.
- 3 De Ordinarij proprij. licentia possunt fideles lucrari Indulgentias ab alijs Episcopis concessas.
- 4 Et qui nam intelligantur nomine Ordinariorum?
- 5 Parochi an possint dare talem licentiam?

An Episcopi, vel Archiepiscopi possint concedere Indulgentias non subditis?

Dic, quòd non, sed solummodo suis subditis, & hoc, vel quando celebrant solemniter, vel alijs occasionibus; Ita etiam, & alijs, qui habent facultatem à Papa concedendi, non possunt concedere, nisi illis, super quibus habent jurisdictionem, quia Jurisdictio non potest exerceri, nisi in subditos, & hoc intellige de Jurisdictione ordinaria, ut Episcopi, & Archiepiscopi; nam secus esset, quando quis haberet concessionem à Summo Pontifice dispensandi eorum, vide Navar. notab. 31. num. 13. de Iubil. Durand. 4. dist. 20. q. 4. art. 2. Angel. V. Indulg. §. 2. Sylu. q. 5.

2 Sed Summus Pontifex concedit omnibus, quia omnium est ordinarius Iudex, & supremus.

3 Sed non subditi Episcopi, vel Archiepiscopi concedentis Indulgentias possent de licentia suorum Ordinarium lucrari illas, quia Ordinarij, qui possunt concedere Indulgentias, possunt, etiam dare licentiam eorum subditis lucrandi Indulgentias ab alijs concessas. Glos. in cap. quòd autem de pœnit. & remis. Angel. V. Indulg. §. 11. Cordub. q. 12.

4 Et hic nomine Ordinariorum, qui possunt dare hanc licentiam, est precipuus Summus Pontifex

Ordinarius Ordinarium circa omnes Christi fideles Episcopi, & Archiepiscopi, qui verè Ordinario habent facultatem concedendi Indulgentias, reliqui verò habent ex delegatione, & hi nequeunt subdelegare hanc facultatem in hoc.

5 Nec Parochi possunt dare hanc licentiam eorum Parochianis, licet aliter placeat Nauar. not. 31. de Iubil. & Panorm. in cap. quod autem de poenit. & remis. & Paludano 4. dist. 20. q. 4. Sed melior est opinio dicentium non posse, quæ est communis, & extat regula non posse dare hanc licentiam qui Indulgentias non potest concedere.

Sed salua correptione Sanctæ Matris Ecclesiæ in hoc, & in omnibus, huius operis dicerem posse Parochos, & Curatos dare hanc licentiam, quia id non minuit iurisdictionem Superiorum, sed est ad fauorem animæ, & fauores sunt ampliandi, ut est in iure clarissimum.

Quando verò extat facultas Apostolica dandi hanc licentiam non subditus, siue expresse, siue tacite, tunc cessat omne dubium.

QVÆSITVM XXVII.

SVMMARIVM.

1 Religiosi, & alij exempti, an possint lucrari Indulgentias

concessas ab Episcopo loci, ubi degunt? & num. 2.

An Religiosi, & alij exempti à Iurisdictione Episcoporum, scilicet Archiepiscoporum, in quorum Ciuitatibus, Diocesibus, vel Prouincijs commorantur, possint lucrari Indulgentias ab ipsis concessas, cum non sint eorum subditi?

1 **D**ic, quod sic, quia in hoc non excluduntur ab illorum Iurisdictione ob bonum animæ. Diu. Thom. 4. dist. 20. art. 7. q. 2. Sylu. Indulg. q. 7. Nauar. d. notab. 31. & 32. Cordub. loc. cit.

2 Quod intellige, quando pro consecutione Indulgentiæ non est faciendum aliquid contra regulam suæ Religionis, quia possunt lucrari illas Indulgentias, salua regulari obseruantia, aliàs non possunt. Palud. 4. q. 4. art. 3. Riccar. 4. artic. 4. q. 2. Nauar. loc. cit.

QVÆSITVM XXVIII.

SVMMARIVM.

1 Summus Pontifex, & alij concedentes Indulgentias quomodo possint etiam ipsi illas lucrari, & num. 2.

An Summus Pontifex, & alij, qui possunt concedere Indulgentias, possint, si faciunt ea, quæ, ad illas consequendas præcipiuntur, lucrari?

Dic,

Ite, quod sic, non per modum iudicialis absolutionis concedendo directè, tam alijs, quàm sibi Indulgentias à poena temporali, ut placuit Durand. & Rascar. in 4. dist. 20. & Caiet. tract. 15. de Indulg. cap. 5. in opusc. nec dispensando sibi, sicut alijs, directè thesaurum Indulgentiarum, sed participando, & utendo Indulgentijs alijs concessis, ut alijs fideles, & sic alibi dispensant per modum iudicialis absolutionis à poena temporali. Ipsi verò lucrantur ipsas, participando eas, & utendo illa parte thesauri concessa alijs, dummodo adimpleant quæ præscribuntur.

2 Hinc sequitur eos consequi talem Indulgentiam virtute Dei, poenā temporalem illis condonantis, & partem thesauri illis applicantis ad consequendum effectum Indulgentiæ non virtute ministri, idest eiusdemmet concedentis, quia in se ipsum non potest iurisdictionē exercere, nec conferre Indulgentiā, ut potest in subditos d. d. in 4. communiter. B. Tho. loc. cit. artic. 5. q. 4. Palud. q. 4. artic. 3. Sylu. q. 7. Sot. q. 25. art. 4. Cordub. q. 11. & alij de Indulgentijs.

QVÆSITVM XXIX.

SUMMARIVM.

I Suffragiū est applicare pro mortuis Christi satisfactionem, &

Sanctorum. & num. 2.

3 Indulgentia per modum suffragij est liberare animam ab illa poena temporali.

4 Pontifex viuos liberat à poenis Purgatori per modum potestatis absolutionis, & mortuos per modum suffragij.

Quid est concedere Indulgentias per modum suffragij?

Ite ultra superius dicta, quod est (ut aliqui volunt) applicare mortuis satisfactionem Christi, & Sanctorum, tanquam suffragium satisfactorium, quod profit mortuis, infallibiliter ex iustitiæ debito, vel Lege Diuina, vel promissione infallibili, sed solum via gratiæ, & misericordiæ Diuinæ, sicut Deo placuerit, acceptare pro mortuis tale suffragium ad remittendas poenas debitas animabus Purgatori. Caiet. in opusc. 1. tract. 16. q. 5. & 6. Petrus à Sot. de instit. sac. lect. 3. de Indulgentijs, Cordub. q. 13.

2 Alij dicunt esse, quando Ecclesia dispensat pro defunctis thesaurum satisfactorium Christi, & Sanctorum tanquā quoddam efficax suffragium satisfactionis, quod ijs efficaciter, & infallibiliter profit ad remissionem poenarum Purgatorii, secundum tenorem Indulgentiæ per viam iustitiæ, & infallibili Lege Diuina, qua permittit sic illis animabus esse succurrendum.

facta debita applicatione. D. Bonauen. 4. sent. dist. 20. 2. par. q. 1. Sot. q. 21. q. 2. art. 2. & 3. Nauarr. d. notab. 27. annot. 17. D. Tho. 4. dist. 45. art. 1. q. 1. ad 4. & hæc est melior opinio, & sequenda.

3 Alij dicunt quod dare Indulgentiam per modum suffragij est liberare animam ab illa poena temporali applicando pro illa satisfactione aliorum, puta Christi, & Sanctorum in prærium, ut si aliquis habens claves thesauri publici solueret pro debitore centum, hic liberat illum à carcere, sed aliter quam Iudex, nam Iudex per modum potestatis, & iurisdictionis, ille alius amicus per modum auxilij, quia offert prærium liberato proprio liberatione.

4 Itaq; Pontifex liberat viuos à poenis Purgatorii per modum potestatis, & absolutionis, & mortuos per modum adiutorij; & suffragij offerendo illud, quod soluere tenebantur, quod suffragium, seu adiutorium est semper certum, dummodo viui faciant pro mortuis, quod possunt, quod illi facere nequeunt, quod in bulla præcipitur, Viui ergo suffragantur mortuis in opere, & in causa, & hanc dicit esse communem opinionem, Tolet. lib 6. de instruct. cap. 26. de Indulg.

QVAESITVM XXX. SVM MARIVM.

1 *Papa per Indulgentias per modum suffragij potest euacuare Purgatorium.*

An possit Pontifex euacuare Purgatorium per Indulgentias per modum suffragij concessas?

1 **D**ic, quod potest potestate absoluta, sed moraliter loquendo videtur dicendum non posse contingere casum, in quo id fieri possit. Doct. in 4. dist. 20. D. Bonauen. 2. par. q. 5. D. Tho. 4. dist. 45. q. 2. art. 3. q. 2. D. Antonia. 3. par. titul. 22. cap. 5. Caiet. primo opusc. tract. 16. q. 5. Cordub. q. 15. Nauarr. notab. 23.

QVAESITVM XXXI. SVM MARIVM.

1 *Episcopus non potest concedere Indulgentias per modum suffragij.*

2 *Sententia multorum Doctorum circa hanc opinionem, & nu. 3.*

An Episcopus possit concedere Indulgentias per modum suffragij animabus Purgatorii?

1 **N**auarrus loc. cit. & Medina, disput. 7. de Indulg. cap. 29.

dicunt

dicunt nō posse, sed solum Papam id posse facere.

- 2 D. Thomas 4. sent. d. 20. art. 4 q. 1. Palud. ibid. q. 4. art. 3. dicunt id licere Episcopis de iure diuino, & de iure positiuo, secundum tamen facultatem eis concessam circa Indulgentiarum dispensationem.
- 3 Canon istæ tenent non posse. In hoc in c. quiddam autem, & in c. cum ex eo de Indulg. quia iure Pontificio est eis restricta autoritas, ut non valeant, nisi subditis cōcedere Indulgentias, & antea Purgatorii non sunt eis subditæ, & hæc videtur melior sententia, salua correctione Sanctæ Matris Ecclesiæ.

QVÆSITVM XXIV.

SVMMARIVM.

1. *Opiniones Doctorum de opere pio, præscripto in Indulgentias, & num. 2. & 3. m.*
2. *Opus principale in Indulgentia debet fieri in gratia.*
3. *Debet esse in gratia qui vult lucrari Indulgentias pro vivo, vel pro defuncto, & nu. 6.*

An opus pium, quod præscribitur ad consequendam Indulgentiam sit validum, si vitietur aliqua circumstantia mortali, vel veniali, & impediatur, vel non, consecutio Indulgentiæ?

1 **A**ndrianus 4. de clauibus quæst. de indulg. dicit, si opus pium iniunctum pro consecutione Indulgentiæ vitietur aliqua circumstantia peccati etiam minima, impedire effectum, & consecutionem Indulgentiarum.

2 Aliqui dicunt, quod si pars principalis operis pii præscripti sit bona, & nulla mala circumstantia etiam veniali, sit vitata, non impeditur consecutionem, & effectum Indulgentiarum, etiam si alie partes minus principales sint vitatæ aliqua culpa mort. veni. ut si quis ieiunaret in peccato mort. vel veniali, dummodo communio fiat in gratia sine culpa. Nauarra. de Iubilæo notab. 47. de voto nu. 46. sic etiam, si quis in visitatione Ecclesiæ ad præscriptum bullæ discederet a domo in peccato, si dū actu visitat, est in gratia, non impeditur effectus Indulgentiæ.

3 Alii dicunt, quod quando opus, quod præscribitur est ex sui natura, & genere bonum, licet vitietur aliqua circumstantia mort. vel veniali, si quādo quis lucratur Indulgentiam in ultimo actu sit in gratia, non impeditur effectus Indulgentiæ, ut si præscribitur ieiuniū, dāno eleemosynæ, & perceptio Communionis sufficit; ut in perceptione Communionis quis sit in gratia, licet dum ieiunauit, vel dedit eleemosynam, non fuerit in gratia. Cordub. de Indulgent. quæst. 22.

1 Dic resolutè non impediri effectū indulgentiar, si opus principale, quando quis lucratur indulgentiam, fiat in gratia, licet alia opera fiant in culpa mort. vel veniali, nisi in tenore bullæ adderetur de aliis operibus, vt sūt deuotè, & à contritiis, quia tunc oporteret omnia illa opera esse facta in gratia, sed quando non adest illa clausula, sufficit, si, vt dictum est, opus principale, fiat in gratia.

5 Et de lucrante iuxta tenorem bullæ pro alio viuo, vel mortuo, indulgentiis? Dic secundum aliquos debere esse in gratia, & non posse lucrari pro alio, qui est in peccato. Caiet. Dia. Tho. 1. opusc. 6. 31. tract. 10. q. 2. ad 2. Sotus 4. & st. 25. quæst. 2. art. 8. Angelus 45. de Indulgen.

6 Aliqui dicunt, quòd sic, & multò probabilius. Adrianus 4. de clauibus q. de indulg. conclus. 4. Cordub. q. 14. cap. 23. Nauar. loc. cit. notab. 22. num. 30. qui addunt, si uè illi per se, siue per alium, ministrum faciant illud opus in mort. & hoc procedit dummodo, ille pro quo alter lucratur, sit in gratia eo tempore, quo illa lucratur.

QVÆSTIVM XXXIII.

SVMMARIVM.

1 Vel lucratur Indulgentias debet esse contritus, & confessus.

2 Consequitur Indulgentias quando quis ad implet verba Bullæ. 3 Toties, quoties lucrabitur Indulgentiam quando facit prescriptum in Bulla, & num. 4 & 5.

Si dicatur in bulla, sint verè contriti, & faciant tale, vel tale opus, si quis non habuerit contritionem alicuius peccati?

4 **D**ic, quod illius peccati, cuius quis non habuit contritionem, nec habet indulgentiam, quia indulgentia tantum valet, quantum sonat, licet peccata sint delecta quo ad culpam per veram penitentiam. Angelus 5. Indulg. 5. 20. Antonin. loc. cit. Sylu. Indulg. quæst. 8. Adrianus loc. cit.

Sed pace eorum dicerem? hic habuit veram contritionem, & de vno peccato fueris oblitus, adhuc lucrari indulgentiam, quia virtualiter, & implicite habuit contritionem de omnibus, nec fuisse vera contritio, si omnium peccatorum precedente examine, conscientie.

2 Hic adde, quando in bulla dicitur, vt quis de omnibus, de quibus fuerit verè confessus, indulgentiam consequatur, oportet etiam, & venialia sacramentaliter confiteri. Cordub. quæst. 25. Adrian. loc. cit. quia tenor bullæ est pro confessis, nec aliter, & quando in bulla dicitur Indulgentia daret ad

septem annos, & simil. incipit primus annus, à primo anno, quo fuerint publicatæ fidelibus P. Pecorarius.

Declaratio aliquorum particularium.

- 3 **Q**uando in bulla dicitur, qui facit hoc, vel illud, toties lucrabitur indulgentiâ, tunc quoties faciet præscriptum in bulla lucrabitur, siuè indulgentia sit in perpetuum, siuè ad tempus, dummodò sit ille in gratia.
- 4 Sic etiam quando Indulgentia plenaria conceditur ad decennium, vel aliud tempus magnum, tunc quoties quis faciet opus præscriptum, lucrabitur indulgentiam, dummodò rationabiliter possit exequi præscriptum opus, & reiterare, quia si non posset reiterare, ut esset celebrare pluries in die, vel communicare in tali die, tunc non lucraretur, sic etiam non lucraretur, quando quis indiscretè vellet lucrari Indulgentias etiam perpetuas concessas, ut si quis veilet milles ingredi Ecclesiam, & visitare quia videntur cedere in contemptum, & in deuotionem, quod haud verisimiliter intellexit Sanctissimus D. Papa concedens, & ita esset interpretanda concessio. Nauarr. de Iubilæo notab. 31. num. 37.
- 5 Cum verò quis sæpius in vna die visitaret Ecclesiam bona intentione ut sæpius Deo debitum ho-

norem persolueret, & ut lucraretur indulgentiam, dicerem lucrari, dummodò non esset tantaliteratio, ut risus, vel contemptus moueretur, vel diceretur irrationabile obsequium.

QVAESITVM XXXIV.

SVMMARIVM.

- 1 *Comitantes Sacramentum lucratur Indulgentias.*
- 2 *Indulgentiam qui semel facit opus præscriptum in bulla lucrabitur.*

An comitantes Sanctissimum Corpus Christi, quibus datur Indulgentia, consequantur semel in die, vel quoties comitantur?

- 1 **P**aludanus 4. senten. dist. 20. quæst. 4. & alij dicunt semel lucrari. Alij dicunt toties, quoties comitantur. Cordub. q. 32. Sed pro resolutione sunt attendenda verba bullæ.
- 2 Quando conceditur Indulgentia audienti Missam in tali Ecclesia, vel in tali die festo, vel feriali, tunc semel tantum quis audiendo Missam lucratur Indulgentiam, & ratio est, quia semel est usus, ut quis audiat Missam, & voluntas concedentis est interpretanda iuxta usum; quando Indulgentia est concessa ad certum, & breue tempus, ut à primis vespers, vs.

que ad occasum Solis, vel infra octo dies, vel decem, vt visitantes talem Ecclesiam certis diebus, putà, festiuis, vel alijs, vel in die Dedicationis Ecclesiæ alicuius per singulos annos, tunc semel tantum quis potest lucrari Indulgentiam, & est cõmunis Doct. in 4. Nauar. loc. cit. & Sylu. loc. cit. licet Ang. §. 4. & Rosell. §. 12. de Indulgentia dicant contrarium cum Innoc. sed est melior prima opinio, quia cõmunis; & rationabilior.

QVAESITVM XXXV. SVMMARIVM.

- 1 *Pro affectuone Indulgentia debemus adimplere opus præscriptum.*
- 2 *Eodem opere plura, & diuersa bona possumus lucrari.*
- 3 *Indulgentia in articulo mortis cum præsumpto semel semel lucrabitur si simpliciter toties, quoties eris in articulo mortis.*
- 4 *Non expirat indulgentia morte concedentis.*

An qui habet plures bullas Indulgentiarum sibi concessarum, & simul plura grana benedicta, vel cruces, & imagines benedictas cum eiusdem Indulgentijs præcipientibus vnum, & idem opus pium ad lucrandum Indulgentiam plenariam, vel non plenariam, possit vno, & eodem tempore

lucrari plures Indulgentias plenarias, seu non plenarias, iuxta tenorem bullarum?

Dic posse dummodò iteratis vicibus adimpleat opus pium pro affectuone Indulgentiæ præscriptum, vt dicere tot, vel tales orationes cum illa, vel illa intentione ad Deum, vel alijs operibus pijs, Cordub. de Indulg. q. 52.

Et id procedit etiam si opus pium præscriptum in diuersis concessionibus, sit idem, & ratio esse potest, quia sicut vno, & eodem opere possumus peccare contra plura, & diuersa præcepta, sic vno, & eodem opere possumus plura, & diuersa bona lucrari, sed semper attendas verba bullæ, quia ex conditionibus positis à concedente pendet resolutio omnium, vt si Indulgentia esset concessa alicui in articulo mortis, & esset additum verbum in vero articulo mortis, tunc lucraretur infirmus in vero articulo mortis, non autem in articulo præsumpto, cum verò non additur illud verbum, vero, seu præsumpto, tunc intelligendum est de vero, de præsumpto, & de periculo euidenti mortis, in quo qui constituti sunt frequenter mori consueuerunt, vt in febre acuta, vt in tempore pestis, vt in ingressu turbati maris, vt in ingressu periculosi belli, aut speciatim certaminis, & simil. & in omnibus his casibus verificatur concessio simpliciter in articulo mortis,

dum.

dummodo adimpleatur opus p̄
p̄scriptum, iuxta tenorem con-
cessionis, & ratio est, quia sicut
quis potest absolui ab omnibus
casibus in articulo mortis, etiam
p̄sumpto, sic & lucrari Indul-
gentias Nauar. de Iubil. notab. 30.
num. 30. Diu. Antonin. 3. parte.
titul. 10. cap. 3. §. 5. Cordub. q. 36.
& alij.

3 Cum autem Indulgentia concedi-
tur pro articulo mortis p̄sum-
pto semel tantum, tunc lucratur
quis semel in articulo mortis p̄-
sumpto, sed quando Indulgentia
conceditur simpliciter in articulo
mortis, & non additur semel, tunc
lucrabitur in finit. s. quoties per-
uenerit ad articulum mortis, Cor-
dub. d. q. 36. licet sentiant contra-
rium D. Anton. Sylu. & Nauar.

4 Et Indulgentia non expirat morte
concedentis, siue sit concessa ad
tempus, siue in perpetuum, dum-
modo non reuocetur, vel suspen-
datur à successore, vel superiore.
D. Antonin. 1. par. titul. 10. cap. 3.
§. 3. Sylu. V. Indulg. q. 1. §. 5. (C
dub. q. 1. §. 33. Nauar. notab. 31.
& 35.

QVAESITVM XXXVI.

SUMMARIVM.

1 Indulgentia est adimplenda sicut
dicitur in Bulla.

2 Iterum incidens in peccata, &
censuras absolutas per Iubi-

leum, non poterit absolui vi-
gore illius Indulgentiae.

3 Durante tempore Iubilaei poterit
absolui à casibus reſeruatis to-
ties quoties si inciderit in illos,
& num. 4.

5 Quando lumpsit occasionem pec-
candi non absoluitur vigore
Iubilaei.

An stante Iubilaeo, vel Indulgentia
cum facultate, vt quis possit absol-
ui ab omnibus peccatis, etiam re-
ſeruatis, & à censuris, poterit ab-
solui semel tantum, vel sepius,
etiam si commiserit in confidentia
Iubilaei?

1 **D**ic, quod si indulgentiae so-
nat, vt semel quis illam in-
tra tempus determinatum lucre-
tur, tunc semel tantum potest quis
assequi, & absolui.

2 Sed si iterum inciderit in eadem
peccata, vel censuras, non poterit
absolui vigore illius indulgentiae,
nisi de reſeruatis, vel censuris ob-
litis in prima confessione, in qua
fuit generaliter absolutus, quae ob-
lita erunt consistenda Confessori
applicato, & ab illo de illis, vt rō
reſeruatis, poterit absolui, quia
reſervatio fuit ablata per confes-
sionem factam intra tempus p̄-
scriptum in bulla.

3 Cum autem tempus p̄scriptum
in bulla nondum elapsum est, po-
terit infra illud quis confiteri, &

absolui, iuxta bullæ tenorem, etiam si in eadem reseruata, & censuras inciderit, & sic toties, quoties incidit, durante tempore concessionis, ut est in Iubilæo anni Sancti, vel in alia concessione perpetua, quæ quando est generalis, ut de facultatem absoluen- di ab omnibus casibus, & censuris non excluditur peccatum factum in confidentia indulgentiæ, nisi specialiter excludatur D. Antonin. 1. par. titul. 10. cap. 3. §. 5. Sylu. V. Indulgen. quæst. 16. Cordub. quæst. 14.

4 Nec obstat dispositio causæ 11. quæst. 4. Priuilegium, quia ibi dicit, quod meretur amittere priuilegium, qui peccat in priuilegium, non quod de facto amittat, & sic poterit absolui etiam qui peccauit cum confidentia indulgentiæ, ut si negligens fuit in cauendo à peccato, & facilis in consensiendo tentationi.

5 Secus est, quando sumptis occasionem peccando virtute Iubilæi, ita ut non fecisset, nisi specialiter motus ac spe, nam isto casu, vel similiter credendum est, Papam noluisse dare huiusmodi perditis hominibus ansam peccandi, quia impunitas peccati est maxime illicebra ad illud, ut dixit Cicero.

QVAESITVM XXXVII.

SVMMARIVM.

- 1 Ieiunium, visitatio Ecclesiarum, & confessio sunt opera prescripta in Iubilæo quomodo adimplenda, & num. 2.
- 3 Religiosi possunt absolui à reseruatibus in foro conscientie tempore Iubilæi sine licentia Superiorum.

An quando dicitur in bulla, ut ieiunetur die Mercurij, Veneris, & Sabbati, ut visitetur Ecclesia, &c. die Dominico percipiatur Communio debeat quis confiteri ante Dominicam, vel sufficiat, si confiteatur in ipso die Dominico?

1 **D**icit, quod sufficit, si confiteatur in ipso die Dominico, sed tutius est prius confiteri Sot. 4. dist. 20. quæst. 2. artic. 3. Nauarr. loco sup. notab. 19. num. 19. nota, ut est sententia Illustrissimi Bellarmini, opera requisita ad lucrandum Iubilæum, debent fieri in gratia, ut subueniatur, necessitati Ecclesiæ tractatum de Indulgentijs, & est etiam aliorum Doctorum.

2 In Bullis modernis Iubilæi additur infra hoc tempus, ubi includitur dies Dominicus ad confitendum, si etiam posset quis

com-

communicare etiam in alio die sequentis hebdomadæ de confilio Confessoris , quando in bulla exprimitur .

3 Nota pro Religiosis ultra supradicta eos virtute Iubilæi , seu Indulgentiæ id concedentis , posse à referuatis sine licentia Superiorum in foro conscientiæ , quando referuatio aliorum casuum ex concessione Papæ fuisset concessa Religionis Superiori pro bona Religione , vt illius Religiosi non possent absolui à referuatis sine licentia superiorum , sed extra hunc casum , vel quando derogaretur tã indulto , poterunt religiosi absolui à referuatis , & censuris sine licentia virtute Iubilæi , seu Indulgentiæ id concedentis , iuxta illarum tenorem , & notandum , quod in ieiunio dum homo exterior ieiunat , homo interior debet orare , Isidorus .

QVAESITVM XXXVIII.

SUMMARIVM .

1 Summus Pontifex habet supremam potestatem dispensandi bona communia , & incerta .

An qui virtute Bullæ Cruciatę componitur super debitis incertis , quorum legitimi Domini ignorantur , si soluerint aliquam parvam quantitatem pro subsidio Principis contra infideles belligerantis , simul liberabitur à tota quantitate ; vt soluendo ducs argenteos à debito centum ita vt non debeant restituere residuum .

1 Dico , quod remanet liber verè , & absolutus à residuo , & ratio est quia Summus Pontifex habet hanc supremam potestatem dispensandi hæc bona communia , quæ pertinent ad Ecclesiã , vt sunt incerta , cui voluerit iusta & legitima causa intercedente , quæ ad publicum bonum referatur . Nauar. notab. 39. Cordub. q. 41. Mens. 4. par. q. 86. memb. 2. num. 2. pro alijs fusius de sacris Indulgentijs remitto Lectorem ad Authores citatos .

QVAESITVM XXXIX.

SUMMARIVM .

- 1 Indulgentiæ profunt Sanctis ad gloriam accidentalem .
- 2 Concessio indulgentiæ est stricti iuris .
- 3 Sententia Diui Augustini .
- 4 Indulgentia potest acquiri pro mortuo per opus existentis in peccato mortali .
- 5 Beneficium Principis laicæ est interpretandum .
- 6 Indulgentia est adimplenda , vt sonat .
- 7 Indulgentia concessa pro defunctis non extenditur ad viuos .

Relinquens unum opus in Iubilæo præscripto remanet absolutus à reservatis.

An Indulgentiæ profint aliquo modo Sanctis?

Dic vt infra, quod Sanctis profunt ad gloriam accidentia & intelligitur, quādo fideles vtuntur hoc thesauro Ecclesiæ, quia augetur gloria Dei, nam vident superabundantiam suorum meritorum esse in thesauro Ecclesiæ, & quia vident multos saluari per Indulgentias, & augeri numerum Electorum.

Nota hic quod si quis consuetus communicare quolibet die Dominico pro illo die impetrauit Indulgentiam plenariam, si impeditus differt Communionem in alium diē, non consequitur Indulgentiam, quia concessio Indulgētiæ est stricti iuris. Nauar. loc. cit. cons. 35.

Nota etiam quod D. Augustinus commendabat Communionem faciendam potius in die Dominico quā in die feriali.

Nota etiam quod potest acquiri Indulgentia pro mortuo per opus existentis in peccato mortale. Nauar. cons. 36. de pēnit. & remis.

Nota etiam quod quando cōceditur Indulgētia pro defunctis quod liberetur anima alicuius per modū suffragij, si celebretur Missa pro defuncto in tali altari, sufficit quęlibet Missa tam de Sancto, quā de feria, quā de defunctis, quia

beneficium Principis latè est interpretandū, cum non distinguit. Nauar. de pēnit. & remis. lib. 5. cōs. 37.

6 Nota etiam quod si Indulgentia cōceditur ieiunāti, & elemosynam facienti die Mercurij, Veneris, & Sabbatini hebdomadę, si in vna die prædictorū dierum fecerit tantam elemosinam quāta facturus esset in duobus alijs diebus, Nauar. dicit, & probat, quod non consequitur Indulgentiam cōs. 38. lib. 5. de pēnit. & remis. & hoc rigore iuris, sed de equitate potest teneri, quod lucretur, & quod ita fuit mēs concedentis vide Nauarr. in Manuali cap. 3. num. 23. & seq.

Nota etiam quod Indulgentia cōcessa pro defunctis non extēditur ad viuos, & si dicat cōceditur Indulgentia pro his qui decesserint, vel qui decesserunt, adhuc intelligitur quod est cōcessa pro defunctis qui decesserunt ante celebrationē pro eis faciendā, Nauar. tit. cit. cōs. 39.

8 Nota etiam hic, quod qui virtute Iubilæi, v.g. ieiunat die Mercurij, & die Iouis absoluitur etiam à casibus reservatis si postea non ieiunat die Veneris non tenetur reiterare confessionem, & remanet absolutus pro supposito, quod adimpleuerit adimplenda alia in Iubilæo contenta. Adde quod si adimpleuisset cætera, & ante diem Dominicum moreretur non communicatus adhuc remaneret absolutus, Nauarr. de pēnit. & remis. lib. 5. consil. 19.

LAVS DEO.

IN LAUDE
INCLYTÆ CIVITATIS
BENEVENTANÆ,
Et de eius Diuis Tutelaribus.

PRO

IT licet, insignis varijs tua gloria causs
Vrbs Diomedeæ principiata manu.
Quòd prior Italia sis cunctis Vrbibus annis;
Quòd præstes alijs uberiore solo.
Quòd clarum edideris semper genus omne virorum,
Quòdque Vrbs Samnitum prima Ducalis eras.
Quòd reliquis Regni delecta ex Vrbibus una,
Sedis Apostolica sub ditione manes.
Quòd tuus Antistes multas sacra iura per vrbes
Dicat, ut, in valuis aerea sculpta notant.
Quòd dignum Clerum, quòd prisca nobilitatis
Patricios habeas: omnia magna quidem.
At, magis efficiunt claram tria lumina Cæli,
Et magis exornat te diadema triplex.
Hi sunt Mercurius, Barbatus, Bartholomæus,
Tres Diui quorum certa Tutela tibi est.
Sæpè horum propius sensisti numina, sæpè
Plena sub his Diuis vota fuere tua.
Hos igitur venerare Patres, venerare Patronos,
Præsidium gentis subsidiumque tua
Et viuas felix tali sub tegmine dignam
Si te (quòd debes) officiosa facis.

PRO DEVOTIS

BEATISSIMAE VIRGINIS,
INTER QVOS EGO MINIMVS SERVVS,
sed maximè deuotus .

Ex Beato Epiphanio , habetur in Martyrologio
Abbatis Mauri diui .

*Beata Maria Dei Genitrix Hebraicas literas , adhuc
viuente Patre Ioachino , didicit .*

Rat bene docilis , amans doctrinam , laborans , &
perseuerans circa sacram Scripturam . Opus lanæ ,
& serici operans , mirabilis in sapientia , super omnes
iuuenculas , munda , paucè loquens , expeditæ obedi-
entiæ : munda proximationis , sine ausu , sine riski , sine
exorbitatione , sine furia , bene salutans , honorans

honorantes eloquens , statura trium bracciorum , frumentino
colore , flauis oculis , recti aspectus , nigri supercilijs , mediocris
naris , longo vultu , longa manu , digitisque non fucata , pannis
proprij coloris cubitans in orationibus , lect. onibus , & ieiunijs ,
ac laboribus cum tradidit spiritum Filio suo , 73. annorum erat .
Adde pro curiosis hic de Diuo Ioanne Euangelista , cui virgo in
passione commendata fuit à Christo , quod mortuus est ætatis suæ
ann. 99. vt legitur in Martyrologio antiquo ; & ad tam longeuam
ætatem dicitur peruenisse , quia fuit Virgo , nam naturaliter Virgi-
nes sunt longioris ætatis , quam vxorati , vt docet Philosophia .

PRO DEVOTIS
 DIVI PAULI
 INTER QVOS EGO MINIMVS

sed maximè deuotus., Theophylatus

Peragratio, & Gesta Pauli.

*Ex Diuo Ioanne Chrysostomo, habetur in principio
 Actuum Apostolorum.*

Damasco, & ysus est, & ascendit Hierosolymam, inde Tarsum, illinc Antiochiam, hinc iterum Hierosolymam, hinc iterum Antiochiam, inde cum Barnaba Seleuciam, inde Cyprum; vbi & Paulus capit vocari, idest maximè minimus, hinc Derbam, & Antiochiam Pisidiæ, deinde Iconium, & Hystriam, & Derbam Lycæoniæ; postea Pamphysiam, deinde rursum Derbam; postea Attaliam; deinde rursum tertium Antiochiam Syriæ, rursum tertium Hierosolymam propter Circumcisionem; deinde rursum quartum Antiochiam, postea peragravit Syriam, & Ciliciam; deinde iterum Derbam, & Hystriam, vbi Timotheum circuncidit. Deinde profectus est in Phrygiam, & Galatiam; deinde Mysiam, postea Troadem, illinc Neapolim; inde Philippus Macedoniæ, hinc peragrata Amphypoli, & Apollonia, venit Thessalonicam; deinde Berroxam, & Athenas, post Corinthum, & Ephesum; inde Cæsaream, hinc iterum Antiochiam Pisidiæ, inde Galatiam regionem & Phrygiam, hinc iterum Ephesum, deinde peragrata Macedonia, venit in Græciam, atque inde peragrata Macedonia, ite-

rum.

rum in Philippos, à Philippis Troadem rursum, vbi Euthicum lapsum excitauit, his verbis, Anima in eo est, hic iuuenis audient sermonem Pauli dulcedine illeſus ceciderat à fenestra, & mortuus deferreſbatur, ibi produxit sermonem vsque ad mediam noctem. Hinc Affon, & Myſilinem, mox ad loca ſita regione Chij; hinc Samum, inde milletum, vnde accerſitis adde E, heſijs ſermocinatus eſt, ac vale dixit, hinc in Corim, mox Rodum, inde Patara, deinde Tyrum; poſtea Ptolemaida, inde Cæſaream, inde rurſum quartum Hieroſolymam, inde Cæſaream, ac dein eps Romam vincus tranſmiſſus eſt.

Ita à Cæſarea venit Sidonem, inde Myraliciæ urbem, mox Guidum, inde multa paſſus venit in Inſulam, vbi vipera morſus incolumis, hinc Syracuſas, inde Regiū Calabrię, inde Puteoſos, atque pedes Romam, & fratres obuij illi facti ſunt, vsque ad forum, & tres tabernas, & deinceps Romam ingreſſus martyrium ſubijt, peracto prius pulchro inibi certamine; Conclude, vt ait Diuus Chryſoſtomus, quia Paulus, amplius quam omnes laborauit.

Ragucius in fine huius Operis.

*Sint pro completo, laudes, tibi Chriſte labores,
Et mihi, atque alijs auxiliare tuis.*

ubmitto omnia correſtioni Sanctæ Sedis Apoſtolicæ: Ego Antonius Ragucius manu mea.

F I N I S.

Vidi hunc librum, & cum nihil contineat, quod orthodoxæ Fidei, bonisque moribus aduersetur; censeo typis committi posse.

Alexander Russus Canonicus Deputatus.

Retensui hoc opus, & ut refertum pia doctrina, aque Catholica, potest prælo dari si ita placet Dominationi Vestræ Reuerendissimæ.

M.F.Felix Milesius August. Depur.

Imprimatur.

Lælius Tastiùs Vicarius Generalis.

N E A P O L I,

Ex Typographia Octauij Beltrani, M. DC. XXVI.

Sumptibus Io. Antonij Farina, & Andrea Palatini.

...the ...
...the ...
...the ...

...the ...

...the ...
...the ...
...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

...the ...

INDEX RERVM NOTABILIVM,

Collectus solertia D. Io. Andreę Fratini V. I. D. Prothonot. Apostol. Archipresbyteri Terrę Gildonis.

*Atque in ampla Diaceſi Beneuentana Iudicis, ac
Examinatoris Synodalis.*

- A** Byſſus abyſſum inuocat, ideſt peccatum trahit peccatum, pag. 15. num. 2.
- Abyſſus peccatorum, qui eſt peccator inuocat abyſſum miſericordiarum, qui eſt Deus. ibidem.
- Abraham fuit dictus Pater omnium credentium. pag. 61. num. 1.
- Abyſſus quid dicatur. p. 84. nu. 7.
- Abortiui, & monſtra qualiter reſurgent. pag. 86. num. 6.
- Adoleſcentes facilius in morbum incidunt, grauius ægrotant, &c. p. 10. nu. 2.
- Adultus non poteſt ſine operibus lege comuni iuſtificari, niſi præuio aliquo actu bono moraliter libero arbitrio ſuo producto, etiam ſi fide præpoleat. p. 3. nu. 4.
- Adam & Eua peccauerunt mortaliter transgrediendb. p. 152. nu. 3.
- Adam, & Eua ex communi ſententia ſunt ſaluti. p. 155. nu. 2.
- Ad euitandum ſcandalum tenemur oſtendere ſigna ſpecialis beneuolentiae. p. 157. nu. 4.
- Adamus ſubito creatus fuit ætate virili. pag. 148. num. 3.
- Aer ita plenus eſt demonibus, ſicut radius ſolis minutisſimis atomis. pag. 5. nu. 5.
- Aegrotus, qui nolleſt vti remedijs medicinalibus ob deſperationem, vel nolleſt comedere, non debet abſolui. p. 25. nu. 4.
- Aliquorum ſententia circa arborem vetitam, quod fuit peccatum. p. 157. nu. 2.
- Angelus in omnibus locis eſt ſedulus pedilequa animæ, quia inimici ſunt iuxti. pag. 5. num. 5.
- Angolorum cuſtodia neceſſaria eſt, quia colluſtatio non eſt aduerſus carnem, & ſanguinem, ſed aduerſus principatus, & poteſtatis tenebrarum harum. p. 5. nu. 6.
- Angelis malis cognitio per affectionem charitatis eſt ſublata. pag. 5. num. 8.
- Angelus bonus ſicut nunquam deſerit ſuū cuſtoditum, ſic demon nunquam ceſſat illum tentare. p. 27. nu. 1.
- Angolorum officium eſt refrænare demones ne noceant quantum volunt p. 5. nu. 9.
- Angolorum auxilijs liberamur ab inimicorum inſidijs. ibidem.
- Angeli in bono promouent, & cōſortant, & deſideria noſtra gerunt ad Deū. ibid.
- Angeli noſtri ſunt in vita, in ætatem, & poſt mortem. p. 6. nu. 10.
- Angelus nobis cuſtos deputatus nunquam relinquit nos ex toto. ibidem.
- Angelus aliquando ex culpa noſtra relinquit nos ſecundum quid, non tamen totaliter. ibidem.
- Angeli dicuntur relinquare hominem aliquantulum, in quantum non retrahunt eum à peccatis nunquam tamen totaliter uſque in ſinem mortis. ibid. nu. 12.
- Angeli ſunt noſtri in morte reb. ſeruiendo, & demones ſugando. ibid. nu. 13.
- Angelus ducitur medius inter Deum, & homines vota offerens dona referens. pag. 6. num. 14.
- Angelus poſt mortē ducit animas in purgatorium, & extra ducit ad gloriā. ibid.
- Angelus expectat neſtium aduentū. ibid.
- Angeli ſollerti curant, ut ſint eis eorum ſocij, qui facti ſunt noſtri miniſtri. ibid.
- Angeli ſunt adminiſtratorii ſpiritus, & in miniſterium Miſſæ. ibid.

I N D E X.

- Angeli supremi Deo assistentes reuolant
secundum medietatem illi infimis. p. 7. nu. 15
- Angeli superiores pro rebus arduis mittun-
tur. ibidem
- Angeli sunt immateriales substantie, & in
maxima multitudine. ibid.
- Angeli multi sunt, ut excedant compen-
sationem numerorum. ibidem
- Angeli pinguntur cum pennis propter p. om-
ptam voluntatem, & celerem discursum
eorum. pag. 7. n. 17
- Angeli pinguntur longa, & reflexis capil-
lis ad significandas affectiones ordin-
tas eorum procedentes ex radice men-
tis. ibidem
- Angeli pinguntur cum anibus, quia pen-
cipiunt diuinam aspectum rationem. ibidem
- Angeli pinguntur cum naribus, quia su-
gunt peccata fetida, quod, & demon
facere dicuntur. ibidem
- Angeli pinguntur cum labiis, quia man-
ifestant nobis diuina secreta. ibidem
- Angeli pinguntur sine barba, quod in om-
nibus ætatibus non deficiunt. ibidem
- Angeli pinguntur cum manibus, quia ad
virtutem actiuam nos hortantur, cum
corde, & pectore ad denotandam Dei
fortitu linem. ibidem
- Angelus occidit centum octuaginta mil-
lia militum in exercitu Sennacherib. ibid.
- Angeli pinguntur cum pedibus ad deno-
tandam liberam affectionem ad Deum
sine impedimento. ibid.
- Angeli etiam pinguntur cum pennis, quia
sunt alieni ab effectu terreno, & eleuati
in contemplatione. ibidem
- Angeli sunt nostri Custodes propter homi-
nis dignitatem. p. 8. nu. 8
- Angeli ante incarnationem permittent
se adorari quod prohibuerunt post in-
carnationem. p. 8. nu. 19
- Angeli facti administrantur, ut circa redē-
ptionem generis humani. ibidem
- Angeli sunt nostri, in mundo, in iudicio,
& in Cælo. ibid.
- Angelus accommodatur gaudium accide-
ntale ex conuersione hominum usque
ad diem iudicii. ibidem
- Angeli fidei sunt prefunt orationibus. p. 8. n. 20
- Angeli lucis uisitant, & consolantur, ani-
mas in purgatorio. p. 70. nu. 3
- Angeli in uisione Verbi beatificati, an vi-
deant deum iudicii. p. 90. nu. 3
- Angeli an iudicabunt in iudicio vnuerſa-
li, & an alij Sancti. p. 109. nu. 7. & 8.
- Angeli boni aut mali an iudicabunt in iu-
dicio vnuerſali. p. 109. nu. 13
- Angeli boni, & mali quando comparebunt
in iudicio. p. 110. nu. 14
- Angeli nomen est officij non nature.
pag. 146. num. 2.
- Anima immortalis, & incorporea ex nihi-
lo a Deo creatur in embryone, & con-
creatur cum corpore organizzato. p. 1. nu. 1
- Anima ante organizationem non inducitur.
ibidem num. 2.
- Anima est actus corporis organici physici
secundum Aristotelem. ibidem
- Anima est immortalis contra hæresim Ara-
bicorum, & aliorum philosophorum
infantiam. p. 2. nu. 2
- Anima est incorporea contra Diogenem nec
est ventus, vel aer, ut aliqui philoso-
phi falso asserbant. ibid. nu. 4
- Anima non est ante corpus contra Orige-
narios asserentes animas esse creatas in
Cælo in principio mundi. ibid. nu. 5
- Anima non est creata ex præiacenti ma-
teria contra Gnosticos hæresim as-
firmantium animas ex natura Dei esse
creatas. ibid. num. 7
- Anime æquales specificè, idest eiusdem
nature a Deo creantur, sed quantum
ad perfectionem potentia um Anima
Christi, & Beate Virginis fuit nobilior
creata. ibid. nu. 8
- Anima est forma substantialis corporis
per se. ibid. nu. 9
- Anima fuit creata, ut summum bonum in-
telligeret, intelligendo amaret, aman-
do possideret, possidendo frueretur.
ibidem num. 2.
- Anima potest obtinere suum finem Deo
fruendi per gratiam, & per bona ope-
ra. ibid. nu. 3
- Anima est incorporea & indiuisibilis, &
tota in toto, & tota in quacumque parte
totius corporis quo ad essentiam, sicut

I N D E X.

- Deus est in toto mudo, & qualibet parte totius, sicut etiam est sanctissimum Christi corpus in Eucharistia. p. 3. nu. 5
- Anima statim atque creatur, vel concreat, contrahit peccatum originale. pag. 4. num. 3.
- Anima dicitur concurrere ad peccatum actuale per consensum, & voluntatem, qua consentit suggestioni sensuum, siue tentationi demonis. p. 5. nu. 4
- Anima quælibet ab initio suæ creationis, sicut habet Angelum confortantem, & exhortantem ad viam gloriæ, sic etiam habet tentatorem exhortantem ad malum. ibidem
- Anima habitat in sanguine secundum Augustinum. p. 9. nu. 3
- Anima in sanguine plura operatur p. 9. nu. 4
- Anima est forma corporis, & dat illi esse, & conseruat in esse. ibidem
- Anima ibi dicitur magis esse ubi plus operatur, ut in corde, vel cerebro, p. 9 nu. 4
- Anima in egressu à corpore omnia membra æqualiter destituit. p. 10. nu. 2
- Anima intelligitua habet potentias animæ vegetatiuæ, & sensitivæ, & vitalis. pag. 12. num. 2.
- Anima rationalis quatenus est vegetatiua cõseruat corpus augeat & perficit, & facit, ut sibi similem generet. p. 13. nu. 1
- Anima rationalis quatenus est sensitiva operatur, ut homo moueatur, & cognoscat, tam per potentiam sensitivam interiorē quam exteriorē. p. 13 nu. 4
- Anima intellectua ex diuersitate effectuum quos operatur in homine varia fortitur nomina. p. 14. nu. 1
- Anima existens in gratia Dei habet gaudium inter se cum Angelo Custode, & eius potentijs. p. 15. nu. 1
- Anima existens in gratia Dei, quæcunque operatur meritorie operatur in seruitium magis principis sui, &c. ibid.
- Anima existens in gratia est inclinata ad omne bonum. ibid.
- Anima existens in peccato est inclinata minus ad malum, quam ad bonum. pag. 5. num. 2
- Anima excommunicatione incedata priuatur participatione Sacramentorum actiue, & passiue suffragijs Ecclesiæ, & communione fidelium. p. 16. nu. 5
- Anima per peccatum fit subdita demonibus. p. 17. nu. 4
- Ad producendam vitam remedia etiam spiritualia sunt adhibenda. p. 26. nu. 5
- Animæ de corpore egressæ ante Tribunal Christi constituuntur, & ibi iudicantur. pag. 31. num. 1.
- Animæ sunt inter se differentes quoad receptionem sententiæ iudicis in iudicio particulari. p. 31. nu. 3
- Animabus aliquibus iudicium particulare procrastinatur. pag. 31. nu. 4
- Animæ post exitum à corpore ducuntur ad vñ ex quatuor locis, & quæ p. 34. nu. 1
- Anima Beatæ Virginis quando fuit creata. pag. 38. nu. 20
- Animæ Beatorum ministerio conducuntur Angelorum. pag. 39. nu. 2
- Animæ malorum à demonibus ad pœnas conducuntur. ibidem
- Animæ paruulorum decedentium sine Baptismo à demonibus ad Lymbum deducuntur nunquam visuræ Deum. pag. 39. num. 3.
- Anima licet habeat per se virtutem motiua tamen non potest moueri à receptaculo sine Dei benedictione. p. 39. nu. 1
- Animæ purgatæ euolant ad Cœlum associatæ ab Angelis. ibid.
- Animæ existentes in purgatorio aliquando ex diuina dispensatione, &c. p. 40. nu. 3
- Animæ in purgatorio diuina dispensatione aliquando exeuntes habent secum ignem purgantē sicut demones exeuntes ignem inferni. p. 40. nu. 3
- Animæ Beatorum si ea Dei permissione ad aliquē bonum finem exeunt de Paradiso nunquam desinunt esse beatæ, quia semper Deum vident. p. 40. nu. 1
- Animæ damnatæ ubicunque sunt habent secum penas inferni. p. 40. nu. 2
- Anima verè per sententiam damnata, vel beatificata non potest iterum redire ad hanc vitam. p. 41. nu. 2.
- Anima dum est in corpore intelligit per conuersionem ad phantasmata ex Ari-

I N D E X.

- Hotele. p. 42. nu. 1
 Anima dum est in corpore habet duplicē cognitionem intellectuam, & sensitiuam. ibid. num. 2
 Anima separata à corpore qualiter intel ligat. ibidem nu. 3
 Anima exuta à corpore, an retineat cognitionē, vel virtutē sensitiuā. ibid. nu. 5
 Anima in Inferno patitur poenam sensus, & quomodo. p. 43. nu. 6
 Anima separata a corpore quam cogni- tionē habeat de alijs animab. p. 43. nu. 1
 Anima separata a corpore quā cognitio- nem habeat de naturalibus. p. 43. nu. 2
 Anima separata à corpore, an intelligat futura. p. 43. nu. 3
 Animæ separatæ à corpore an cognoscāt quæ in mundo aguntur. p. 44. nu. 2
 Animæ beatæ multa vident, & intelligunt, quæ non intelligunt aliæ. p. 44. nu. 2
 Animæ defunctorum quare aliquando ap- pareant viujs. p. 45. nu. 1
 Animæ separatæ regulariter non possunt exire à receptaculis sibi assignatis. pag. 46. num. 1.
 Animæ quibus permittitur venire in hunc mundum sunt securæ de earum salute. pag. 46. num. 3.
 Animæ redeuntes in mundum ex permis- sione Dei mutant locum, & nō statim. pag. 46. num. 4
 Animæ damnatæ non possunt exire de in- ferno sine permissione diuina, & tunc secum pēnas circumferunt. p. 47. nu. 6
 Animæ beatæ vident omnia in verbo. pag. 48. num. 7.
 Anima est causa efficiens peccati, ideo ip- sa sola punitur in purgatorio. p. 50. nu. 5
 Animæ, quæ sunt in purgatorio, an dican- tur esse in Ecclesia triumphanti, vel mi- litanti. ibid. nu. 6
 Anima est maximē sensitiua, & omnis sen- sus in corpore est ab anima. p. 52. nu. 3
 Animæ quæ sunt in purgatorio sunt secu- ræ de earum salute. p. 52. nu. 5
 Animæ, quæ sunt in purgatorio non pos- sunt mereri, nec demereri. p. 53. nu. 7
 Animæ, quæ sunt in purgatorio orant Deū pro omnibus, & signanter pro consan- guineis, & caris. p. 53. nu. 9
 Animæ in purgatorio existentes, an assi- gantur a dēmonibus. p. 55. num. 16
 Animæ in purgatorio pēnas tam acerbas ob Dei amorē patienter ferūt, p. 56. nu. 2
 Animæ defuncti, an donec hæres soluerit æs alienum det. neatur in purgatorio. pag. 63. num. 2.
 An sint aliqua purgatoria particularia. pag. 66. num. 12.
 An sint duo inferna, vnum vniuersale, al- terum particulare. p. 66. n. 13
 Animæ, quæ non meruerunt pēnas horri- biles purgatorij vniuersalis mittuntur ad purgatoria particularia. p. 66. nu. 1
 Aliquæ animæ purgātur in vmbis, & ani- ma vnius defuncti in glacie ex Grego- rio. pag. 67. nu. 1
 Animæ Deo gratæ, vt citius transferantur in Paradisum, ad particularia purgato- ria destinantur. p. 67. nu. 1
 Anima quædam collocata ad purgandum in quodam palatio Mantuæ. p. 67. nu. 1
 Animæ aliquando purgantur in hoc mun- do vbi delinquant. p. 67. nu. 2
 Anima purgabatur in Ciuitate Ticini in domo cuiusdam Doctōris. p. 67. nu. 2
 Animæ quæ sunt in inferno, vel purgato- rio exire non possunt. p. 67. nu. 3
 Anima Traiani non fuit diffinitiuē con- demnata. p. 67. nu. 3
 Animæ beatæ apparent viuētibz ad ali- quem bonum finem. p. 67. nu. 4
 Animæ damnatorum quomodo appareāt. pag. 67. num. 4.
 Animæ, tam beatæ, quàm damnatæ appa- rentes viujs assumunt corpora, & vestes quibus viuæ utebantur. p. 68. nu. 6
 Anima cuiusdam præsbyteri apparuit Epi- scopo Aurelianensi cum pluuiali plum- beo ad instar turris graui. p. 68. nu. 6
 Animabus in purgatorio existentibus per- mittitur aliquando viujs apparere ad implorādum eorum auxilium. p. 68. n. 7
 Animarum apparitiones, an veræ sint, vel apparentes. pag. 68. nu. 9
 Angeli boni, & mali apparent nomine ani- marum. p. 68. nu. 10
 Animæ erunt in purgatorio quousq; pur- gabuntur

- gabuntur a penis, vel quousq; suffragijs
vivorum exhibunt. p.69.nu.3
- Animæ in purgatorio priuantur diuina
visione, quod est eis maxima pœna. ibid.
- Animæ morientium versus mundi finem
patientur in illo paruo spatio quantum
essent passuræ in mille annis, si ita eis
culpæ meruissent, idque intensiue, non
extensiue. ibidem
- Animæ in purgatorio existentes dæmones
in hoc mundo superauerunt. p.69.nu.1
- Animæ in purgatorio pugantur ad earum
vtilitatem. p.69.nu.1
- Animæ in purgatorio non affliguntur, nec
ab Angelis bonis, nec ab Angelis malis,
sed ab illis penis, tamquam instrumento
Diuinæ Iustitiæ. p.70.nu.2 3
- Animæ existentes in purgatorio sunt con
firmatæ in caritate, & ideo possunt ora
re pro nobis, & pro se ipsis. p.71.nu.1
- Animæ in purgatorio orantes pro nobis
aliquid sibi lucrantur. p.71.nu.3
- Animæ in purgatorio semper à Deo men
taliter opè petunt, & ad quid. p.71.n.4
- Animæ in purgatorio semper à Deo exau
diuntur. p.71.nu.5
- Animæ in purgatorio non valent Deum
orare, quia sunt extra statum merendi.
pag.71. num.6.
- Animæ in purgatorio nesciunt nostras ne
cessitates, quia non vident omnia la
Verbo. p.71.nu.6
- Anima Pascaij dñ obtinuit pro quo ora
uit erat in Cœlo, & non in purgatorio
ex sententia D. Thomæ. p.72.nu.6
- Animæ puerorum in Lymbo patiuntur pœ
nam ignis æterni ex Diuo Fulgentio.
pag.73 num.1.
- Animæ ducuntur in Lymbum à dæmoni
bus, tamquam ministris Diuinæ Iustitiæ.
pag.73.num.2.
- Animæ damnatorum qualiter se mutuo
cognoscant in Inferno. p.77.nu.1
- Animæ qualiter cognoscant. p.77.nu.3
- Animæ cū corporibus, an hodiè reperian
tur in Inferno. p.78.nu.1
- Animæ, quæ sunt in purgatorio quomodo
sciant, quæ fiant à v.uis in hoc mundo.
pag.72. num.1.
- Animæ purgatorii quibus suffragijs pos
sint liberari. p.72.nu.4
- Animæ damnatæ nullo modo possunt sub
leuari aut liberari. p.72.nu.6
- Ante Iudicium, dæmonum pars est in in
ferno, & pars in aere caliginoso, & ob
scuro, deinde omnes in inferno p.83.n.2
- Animæ quæ sunt in Lymbo, quas pœnas
patiuntur. pag.83.nu.3
- Animæ quæ sunt in Lymbo post Iudicium
habitabunt in hoc mundo secundū Ric
cardum. p.83.nu.3
- Anima sensibilis non est distincta à rat o
nale. p.95.nu.3
- animæ cum corporibus in inferno post Iu
dicium qualiter manebunt. p.112.nu.37
- anima beata, quæ videbit in gloria.
pag.115. num.8.
- Animæ in Paradiso qualem gloriam ha
bebunt. p.117.nu.22
- animæ in Paradiso habebunt de eorum mi
rabilem. p.118.nu.28
- animæ in Paradiso habebunt pacem inter
minabilem. p.119. nu.29
- animæ in paradiso habebunt honorem
magnum, & insuperabilem. p.118.n.26
- Angeli quotidie merentur ex eo quod
ministrant animabus ad gloriam adipsi
scendam. p.119.nu.31
- animæ in paradiso habebunt societatem
desiderabilem. p.119.nu.32
- animæ in paradiso habebunt felicitatem
inuariabilem absq; &c. p.119.nu.33
- Anima in paradiso habebit obedientiam
corporis per dotem spiritualitatis.
pag.134. num.14.
- an mundus fuerit creatus mense Martii.
pag.147. num.7.
- animæ non liberantur, nisi celebratæ sunt
Missæ. p.160. nu.1. & 2.
- an absolendus peccans spe veniæ conse
quendæ per Bullam. p.163. nu.7
- ante mortem facienda erit elemosyna
iuxta illud Ecclesiast 14. p.169.nu.16
- ant quitus de centesimo in centesimum
celebrabatur Iubilæum. p.176.n.7
- an consequatur Iubilæum ieiunans feria
quarta, sexta, & Sabbato, primæ, vel se
cundæ hebdomadæ, & animo ad imple

I N D E X.

di cetera, cōstitetur primo die, & absol-
u- tur si postea nō adimpleat. p. 185. n. 9
anni, & dies in purgatorio non computā-
tur quoad numerum dierum, sed quoad
atrocitatem pœnæ. p. 180. nu. 1
an per iubilzū possit quis absolui ab ex-
communicatione, seu interdico nōmi-
nati in foro exteriori. p. 183. n. 2
an liceat pluries consequi Indulgentiam
pro anima in purgatorio existente. .
pag. 190. num. 2.
an liberetur illa anima pro qua accipitur
Indulgentia, vel alia. p. 190. nu. 3. 4. 5. & 6
an Prelati religionum habeāt facultatem
Indulgentias concedendi. p. 194. nu. 2
an Beati in corporibus gloriosis possunt
vesci, si velint. p. 99. nu. 4
Antechristus quid sit, & vbi nascetur, &
ex qua gente. p. 102. nu. 4
Antechristi officium, & quod officium
Enoch & Eliz. p. 102. n. 5
Antechristus occupabitur a spiritu diabo-
lico in vtero matris. p. 103. nu. 15
aliquæ animæ sunt in Cælo cum corpori-
bus propriis. p. 78. nu. 2
alia signa præcedūt Iudicium, p. 104. n. 12
alia signa præter prædicta præcedunt Iu-
dicium. p. 105. nu. 3
pud Deum voluntas pro facto habetur.
pag. 80. num. 1.
arbor vetita iuxta Augustinum fuit ficul-
nea, & fructus ficus. p. 151. n. 1
ristotelis opinio tenentis adesse tres ani-
mas in corpore, & Platonis adesse qua-
tuor reiicitur. p. 12. nu. 1
ureola quibus dabitur. p. 122. n. 6
ureola datur pro aliquo magno opere,
virtutis. p. 154. n. 13

B

Beati possunt per paradysum deambu-
lare. pag. 153. num. 3
Beati in paradiso habebunt vestimentum
gloriæ. p. 154. nu. 8
Beati an in ex diuina dispensatione pos-
sint ad libitum exire de Cælo ad hunc
mundum. p. 40. nu. 5
Beatitudo est duplex, & quæ. p. 115. nu. 7
Beati qualem scientiam habebunt in
gloria. p. 116. n. 10

Beati an videbunt peccata, quæ in hoc
mundo commiserunt. p. 116. n. 15
Beati in gloria gaudebunt se fecisse bona,
& mala euasisse. p. 117. n. 16
Beati videbunt pœnas infernales, & læta-
buntur eas euasisse. p. 117. n. 18
Beati perfectius videbunt pœnam dam-
natorum, quam damnati eorum glo-
riam. p. 117. n. 19
Beati in Paradiso perfectè diligens Do-
minum Deum suum, p. 117. nu. 20
Beati in paradiso habebunt abundantiam
omnium rerum. p. 118. n. 23
Beati in Cælo omnia simul intelligent,
& de omnibus simul gaudēt. p. 118. n. 25
Beatorum corpora in paradiso habebunt
plurima bona, & intet alia claritatem.
pag. 121. num. 1.
Beatitudo animæ in quo cōsistit. p. 121. n. 2
Beati in paradiso habebunt aliquod præ-
mium accidentale pro bonis operibus,
quæ fecerunt in pecc. mort. p. 122. n. 11
Beatus in quacumque parte cœli fuerit,
poterit contemplari faciem Christi, ac
si coram eo esset. p. 126. n. 13
Beati videbunt non solum plures speci-
erum, sed plures res eiusdem speciei.
pag. 130. num. 14.
Beati varios gradus Cœlorum videbunt
in eadem specie. p. 130. nu. 15
Beati audiēt audibilia gratis. ma. p. 133. n. 8
Beati in Paradiso audient Iesum loquen-
tem, & canentem. p. 133. nu. 10
Beati in Paradiso habebunt tactum in suis
corporibus realiter. p. 143. nu. 1
Beatorum tactus non erit molis, sed tactus
virtutis. p. 143. nu. 4
Beati possunt per species infusas tangere
non entia. p. 143. nu. 8
Beatus si velit Deo sibi assistente poterit
sentire carnem propriam coniunctam
organo tactus. p. 144. nu. 12
Bonus Spiritus si se elongaret, malorum
impetum quis sustineret? pag. 5. n. 6
Beati an gaudeant pœnis damnatorum.
pag. 82. num. 3.
Bonis prædesti persecutio malorum. p. 80. n. 3
Bona principaliora quibus fruuntur animæ
in Paradiso. p. 115. nu. 6

I N D E X.

- C** Arbuta illa ante infusionem animæ
intellectuæ crescit ex vi animæ ma-
tris, quia eius pars est. pag. 12. nu. 2
- Calor remanens in corde post separationē
animæ a corpore oritur ex agitatione
membrorum principalium. pag. 10. nu. 3
- Caput est principalior pars corporis.
pag. 84. num. 4.
- Caro humana quæ fuit cibus alterius quo
modo resurget. p. 85. nu. 7
- Cantus Christi non semper durat suavis-
simus, sed aliquando loquitur voce sub-
missa. & plura. p. 135. nu. 17
- Cæsus stellarum, & commotio cælestium
virtutum quō intelligantur. p. 105. nu. 4
- Campi Elisei vbi. p. 35. n. 6
- Centrum terræ quatenus distat a circū-
ferentia terræ. p. 74. nu. 2
- Cæsar Paganus illustrissimus commenda-
tur. p. 16. nu. 3
- Christi tribunal intelligitur animæ eleva-
tio ad intelligendam iudicis sententiam.
pag. 31. num. 1.
- Christi humanitas si videatur in iudicio
particulari non est certum. p. 33. nu. 11
- Christus in cælo iudicat in iudicio parti-
culari, & Angelo custodi sententiam re-
velat. pag. 31. nu. 5
- Christus descendens ad inferos, nec de
Lymbo puerorum, nec de inferno dam-
natorum ullum liberavit. pag. 62. n. 7
- Christus descendens ad inferos eduxit de
purgatorio aliquas animas, secundum
diuinam iusticiam purgatas. p. 62. nu. 9
- Christus descendens ad inferos Sanctos Pa-
tres de Lymbo exerxit. p. 61. nu. 7
- Christus quare non resurrexit ex cineri-
bus. pag. 93. n. 4
- Christus in iudicio erit Iudex, & quate-
nus ei competat hoc. p. 108. n. 4
- Christus iudicabit in forma sedentis in
maiestate sua. p. 111. nu. 28
- Christiani in Paradiso habebunt maiorem
ornatum, quàm sancti veteris Testamen-
ti. p. 117. n. 21
- Christus loquetur dulciter cum Sanctis
suis. p. 133. nu. 9
- Christus Dominus semper cantabit dul-
cissima cantica. p. 137. nu. 1
- Christianus cum pervenerit ad viam ra-
tionis debet facere actum amoris erga
Deum. p. 162. nu. 1 & 2
- Christianus scire debet articulos fidei, præ-
cepta decalogi, & Ecclesiæ. p. 162. nu. 3
- Christianus debet requirere peritum con-
sultorem, ut eum instruat. pag. 162. n. 4
- Christianus excusatur si eligit opinionem
alicuius docti pro securitate suæ con-
scientiæ. p. 162. n. 5
- Cineris appellatione apud Theologos quid
veniat. p. 99. n. 1
- Cibus in beat's vescentibus non converte-
retur in substantiam, sed in præ acen-
tem materiam. p. 99. nu. 4
- Claritas corporum. an omnium erit ea-
dem, vel diuer. a; & an &c. p. 122. n. 7
- Corpora damnatorum, & beatorum in
quo differunt post resurrectionem. c. 1
nis. p. 83. nu. 3
- Corpora damnatorum passibilia, Beatorū
vero impassibilia. p. 65. nu. 3
- Conita Adam ex qua fuit facta Eva quo-
modo resurget. p. 35. nu. 9
- Corpus glorificatum interitus lucebit
quàm Sol. p. 122. nu. 10
- Corpori glorioso nulla læsio inferri potest,
nec ab intrinseco, nec ab extrinseco.
pag. 122. num. 3.
- Corpora gloriosa in Paradiso habebunt
subtilitatem, & qualis sit ea subtilitas.
pag. 123. num. 16. & 17.
- Corpora gloriosa habebunt agilitatem,
pag. 123. num. 18.
- Corpora beata in Paradiso habebunt vo-
calem collaudationem. p. 124. n. 21
- Corpora beata habebunt delectabilem vi-
sionem. p. 124. n. 22
- Corpora beata habebunt gratiam auditio-
nem, p. 124. n. 23
- Corpora beata habebunt redolentem odo-
rem. p. 124. n. 24
- Corpora beata habebunt ceterorum San-
ctorum assistentiam. p. 125. n. 25
- Corpora Sanctorum habebunt suavem
deglustationem, & qualis erit sapor
pag. 125. num. 26. & 27
- Corpora beatorum qualis erunt. p. 129. n.

Corpus Christi in Paradiso erit gratissimum, gustabile. p.140.n.9
 Corpus Christi mixtum sapore mira varietate erit in Paradiso. p.140.n.10
 Corpora beatorum possunt se tangere absque obiecto tangibili speciei. p.143.n.7
 Corpus gloriosum erit semper in statu delectationis, & non tristitiæ. p.145.n.19
 Confessor debet scire speciem peccati, ut discernat. p.157.n.1
 Consuetudo loci potest excusare iudicem à poena, sed non à culpa. p.160.n.3
 Consulens concubinatum peccat grauius. pag.161.num.3.
 Confessor debet imponere poenitentiam poenitenti. p.165.n.2
 Consequitur Indulgentias quando quis adimplet verba Bullæ. p.200.n.2
 Coelum recipit lucem. p.83.n.6
 Coelum non recipit peregrinas impressiões. p.133.n.6
 Coelum Empyreum quid sit. p.144.n.20
 Coelum Empyreum est decimum respectu terræ, & primum respectu Cœlorum. pag.123 num.19.
 Coelum Empyreum quare ita dicatur. pag.111. num.28.
 Coelum Empyreum in quibus aliis excellit. p.115.n.3
 Collectio puerum quæ sit ministerio Angelorum in die iudicii an fiat in instanti. p.91.n.1
 Communicans cum suspensio in eo in quo est suspensus peccat mort. p.16.n.10
 Concordia Synodi Nycenæ, & Lateranensis sub Innocentio circa quæstionem an Angeli sint corporei. p.11.n.6
 Credentes pertinaciter animam non esse in toto, & in qualibet parte totius, & quod immediate omnes partes informat sunt hæretici. p.10.n.1
 Credentes animam esse parvulam creaturam, & Angelum corporeum, ut pinguntur sunt hæretici. p.10.n.4
 Creatio animæ est Dei tantum. p.148.n.2
 Culpæ veniales an purgentur in purgatorio, vel remittantur in ipso mortis instanti. p.53.n.8

D

D. Alexandro de Sangro Patriarchæ Neuentano longævam ætatem cum prosperitate exoptat. p.94.n.2
 D. Fabius Dux Campolesti, & ex Illustrissima Familia Carapha laudatur. p.39.n.2
 D. Ioannes Baro Petræ pulcherr. & Pelschi ex Illustrissima Familia Aquinate laudatur. p.30.n.3
 D. Antonius ex Illustrissima, & clarissima Familia de Sangro D. O. Marci Antonij, & Lucij Nepos laudatur. p.20.n.2
 D. Ioannes Blassus, D. Auditoris Nepes commemoratur. p.24.n.9
 D. Felix de Gabriele Rector Sancti Adulatoris Terræ Ceruinariæ commemoratur. ibidem.
 Damnati quo in orbe maneat, & quantum sit eius ambitus, & latitudo. p.65.n.7
 Damnati quare dicuntur mitti in ignem æternum cum patiantur etiam poenam frigoris intensi. p.75.n.9
 Damnati habent scientiam, quam habebant in hoc mundo. p.77.n.2
 Damnati patiuntur poenas diversas secundum qualitatem delicti. p.78.n.1
 Damnati in vita fuerunt semper mortui in peccatis, sic post mortem debent semper vivere in poenis. p.79.n.1
 Damnati an possint desiderare non esse, ut fugiant poenas. p.79.n.3
 Damnati cupiunt omnes alios damnari propter invidiam. p.81.n.1
 Damnatus est carum aliquos ab ipsis dilectos non damnari. p.81.n.4
 Damnati habent aliquam lætitiæ phantasticam ex adimplemento eorum malæ voluntatis. p.81.n.1
 Damnati maximo odio prosequuntur diuinam iustitiam. p.81.n.1
 Damnatorum animæ an videant gloriam Beatorum, & quomodo. p.82.n.1
 Damnatorum animæ, an possint habere delectationem ex bonis, quæ fecerunt in vita. p.82.n.2
 Damnati, mortui senes, vel decrepiti, in quæ ætate resurgent. p.85.n.9
 Damnati tempore iudicii non videbunt diuini.

I N D E X.

- diuinitatem Christi . pag. 104. n. 181
- Damnati, an videbunt deitatem in se ipsa. pag. 110. num. 22.
- Damnati, an videbunt dotes claritatis, & humanitatis Christi, & an Angelos. pag. 111 num. 3.
- Dæmon persuadere potest, præcipitare non potest. p. 5 n. 4
- Dæmon tentat nos ad malum, sed nõ tentat supra quam possumus. p. 5. n. 5
- Dæmon licet sit substantia spiritualis tamen a videtur ab infirmis, vel per imaginationem, vel in corporibus aereis. pag. 27. num. 3.
- Dæmon apparet morientibus, non autem circumstantibus, quia videntur ab eis, quia videtur ab eis, ubi fit visio p. 27. n. 4
- Dæmones in purgatorio non cruciant animas, sed intulunt & iradent eas. p. 48. n. 2
- Dæmon extens ex inferno ex Dei permissione ad decipiendum apparet in corpore phantastico. p. 68 n. 8
- Dæmones nunc alij sunt in aere caliginoso, alij in Inferno. p. 68. n. 7
- Dæmones in qua forma deseruiunt Strygis. p. 112. n. 3
- Dæmones sunt spiritus rebelles, & ubi deserti. p. 147 n. 4
- De acquisitis per ludum alearum non potest fieri elemosyna a non valentibus alienare. p. 169. n. 15
- De nomine Indulgentiæ, & distinguit de Indulgentia plenaria, pleniori, & plenissima. p. 173. n. 1, 2, 3
- Debet esse in gratia qui vult lucrari Indulgentias pro vivo, vel pro defuncto. pag. 200. num. 5 & 6.
- De Ordinarii proprii licentia possunt fideles lucrari Indulgentias ab alijs Episcopis concessas. p. 195. n. 3
- Deus creauit cælum, & terram a principio vt dictum est. p. 147. n. 6
- Deus est res inexplicabilis & noster intellectus capere non potest. p. 146. n. 1
- Delectationes Paradisi an sint corporales. pag. 126. num. 35.
- Deus omnia fecit in numero, pondere, & mensura. p. 126. n. 34
- Deus quomodo ostendat essentiam suam
- Beatis. p. 116 n. 13
- Deus quomodo videbitur in gloria, p. 116. n. 11
- Deum quomodo videbimus in gloria. pag. 116 num. 9.
- Deus si solum creasset saluandas, solum misericordia luceret, & non iustitia. pag. 80. num. 3.
- Deus quare permittit damnandos in mundo. p. 80. n. 2
- Deus creauit damnandos, & saluandos, & quare. p. 80. n. 1
- Deus respicit non actus hominis, sed cor. pag. 80 num. 1.
- Deus in premiando facit vltra condignũ, in puniendo vero citra condignum. pag. 78. num. 3.
- Defunctus si mandauit tot fieri suffragia sufficientia ad purgationem, & executor fuerit in mora, quomodo ei proderit. p. 64. n. 2
- Defunctus si non mandauit ablatum restitui, si per hæredes restituatur, nihil ei proderit. p. 63. n. 3
- Decedentes in gratia, dum viverent meruerunt post mortem iuari suffragijs v uorum, p. 58. n. 8
- Desiderare apparitiones Defunctorum potest esse peccatum, & non esse. p. 41 n. 3
- Desiderans diu viuere, vel statim mori ad malum finem peccat. p. 22. n. 7
- Deus iudicat hominem eo modo, quo inuenit ipsum, dum vocat. p. 19. n. 2
- Deus nõ creauit mortem, sed impii vocarunt illam. p. 19. n. 2
- Deus pater fingitur in figura senis cum orbe in manu ad denotandam eius prouidentiam, & auctoritatem. p. 10 n. 5
- Deus permittit nos tentari ad nostrum meritum. p. 5. n. 5
- Deus, qui non pendet nec a motu, nec a tempore, potest eadem numero reproducere. p. 94. n. 2
- Diabolus etiam bonis apparet in fine vitæ, qui apparuit etiam Christo, sed nihil de iuo inuenit, sed Beata Virgo in matris fuit. p. 27. n. 2
- Diuina iustitia ignem incendit & non demones, vel Angeli boni. p. 52. n. 4
- Dies resurrectionis vniuersalis est occult.

I N D E X.

- ta omni creaturæ, & per quas causas. p. 122. n. 14
 pag. 84. num. 1.
 Dicta sacrorum Scriptorum de igne infernali, p. 76. n. 2
 Diuina clementia est propensior ad præmiandum, quam ad puniendum, p. 78. n. 3
 Diuina Essentia an videbitur Limpidius ab vna quam ab altera anima, p. 116. n. 12
 Distantia non impedit visionem Sanctorum, & quomodo, p. 128. n. 2
 Dictum Diu. Gregorii in 4. Moral super cap. 28. Iob. quomodo intelligitur, p. 129. num. 7.
 Delectatio visus in quo consistat p. 129. n. 11
 Duo corpora Beatorum possunt se tangi mediatè, p. 143. n. 6
 Dies, & anni pœnitentiarum iniunctarum considerantur, vt dies, & anni viles, pag. 181. num. 1.
 Distantia à terra ad Cœlum Empyreum. pag. 152. num. 2.
 Distantia non priuabit Beatos visione beatifica. p. 133. n. 4
 Doctor Vincentius de Flore Baro Rotundorum commemoratur. p. 24 n. 9
 Doctor Ricciardus de Bulgeriis pater Syluii Baronis Feudi della Torre, & Terræ Rotundorum commemoratur, & laudatur, p. 24 n. 9
 Dominus permittit hominem aliquando cadere ex culpa ipsius. p. 6. n. 12
 Dominus apparet morientibus in forma Crucifixi, bonis benignus, malis terribilis, p. 27. n. 5
 Dominus Vincentius Bilosta, & multi alij de eius familia laudantur. p. 30. n. 5
 Dominus laudauit eleemosynam, vt habetur Lucæ 21. p. 165. n. 9
 Dux, vel tres anime possunt liberari à quolibet vilitate; Si buladicit: Quisquis visitans, secus si dicat visitantes liberant, &c. p. 191. n. 11 12
- E**
- Ecclesia solet plures Missas offerre pro vno peccato, p. 65. nu. 4
 Effectus anime intellectiue sunt idem cum animæ anime ex Scoto, sunt tamen accidentia ex D. Thoma, p. 24. n. 2
 Elementa quomodo manebunt in corpore glorioso, p. 122. n. 14
 Eleemosyna dicitur à vocabulo Eleo Græco, p. 165. n. 4
 Eleemosyna videtur danda etiam de necessarijs, p. 166. n. 7
 Enumerantur aliqua exempla animarum, quæ ex dispensatione diuina ad tempus exierunt ab earum receptaculis, pag. 39 num. 7.
 Episcopi non possunt absoluerè subditos aliorum Episcoporum, p. 160. n. 1. 2
 Episcopus habet facultatem concedendi Indulgentias quoad pœnitentias iniunctas tantum. p. 172. n. 2
 Episcopus electus, & confirmatus, an ante consecrationem possit concedere Indulgentias, p. 194. n. 1
 Episcopus potest concedere indulgentiam suis subditis tantum, nisi aliter ab ipso fuerit à Summo Pontifice concessum, pag. 155 num. 1.
 Et quinam intelligantur Ordinariorum, p. 13. 195. num. 4.
 Episcopus non potest concedere Indulgentias per modum suffragij, p. 198. n. 1
 Epulo quomodo potuit scire statum suorum intratum in mundo, p. 44 n. 20
 Ex mutatione vite de malo in bonum mutatur sententia punitionis, & vltionis diuine, p. 23. n. 7
 Exemplum Cyrilli de quodam resuscitato qui vidit millia millium demonum eum deterrentium, p. 26. n. 3
 Exempla aliquorum, qui fuerunt liberati ab inferno, p. 46. n. 4
 Existentibus in purgatorio multum profunt suffragia viuorum, p. 48. n. 3
 Executores testamenti tenentur soluere debita etiam si credant animam defuncti esse in cœlo, vel in purgatorio vel in inferno, p. 63. n. 4
 Exemplum pro illa opinione, quod anime purgatorii orant pro viujs, p. 72. n. 2. 3
 Existentibus in Lybno non profunt suffragia viuorum, p. 73. n. 2
 Existentes in Lybno quam cognitionem habent, p. 83 n. 4
 Expectans est Ecclesia ignorare tempus resurrectionis vniuersalis, & quare,

pag. 90. num. 2.
Extra Paradisum fuit creatus primus ho-
 mo, p. 148. n. 4
Excommunicatus iniuste, potest lucrari
 Indulgentias, p. 179. n. 2
Excommunicatus etiam iuste, potest lu-
 crari, & quomodo, p. 179. n. 2

F

Fabius Baro Sancti Martini ex Illustris-
 si-ma Familia de Lagonissa, & alter
 Fabius nepos Archiepiscopus Conza-
 nus commemoratur, & laudatur, p. 24. n. 9
Fabritius Dux veterum ex Illustrissima
 Famila de Sangro commemoratur, &
 laudatur, p. 24. n. 9
Facies Iudicij Christi qualis erit in Iudi-
 cio vniuersali, p. 109. n. 10
Femina est quid imperfectum, p. 126. n. 37
Forma mixti in corpore est anima ratio-
 nalis, p. 95. n. 5
Fames crudeliter affligit damnatos in In-
 ferno, p. 76. n. 14
Franciscus de Blasio de Monte Sarchio
 Medicus laudatur, p. 20. n. 2
Fumi poena qualiter sit in Inferno, & qua-
 lis poena fetoris, p. 75. n. 11

G

Gaudium est Angelis super vno pecca-
 tore poeni entiam agente, p. 8. n. 19
Gloria sensuum Beatorum quid includit,
 pag. 126. num. 33
Gustus in Paradiso erit per species recep-
 tas ubi obiecto, p. 139. n. 2

H

Hermasfroditi in quo sexu resurgent,
 pag. 86. num. 5
Hieremias in Lybbo existens orauit pro
 populo suo, & exauditus est, p. 71. n. 2
Historia Traiani precibus Dni Gregorij
 resuscitati qualiter intelligat, p. 61. n. 6
Homo nec ab anima sola, nec a solo cor-
 pore constituitur, sed ex coniunctione
 vtriusque, p. 4. n. 1
Homo non potest saluari sine gratia Dei,
 solummodo per potentiam naturalem
 eum generali concursu Dei contra
 Pelagianos, p. 2. n. 3
Homo per ingratitudinem, & peccatum
 Angelica protectione se reddit indi-

gnum, p. 6. n. 12
Homo obediendo poterat non mori, p. 17. n. 1
Homo ob conditionem mortis multis af-
 similatur, p. 18. n. 4
Homo non debet vti remedijs illicitis pro
 conseruanda vita, p. 25. n. 1
Homo fuit creatus a Deo ex mera Dei
 bonitate, p. 147. n. 1
Homo fuit creatus ad reparandam natu-
 ram Angelicam, p. 147. n. 2
Hora mortis incognita est nobis, vt cau-
 tius viuamus, p. 19. n. 1
Humana corpora ante resurrectionem
 vniuersale in quo resoluuntur, p. 92. n. 2

I

Idem homo resurrecturus est in eadem
 carne, p. 94. n. 1
Ieiunium, & alia facta in mortali an va-
 leant pro consequutione Indulgentiae,
 pag. 184. num. 5 6 7
Ignis inferni quomodo differat a nostro
 igne, p. 75. n. 7
Ignis inferni an luceat, p. 77. n. 21
Ignis inferni comburit sed non consumit,
 pag. 77. num. 21
Ignis cum sit corporalis agit in animas
 vt instrumentum Diuinae Iustitiae, p. 75. n. 4
Ignis inferni primo pro damnatis fuit
 praeparatus, secundario pro hominibus,
 pag. 83. num. 1
Ignis inferni qualis sit, p. 84. n. 8
Ignis cor flagrans tempore Iudicij cuius
 erit effectus, p. 91. n. 6
Ignis praecedens iudicium cuius erit effe-
 ctus, p. 99. n. 3
In corpore humano non est alia humana,
 nisi rationalis & intellectiva, quae ope-
 ratur effectus sensus di, vegetandi, &
 essendi, pag. 12. n. 1
In omni loco, & in quocumque diuersorio An-
 gelo reuerentia exhibenda, p. 8. n. 19
Interdictum Ecclesiasticum non tangit ani-
 mam innocentis, & irrogatur etiam ex
 culpa aliena, p. 16. n. 6
Interdictum in ductus videtur esse maio-
 ris efficaciae, quam excommunicationis,
 pag. 16. num. 7
Interdicti etiam si absoluantur in articulo
 mortis in toto conscientiae priuantur

I N D E X.

- Ecclesiastica sepultura, quæ non negatur excommunicatis absolutis. *ibid.*
 Influxus coeli ad vitam uiuat, p.22.n.5
 In extrema necessitate spirituali quilibet tenetur iuuare proximum, p.25.n.3
 In Paradiso quilibet erit Rex, p.118.n.27
 In iudicio fiet tantum mentio operum misericordiarum, & quare, p.112.n.34
 In iudicio particulari assistunt tantum Angeli boni, quam demones audientes, & exequentes sententiam, p.32.n.7
 Illæ animæ in Purgatorium mittuntur, quæ decedentes in gratia sunt peccatorum obnoxie temporali, vel cum culpa veniali discedunt, p.45.n.1
 In purgatorio animæ existentes visitantur ab Angelis, p.53.n.5
 In purgatorio animæ existentes sciunt ipsas esse in gratia Dei, & habere habitum charitatis, *ibidem*
 Innocere animas Purgatorii, ut orent pro nobis an sit licitum, p.54.n.10
 Indulgentiæ pro defunctis, qui uiuentes pro defunctis suffragia non applicauerunt, p.58.n.8
 In iram facit Sancto; qui pro eo orat, pag.60 num.3
 Inter suffragia omnium potissimum, & ualentius est sacrificium Misere, p.53.n.1
 In iudicio erit illamet crux, & intrinseca passiohis, & non alia representatiua, pag.112 num.35
 In Paradiso quilibet proximus communicabit omnia sua alteri proximo ex charitate, p.118.n.14
 Infernus quid sonet, & in quot orbes diuiditur, p.65.n.5
 Inferni, Purgatorii, & Lybii loca quando fuerunt creata, p.55.n.11
 In offertorio pro animabus defunctorum pro quibus erat Ecclesia, p.70.n.6
 Infernus est in medio cordis terræ, p.74.n.1
 Infernus quare ita dicatur, p.74.n.5
 In inferno sunt mala, quæ nemo dicere, vel cogitare potest, p.74.n.3
 Infernus dicitur Aëternus, quasi sine Vere, pag.74 num.4
 Infernus dicitur Acheron, id est iniquitatis, pag.74.n.4
 In inferno sunt infinitæ, & innumerabiles poenæ, tamen decem sunt principales, p.75.n.5
 In inferno nihil aliud auditur, nisi flatus, planctus, ululatus, & mærorum, p.75.n.10
 In inferno est titis inextinguibilis, p.75.n.5
 In inferno sunt mansiones, sicut in gloria, pag.122 num.33
 In mundo post iudicium, an erunt animalia, & arbores, &c., p.119.n.35
 In resurrectione mortuorum resurget in quolibet homine omne id, quod est de ueritate naturæ humanæ, & quomodo intelligatur, p.95.n.6
 Infantes est aborti in qua ætate resurgent, p.95.n.9
 Intestina Beatorum, an resurgent plena, & ex quibus, p.97.n.7
 Intestina damnatorum erunt plena foetibus egestibus, p.97.n.7
 In resuscitatis erit uirtus nutritiua, augmentatiua, & generatiua perfectissima, sed nullum habebunt uisum, p.99.n.3
 Impassibilitas redundabit in corpore ex redundantia beatitudinis animæ, pag.122 num.12
 Impassibilitas quo respectu sit æqualis, & inæqualis, p.123.n.5
 In paradiso subtrahuntur uitia, & seruabitur integritas, p.126.n.36
 In paradiso reparabitur status naturæ amissus per peccatum, p.128.n.3
 In paradiso habebunt Sancti aërem, ut possint formare uocem, p.132.n.5
 In paradiso non erit superfluitas humorum, p.135.n.20
 In paradiso uoces erunt clare supernaturaliter, p.135.n.21
 In paradiso erit suauitas, p.135.n.24
 Intestina Beatorum erunt plena humidissimo, p.138.n.7
 In paradiso poterunt habere dotiū gustū per speciem diuinis infusus, p.139.n.4
 In paradiso possunt habere spiritualiter delectationes in omnibus fructibus, pag.139 num.5
 In paradiso augmentabitur perfectior in sensu gustus, p.140.n.12
 In hoc mundo non est locus fructuosis,

I N D E X.

- actus, p. 43 n. 9
 In paradiso gratissimum tangibile inter
 omnia tangibilia est Dominus Iesus le-
 cundum corpus, p. 144 n. 14
 In paradiso tactus non est libidinolosus, &
 tamen omnes delectat omnes mundi ex-
 cedit, p. 145 n. 16
 In statu innocentie tactus non erat ibi-
 dinosus, p. 145 n. 17
 In paradiso augetur tactus, quia reitue-
 tur id, quod per peccatum fuit am-
 sum, p. 145 n. 18
 In monte Caluario Adam, & Eva sepulti
 sunt, p. 155 n. 3
 Interdictio Capitulo Canonicis illius Ca-
 pituli potest sepeliri in loco sacro, se-
 cus si Capitulum conitaret ex duobus
 Canonicis, p. 158 n. 1. & 2
 Includens aliquem in stricto carcere, &
 paucis cibis eam, si moriatur esti-
 cit irregularis, p. 160 n. 1. & 2
 In decisione casuum usurarum itandum
 est determinationi Theologi, p. 165 n. 3
 Indulgentia non tollit poenam peccati
 venialis, nisi prius tollatur culpa illius,
 pag. 183 num. 1
 Indulgentie, an remittant poenas impossi-
 tas in foro exteriori, p. 183 num. 1
 Indulgentie mille, vel decem millium an-
 norum correspondet tempori, quo quis
 deberet poenitere in hac vita secundum
 rigorem Diuine iustitie, p. 182 num. 1
 Indulgentia cetum, vel quinquaginta an-
 norum remittit poenam, quam quis de-
 bet peragere in hac vita, p. 181 num. 2
 Indulgentia remittit poenitentiam illam,
 huc maiorem, huc minorem secundum
 culpe grauiteratem, p. 181 n. 3
 Indulgentia vnius anni plus valet vni,
 quam a teri, p. 180 num. 3
 Indulgentia vnius anni ex parte sua zqua-
 lem poenam remittit temporalem debi-
 tum peccatis, p. 180 num. 2
 Indulgentia tertie, vel quartae partis pec-
 catorum, vel decem millium annorum,
 quomodo intelligatur, p. 177 n. 1. 2. & 3
 Indulgentia plenissima non differt a iubi-
 lio, nisi in calibus reueratis, p. 175 n. 1
 Indulgentie remittunt poenam debitam
 pro peccatis, tam in foro Dei, quam in
 foro ecclesiastico, p. 173 n. 1
 Indulgentia plenaria directe remittit so-
 lam poenam, p. 171 num. 1
 Indulgentia per modum suffragij est libe-
 rare animam ab illa poena temporali,
 pag. 198 num. 3
 Indulgentia licet communiter conceda-
 tur pro actibus pijs ex senioribus, potest
 tamen etiam concedi pro actibus inter-
 ioribus faciendi, vel tactis, p. 193 n. 2
 Indulgentiam concessam ad tempus, semel
 tantum quis consequitur a primis vesp-
 eris usque ad occalum Solis sequentis diei,
 sed concessam in perpetuum toties quo-
 ties adimplentur in bulla contenta,
 pag. 198 num. 1. & 2.
 Indulgentia qui semel facit opus prescrip-
 tum in Bulla lucrabitur, p. 101 n. 2
 Indulgentia concessa in articulo mortis
 presumpto semel, semel lucrabitur, si
 simpliciter toties quoties erit in arti-
 culo mortis, p. 23 num. 3
 Indulgentia est adimplenda sicut dicitur
 in Bulla, p. 203 n. 2
 Iterum hic deus in peccata, & censuras
 absolutas per iubilum non poterit ab-
 solui vigore illius indulgentie, p. 203 num. 2
 Ieiunium, visitatio Ecclesiarum, & confes-
 sio sunt opera prescripta in iubilum, &
 quomodo adimplenda, p. 204 n. 1. & 2
 Ioannes de Tolano, Airola Medicus lau-
 datur, p. 12 n. 2
 Ioannes Euangelista, qui mortuus est xxi-
 tis lux anno 99. nec illum sentijt in
 morte dolorem ex Hieron. p. 28 n. 1
 Iudicium fit in eadem puncto, quo exir
 anima a corpore, p. 37 n. 10
 Iudicium particulare fit sine testibus, &
 abique vlla discussione, p. 34 num. 13
 Iudicium communiter loquendo fit egres-
 sa de corpore anima, p. 31 n. 3
 Iudicium vniuersale vbi fit faciendum,
 pag. 93 num. 3
 Iudicium vniuersale quando futurum
 sit, pag. 90 n. 5
 Iudicium vbi fit faciendum, p. 106 num. 5
 Iudei in fine Mundi ad predicationem filij
 conuertentur, & alie gentes, p. 103 num. 8

I N D E X.

Iudicium vniuersale, seu finale futurū est, & contrarium asserere est hæresis, pag. 108 n. m. 1

Iusti an recordabuntur delicta eorum per poenitentiam deleta, p. 111 nu. 25

Iure naturali tenemur remittere vindictam generalem, p. 157 nu. 5

Irregularis suspensio, & interdicti, an locretur Indulgētias, & quomodo, p. 168 n. 1

L

Lachrymę poenitentię sunt vinum Angelorum, pag. 8 nu. 19

Liber quo fiet Iudicium vniuersale, quis erit, p. 109 nu. 11

Lingux Beatorum loquentur in Paradiso, sicut Adam loquebatur ante peccatum, pag. 135 num. 18

Lingua diuitis Epulonis, & digitus pauperis Lazari qualiter sumuntur, p. 76 nu. 6

Lingua Beatorum assimilantur cymbalis bene sonantibus, p. 135 nu. 19

Liber poenitentia Adæ Apocrif. p. 155 n. 1

Licet enim possit quis locare domum suam meretricibus, p. 161 nu. 1: & 2

Locus principalis animę in corpore est cor ex Arist. & Chrisippo, pag. 9 nu. 1

Locus purgatorij, vbi sit, pag. 49 nu. 2 & 3

Locus Vallis Iosaphat, quis intelligatur, pag. 94 num. 7

Locus Ioannis in cap. 10: Apocal. vbi habetur, quod erunt enumerandi mille anni, quam fiat consummata resurrectio, quomodo intelligatur, pag. 89 n. 5

Lumen oculorum corporum Beatorum, quale erit, pag. 130 n. 13

Lucrans Indulgētias pro defunctis non est necesse, quod sit in gratia, p. 59 n. 17

Lymbus insatiabilis interpretatur, p. 39 n. 4

Lymbus locus est decedentium sine Baptismo, pag. 35 nu. 2

Lymbi sphaera vbi, & quantus sit eius ambitus, p. 65 nu. 9

M

Magister Andreas Biscionus Ordinis Predicatorum commemoratur, & laudatur, p. 26 nu. 6

Maleficium maleficio tollere non licet, pag. 25 num. 2

Malus ideo viuunt, vt corrigatur, vel vt per

ipsum bonus exerceatur, pag. 20 nu. 1
Mala signa, quę faciunt boni in eorum exitu, non est inditium malum damnationis, p. 29 nu. 2

Malitia minorum non impedit fructum suffragiorum, quę fiunt nomine matris Ecclesię, p. 59 nu. 2

Maiores damonum pena est recordatio quod sunt priuati visione Dei in æternum, p. 79 nu. 2

Marcellus quidam vir sanctus fuit reuiscitatus à Sancto Fortunato, p. 41 nu. 2

Martyres quomodo resurgunt, id est ancum cicatricibus, p. 96 nu. 3

Martyres multi occiduntur ab Antichristo pro fide Christi, p. 103 nu. 7

Malis spiritus sunt astuti, quia cognitio naturalis non est illis ablata, sed tantum diminuta, pag. 5 nu. 7

Mors dicitur à mordendo, vel à morsu, pag. 18 num. 5

Mortui tres nuncij, pag. 19 nu. 1
Mors in quantum sit punitio peccati venit ex diuina dispositione, p. 19 nu. 3

Morientium passiones, p. 26 nu. 1

Maria Syriacę domi dicitur, p. 27 nu. 5

Mors quantum ad sui essentiam quā est aliquid positium, sed est nihil, quia est priuatio vitę, p. 28 nu. 2

Mors est separatio animę à corpore, vel vltimum omnium terribilium, ex Aristotele, p. 28 nu. 3

Mors, vt pin pingebatur antiquitus, pag. 28 num. 4

Moderate lugendum in morte morientis, nam dolor animus spe resurrectionis est adimendus, p. 29 nu. 1

Moderate lugendum in morte, vt carnis conditio ostendatur, & spes resurrectionis in melius non amittatur, p. 30 nu. 4

Mortui an sciāt quid agatur in hoc mundo, pag. 48 n. 7

Minor pena purgatorij excedit omnē penam, quam passus est Christus, p. 51 n. 2

Mors dicitur, dicitur mors viuax, p. 79 n. 2

Mostruosa corpora quomodo resurgunt, id est quibus membris, p. 96 nu. 3

Membra deputata nutritiue virtuti, an resurgunt, pag. 97 nu. 9

Modus

Modus v. dendi Deum in paradiso, iuxta Augustini sententiam p. 141. nu. 13
 Mortaliter peccat qui balnea tenet, vbi luxuriose luvantur mulieres. p. 163. nu. 1
 Mortuo Pontifice suspensæ Indulgentiæ non reuiui. cant p. 177. nu. 10
 Mundum totum esse paradysum terrestrem aliqui dixerunt p. 149. nu. 2
 Mulier intus paradysum fuit creata. . pag. 148. num. 5
 Mundus purgatione peracta qualiter permanebit, pag. 112. nu. 35
 Mutatio ab exteriori non fit immutatione naturali. pag. 139. num 3

N

Natura humana est nobilitata per suam substantiam in diuino supposito, pag. 8. num. 18
 Natura Angelica quando fuit creata. . pag. 38. num. 19
 Ne impie agas n. ultum, & noli esse stultus, ne moriar s in t. mpore non tuo. pag. 23. num. 1
 Neque distantia neque situs poterit impedire auditum Beatorum p. 131. nu. 4
 Necesse est, vt intentio dirigatur erga animam pro qua liberanda accipitur Indulgentia. pag. 191 nu. 7 & 8
 Et quidli Indulgentia concessa erit pro viuis, & defunctis p. 191. nu. 9
 Nonnngenti, & septem modi moriendi, pag. 26. num. 6
 Non tam demones gaudent damnatione peccatoris. quam Angeli conuersione, pag. 17. num. 14
 Nostrum esse ex nihilo est, & ideo nisi manu regiminis illud conseruaret ad nihilum tenderet, p. 6. nu. 10
 Non potest male mori, qui bene vixit, & e contra, pag. 29. nu. 1
 Non lachrymæ, sed oratio. & elemosynæ profunt defunctis, p. 57. nu. 1
 Non impediuntur in paradiso audientes à continuo cantu, p. 34. nu. 5
 Non erit impeditus gustus in Beatis, non existentia rei naturalis p. 139. nu. 6
 Non tenetur pœnitens confiteri circumstantiam diminuentem peccatum. . pag. 157. num. 6

Non debet dari Eucharistia bis in eadem infirmitate per viaticum, seu non ieiunio, p. 163. nu. 1
 Non erit satisfactoria elemosyna. quando donatur alicui causa restitutionis, pag. 165. num 5
 Nomen Indulgentiæ quomodo sumitur. pag. 170. num. 1. 2. & 3
 Non expirat Indulgentia morte concedentis, p. 203. nu. 4

O

Obscuritas in die Iudicij, an fiat per eclipsum, vel alio modo, p. 105. nu. 2
 Obiectum beatitudinis quamuis sit omnibus idem, tamen ex parte Beatorum est diuersitas, p. 117. nu. 17
 Obiectum beatificum sensuum corporum, gloriicatorum est Christus in natura assumpta. p. 126. nu. 32
 Obiectum odoratus gratissimum erit corpus Christi, p. 137. nu. 5
 Obligatus facere pœnitentiam decem annorum, si lucratur Indulgentias centum annorum, illi nonaginta anni, qui supersunt redundant in thesaurum Ecclesiæ, pag. 181. nu. 1
 Oculi Beatorum in Paradiso habent proprium actum visionis. p. 128. nu. 1
 Oculi Beatorum acutissimi in videndo, pag. 130. num. 16
 Odor fundatur in sicco, & humido. pag. 137. num. 2
 Odoratus in paradiso perfectior erit. pag. 137. num. 3
 Odor in Paradiso erit duobus modis, pag. 137. num. 4
 Odor in paradiso erit delectabilis, pag. 137. num. 6
 Officium Angeli custodis fuit concessum ad instantiam Catholice Maiestatis, pag. 8. num. 21
 Omnes Spiritus Beati dicuntur Angeli, pag. 7. num. 16
 Omnes sancti videbunt Christum in decore suo. p. 126. nu. 5
 Omnes Indulgentiæ suspenduntur tempore Anni sancti, p. 176. nu. 8
 Opera quæ facit anima existens in peccato mortua sunt, & nihil ad mercedem

æter.

I N D E X.

- 2tera un profunt, p. 15 nu. 4
 Opera que fiunt in peccato, non remanent irremunerata, & disponunt peccatorem ad correctionem. ibid.
 Opera meritoria prius facta per lapsum animæ in peccatum mortificantur, & postea cum emendatione reuiuiscunt. ibidem.
 Opinio Iulii Trissimi Cardinalis Bellarminii circa iudicium animarum. p. 32. nu. 1
 Opinio Pythagoricorum, & Anaxagoricorum circa locum animarum post mortem. p. 36. nu. 10
 Opinio Peripateticorum. ibid. nu. 11
 Opinio Astrologorum. ibid. nu. 13
 Opinio modernorum philosophorum circa idem, p. 37. nu. 14
 Opinio Aegydyj Romani, an sit vera, quod in hoc mundo post iudicium erunt priuati, qui daceſſerunt sine Baptismo. pag. 119. num. 31
 Opinio de situ Sanctissimæ Trinitatis & corporis Christi in Paradiso, p. 153. nu. 5
 Opiniones Doctorem de opere pio præscripto Indulgentijs. p. 199. nu. 1. 2 3
 Opus principale Indulgentiæ debet fieri in gratia. p. 200. nu. 4
- P**
- Pater Iulius de Ianuario è Societate Ieſu commemoratur, & laudatur. pag. 26. num. 6
 Patres, qui in Lybmo exiſtebant in qua formæ appareant, p. 68. nu. 8
 Pacisci non licet cum moribundis, vt post mortem certiorent nos de eorum ſtatu. pag. 80. nu. 2
 Paradisus eſt duplex pro, vt duplex eſt ſtatuſ hominis, p. 115. nu. 1
 Paradisus quid ſit. pag. 115. nu. 2
 Paradisus quomodo ſituatus eſt p. 152. nu. 1
 Parochus, an poſſit abſoluere a caſibus reſeruatjs Epſcopo ſuum ſubditum. pag. 159. num. 1
 Papa per Indulgentias per modum ſuffragij poteſt euacuare purgatorium. pag. 198. num. 1
 Papa ſolum concedit omnibus fidelibus Indulgentias. p. 195. nu. 2
 Parochi, an poſſint dare licentiam lucrandi Indulgentiam ab alijs Epſcopis. pag. 196. num. 5
 Paradisus terreſtris locus delictiarum. pag. 199. num. 4
 Paſſus iniuriam tenetur amare iniuriantem amore generali. pag. 157. nu. 3
 Partes corporis Beati, an omnes æqualiter lucebunt. pag. 122. nu. 9
 Particularis iudicium quando ſit. pag. 63. num. 2
 Paulus Quintus ſelicis recordationis laudatur, pag. 8. nu. 21
 Pauſzlippus propè Neapolim interpreta- tur locus ſine trſitu. pag. 23. nu. 2
 Patria eſt principium conſeruationis generationis, pag. 22. nu. 5
 Per verba Pauli loquentis de interiori, & exteriori homine non intelligitur quod pars intellectualis ſit homo, vel ſenſitiua, & quod ſint ſeparatæ, ſed quod improprie totum quantumque appellatur à parte. pag. 4. nu. 2
 Per hominem inter orem intelligitur diſcurſus rationis intellectualis, & per exteriorem appetitus. ibidem
 Per inobedientiam homo ſubiicitur morti. pag. 18. nu. 3
 Peccatum, quod per pœnitentiam non purgatur ſui pondere ad alia trahit ex Ambroſio. p. 15. nu. 2
 Peccat mortaliter dans occaſionem peccandi. pag. 164. nu. 1
 Peccatum Adæ dicitur grauius peccato Euz. pag. 150. nu. 3
 Peccatum Adæ fuit ſuperbia. p. 210. nu. 2
 Philoſophi etiam ſub lumine naturali aliquid de reſurrectione carnis dixerunt. pag. 66. num. 11.
 Per vnum ſacrificium Miſſæ non tollitur tota pœna in Purgatorio. p. 55. nu. 4
 Poetarum, & philoſophorum opiniones erroneæ de loco animarum poſt ſeparationem à corpore. pag. 36. nu. 5
 Pœna damni in purgatorio, an ſit maior qualibet pœna ſenſus huius vitæ. pag. 94. num. 12.
 Pœna damni conſiſtit in priuatione ſummi boni. p. 54. num. 13
 Pœna ſenſus in purgatorio tanto ſit mitior,

- tior, quanto ad finem purgationis accedit pag. 55. num. 14
- Poenæ purgatorij an perturbent rationem animarum. pag. 55. num. 15
- Pœna duplex in purgatorio damni, & sensus. pag. 52. num. 1
- Pœna ignis in purgatorio excedit omnem poenam huius mundi. pag. 52. num. 2
- Pœna damni consistit in priuatione beatificæ visionis. pag. 43. num. 6
- Pœnæ purgatorij non durabunt, nisi usque ad diem iudicii vniuersalis. pag. 56. num. 1
- Pœnæ purgatorij per suffragia diminuantur, quoad tempus, non quo adiunctionem. pag. 56. num. 2
- Pœnæ purgatorij tempore non diminuantur, sed sunt eadem. vt. à principio. ibidem
- Pœnæ Inferni sunt atrociores poenâs quas passus est Christus. pag. 79. num. 2
- Pœnæ damnatorum in Inferno pertinentes ad animas, quæ sunt. pag. 76. num. 19
- Pœna tactus corporis in Inferno, qualiter intelligitur. pag. 76. num. 18
- Pœna confusionis, & verecundiz in Inferno qualis sit. pag. 76. num. 17
- Pœna visionis demonum in Inferno qualis sit. pag. 76. num. 13
- Pœna ignis in Lybo intelligitur de poena damni. pag. 73. num. 1
- Pœna damni est carentia diuinæ visionis. ibidem.
- Pœna damni in Lybo inducit dolorem, & afflictionem, sed mitem, quia non propria culpa amiserunt visionem beatificam. pag. 73. num. 2
- Pœna corporum damnatorum. pag. 77. num. 6
- Pœnam grauiorem patiuntur animæ damnatorum, quam demones, & quare. pag. 83. num. 1
- Pœna priuationis non est adeo vehemens in Lybo, ac in Inferno. pag. 83. num. 5
- Pœnæ Inferni quot, & quantæ. pag. 84. num. 6
- Pœnitens non tenetur confiteri Confessario interroganti si est virgo adhuc vel non. pag. 157. num. 3. 54
- Pœnitentia si morietur saluabitur stante eius contritione. pag. 156. num. 3
- Pœnitentiarius electus ab Episcopo in sua Cathedrali, an possit absoluerè à reſeruatīs. pag. 158. num. 1
- Pœna soluens in purgatorio non respondet poenitentiz faciendæ in hac vita, & quomodo. p. 182. num. 3. 45
- Pœnitentia mitior requiritur pro minoribus peccatis, sic in Indulgentia. pag. 181. num. 2
- Potentia appetendi est duplex. pag. 13. num. 6
- Potentia vegetatiua, & sensitiua non sunt idem quæ anima rationalis est ipsa. pag. 13. num. 7
- Post apparitionem Angeli boni succedit lætitia. pag. 68. num. 10
- Post apparitionem Angeli mali succedit timor ijs, quibus facta est apparitio. pag. 68. num. 10
- Potentiz sensitiuæ exteriores corporum gl'ificatorum habebunt suos proprios actus. pag. 125. num. 28
- Pontifex absolute loquens in Indulgentijs quomodo intelligendus. p. 72. num. 4
- Pontifex viuos liberat a pœnis purgatorij per modum potestatis, & absolutionis, & mortuos per modum suffragij. pag. 198. num. 4
- Principium sensationum sit in corde secundum philosophos, secundum Medicos in cerebro. pag. 9. num. 4
- Prolongatio vitæ Ezechielis, quomodo intelligendum. pag. 23. num. 6
- Pro quolibet peccato commisso per septem annos debet quis purgari in purgatorio secundum aliquos. pag. 69. num. 1
- Præmium accidentale quod dicatur. pag. 121. num. 3
- Præparatio in resurrectione vniuersali sit in tempore, & inuisio animarum in instanti, & quomodo. p. 91. num. 2
- Principales reproborum accusatores, qui erunt. pag. 105. num. 6
- Prædicatio Elizae quanto tempore durabit.

I N D E X.

pag. 103. num. 10
 Prædicatio Euangelij quare præcedat Iudicium, pag. 102. num. 6
 Principalis Sedes Sanctissimæ Trinitatis ubi sit, pag. 115. num. 5
 Primum premium Beatorum quod sit, pag. 116. num. 14
 Premium Aureæ, & Aureolæ quid sit, pag. 121. num. 4. 5.
 Præceptum: Diliges Dominum Deum tuum, &c. in Paradiso adimplebitur, & quomodo intelligitur, pag. 127. num. 29
 Promissio in futura vita quomodo intelligitur in scripturis, pag. 127. num. 38
 Pro acquirenda Indulgentiæ validæ quænam requirantur ex parte concedentis, & lucrari volentis, p. 93 num. 2
 Pro consecutione Indulgentiæ adimplenda sunt omnia, quæ in bulla præcipiuntur, etiam si sit voti adimple, pag. 132. num. 1. 2.
 Et non potens ieiunare, & facere elemosynam, quid facere teneatur, pag. 185. num. 3.
 Primi Parentes poterant resistere diabolo, pag. 152. num. 1.
 Primi Parentes fuerunt creati mortales, pag. 152. num. 2.
 Primi Parentes peccaverunt in sexto die, scilicet in die Veneris, pag. 152. num. 3
 Primus homo ex qua materia fuit creatus, pag. 148. num. 1.
 Peruersi spiritus nomen particulare non habent, pag. 147. num. 5
 Pro afflictione Indulgentiæ debemus adimplere opus præscriptum, pag. 202. num. 1.
 Purgatorij locus an habeat eundem ignem, quem habet locus Inferni, pag. 50. num. 4.
 Purgus Diui Patritij, ubi sit, pag. 67. num. 2
 Purgatorij spheræ quantus sit ambitus, pag. 57. num. 8.

Quam penam patiuntur in Inferno, & quomodo in Lybo, pag. 35. num. 2
 Quilibet animam vix credit Sotus permanere in purgatorio ad viginti an-

nos, immo forsitan pecciores, pag. 69. num. 2.
 Quatuor elementa in Inferno sunt in summo eorum esse, pag. 74. num. 3
 Quare Christus non diffudit suam resurrectionem vique ad finem mundi, pag. 88. num. 10.
 Qualitates tangibiles nihil impediunt operationem tactus, pag. 144. num. 13
 Qua hora primi parentes peccaverunt, pag. 151. num. 20.
 Quando occurrit præceptum dandi elemosynam, pag. 165. num. 11. & 12
 Quando requiritur actus contritio, & confessio pro consecutione Indulgentiæ, pag. 183. num. 1. & 2
 Quando pro acquirenda Indulgentia debet quis esse in statu gratiæ, p. 184. num. 2
 Et quando si imponatur ieiunium tantum dierum, & communio die Dominica, pag. 184. num. 4.
 Quando conceditur Indulgentia, verò confessio, an teneatur confessio, qui non habet peccata mortalia, sed tantum venialia, pag. 179. num. 3
 Quando in Bulla præcipitur elemosyna quanta danda erit a diuite, vel paupere, pag. 188. num. 1. & 2
 Quando consequens Indulgentiam tenetur adimplere etiam penitentiam iniunctam a Confessore, pag. 189. num. 1. 2. & 3.
 Quando, & quomodo possumus lucrari Indulgentiam pro animabus purgatorij, & an pro animabus quæ sunt in Inferno, pag. 190. num. 1
 Quando præcipitur absolute opus pium intelligitur de operibus, de consilio, non de præcepto, pag. 194. num. 4
 Quando sumplit occasionem peccandi, non absoluitur vigore iubilæi, pag. 203. num. 5.
 Quatuor sunt principales sedes animæ in corpore, secundum Platonem, & alios, caput, cor, epas, & testes, pag. 9. num. 2.
 Quomodo anima patitur penam ignis in purgatorio, & quomodo demones

- in Inferno pag. 37. nu. 1
- Quolibet anima in purgatorio quanto temporis spatio existet pag. 56. nu. 2
- Quæ debent concurrere ut suffragia viuentium profint defunctis pag. 57. nu. 2
- Quæ suffragia liberent citius animas à purgatorio pag. 57. nu. 4
- Quomodo intelligatur quod particula hostiæ immissa in calice est pro Beatis pag. 60. num. 4.
- Quicquid fuerit diuini muneris, hoc virtute Angelorum mittitur fidelibus vniuersis pag. 86. num. 19
- Qui honorat Patrem suum vita viuunt longiori pag. 23. num. 1
- Qui mordet partem accipit, & partem relinquit, ita mors corpus mordet, sed non tangit animam; & ideo à morden do dicitur pag. 28. nu. 2
- Quæ sunt in generationibus horum inferiorum redeunt eadem specie, sed non eadem numero pag. 94. nu. 2
- Quomodo animæ damnatæ patiantur simul ignem, & frigus p. 77. nu. 8
- Quomodo intelligitur quod neque filius Patris cognoscat diem Iudicij pag. 90. num. 4.
- Quisque resurget ea statura, quam quæque habebat, vel habuisset, si vixisset pag. 96. num. 1.
- Qui surrexerunt cum Christo quomodo resurrexerint, pag. 98. nu. 10
- Quatuor genera iudicandorum, p. 109. nu. 9
- Quo iudicio condemnabuntur, tam fideles, quam infideles, p. 109. nu. 12
- Qui venient cum Christo tempore vniuersalis Iudicij pag. 110. nu. 17
- Quod Christus veniet in nubibus, quomodo intelligitur pag. 110. nu. 18
- Qui numerus erit copiosior bonorum, vel malorum p. 112. nu. 31
- Quisque habet vnum Angelum bonum ad custodiendam, & vnum ad exercitulum, pag. 119. num. 30.
- Quæ sunt contraria gloriosis corporibus pag. 139. num. 7.
- Quomodo intelligantur verba dicta à Domino ad Magdalenam: Noli me tan-
- gere p. 143. nu. 16
- Qualitates tangibiles nihil impediant operationem tactus p. 144. nu. 13
- Quilibet absque speciali gratia non potest introire in paradysum terrestrem pag. 150. num. 5.
- Quod, & quale fuit peccatum Adæ pag. 150. num. 1.
- Quis primorum parentum prior peccauit, & quanto spatio p. 151. nu. 6
- Quomodo Dominus stat in paradiso pag. 153. num. 1.
- Quomodo constituitur peccatum nondandi elemosynam p. 68. nu. 13
- Quomodo intelligitur clausula in Bullis Indulgentiarum remissio culparum, & penarum pag. 171. nu. 7
- Quis possit concedere Indulgentiam, pag. 186. num. 4.
- Quid sit orandum quando in Bulla non exprimitur, p. 191. nu. 16
- Quæ Missa potior sit de Sacerdote, scilicet an de Requiem per liberationem animæ in purgatorio p. 191. nu. 14
- Quodnam opus faciendum est ad lucranda Indulgentia quando in Bulla non exprimitur pag. 192. nu. 1
- Quomodo visitanda est Ecclesia, in qua est Indulgentia p. 193. nu. 1

R

- R**ationes plures cur non permittat Deus omnes mori in infantia, quia cum paucioribus culpis regulariter essent homines pag. 20. num. 1
- Rationes plures, quare nunc homines sint breuioris vitæ, & paucius longioris pag. 21. num. 1. & seq.
- Resuscitati, qui erant in Purgatorio sunt in hoc mundo de eorum salute securi pag. 40. num. 4.
- Restitutio à testatore mandata, an ei noceat, si ab hæredibus non fiat pag. 59. num. 14.
- Resurrectio carnis quod futura sit articulus fidei est, pag. 84. num. 1
- Resurrectio carnis, ubi futura sit, pag. 84. num. 2.
- Resurrectio eorum, qui fuerunt ab ani-

- malibus deuorati, vel igne combusti. Sancti in paradiso non solum audient per qualiter sic. pag. 83. nu. 1
- Resurrectio carnis qualiter fiat. p. 87. nu. 2
- Resurrectio carnis ad quam staturam. Sancti in paradiso audiens iucundissimum cantum. pag. 88. nu. 4
- Resurrectio fiet cum omnibus membris, quæ sunt ad integritatem vite. Sancti in paradiso non habent volubiles cogitationes. pag. 93. nu. 1
- Resurrectio fiet in ætate Christi, & quomodo intelligatur. pag. 95. nu. 7 & 8
- Resurrectio carnis qualiter fiet. pag. 93. nu. 5
- Resurrectio aliquorum cum Christo qualiter processit. p. 88. nu. 3 & 4
- Reprobi an resurgent cum eorum deformitatibus. pag. 97. nu. 4
- Reprobi reurgent cum illis delectibus, qui corporibus inuolunt ex principiis naturalibus humanis. pag. 97. nu. 6
- Resurrectio in qua sexus fiet. pag. 98. nu. 4
- Resurrectio in qua ætate fiet. pag. 99. nu. 5 & 6
- Resurrectio in qua statura corporis fiet. pag. 99. nu. 7
- Resurrectio in qua effigie, & forma fiet. pag. 100. nu. 6
- Regula circa scrupulum. pag. 103. nu. 6
- Religiosus sine licentia sui Superioris, an lucratur Indulgentiam. pag. 109. nu. 5
- Et quid si quis post lucratum Annuum sanctum de nouo vel ita lucratur. p. 109. nu. 5
- Religiosi, & alij exempti, an possint lucrari Indulgentias concessas ab Episcopo loci ubi degunt. p. 109. nu. 1 & 2
- Relinquens vnum opus in iubileo prescripto remanet absolutus a reservatis. pag. 106. nu. 8
- Sanctus Ioannes Euangelista fuit virgo, & ideo longeue ætatis. p. 111. nu. 17
- Sancti in paradiso habebunt sensum odoratus. pag. 137. nu. 1
- Sancti in paradiso habebunt actum proprium gustus corporalis. p. 139. nu. 1
- Sanctus Felix Nolanus visibiliter apparuit patriam liberant à Barbaris. p. 67. nu. 14
- Sancti in paradiso habebunt proprium actum sensibiliter sentiendi. p. 139. nu. 1
- Immutationem factam ab obiecto, sed per species infusas. pag. 132. nu. 2
- Sancti in paradiso audiens iucundissimum cantum. pag. 88. nu. 4
- Sancti in paradiso non habent volubiles cogitationes. pag. 134. nu. 16
- Sancti perfecte sciunt consonantias musicas. pag. 131. nu. 23
- Sancti in paradiso possunt plures voces audire. p. 136. nu. 25
- Sanctorum corpora in paradiso sunt incorruptibilia. p. 139. nu. 8
- Sapor in paradiso restituetur sicut in statu innocentie. pag. 140. nu. 11
- Sanctus in paradiso non est necesse, ut appropinquet se, ut tangat alium. pag. 142. nu. 10
- Sancti in paradiso percipient tactu, etiam carnem propriam. pag. 143. nu. 12
- Sancti in paradiso non sedebunt, sed stabunt. pag. 143. nu. 2
- Senectus est testimonium prudentie. pag. 100. nu. 9
- Sacrificium Missæ oblatum pro pluribus non tantum pro singulis satisfacit, quantum si pro singulis offerretur. pag. 64. nu. 4
- Sententia Christi affirmabitur voce sensibilis. pag. 111. nu. 27
- Sancti quæque venient in nubibus, & quid desiderant nubes. p. 110. nu. 19
- Sententia Christi per verba, & cetera, & venite & cetera, quid includitur. p. 112. nu. 32
- Segregatio inter bonos, & malos an fiet localis. p. 111. nu. 19
- Sententia particularis iudicii per gentes, an fiat bis. p. 110. nu. 3
- Sensus hominis in paradiso quales erunt. pag. 145. nu. 30
- Sententia Diui Augustini de modo videnti Deum in paradiso. p. 130. nu. 17
- Sensus tactus in paradiso erit intentionalis tantum. p. 142. nu. 2
- Sententia multorum Sanctorum Patrum de facienda elemosyna, & in quo casu. pag. 106. nu. 10
- Sententia Diui Chrysostomi de dolore

I N D E X.

- femine parturientis, si est meritorius. pag. 165. num. 1
- Sententia multorum Doctorum circa hanc opinionem. pag. 199. nu. 2
- Sententia Diui Augustini circa communione in tempore indulgentiarum. pag. 206. num. 3.
- Sensationes principiantur in corde, perficiuntur in cerebro. pag. 9. nu. 4
- Separatio animæ a corpore est maior dolor morientium. pag. 28. nu. 1
- Sicut omnes Angeli mali conantur trahere nos ad penas, ita omnes Angeli boni coadiuvant nos ad viam gloriæ, & præcipue tutelaris. pag. 5. nu. 5
- Si quis teneret cum pertinacia plures animas esse in homine esset hæreticus. pag. 13. nu. 8
- Sinus Abrahæ cessauit post Christi resurrectionem, & Ascensionem. p. 38. nu. 18
- Sinus Abrahæ qui locus sit. pag. 62. nu. 2
- Sinus Abrahæ quomodo apud Hæbreos vocabatur. pag. 62. nu. 3
- Sinus Abrahæ ubi fuit illis quadraginta diebus inter Resurrectionem, & Ascensionem. pag. 62. nu. 6
- Sinus Abrahæ ubi & quanta eius circumferentia. pag. 65. nu. 10
- Signa licet ostendant iudicium vicinum, non tamen diem certum ostendunt aut mentem. p. 104. num. 14
- Sensus nostri in Christo beatificantur. pag. 133. num. 11.
- Sensus, & auditus in Paradiso perfectior erit. pag. 136. nu. 25.
- Situs Paradisi Terrestris est situatus extra terram. pag. 149. num. 3
- Solus Pontifex habet facultatem remittendi penas iniunctas in confessione per Indulgentias. pag. 172. num. 1
- Spiritus Angelici dum mittuntur à Deo bonum nomen obtinent. pag. 146. nu. 3
- Sol, & Luna quales erunt post iudicium, pag. 118. num. 26
- Sol, & Luna an vere tempore iudicii obsecrabitur. pag. 105. num. 1
- Spiritus sanctus depingitur in forma Columnæ ad declarandam eius simplicitatem, & promptitudinem ad succurrendum inuocantibus. pag. 11. nu. 5
- Spiritus sanctus ubi vult spirat, & omnia suauiter disponit. pag. 38. num. 21
- Sol retrocessit gradibus decem in signum vite Ezechielis prolongata à Domino. pag. 24. num. 8
- Suspensus exercens ordines peccat mortaliter, & sit irregularis. pag. 16. nu. 9
- Suffragia viuorum profunt etiam viuus, si pro illis offeruntur. pag. 57. nu. 1
- Suffragia particulariter applicata illi tantum profunt, cui applicantur. pag. 58. num. 5
- Suffragia pro pluribus applicata omnibus pro rata profunt. pag. 58. nu. 6
- Suffragia applicata ab existente in peccato mortali an iuuent. pag. 88. nu. 7
- Suffragia non profunt defunctis, si principales applicantes non sint in gratia. pag. 58. num. 8.
- Suffragia non profunt defunctis, nisi realiter executioni tradita. p. 59. nu. 13
- Suffragia etiam applicantibus profunt. pag. 58. num. 15
- Suffragia non profunt damnatis in Inferno. pag. 60. nu. 1
- Suffragia non profunt pueris in Lybis existentibus. pag. 60. num. 2
- Suffragia non profunt Beatis. p. 60. nu. 3
- Suffragia Ecclesiæ non profunt, nisi existentibus in purgatorio, & reijciuntur aliquorum opiniones in contrarium. pag. 60. nu. 5
- Suffragium oblatum pro singulari defuncto plus illi prodest, quam aliis, etiam si in charitate sint. pag. 64. nu. 1
- Suffragium pro multis oblatum non prodest eis, ut prodesset si pro vno offerretur. pag. 64. nu. 3
- Suffragia applicata in communione omnibus animabus profunt. pag. 57. num. 2
- Suffragium est applicare pro mortuis Christi satisfactionem, & Sanctorum. pag. 197. num. 1. & 2.
- Summus Pontifex, & alij concedunt Indulgentias quomodo possunt, etiam illi, las lucrare. pag. 197. nu. 1

Summ.

I N D E X.

Summus Pontifex habet supremam potestatem dispensandi bona communia & incerta. pag. 205. nu. 1

T

Tactus in Paradiso non erit impeditus neque per distantiam, neque per situm. pag. 142. num. 3

Tactus in Paradiso superabit suauitatem mundi. pag. 145. nu. 20

Tam reprobi, quam vniuersi tempore Iudicii videbit in eorum conscientijs eorum peccata, & bona qua fecerint. pag. 111. num. 24

Testator existens in peccato mortali, an consequatur fructus suffragiorum per eum dispositorum. pag. 58. nu. 10

Tempore Nicolai V. quædam Comitissa peperit 300. paruulos. pag. 100. nu. 7

Terrestres Paradisus vbi situs est. pag. 149. num. 1.

Tenetur reiterare confessionem, qui confessus est Confessario non habenti Iurisdictionem. p. 155. nu. 1. & 2

Tenetur poenitens, vt absoluaatur remittere offensas. pag. 156. nu. 1

Tempore Anni sancti non suspenduntur Indulgentiæ illæ dierum, & quarantinarum. pag. 177. nu. 9

Thesaurus Ecclesiæ qualis. pag. 170. nu. 4

Toties quoties lucrabitur Indulgentiam, quando facit præscriptum in Bulla. pag. 201. num. 3. 4. & 5.

Tribus modis potest quis dare suam substantiam. pag. 166. nu. 8

Terra qualis erit post Iudicium, & vbi. pag. 119. num. 37 & 38.

Tria principaliora signa præcedunt Iudicium. pag. 101. nu. 1

Tota Curia Coelestis lætatur, cum peccator conuertitur ad suum Creatorem. pag. 17. num. 12.

Tria sunt opera animæ vegetatiuæ. pag. 13. num. 2

Tria sunt propriæ genera suffragiorum scilicet sacrificium Missæ, elemosynæ, & oratio. pag. 63. nu. 1

Tuba, qua iudicandi vocabuntur ad Iudicium qualis erit. pag. 87. nu. 13

V

Vallis Iosaphat quomodo capiet tot creaturas. pag. 104. num. 15

Valor Indulgentiarum in quo consistit. pag. 171. num. 5. & 6

Varij Auctores, qui tractant de delectatione paradisi. pag. 145. nu. 21

Verba Diui Chrysostomi circa mortem passionis. pag. 16. num. 2

Verbum creauit, intelligitur ex nihilo. pag. 38. num. 21

Verba psalmi: In die illa peribunt omnes cogitationes eorum, qualiter intelligantur. pag. 42. num. 3

Verba illa Ecclesiæ Mortui nihil norunt amplius, qualiter intelligantur, ibidem num. 4

Verba Euangelij: Multi sunt vocati, pauci vero electi, quomodo intelligantur. pag. 86. num. 10

Verba Iob: Homo cum dormierit non resurget, & alie auctoritates, quomodo intelligantur. pag. 87. nu. 12

Verba quod Angelus, idest Christus ligauit Sathanam hoc tempore, quomodo intelligantur. pag. 89. nu. 6

Verba Apostoli ad Corinthios cap. 15. Non corpus, quod futurum est, semines, quomodo intelligantur. pag. 95. num. 4.

Verba Pauli quod caro, & sanguis Regnum Dei non possidebunt, quomodo intelligantur. pag. 97. nu. 8

Verba Pauli ad Ephes. Donec occurramus omnes in virum perfectum, quomodo intelligantur. pag. 98. nu. 1

Verba Apostoli ad Thessalon. 2. Nisi venerit discessio primum, & reuelatus fuerit homo peccati, quomodo intelligantur, pag. 102. num. 2.

Verba Virgilij: Cadentia sydera somnos, quomodo intelligantur. p. 105. nu. 4

Verba: Accipite regnum, &c. quomodo intelligantur. pag. 112. nu. 33

Verba Indulgentiæ tantum valent, quantum sonant. p. 173. nu. 3

Veniens ad visitandam Ecclesiam, in qua est Indulgentia, & eam clausam inueniens

niens

I N D E X.

niens. quomodo lucrabitur, p. 187. nu. 3
 Et quid si quis dum moratur in Ecclesia
 recordatur Indulgentiæ, p. 187. nu. 4
 Et quid si quis incipiat facere, quod in
 Bulla præcipitur, & interim moritur,
 pag. 187. num. 5
 Vincentius Ragucius, & Hyppolita de
 Simeone Auis. & Auis D. Auctoris nec
 non Ioannes Pater, præterea Antonel
 lus Pater schipræbyteri Cæsaris, Sa
 cerdos Nicolaus Angelus. & Petrus Pa
 trui commemorantur. p. 21. nu. 1
 Virtus ligni vitæ erat restaurandi humi
 dum radicale attenuatum. p. 17. nu. 1
 Virtus boni operis est perseverantia, &
 nullum opus meritorium sine perseve
 rantia, p. 19. nu. 2
 Vita, qui bene vititur dignus est, ut prolon
 getur sibi, & e contra. p. 22. nu. 1
 Vita prolongatur ratione temperatæ re
 gionis, pag. 23. nu. 2
 Vita prolongatur ex bono regimine, &
 ex malo breuiatur, p. 23. nu. 3
 Vita prolongatur ex qualitate fructuum
 terræ, & cibi moderatione. p. 23. nu. 4
 Vita respectu diuinæ prædestinationis,
 nec prolongari potest, nec breuiari,
 pag. 23. num. 5
 Viuorum suffragia mortuis in gratia pro
 sunt etiam exhibita per malum mini
 strum. pag. 57. nu. 1
 Virtus Christi in Sacramento dum offer-

tur sacrificium Missæ est infinita, licet
 affectus sit determinatus, p. 65. nu. 4
 Visio pudendorum non offendit in resur
 rectione, & quare. p. 98. nu. 2
 Visus Beatorum, an erunt corporaliter,
 & an possint impediri, p. 129. nu. 8
 Visio Beatorum multum confert ad ma
 gnitudinem beatitudinis, p. 129. nu. 10
 Visibilia omnia propter consolationem
 hominis erunt pulchriora, & delectabili
 oriora. p. 130. nu. 12
 Visitans, vel ieiunans sine proposito adim
 plendi aliqua requisita in Iubilæo.
 pag. 179. num. 4.
 Vicini, & de longinquo venientes ad vi
 sitandum æqualiter lucrantur Indul
 gentiam, etiam eiusdem Ecclesiæ.
 pag. 187. num. 1
 Vnde dicitur Iubilæum, & quid signifi
 cet. p. 175. nu. 3. 4. 5. & 6
 Vnus pro altero non potest lucrari Indul
 gentias, nisi in bulla exprimat. p. 186. nu. 1
 Vltimam speciem peccati necessarium
 est, ut confiteatur. p. 158. nu. 5
 Vox vnius Sancti reuerberabit in aliam
 vocem alterius Sancti. p. 135. nu. 22
 Ut quis lucretur Indulgentias quo modo
 debet esse in statu gratiæ. p. 179. nu. 2
 Utile est, & expediens plures consequi In
 dulgentias, p. 188. nu. 3 & 4
 Ut lucretur Indulgentias, debet esse con
 tritus, & confessus, p. 200. nu. 1

